

5000

M. D.

172

E

O

A N T O N I I

M V S A E B R A

fauoli Ferra-

W. G. oriensis,

Examen omnium Syrupo-
rum, quorum publi-
cus vsus est.

Omnia ab authore recognita.

C V M I N D I C E .

Simon Lovr. N. 48. Ex syllabate
Alphonsi
Alphonsi
Alphonsi

L V G D V N I .

Apud Ioannem Frellonium,

1 5 5 6 .

A N T O N I I

M V S E B R A

ERASMI OPERUM P. 1500.

13886

13887

CAN...

1891 a 1892

g
H
no
qu
qu
tu
uo
sit
ter
doe
li n
Ma
e
tem
fata
dign
infa
prim
tisin
de cur
virgi

A D I L L V S T R I S S I M .

vnâ & pudicissimam virginem Elleo-
noram Estensem, Antonius

Musa Brasauolus be-
ne agere.

Antiquorum mos fuit, & hoc etiam tem-
pore seruatur, si quis opus aliquod egre-
gium parasset, alicui principi, aut nobilissimo
Heroi nuncupare: ne in vulgus absque patro-
no, & tutore prodiret. Res profectò à nemine,
qui mentis compos sit, detrectanda, sed tamen
quæ nos ab incepto repellat, ne videamur par-
tus nostros egregios putare quos potius aborti-
uos, & prociduos arbitramur. Tamen, quicquid
sit, quum precedentibus mensibus de Syrupis in-
ter nos sermo incidisset, & tu de hac materia
doctè & abudè differuisses, visum est mihi, nul-
li magis conuenire, quam tibi: quæ non modò
Magdalenam imitata es, huius mundi illecebris
& deliramentis spreto, rerum diuinarum con-
templationi vacas: sed plerunq; etiam Marthe
satagentis officio fungeris, vt triplici corona
dignas. Prima, quia spòtè, nullo monitore, nec
infantia dissuadente, imò illustrissimo patre
primis motibus obuiante, & reluctantè, sacra-
tissimam hanc religiosarum frequètiã in gre-
di curasti frequètiã, inquam, pudicissimarum
virginum & sanctarum, matronam beatam

Claram imitantium, quam corporis CHRISTI
 Virginium vocant, & quam nullus alter Ve-
 stalium Virginum cœtus in tota Italia sancti-
 tate ac miraculis superat. Hic tu spiritui &
 orationibus vacas, & statutis horis te totam
 contemplationi præstas. Secunda corona est,
 quia illis horis, quibus vel alia dormiunt, vel
 mechanico operi incumbunt, tu apparandis &
 concinnandis pharmacis diligentem operã præ-
 stas. Quod opus, utpote plenum charitatis, di-
 gnum est ut à te fiat: nempe sic consorores alias
 ægras iuuare potes: & ita veluti altera Mar-
 tha sollicita es circa frequens ministerium. Ter-
 tia corona, quia diui Alphonsi Ferrariæ Ducis
 filia, quum maritum principem, ex summis Ita-
 liæ proceribus sperare posses, tu potius puerum
 Iesum, dulcem Mariæ natum, pulcherrimum, de-
 liciosissimum, qui eadem semper virenti ætate,
 eadem pulcherrima pulchritudine, eisdem sem-
 per probissimis moribus in sponsum elegeristi, quæ
 cognoscere totis viribus studes illustrissima vir-
 go, cognitum laudare, laudatum amare, amat-
 tum venerari, veneratum exprimere, expressum
 imitari, ut denique cum eo immortalis felicitate
 perfruaris. Hic est ille prædulcis, & præpotens
 sponsus, qui te non oppidi dominam, non vrbis
 Ducissam, non prouincia reginam, non Chri-
 stianorum imperatricem, sed totius cœli, & pa-
 radisi deliciarum participem faciet. Igitur il-
 lustris

EPISTOLA.

5.

Illustrissima hunc sequi studeas, hunc imitari, hunc totis viribus amare: vt vna sis ex prudentibus quinq; virginibus, quæ oleum sibi statuto tempore compararunt, vt aduenienti sponso Iesus sine mora possis occurrere, & in eius amore semper conuiescere. Vt cum Phocylide cõcludam, vnã cum sanctis Sororibus, *Ἐὐλοῦ ἡμετέροι τ' ἀγαθὸν μὲν ἔστι γῆρα* & dicitur id est, Vitam per se cito malorum immunem vsque ad senectutis limen. Sed cur Noctuas Athenas porto? aut angelos bene agere instruo? Accipe igitur Eleonora illustrissima, de Syrupis libellum: vt, quam

Martha officio fungeris, in his componendis aliorum errores corri-

gas. Vale Virginum
pudicissima.

a 3

6
IN EXAMEN OMNIVM

Syruporum eximii Philosophi & Me-
dici Antonii Musæ Brasauoli,
Francisci Bouii Fer-
rariensis

EPIGRAMMA.

Qui prius exactè Medicamina quæque recensec
Simplicia, ac vires sint quibus illa, docet.

Musa Syruporum totam hic Antonius artem
Explicat, & præscos æquat honore viros.

Hanc sacra Aethestina Virgo noua gloria gentis
Luminibus placidis Elleonora legit. (ritus

Doctior hinc Medicus, mage Pharmacopola pe
Hinc componendi pharmaca, abire potest.

Hinc necis humane, Medicina inscitia turpis
Causa aberit. Vitam lux patefacta feret.

Haud necis humane causa inuidiosa feretur.
Iam Medicina, quod est, ipsa salubris erit.

Arte sine ingenium cacum est, ars ipsa, remoto
Officio, manca est, hoc sine penè nihil.

Non sat Aristotelis, magniq; arcana Platonis
Nosse, licet vino singula fonte petas:

Socratico hic sopheriam voluit deducere ritu
Calitus, atque hominum consuluisse bonis.

EXA

EXAMEN OMNIUM SY-

riporū, quorum in publicis officinis
usus est, Antonio Musa Bra-
sanolo. Ferrariensi
auctore.

Interlocutores.

BRASA VOLVS, SENEX

PHARMACOPOLA.

SENEX.

Eus, heus. Quorsum tam rapi-
dè, tamque celeri cursu pro-
peras, qui testudineo gradu,
a loqui tuo huic antiquissimo
mulo insidès incedere soles?

BR. Ad cœnā vocor: hâc enim diem hucusq;
ieiunus transiui. SE. Quis tu, quem medicè
vivere oportet, ventriculum tam longo spa-
tio inanem esse permisisti? Fortè heri vespèri
pleniori cœna vsuses, quæ ad hanc vsq; horâ
te saturum fecerit. BR. Non equidem: sed in
diui Ioannis venerationem, pro qua omnes
Christiani hodie ieiunant, id est, semel in die
comedunt, & ego eundè morem seruare in-
stitui. SE. Ad prandiu' igitur vocaris, non ad
cœnam. BR. Vtrunq; simul expediam. SEN.
Quis in meridie præsus non es, vti est omniu'
ferè communissimus mos? BR. Vt vxorculæ

meæ, & aliis domesticis mulierculis fatifacerem, atque morem geram. SE. O te miserū atq; infortunatū. Igitur mulierculis pares? BR. Et pareo, & parent. SE. De me actū esset, si in re vel tantilli momenti vxori meæ aures porrigerem, & annuerem. BRA. Tamen difficile est foeminā cogere. SE. Difficillimū. BR. Quomodo igitur continuò domi non certas? SE. Imò nulli sunt dies, vel nulla saltē hebdomas, quæ rixis, clamoribus, & contumeliis conjugalibus careat. BR. Ego potius è contrario dicam, O te miserimum, atque infelicissimū, qui continuam rixarū & contumeliarum pestem domi alas. SE. Quis ille est ad eò temperans, & modestia præditus, qui vxorē ducens ab his téperare possit? BR. Ego is sum, licet parum modestus, & parū temperans, tamen septimus agitur annus postquam vxorem duxi. Nunquā verò eam vel iratus turpi nomine aut cōtumelioso appellauī, & ad hoc vsq; tempus ad eò tranquillè vnā viximus, vt nullus vel religiosorū cœtus pacatior inueniri possit. SE. At ego primis protinus diebus institui, nūquam suo nomine vxorē meam vocare: sed cōtinuò aut belluam, aut mendicam, aut scortum, aut alio simili nomine, quoties opus est vocare eam, appello. BR. Ego autē meam non solū suo nomine, sed etiā honestiori eā appello, quæ mihi

SYR V P O R V M.

mihi mitissima effecta est. SE. Aut mulier nō
 est, tua vxor, aut diuino loco nata. BR. Ferrar-
 iæ orta est, & mulier quæ biliosissimā tem-
 peraturam nacta est, si qua altera. SE. Quo-
 modo igitur tam diu absq; bello, iurgiis, &
 verberibus viuere potuisti? BR. Quomodo
 tu in tam magno incōmodo in bello magis
 quàm hostili tanto tempore vitam duxisti?
 SE. Audies (si aures accommodare non pi-
 geat) Ab initio cū vxorem duxi, statui &
 fixa mente reposui: quicquid vellē, quicquid
 dicerem, vel sanū, vel insanū, vt ipsa id age-
 ret, & annueret. BRA. O dementia non mo-
 dō mira, sed plusquā feralis. Hoc est, hoc est,
 quod vxores multas (pauperulas quidē il-
 las, quæ his nebulonibus iunguntur) in exi-
 tium perducit. Quippe nulla est mulier, quæ
 suam bilem, & suam indignationem nō ha-
 beat. Multi verò fatui putant leonem ver-
 beribus cicurare, quod boni cicuratores non
 faciunt: sed canes in conspectu leonis ceden-
 tes, cicures leones reddūt. Quid autē de vxo-
 re egeris, prosequaris. SEN. Ex his quæ dice-
 bam, illa quædā annuebat, alia negabat qui-
 bus assentire volebam: & quia negabat, ver-
 bis atq; verberibus afficiebatur. Imò prima
 nocte, qua domum meā accessit, muliebria
 femoralia paraueram, & duos baculos: quā-
 do hora cubandi in cubiculo soli clausi fui-

mus, femoralia in terram proiecī, & sumpto baculo alterum illi dedi, inquit: Volo nūc pugnemus, vter nostrum femoralia ferre debet. & quia nec baculum sumere voluit, nec pugnare, graūiter fustuārio prima illa nocte vapulauit. **BR. A.** O fatuissimè virorum, pulchra matrimonii consummatio illa fuit. Vtinam sumpto baculo te pro merito multasset. Dic autē, illa quę negabar, & quibus te inuito annuebat, erantne alicuius nōmēti? **SE.** Minimi quandoq; , & plerunq; nullius: sed experiundi gratia quædam vana & absurda proponebā, vt ad mea vota annuere & negare condisceret. **BR.** O omnium, quos adhuc nouerim, virorum fatuissimū. **VXOR**em igitur assentatricem & propè parasiticā habere cupiebas, quę in rebus falsis te laudaret, & manifestè vera inficiaretur? **SEN.** Non assentatricem cupiebam, sed mihi obsequentem. **BR.** Dic (ni pigeat) fuitne vnquam obsequens? **S. B.** Nunquam potui iurgis, minis, aut verberibus adeò efficere, vt præceptis meis obsecundaret. **BR. A. S.** Igitur tam longæuam ætatem pugnans, & quali bello, magis quàm intestino, miseram vitam ducere potuisti? **S. B. N.** Plus certè fuit, quàm intestinum bellum, quod inter nos factum est: nūquam enim tam horrendum & ingens monstrum domari potuit, quod Herculeam clauam

uam etiam retundit. BRA. Nescio an tu potius, vel illa monstrum sit. Quippe tu nunquam domitus es: sed continue furiali incestu, & non humano processisti. SEN. Non licet virum ab vxore domari, & dorso muliebres clitellas gestare. BRA. Hoc est illud quod perpetua bella inter vos facit. De te autem plurimum miror, quem plerunque viderim famulum tuum, & pueros, quos instituis, benignè, & piè admonere, & labores multos, vt eos rectè instituas, pateris: tamen quando & quoties lubet expellere potes, & illi spontè abire: non potes autem pusillum tolerare, vt vxorem propriam edoceas, quæ velis nolis, tua est. Eadem domo viuitis, eadem mensæ accumbitis, eodem cubiculo acquiescitis, eodem toro cubatis, communes filiorum parentes estis, bonæ & malæ fortunæ participes, quam, & si volueris, expellere non potes, nec ipsa spontè discedere, sed te ad cineres vsque comitabitur. SEN. Libenter scirem quomodo vxorem tuâ mitiorè reddideris: nam discens fortè imitabor, & quod superest mihi vitæ, quietius transigam. BRA. Rem (vt arbitror) difficillimam aggredieris, nam psittaci rostrum nactus es: tamen non grauabor meum & verum has feras circumcurandi modū edocere. Principio, Antiquū morem cōsiderare cœpi, quo vxor maritū, & mar

& maritus vxorem emebat. Id interpretatur Plutarchus, ex hoc significari, inter virum & vxorem æqualitatem quandam esse debere, vt vterque alteri spontè obtemperet. Cuius rei erant illa verba solennia: Si fueris mihi Caius, ero tibi Caia. Deinde mihi ex instituto proposui, hoc momentaneum vitæ spatium in perpetua animi pace, quiete, & tranquillitate percurrèdum esse: propterea primis illis diebus à nuptiis omnia agere cœpi, quæ vxori meæ placere prauidebam, explorabámque ab ancillis, à sorore, & aliis an quicquam noscerent quod vxori meæ placeret, quod illi gratum foret & iucundum, & nihil intétatum omittebam, quin efficerem, vt in omnibus illi satisfacerem, & sua vota implerè. Illa vicissim ita me amare cœpit, vt quicquid cogitat, quicquid agit, in meū solatium sint, & nihil aliud animo habet, quàm mihi grata parare. Quippe in dies nouas dapes, novos intinctus & scitamenta, noua opsonia, quæ meo palato sapiant, perquirat. Si quandoq; in habitu corporis, & vestium genere mihi displicuerit, non arguo, nō reprehendo, non exclamo, iubens vt hæc vel illam vestem dimittat, vt manicas aut torale mutet, vt vittas, infulasve alio more gestet. Sed mihi fabellam quandam fingo: In templo mulierem vidisse tali habitu, talique mitra redim

red
lis
Seq
fero
riet
quã
pre
Hæc
taba
Itaq
uola
qui
peri
vide
long
Nec
feci
Ego
meū
didi
fuisse
peru
in ta
SEN.
ruãq
tibi
clau
in qu
bana

redimitam, quæ mihi adeò placuerit, vt oculis meis nihil vnquam gratius occurrerit. Sequenti die aliam mulierem me vidisse refero, quæ ob vestii lacinias, ob vitarum varietatem adeò mihi displicuerit, vt eã magis quàm Tisiphonẽ abhorrerẽ, & quam nullo pretio matrimonio mihi iunctã esse velim. Hæc audiens vxor mea vestes me in scio mutabat, vitasq; vt mihi gratum erat, aptabat. Itaque pacificè, summo cum amore & benevolentia ad frugẽ redibat. SEN. Vir sum ego, qui hæc pati nõ possem, & cui has feras imperiosè potius, quàm blandè, vincendas esse videretur. BR. Tuam tamen ad hanc vsq; tam longæuam ætatem vincere non potuisti. SE. Nec (vt arbitror) posthac vincam, nisi interfecero, aut spontanea morte decedat. BRA. Ego autem meam mihi cicurem, blandam, meisque votis commodam re minima reddidi. Nec dubito me oppositum facturum fuisse, si contumeliis, aut verberibus illam peruincere voluissem. SE. Nunquam in iram in tanto tempore prorupistis? BR. Nunquã. SEN. Quid ageres, si tuos numos expenderet, tuãque bona dilapidaret? BRA. Imò ingenuè tibi dicam: Primis illis mensibus à nuptiis clauis cubiculorum quorundam seruabam, in quibus pauca illa pecuniola, quam habebam, & alia quædam domestica bona aurea

& arg

& argentea condebantur, quoad eius mores occultè expertus essem. Sed postquam mihi filios peperit, quod statim post nonum mensem accidere nosti, vniuersis bonis meis sumptis, & tota illa pecuniola, quam habebam, omnia illi presentavi, & in eius diuionem dedi, his verbis vsus: Cassandra soror, hæc tua sunt, & natorum tuorum: si placet expendas atque profundas, tibi enim filiisq; profundes. Si parca eris, tibi, filiisque parces. nunc enim peperisti, & iterum plena es: quantum in me fit, vel parca sis vel prodiga, nihil refert: mihi enim vel hic, vel alibi nihil unquam defuturum est: sed tibi, filiisque tuis deesse posset, si immatura morte præueniret. **S E N.** Expenditne quantum lubet, & oēs mulierum cupiditates explet? **B R A.** Ter atquater occultè obseruavi, magis parca est quam optarem, qui mea pte natura liberalis sum. **S E N.** O te felicissimum, qui ad eò secundum vota vxorem instituisti. O dignum & sanctum consortium. **B R A.** Hoc est quod semper optaui, quietè, pacificè, & hilari mente vitam ducere, & cuius gratia tales mores institui, quamuis à principio ab amicis quibusdam admonitus essem, ne mihi femeralia (vt vulgari adagio fertur) ab vxore imponi sinerem, sed eam iurgiis & verberibus subiectam redderem. Quem morem semper

per despexi, tanquam nebulonum & indi-
gnorum hominum improborumq; putans.
Etenim ingenium existimo, nobile, ac penè
diuinum, beneficiis potius & blanditiis vxo-
rem sibi beneuolam reddere, quàm minis.
S E N E X. Deinceps & ego experiri incipiam.
nunquid meam mitiorem reddere possim.
B R A S A. Id denique efficies, quamuis diffi-
cillimum sit contractas rugas serico panno
adimere. S E N E X. Hæc de vxoribus satis
sint. Ad id autem, propter quod te vocauit,
descendamus. B R A. Quid est illud? S E. Præ-
cedenti anno promissisti, & iureiurando af-
firmasti, post simplicia medicamēta, ea com-
posita, quorum apud publicos pharmaco-
polas usus est, examinare: imò & iam diu te
cepisse enarrabas. Obsecro igitur atq; ob-
testor, ne promissa rescindas. B R A. Promissi
equidem, sed aliquem inuenire oportet, qui
promissa obseruet. Diuersa enim sunt pro-
mittere, atque præstare. S E N. Imò apud pro-
bos integròsque viros, idem planè est, pro-
mittere, & præstare. B R. Ita certè est, & pro-
bus vir nunquam iureiurando affirmare aut
negare debet, sed simplicissimis particulis.
Est, & Non, continuè loqui. Quum igitur
composita medicamēta examinare promi-
serim, quando opus erit, & tibi lubebit, ita
efficiam, vt tu voticompos fias, & ego pro-
missa

missa non rescindam. Oro autem, ne in presenti me impedias cœnam petentem, & ingenti fame oppressum. **SEN.** Et ego apud te cœnabo, ne alia occasione data laborẽ subterfugas, & apprimẽ opto hac die notatu digna felici omine incipiamus. **BRASA.** Quid prohibet deposita veste, cum domi simus, iam incipere? **SEN.** Omnia composita medicamenta, quæ in officinis habemus, vna scheda secundum hunc ordinem descripsi, vt omnes syrups simul essent, omnia eclegmata simul, omnia vnguenta simul, & eundem ordinẽ in cæteris seruo. **BR.** In his disponendis ordinẽne seruas, vt syrups frigidi vno ordine, & calidi alio disponantur? **SEN.** Nul- lum ordinem seruauĩ sed, vt mihi offerebãtur, disposita sunt. **BRA.** Erit igitur idem ordo, qualis in simplicibus fuit? **SENEX.** Talis planẽ. **BR.** Quæ autem series inter composita alias antecedit? **SENEX.** Primum seriem Syrupis dedi, & inter illos, is, qui de corticibus citri nuncupatur, primũ locum obtinet. **BRASA.** De his rebus tractaturi id in primis admonere volo, cum in his compositis de simplicibus sermo erit, ad ea recurrere oportet, quæ in examine simplicium scripta reliquimus, nisi aliqua sint, quæ incuria eo libro omiserimus, hæc enim isto loco exponemus. Nunc autem syrups de corticibus citri

Syrups
de

compo

compositionem enarra. SEN. Ita apud Me-
 suen ferè legitur: Recipe corticem pomo-
 rum citri recentium libram vnã, in quin-
 que libras aquæ fontium bulliant ad con-
 sumptionem duarum partium, & cum vna
 zucchari libra fiat syrupus, & cum quatuor
 moschi granis condiatur. Nec desunt, qui in
 luleb proiciunt ex corticibus citrorum par-
 tes conuenientes, & propriè, quando vicina-
 tur complexioni cocturæ eius, & est delecta-
 bilis, & quando submergitur in aqua deco-
 ctionis citrifeta tincta ex chermes, tunc est
 excellentior. Hæc Mesues, hunc syrupũ de-
 scribens. BRA. Imò & alij omnes hoc modo
 describunt. SENEX. Reperiturne apud anti-
 quos hic syrupus? BRA. Nusquam inuenire
 licuit: imò paucissimas huius generis potio-
 nes antiqui scriptis mandarunt, & paucissi-
 mis utebantur. SENEX. Ergo syruporum mos-
 antiquus non est. BRA. Non, more nostro:
 quoniam apud antiquos oxymel, hydromel,
 ptisanæ, & quædã alia non multa inueniun-
 tur: nec in diluculo propinabantur, vt nunc
 fit, sed in febrium ardoribus pro siti sedanda,
 & ad aperiendum qualibet hora diei, cum
 opus esset. SENEX. Mirum mihi videtur, an-
 tiquiores cõcoctricibus potionibus vsos non
 esse. BRA. Imò maximè vsi sunt, & plerunq;
 Galenus concoquit melicratum ex hyssopo,

*Syrupis
 an anti-
 qui ute-
 rentur.*

hydromel & oxymel tribuens. SENEX. Arbitratur id nomen syrupus Græcum esse, & ex antiquissimis authoribus sumptum. BRASAVO. Græcum certè est, & à Græca lingua deflexum, & potius synopus, quàm syrupus proferendum esset: vnde Græci succum *σύνου* vocant. Fiunt autem potissimùm ex succis synopi, vsus autem fecit, vt syrups dicerentur: quamvis Hermolaus à Syria dictos putet, & alij à *σύνου*, quod est traho, & *σύνου* succus. SENEX. Non possum aliqua ratione arbitrari antiquos Græcos non habuisse syrups. BRASAVO. Potiones habebant, sed quæ potius vinum, quàm aquam reciperent. SENEX. Nonne aliquibus nominibus eas appellabant? BRASA. Quis hoc ignorat? nam *προπινομα*, & *προπιματα* appellabant, nos præ-

Præpotio potionem, & propinationes Latinè interpretari possumus. longè autem à syrups, natio antiquibus nunc vtimur, absunt. Quippe Aëtius *siguorum*. capite cxxv. libro XIII. potiones ex melle & vino confectas *προπιματα* peculiariter appellari tradit. Et Alexander Trallianus libro III. capite XLIII. (alijs locis ommissis) propomata facit ex aniso, apio, althæa, absinthio, malis medicis, mastiche ad colli dolorem repellendum, pro hydrope autem capite trigessimoprmo propoma ex absinthio, casia, id est, nostra vocata canella, spica nardi,

nardi, & apio componit. Quæ potiones no-
 strorum Syruporum naturam sapere viden-
 tur. Sed in vino potissimum parabant, & ex
 melle, quia illis nostrum saccharum deerat.
 Quandoque tamen idem Trallianus in in-
 flammatione iocineris, potiones ex aqua per
 decoctionem tribuit, quæ recentium syru-
 porum vice funguntur, vt ex apij decoctio-
 ne, quæ potionum genera Græci *πίσιμα* & *ἀπόσιμα*.
 canit. est autem capite xv. tertij libri, ex qui-
 bus certè habetur his potionibus humores
 concoxisse: & per potiones etiam capite xx-
 viii. concoquit, & capite xxix. Quid autem
 opus est loca adducere? quippe constat con-
 coctricibus potionibus, totum Trallianum
 scaterere, licet alterius compositionis, & modi
 sint, quàm hic, quas nos Syrupos vocamus,
 tamen in eundem finem factæ pro conco-
 quenda materia. Nec turberis quodd aliàs
 dixerim, calorem naturalem eum esse, qui
 materiam verè concoquit, nunc autem hoc
 munus Syrupis attribbam: quia ita esse con-
 stat, solum calorem naturalem verè conco-
 quere: Syrupos autem ideo concoquere, quia
 naturalem calorem augent, ideo in syrupo-
 rum genere, præsertim recentiorum, multi
 sunt, qui tantum alterant, & non digerunt,
 quia nec naturalem calorem augent, nec illi
 opem præstant, sed vel solum infrigidant,

vel alia qualitate corpus afficiunt: ea autem apud Galenum potissimè concoquunt, quæ humores extenuant, propterea **xxiiii.** Aphorismo primi libri. Galenus humores extenuat, quos vult purgare melicrato ex hysso, vel origano, vel tragorigano, vel thymo, vel pulegio, quæ ab eodem authore in libro, Quos oporteat purgare, quo tempore, & quibus medicamentis, referuntur. **s. E.**

Quomodo interpretari potest id vocabulum *ἀποψύχου* **B. R. A.** Defrutum, seu deferu- factum, à *ψύχ* ferueo. Erant autem ex herbis vel radicibus decocta, quæ frequenter post catapotia exhibebant. Imò & apud Paulum Aeginetam multæ potiones reperiuntur, quibus humores concoquebat: & apud Aetium, imò & ante hos Oribasius Sardus, qui penè diuinus creditus est, vt illo versiculo circumfertur, *ἀξιὸν ὀριβῆσιος διὸς ὀρεβῆσιος*,

id est hoc est, dignus honore Deum Dius Oribasius, tertio libro potiones scribit, quæ vim concoquendi habent, & quæ à Græcis *ἰδιὰ*, & *ὀψύχου*, id est, suauiâ, & vtilia nuncupantur. Galenus præterea aquam hordei, mulsum, oxymel, & ante ipsum Hippocrates ægris propinarunt: constatq; apud Dioscoridem & Galenum plura vinorum genera fictitia, quibus ægri utebantur, quæ vim no- strorum syruporum habere certum est. Ex

his

his igitur inferendum putamus aduersus quosdam recentes sciolos, qui syruporum vsus demunt. Antiquiores authores multa habuisse syrupis nostris proportionata, licet syrupis nostris non vterentur, nec componere scirent, illi tamen materias cōcoquebant, nam & extenuabāt, & vias parabant vbi opus erat. Si autem voluerim per Hippocratis, Gal. Pauli, Aëtij, Sorani (si is liber Sorani sit, qui publicè circumfertur) Tralliani, Aureliani, Celsi loca edocere, Antiquos potionibus concoquentibus vsos esse, ex solis authorum sententiis liber in iustū volumen cresceret, & institutum nostrum omittere oporteret. SEN. Satius duco syrupos trutina perpendere, & vno verbo contentos esse, Antiquiores morborum materias potionibus concoxisse. Dic autem, hic syrupus de corticibus citri iam citatus, conuenitne, an quicquam illi addi oportet? BR. Præter ea, quæ à Mesue dicuntur, valet etiam ad cerebri, & cordis affectus frigidos, & ad omnes pituitosas agri tudines: ad has enim intemperies hoc syrupo frequentissimè vtor. Quippe mihi institui ab initio & prodesse ægris, & placere. SENEX Ideò optimos poëtas imitaris, qui simul & prodesse volunt, & delectare. BRA. Imò & optimos medicos imitari studeo, qui ea sectantur, quæ ab Hippocrate in Aphorismo

rum libro edocentur, vbi iubet agrò paulò
deteriorem cibum exhibendum esse, modò
suauior sit. Venter enim illum ample-
ctitur, & melius concoquit, quàm insuauio-
rem & melioré. Mihi enim illi medici sem-
per displicere, qui adeò seuerè suos agròs
tractant, tãquam tyranni, vbi mitioribus &
suauioribus rebus sanare possunt: quãquam
& nimis indulgètes etiam accusem, qui om-
nia concedunt, huic communi sententiã in-
nixa: **Quantitas nocet, non qualitas. s. e. n.** Si
possibile esset, omnia ad exactam regulam,
id est, mediocritatem, ducere oporteret. Sed
cum fieri non possit, plerunque agris (cum
sine periculo est) indulgere conuenit. Nos
autem ad prædictum syrupum reuertamur.
B. R. A. Vt iubet, pro citri corticibus quid su-
mendum sit, disputatum est an citri extrema
pars, id est, vltimus ille cortex luteus, vel si-
mul caro illa alba, quæ post corticem sequi-
tur. Si cortex ille extremus sumatur, calidior
est syrupus: nos aut totũ id sumere cõsueui-
mus à luteo, cortice vsq; ad succum. Ego po-
tius laudatẽv extremus cortex cũ aliqua car-
nis parte, ad quantitatem semipollicis sumere-
tur. Quibus citrea poma desunt, hi ex limo-
num corticibus parare possunt, quãuis nulla
virtus in his corticibus in coquendo relin-
quatur, vel saltẽ pauca: propterea limonum
cort

cortices non condiuntur. Si quis autem con-
 dire tentet, nullus sapor vel odor, aut pau-
 cissimus, relinquitur, demptis paruis limo-
 nibus, qui supra citra inserti sunt. Hi enim
 & dulcem succum, & corticem citri cortici-
 bus affinem habent. Potest etiã hic syrupus
 ex aranciorum corticibus fieri, tamen insua-
 ues sunt illi cortices, quia amaritudinem ha-
 bent gustui ingratam, quæ adhæret ventricu-
 lo, tamen illi confert, si potui detur. Cum hic
 syrupus deest, plerunque citrorum conditu-
 ra vtor, quæ corticum citrorum vires maxi-
 mè suscepit. Id autem quod à Mesue dicitur
 (& sunt qui in iuleb proficiunt ex corticibus
 citrorum partes cõuenientes) tres sensus ha-
 bere potest. Vnus est vt doceat, syrupum de
 corticibus citri hoc modo fieri posse: Cum
 iuleb fit, & prope cocturam suam peruene-
 rit: nam (vt suo loco ostendemus) particula-
 rem cocturam exigit: in ipsum citrorũ cor-
 tices pone, & ad cocturæ finem bullire sinas.
 Tunc syrupus de corticibus citri (præter mo-
 dum iam edoctum) perfectus est. Secundus
 modus, qui sententiæ Mesue applicatur, est
 vt ad primi syrupi modum, quando prope
 cocturam accedit, citrorum cortices addan-
 tur, quantitati iuleb, id est, iam syrupi per-
 fectionem accipere volentis, pro ratione
 tamen, vt nõ sit plusquam oporteat, nec mi-

nus. Etenim in decoctione quinq; librarum
 aquæ libra corticum fit, & viginti vnciæ reli
 ctæ sint, & vna zucchari libra addita fit, quæ
 ad spissitudinem facit: duæ vnciæ corticum
 citrorum sumantur, vt syrupo vis fortior red
 datur, quoniam ex longa ebullitione priores
 cortices vires aliquas amississe videntur. Itaq;
 cor, cerebrum, & ventriculū vehementius
 iuuabit. Nec te lateat quòd hoc nomine Iu
 leb ipsum syrupū intelligit, vt pluribus etiã
 locis videre licebit. Tertium sensum omnes
 ferè pharmacopolæ sequuntur, vt non legãt
 corticum citrorum, sed cydoniorū, quod re
 ipsa quidem cõuenit: tamen nec ab re est, ci
 trorū legere, & nō cydoniorum, quãdoqui
 dem ex citris quocunq; anni tẽpore fieri pos
 sit, ex cotoneis non nisi statutis, nisi quis sic
 cos cortices seruet, tunc autẽ vires amittunt.
 Imò & annis superioribus citra sola hyeme
 ad nos ferebãtur, nunc nullum est anni tem
 pus, quo citra desint, imò & incorrupta ser
 uantur, & Italia nunc citrera habet amcenis
 ma pluribus locis opere topiario disposita,
 fundis mirè cõsita sunt, & apud Anxures
 & Formias. Anxur, quæ à viarū asperitate no
 men sortita est secundū recetes, tamẽ secundū
 antiquos Anxur dictū est, q̄ ibi Iupiter im
 herbis coleretur: quasi *ἀνω ξυρός*, id est, sine
 nouacula, nūc vulgò dicitur Terracina. For
 mia

miæ autem molla prope Caietã in via Ap-
 pia spatio tribus millibus passuum plus mi-
 nus. s. e. Multi sunt pharmacopolæ, qui cydo-
 niorum cortices in vltima coctura accipiunt,
 alii citrorũ. Quibus inhæres tu? BR. Hoc ni-
 hil refert, quoniam hic syrupus à Mesue sine
 his paratur. Deniq; addit aliquos esse, q̄ præ-
 dictos cortices addere voluerunt, propterea
 quoscũq; cortices sumere, nõ magni facerẽ.
 Id tamen summè optarẽ, vt duo syrupi ex
 corticibus citri pararẽtur. Vnus, qui hos cor-
 tices reciperet per aliquot dies ex aqua mace-
 ratos pro effœminatis & delicatioribus viris.
 Alius ex cortice nõ macerato, pro his qui a-
 mara potare nõ verentur. Nam si hic cortex
 sine maceratione ebulliat, extremam quan-
 dam amarulentiam in decoctione relinquit,
 quæ tamẽ huic syrupo efficaciores vires præ-
 stat: vel primũ ex maceratis corticibus dimit-
 tas, & citrorum conditorum condimẽto, il-
 lius loco vtaris, Hic etiam syrupus delecta-
 bilior efficietur, si in Iuleb ferè decoctũ, cor-
 tices ponuntur. Nam zuccharum ita densa-
 tum amaritudinem, in ipsum imprimi non
 finit, & ita delectabilior efficietur, sed minus
 efficax. s. e. In his tuis prædictis, non aderit
 moschus, nec seta tincta in chermes. B. Imò
 vt plurimum ex moscho componunt. An ve-
 rò seta illa in chermes tincta poni debeat, nõ

magnificatio: quia nec Mesue dicit eam serā
 necessariò in huius syrupi decoctionem in-
 gredi: imò inquit perfectiorem esse. Quod
Moschus. an verū sit, ambigimus. s. Quid sit moschus
 abs te discere cupio: de eo enim in simpliciū
 examine tractare obliti sumus. BR. Quæ de
 nostro vocato moscho his oculis hausi, ea
 audacter enarrare tentabimus. Antiqui, hoc
 est, Hipp. Diosc. Gale. & Plinius, Gale. anti-
 quior, & fortè in his perquirēdis accuratior,
 nusquam de moscho locuti sunt. Intellego
 autē de nostro vocato moscho odorato: quia
 muscum herbam & marinum muscum ad
 vnguem pertractarunt: De moscho autē vel
 moschato nihil vnquam apud hos inuenire
 licuit: Græci autem posteriores, vt Aetius, &
 Paulus, musci quidem vel mosci memine-
 runt, quid autem sit non exponunt, sed apud
 ipsos in compositionibus quibusdam mistus
 inuenitur, vt apud Aetium legere potes lib.
 16. cap. 116. & deinceps in omnibus compo-
 sitionibus quas moscatas appellat, quia mo-
 scum recipiunt, in ipsis mistum inuenies:
 SE. Quomodo proferendum est muscus vel
 moschus? BRA. Nos muscum & muscatum
 dicimus, & apud Plinium muscus herba in
 Cyrenaica prouincia odorata nascitur. Græ-
 ci posteriores moschum appellant, Mauri-
 tani Mischi. Nō est mihi curæ quomodo cū-
 que

que nuncupetur, vel cum aspiratione, vel sine aspiratione scribatur, quoniam nulli sunt probati authores, qui de eo loquantur. Suaudem tamen quod posteriores Græcos imitaremur, Moschum dicentes. Quod nomen hinc nonnulli dictum putant, quia Græcia animal hoc, ex quo moschus colligitur, vitulorum colorem habere iudicarunt, quos *μόσχος* & *μοσχάγια* appellant. Alii inquirunt ita appellari, quia Græci primos stolones *μόσχος* vocant. Moschus autem odoratus, est tanquam in eo animãe stolo. Quicquid tamen sit, cum Misch Afrum nomẽ esse noverim, & in Africa potissimum hæc animalia nascantur, arbitror à Misch moschũ recentes Græcos deflexisse. fit autẽ hoc modo: Animal est (quod Alphonfus illustris. Ferrariæ dux quandoq; in deliciis habuit in sua Padana insula quæ Alcinoi hortos æquat) in Aegypto, & pluribus Africæ locis in colore ceruo simile, dorcade aut capreolo paulo maius, & nonnunquam æquale, in figura capreolo simile, unguis multifidos habens, vt capreolus, agile valde, & velocissimẽ currens, quod incolæ gazellam appellant. Nos capream vel dorcadem peregrinam nuncupare possumus: quantum nonnulli voluerint: diuersum animal à gazella esse id, in quo nascitur moschus. Quicquid tamen sit, quia
de in

de incertis nominibus cura esse non debet, illis inhaeremus, qui ex illis partibus profici-scentes gazellam appellari dicunt. Venetiis mercatores vidimus qui illustrissimo Alpho so Duci Ferrariae gazellam vendere cupiebant, moschum in folliculo habentem. *Quippe in hoc animante superfluus sanguis circa umbilici partes colligitur, qui sanguis primò foetet, deinde paulatim maturatur, quousq; ad suppurationem perveniat, & magis ac magis continuo redolet. Inest autem his belluis naturalis instinctus, cum huius abscessus maturitatem praesentiat, lapidibus atq; arboribus tumorem confricant, quoad duram pellem extenuantes pus exeat, quod odoratissimum est: hoc incolae colligunt, & est moschus odoratissimus, qui sponte fit, & vi ab animali non demitur. Tamen si in ea ultima maturitate ab animali sumeretur, eandem ferè perfectionem haberet. Qui autem colligunt, folliculos ex aliis gazellis abreptos habent, quos implent hoc perfecto pure, antequam maturaverit graue olet. Venetiis gazellae folliculum odorare volui, cum esset animali iunctus, omnino gravem odorem habebat, quia nondum ad maturitatem pervenerat. Si autem accidat ab animali auferri antequam abscessus concoctus sit, ut auferri debeat concoquitur quidem, sed ineptius olet. Ad nos perfectus in copia non*
affer

affertur, sed folliculi solùm vi ab animali
 abrepti, ex oriētalibus & occidentalibus par
 tibus ad nos comportātur: perfectior est ex
 Oriēte allatus, præsertim ex illis partibus,
 in quibus nardus, & odoratæ herbæ nascun
 tur. Si folliculus ab animali dematur, ad mo
 schum progignendū deinceps aptū non est.
 At si sponte sua exeat in maturitate confri
 cando, tunc iterū atq; sæpius moschū facit.
 Eiusmodi animalia moschum quidem ma
 turant apud nos, si habuerint quando conue
 huntur: illa etenim sanies ad cocturā venit,
 tamē iterum nō emittit pus, aut ineptē emit
 tit. Quod ratione cœli, aeris, & earū rerum,
 quibus viuit, euenire arbitror. Nec aliud ex
 cogitare possum, quàm tumore illū, præter
 naturam toties repetitū, materiā esse, quæ na
 turaliter in eo animāte per illā viam per mo
 dū crisis expellatur. Sicut in multis aliis mē
 strua sūt: nec id animal diu viuere posse, nisi
 ita expurgetur, propterea in nostro cœlo bre
 ui expirat. Nunc in mentē venit, quod odoratū
 finum moschū Venetiis viderim, subnigrū,
 quem mercator quidē habebat, & ex provin
 cia Cathai se attulisse fatebatur, iter nō ine
 ptum sibi fingēs per mare Euxinū, Colchū,
 Ibericam, Albaniam, quoad in Scythiā per
 uenerit. Est enim Cathai regio Scythiæ ex
 tra Imaum pars. Nec mirū videatur, quoniā
 co

eo loco regio est à Ptolemæo vñdecima Àffig
 tabula Rādamareoſtra nuncupata, in qua
 nardus abūdat, & quam Setus fluuius alluit:
 incolæ regionem, vbi optimus moſchus na-
 ſcitur, Ergimul vocant, particularem verò
 vrbem, Singui. ſe. Mirum eſt quomodo pus
 ad eò redolere poſſit. BR. Non mirum, quia
 omnibus non redolet, imò aliquibus ita di-
 ſplicet, vt noceat, alii odorantes capitis dolo-
 rem incurrunt, alii attonitum morbum, Mu-
 lieres præfocionem vteri. Nobis humanū
 ſtercus mirè diſplicet, non ſolū ob odorē,
 ſed & viſu, tamen canes & gallinæ eo veſcū-
 tur, tanquam re odoratiſſima, quia eorū odo-
 ratus à noſtro longè diuerſus eſt, & multa
 brutis ſapiunt, quæ nobis amara videntur:
 id eò non mirum ſi hominibus id, quod pus
 eſt alterius animantis, redolet, cum in ma-
 turitatem peruenerit. ſen. Nunquam deinceps
 hoc pure in condimentis vtar. BR. Multa
 dimittere oporteret, ſi vnde veniant, &
 quid ſint conſiderentur: quæ tamen optima
 opſonia ſunt, vel ex iis ſaltem optima paran-
 tur: ſed quod intrat per os, non coinquinat
 hominē, iuxta CHRISTI ſoſpicatoris ſen-
 ſentiam. Si harum rerum rationem habere
 volueris, nunquam pinguis fiet. ſe. Dicat, qua
 qualitate moſchus inſigniatur. Calidū eſſe
 nemo dubitat, & etiam caliditate inſigni,
 quod

quod sanguinis concoctio indicare potest, præter experientiam, quæ rerum magistra est. Si enim corpori nostro applicetur, manifestissimè calefacit. B. Varias & diuersas partes habere facillè deprehendi potest. Quod siccitatem habeat, ex eo videtur, quia si corpori nostro applicetur exiccat, & præterea odor in sicco fundatur, vt Aristo. in Meteoris, & in libris de Anima docet. Habet præterea suauitatem annexam, qua multorum capita aggauantur & replentur. Auicenna. calidum & siccum esse in secundo ordine iudicauit. Nos autem ab eo multas partes humidas non remouemus, & humiditas eius multum crassa est. Additque Auicenna. citrinum, id est, luteum ceteris perfectiorem esse. Nos autem huius coloris moschum nunquam vidimus: nisi per citrinum ferrugineum colorem habentem intelligat. Hæc de moschi generatione & qualitatibus. SE. Post moschum quid granum sit apud antiquos scire percipio, ne errem in moschi pondere, quod grana quatuor esse debet: video autem aliquos siliquæ semine, alios triticum, alios hordeum sumere. Ne sis mihi in hac re molestus, quonia de ponderibus aliis seorsum tractabimus, rem optimè ostendentes, non ex aliorum scriptis, sed ad oculos: quia nobis institutum est, potius sensibus loqui, quam aliorum scripta imitari.

imitari præsertim vbi ex antiquis sensatae rationes habentur. SEN. Magnam moſehi copiam ſingulis annis iunioribus vendo ad venerem excitandam. BR. Id mirè facit, ſi cum oleo cicino, quod vos de Kerua appellatis, componatur: imò ſi virile membrum eo *vn*gatur, adeò mulieres in Vencrem proritat, vt *Moschus* variis & inuſitatis motibus clunes moueant. *ad venerem* Id faciunt qui in ſui gratiam & amorem mulieres ducere cupiunt: quod indicium eſt calidum atq; ſiccum eſſe: eius etiã odore vterus mirè trahitur, propterea eius vſus in peſſariis maximus eſt, præſertim in vteri ſtranguſtatu. SEN. Ingreditur & hanc compositionem ſeta in chermes tinctæ. BR. Id ex duabus cauſis factũ Arabes putant. Primò, quia ſetam confortare cor arbitrantur, vt Serapio cap. 28. Aggregationis, & Auicenna in libello de Viribus cordis ſcriptum reliquere. Secundò, putant chermes, & ipſum cordis confortatiuum eſſe, & ſetam calidam & ſiccam cum temperamento. SEN. Eſne tu alterius ſententiæ? BR. A. In hac re quicquid ſenſerim enodare tentabo. De ſeta in primis ſermonem faciens, quam antiqui ſericum appellarunt. In Italia antiquiori tẽpore non naſcebatur: nũc paſſim habetur: & omnes Ferrarienſes mulieres ferè eius natales norunt & artificium. Vnum tamen eſt, quo moueor

ut non possim nostram vocatam setam sericum appellare: quia sericum ex arbore depe- *Sericum.*
 titur apud Seres. Sunt autem Seres populi *Seres.*
 in Scythia extra Imaum montem, ut Ptole-
 mæus xj. A siæ tabula docet: in quo loco se-
 ricum nasci capite xvij. vj. lib. Plinius scri-
 bit, inquit: Seres, lanicio sylvarum nobi-
 les, persusam aqua depectetes frondium ca-
 nitiem: vnde geminus fœminis nostris la-
 bor, redordiendi fila, rursumq; texedi. Tam
 multiplici opere, tam longinquo orbe peti-
 tur, ut in publico matrona transluceat. Seres
 mires quidē, sed & ipsi feris persimiles, cœ-
 tum: reliquorum mortalium fugiunt, cum
 commercia expetant. Hactenus Plinius. Ex
 quibus colligere licet supra arbores, & arbo-
 rum folia sericum nasci, & à vermiculo non
 fieri. Alias autem arbitratus sum, vermes su-
 pra arbores suapte natura ascendere, ibique
 & depasci, & sericum facere: at supra folia
 fieri planè constat. Hos populos Ptolemæus
 Sericos appellat, vbi Serici mōtes sunt: quā-
 nis Plinius Seres vocet. Sericum nunquam
 vidimus, quod sciamus, tamen Scythicas ve-
 stes, mappasq; Scythicas, & sudariola obser-
 nauimus, quæ ex alia materia esse, quàm sit
 nostra seta, cōperimus. Cum Plinio Vergi-
 lius est, inquit: Velleraq; ut foliis depectat:
 tenuia Seres. & Ausonius in singulari Ser di-

cit in plurali Seres. Quod præcitato Vergi-
 lli loco Seruius animaduertit: est autem Au-
 sonii carmen, Tam pelago volitat merca-
 tor vestifluus Ser. Ex his igitur constat
 antiquorum sericum nostrum non esse, quia
 ipsi è foliis lanuginem quandam aqua depe-
 ctabant, deinde filabant, vt deniq; telas con-
 texerent. Sed de quo miror Pausanias est, qui
 non vult sericū dici eò quòd apud Seres na-
 scatur, sed potius Seres à serico denomina-
 tionem habere. Nam Ser est (vt inquit) no-
 men vermiculi, qui sericum facit, à quo & se-
 ricum & Seres denominantur. Quod an ve-
 rum sit, non reperio: imò oppositū constat,
 vt Solinus cap. lviij. testatur, idem ferè cum
 Plinio scribens: inquit enim: In tractu eius
 oræ, quæ spectat æstiuum Orientem ultra
 inhumanos Scythas, primos hominum Seres
 cognoscimus, qui aquarum aspergine mun-
 datis frondibus vellera arborum adminicu-
 lo depectunt, liquoris & lanuginis teneram
 subtilitatem more domant ad obsequium:
 hoc illud est sericū in vsum publicū damno
 feueritatis admissum, & quo ostētare potius
 corpora, quàm vestire, primò foeminis, nūc
 etiā viris persuasit luxuriæ libido. Et reliqua
 de earum gentium moribus, quæ & Plinius
 & ipse referunt. Ex quibus habetur, arboris
 lanam potius esse sericū, quàm nostra à ver-
 micu

miculo facta seta : quamuis serici nomen ad omnes arbores lanigeras vsurpemus. Constat equidem apud alias plures gentes, præter Serias lanigeras arbores inueniri. Omnis autem eius generis lanugo sericū dicitur : quia ea, quæ apud Seres nascitur, cæteris perfectior est, vnde per excellentiam aliæ lanugines sericum appellantur, ramen & suo particulari nomine insignita sunt. Plinius capite xj. lib. xij. in Persia Gosopinos arbores appellat, qui circa fruticem lanuginem habent, ex quibus linteæ sunt Indicis præstantiora. In Arabia præterea Cyna arbor reperitur, ex qua vestes fiunt: & insula est in Persia quam Plinius capite decimo xij. libri Tylus vocat, in qua arbor est cucurbitam faciens cotonei mali amplitudine, quæ maturitate ruptæ ostendunt lanuginis pilos, ex quibus vestes pretioso linteo faciunt. Hæc omnia à nobis serica nuncupantur : quamuis Plinius dicat has arbores lanigeras esse alio modo quam serum. Si autem rem interius contemplari vulerimus, ex his telæ fiunt, quæ à nobis bombycinæ appellantur. Nos etenim herbam habemus, ex qua bombycinæ vestes ita à nobis vocatæ fiunt, quas Latinè Gosopinas dicere possumus. Ea autem lana ab aliquibus inter lina numeratur, vnde xylma dicuntur: quæuis ab aliis inter lanas esse iudicentur. Plin. inter

lini genera xylon numerauit, vnde xylina li-
 na. Adde quod capite primo lib. xix. etiam
 Gosopium vocat. Nos omnia ea, quæ ex ar-
 bore, vel herba nascuntur, potius inter lina
 numerare suademus: quæ autem ex anima-
 libus, inter lanas: quamuis inter hæc etiã non
 multum discriminis facere, nec cū alio, qui
 fecus dixerit, digladiari voluerim. Sunt verò
 qui contenderint Seres idem sericum habe-
 re, quod apud nos est, & illud vermiculos fa-
 cere, nec supra folia nasci: cuius sententię Vo-
 lateranus est, cui non solùm nõ assentimus,
 sed de eo miramur, qui Plinium, quem non
 rectè intelligit, reprehendit: nanque dicit nõ
 nasci supra folia, nisi illuc vermiculi scande-
 rint. Sumit autem argumētum Volateranus
 ex Vergilio secundo Georgicorum supra ci-
 tato, dicente, Velleraque vt foliis depectant
 tenuia Seres, Addit Pausaniæ autoritatē in
 fine sexti libri dicentem, *σῦς* appellari vermi-
 culum, id est, ser, quo sericum fit, vnde Seres
 populi apud Indos, quod his potissimè abũ-
 dent. Addit & Procopii sententiam de serico
 in Europam aduecto. hoc autem est pri-
 mo libro belli Persici, vbi inquit: Ad Iusti-
 nianũ principē duos monachos eius semen
 (ego potius oua, quàm semen nuncuparem)
 ex Serinda Indiæ ciuitate Constantinopo-
 lim atrulisse: ex eoque deinde sub fimo posi-
 to pau

ro
 foli
 sum
 late
 add
 quin
 quia
 alien
 trad
 potu
 ti pr
 tari
 byli
 custo
 pen
 no S
 gico
 dam
 pella
 nuiss
 nam
 vbiq
 sumi
 bom
 esse l
 tur. A
 da ser
 mus S
 Proco

ro paulatim vermiculos emerfisse, qui mori
 foliis enutriti sericum fecere. Inde transfu-
 sum est per reliquam Europam. Vt autē Vo-
 laterani sententiam magis affirmemus, ea
 addam, quæ à diuo Ambrosio capite xxij.
 quinti Hexameron dicuntur, vbi inquit: Et
 quia de volatilibus dicimus, non putamus
 alienum ea complecti, quæ de verme Indico
 tradit historia, vel eorum relatio, qui videre
 potuerunt, fortè hic corniger vermis conuer-
 ti primum in speciem caulis, vt quæ in eã mu-
 tari naturam in processu quodam fieri bom-
 bylis, nec eam tamen formam figuramque
 custodit, sed laxis, & latioribus foliis videtur
 pennas assumere. Huc accedat pro Volatera
 no Seruii testimonium, qui secundo Geor-
 gicor. inquit: Apud Indos & Seres sunt qui-
 dam in arboribus vermes, qui bombyces ap-
 pellantur, qui in araneorum morem fila te-
 nuissima deducunt, vnde est sericum: nam la-
 nam arboream accipere non possumus, quæ
 vbique procreatur. ex quo Seruii testimonio
 sumi potest, apud Seres vermiculos esse, qui
 bombyces dicuntur, sericum facientes; & nõ
 esse lanã supra arbores, quia hæc vbiq; habe-
 tur. Accedat in hunc cumulũ, quod aqua cali-
 da sericũ nostrũ deducitur. Nec prætermitta-
 mus Suidæ testimoniũ, qui idẽ refert quod à
 Procopio dictũ est, duos peregrinos seniores

vel presbyteros, non autem monachos, ut Procopii interpres retulit, & etiam à Volaterrano refertur: quanquam non dubitem Iustiniani tempore monachos fuisse, hi ad Iustinianū detulere. Suidæ autē verba (ne forte desideres) hæc sunt: Σῆρες Ἰνδοί, ἡνθα ἡ μεταξα γίνεται, ἃς ἂν ἡ σερικὰ τὰ ἐν μεταξῆν ὑφασμὲνα λέγονται, καὶ σὺρ-σικὸς, ὁ σκάληξ. Σερικὸν, ὅτι ἡ μεταξὰ ὄσιν, ἃς ὅς εὐδίσαν τὴν ἰδιώτα ἐργάζονται ἢν πάντα τῶν ἑλλήνων μηδὲν ἰδιώτων, τὰ δὲ νῦν σερικὸν ὀνομάζουσιν. ἔτι δὲ ἰστυριανὸς πρὸς αἰθίοπας πρὸς βιουνταί ῥωμαῖοι, ὅπως οἱ αἰθίοπες ὀνόμαζοι τὴν μεταξάν ἃς ἰνδοί, ἀποδείμνοι δὲ αὐτῶν ἐς ῥωμαῖους αὐτοὶ μὲν κύριοι γίνονται. μεγάλων χρημάτων. ῥωμαῖοις δὲ τὸτο ποιήσωσι κερδαίνου μόνον, ὅτι διὰ ἐκείτη ἀλλαγὰ δίδονται τὰ σφέτερα αὐτῶν χρήματα ἐς τὸς τολεμῖες μεταξάν, καὶ σερικὴν νῆμα, καὶ σερικὴν μάτια. Quem si interpretari voluerimus, hæc dicit: Seres gens, apud quam ea, quæ vulgò à nostris seta dicitur, à Græcis metaxa, gignitur: vnde & serica dicuntur, quæ sunt ex seta contexta: & ser feris vermiculus. Sericum idē est quod metaxa, id est, seta: ex quo consueverunt vestem conficere: quam olim Græci medicam vocabant: nunc sericam dicunt. Tempore Iustiniani Imperatoris Romani ad Aethiopas legationem miserunt:

vt Aethiopes ementes sericum ab Indis, &
 id per manus tradentes Romanis, ipsi qui-
 dem magnam pecuniarum vim compara-
 rent: Romani verò hoc vnum lucriface-
 rent, ne cogerentur in hostes suam pecu-
 niam transfundere: hinc dicitur & filum
 sericum, & sericum vestimentum. Nos au-
 tem ab his dissentire cogimur, quicumque
 hi sunt, qui Plinio aduerlari volunt: quippe
 scimus sericum apud Seres in arborum fo-
 liis nasci, tanquam lanugo, vt supra coto-
 nea mala lanuginem videmus. Ampla au-
 tem est, & oblonga apud Seres, vt filari
 possit: quod non solum ex Plinii testimo-
 nio scio, sed viros allocutus sum, qui totam
 Scythiam peragrarunt, hi referunt supra
 arborum folia nasci, & ipsa folia reduci.
 Huc afferam Ammiani Marcellini testimo-
 nium, qui libro xxiii. idem cum Plinio
 sentit, inquit: Agunt ipsi quietius Seres,
 armorum semper & praeliorum expertes,
 utique hominibus sedatis, & placidum est
 otium voluptabile, nulli finitimorum mo-
 lesti. Coeli apud eos iucunda, salubrisque
 temperies, aëris facies munda, leuiumque
 ventorum commodissimus flatus, & abun-
 dè sylvarum sublucida, à quibus arborum fræ-
 tus aquarum asperginibus crebris, velut quæ-
 dā vellera mollientes ex lanugine & liquore

mistam subtilitatem tenerrimam peccunt, nentesque subtegmina conficiunt sericum, ad vsus antehac nobilium, nunc etiam infirmorum sine vlla discretionem proficiens. Ipsi præter alios frugalissimi, pacatoris vitæ cultores, vitant reliquorum mortalium cœtus: cumque ad cœmenda fila vel quædam alia transeunt flumen aduenæ, nulla sermonum vice propositarum rerum pretia solis oculis æstimant, & ita sunt abstinētes apud tradentes genita, nihil ipsi comparant aduentitiū. Ex quibus manifestè colligitur, Marcellinū idem cum Plinio sentire, & verè sentire: eos autem longe decipi qui aliter sentiant: nam sericum verè lanugo est supra arborum folia concreescens. SEN. Authores tamē, quibus innituntur, despiciendi non sunt. BRA. Non equidem, si ab illis intelligerentur. SEN. Volateranus igitur authores non intelligit? BRAS. Non lubet supra hanc rem iudicium ferre, fuit equidem vir multæ lectionis Volateranus, sed non multi iudicii, qui nō animaduertit alios authores à Plinio aberrare potuisse: nepe difficile est Plinium summū virum taxare, non quia & ipse vir non sit: sed difficile, quia nisi certas & statutas rationes habeamus, silendū potius est, quàm incerta effatire. Vt autem exquisitius recentiorū errores ostendam, qui volunt apud Seres vermic

mic
lanugo
nostr
vt Pl
ria g
tium
pari
strā f
addit
haber
serā f
necy
Tela
luxur
cina
oua i
& ver
tam l
rbny
tur n
BRA
dem
la inu
est in
tum:
sera f
xiniq
tame
rum i

miculos esse supra arbores, & non foliorum lanugines, id scire te volo, apud antiquiores nostrum sericum bombycē appellari: nam, vt Plinius lib. x i. cap. x x i i. docet, in Assyria genus est bombycum nidos luto facientium, & ceram longè copiosius quàm apes parientiū: hic nō est vermiculus iste, qui nostrā setam facit, sed erucæ genus est. Deinde addit esse aliam originē huius vermis: nam habet duo veluti cornua, nec is est, qui nostrā setā faciat. Postea inquit: fit bombylis, ex quo necy dalus, ex hoc in sex mēsisibus bombyces. Telas araneorum more textūt ad vestem, ad luxum virorum ac fœminarum, quę bombycina appellatur: hic est ille vermiculus, cuius oua inter mammæ nostræ mulieres fouent, & vermiculi nascuntur setifici passim pertotam Italiam nunc, de quo elegantissimè Hieronymus Vidas Mantuanus cecinit. SEN. Igitur nostra seta apud antiquos bombyx erat? BRA. Erat quidē, & Plinius cap. x x i i i. eiusdem lib. x i. terrium genus ponit in Co insula inuentum, quod propriè ad nos perlatum est in Italiam ex foliis arborum caducis natum: & est hoc, ex quo propriè nostra vocata seta fit: & quāuis ex cupressi, terebinthi, fraxiniquē foliis nascatur, & surfure pascere, tamen inuentum est temporis processu morum maximè amare, quamuis & alia quæli-

bet folia amat, sed non ita bene fetificat. Mulieres Ferratienses in primo vere antequam mori folia eruperint (quia postrema arborum morus germinat, ideo sapiētissima nūcupatur) suos vermiculos lactuca nutriunt. Vehementius nigrae mori folia amat, & propterea si hæc comederit, elegantius sericum, & abundantius facit. Nostra igitur seta sericum dici non debet, sed bōbyx, quia ita apud antiquos appellabatur. SEN. Quid ergo erit, quod vulgò bombaso dicitur? BRA. Quod ab antiquis gosopium vocabatur, ex arboribus vel herbis. Nos cottonum vulgò dictum habemus. In Creta nascitur ex frutice parvulo, fructum similem barbatę nuci ferentem. In Apulia, & Oenotria etiã frequentissimum habetur, & in Maltha insula prope Siciliam, quam superioribus annis equites Ierosolymitani vel Rhodii Rhodo amissa nōvi, sed proditione, sibi coloniã elegere. Nos etiã Ferrarię cottonum vidimus, & plantauimus, ac collegimus. Quare cottonum nostrum, sericum potius appellandum, duco, quã nostram seram: quia omnia lina (hæc ita nunc appellantur) quæ vel ex arboribus vel herbis initiũ sumũt, potius serica nuncuparẽ, quã bombycem, si propriũ nomen nō haberent, tamen habet, quia quod apud Seres nascitur sericũ dicitur: quod in Oenotria, gosopion.

Nostr

Nostra autem seta ab antiquis bombyx dicta est, à nobis seta, quoniam primi panni ex ea confecti longiores villos in morem setarum habebat: est enim seta quasi sueta in sue pilus. Illud tamen prætermittendum non est, posteriores Græcos hoc nomen sericū, etiam nostræ setæ à vermiculo factæ attribuisse, & *σινδών* dixisse, quāuis & *μεταξην* appellant. *Σινδών*.
 SEN. Ea, quæ de serico à te enumerata sunt, breuibus collige. BRA. Libèter cotonum vel bamboso Golopium est apud antiquos, nostra seta bōyx: quamuis & recentes Græci *σινδών*, id est, sericū appellent, sed diuersa appellatione: quia antiquū sericū ita nuncupatum est, quia apud Seres fit, in Scythia, id est, Tartaria, & inde pulcherrimū ad nos fertur, & pulcherrimas texturas Scythicas obseruauit, quæ aliā speciē habebant quā nostra seta faciat. Nostra autē seta dicta est sericū à sero vermiculo ipsam faciente: ita enim hic vermis in aliquibus Indiæ partibus nuncupatur. SE. Vnum est, quo discrucior, quid scilicet ad eorum virorum auctoritates dicendum sit, qui oppositum sentire videntur. BR. Dicas à recentibus non rectè intelligi. Nā Vergilius pro nobis est, quando depectunt tenuia vel lera foliis. Pausanias autem dicit, Seres esse Indiæ populos, quam ob rem opus est, esse alios Seres in India, quā apud Scythias.
 Non

Non defuere tamen, qui proceres apud nos appellantur, dicentes Seres in India esse, & Scythiam esse Indiæ partem: qui quantum hallucinentur, clarum est Gosmagraphos considerantibus. Nam Scythiam diuidüt in Scythiam extra Imaum montem, & Scythiam intra Imaum montem: Seres & Serica regio sunt in Scythia extra Imaum montem, cuius termini hi sunt, Ab occasu habet alteram Scythiam & Sacas, à Septentrione terram incognitam Ptolemæo, ab ortu Sericam, à meridie partem Indiæ extra Gangē, similiter Serica à meridie partem indiæ extra Gangem, vt videre liceat Sericam aliam prouinciam ab India esse, si in Scythia sit: si autem per se prouincia sit, adhuc ab India diuersa est, quia ad Indiam à meridie terminari dicitur à Ptolemæo. Adde q̄ India trans Gangem dicitur terminari ad Sericā: nā ab occasu alteram Indiā habet, & Gangem fluiuium: à Septétrione, Scythiā, & Sericam: ab ortu, Sinarū regionem: à meridie, Indicum pelagus. Propterea q̄ à Pausania dicitur, Seres populos esse apud Indos à sere vermiculo denominatos, gētes alias esse, putare oportet, quā quæ in Serica apud Scythas viuūt: nam in India, maxima nostrę setę copia est, cuius maximum emporium in Calechut sit: quamuis & ex Serica regione illuc afferatur.

Vides

Vid
esse
auth
trōr
lorū
tius
culo
lim
los n
veni
in tr
stro
tē d
ingē
tus a
vesti
mon
est ex
me l
regio
ex In
in res
uis &
ria p
aut se
testin
Plini
tas, &
ipso

Vides etiam, quod ex Procopio adducitur, esse apud Indos, non inueniri apud probos auctores, aut Serindā, aut Seres in India: arborūq; monachos illos nō attulisse vermiculorū oua, aut ex Sericā, aut ex Serinda, sed potius ex Assyria, vbi maxima est horū vermiculorū copia, & inde Cōstātinopolim facilimus est trāsitus. Quod præter rē non est, illos monachos ex Ierusalē & partibus Syriæ venisse, aut fortè ex Seriregione venere, quæ in tractu est regionis Colchicæ: vel quū nostro hoc tēpore in Persia, Eri, sit vrbs, ita fortè dicta corrupto vocabulo, quasi Seri, in qua ingētissima est huius setæ copia, adeo vt totus alicuius etiam magnæ vrbs populus seta vestiri possit, quæ à vermiculo fit, fortè illi monachi inde venere. Quod verò additum est ex diuo Ambrosio, nihil ad rē, quia de verme Indico sermonē habet, nō aut de Serica regione. Nos aut fatemur nostrū vermiculū ex India allatum esse, aut ex Eri parte Persiæ in regione quæ Chorazani nūc dicitur, quāuis & ex Colcho, & ex Tyro, & ex tota Assyria potuisset Cōstātinopolim à monachis, aut senioribus quibusdā ferri. Seruij autem testimonium satis videretur, nisi maior esset Plinij, Marcellini, Solini, ac Melæ auctoritas, & etiam veritas oppugnaret: mirorq; de ipso qui dixerit, nos lanam arboream accipere

pere non posse, quæ ubique procreatur: quia arborea lana, quæ sericum fit, non nisi apud Seres procreatur: s. e. Breuibus quæ dicta sunt concludere: B. R. A. Nostra seta apud antiquos *Bombyx.* bombyx est apud posteriores Sericum, non quidem deductū à Serica regione, sed à sere vermiculo. Nostrum coronū vel bombasum gossipion est. s. e. Fertur sericū ad nos è Serica regione: B. R. Fertur quidem, & præsertim pulcherrimæ vestes feruntur, sed à nobis tota ea pars Tartaria nuncupatur, quamuis post Ptolemai tempora, regiones inuentæ sint, & potentissimi reges, ac bellicosissimæ gentes post Sericam: quippe inuenta sunt, Tagas, Tholonia, Chairam, Chatay, & multa alia illis antiquioribus ignota, è quibus pulcherrimā sericā veniunt. Habes igitur quid sericū sit, & quæ nostra seta non sit verè sericum. An modò seta nostra calida sit, & cor confortet, inquirendū est, quod per duos tramites agere tentabimus. Primus est, via regia, id est, experientia ipsa rerū magistra, ex qua manifestè deprehenditur, seram siccam esse: sed an calida sit facile deprehendi non potest. Alia via est ex causis rerum sumpta, naturam horum vermium considerantes, & quibus nutriantur. Nutriuntur hi vermes apud nos mori foliis, quæ summo opere amant: vnde ex horum foliorum qualitate, & seram

& setam esse putamus, quamuis nulla ferè sit
 herba, qua non saturentur: imò Ferrarienses
 mulieres antequàm mori germinauerint lactu-
 cę foliis libenter pascunt: sed opus sericū to-
 tum ex moro est. morus autè frigidam tem-
 peraturam habet, ideo sericū nostrum frigi-
 dū esse censeo. An verò cor confortet, à nul-
 lo auctore dicitur, qui fide dignus sit, Sera-
 pione & Auicenna demptis. Serapio tamè id
 non asserit, sed à quibusdā medicis dici asse-
 ueravit. Nobis autè ea cordi cōferre videtur
 (vt Galeno placet) quę odorata sunt. Seta
 autem nō solum odorata non est, sed foetet,
 nisi ab alio odorem sumat: ideo à composi-
 tionibus, quę cor roborare habent, potius
 arcerem, quàm recipere vouerim. **SEN.** Tamè
 hic mos valde incaluit. **BRA.** Quicquid sit, &
 quomodocunque vsus processerit, hanc esse
 veritatem non solū arbitror, imò scio, & po-
 tius alicuius cor roborares, si eum serica ve-
 ste donares, quàm si libram serici comede-
 ret. **SEN.** Nos sericum accipimus vt chermes
 infectum. **BRAS.** Et hic alius error est priore
 maior: quia sericum ita infectum in primis
 præparatur vt colorē recipere possit: præpa-
 ratum autè liquido alumine, quo primo im-
 buitur, liquidum autem alumen ventriculo
 aduersatur: quomodo igitur hic syrupus ad
 ventriculum valebit? Adde postquam sericū
 cum

cum in chermes ebullitionem immersum est, statim in rem quandā immergunt, quæ nostra lingua Mistra nūcupatur: in quā gallæ ingrediuntur, ipsi pope appellāt. Suaderē igitur, vt setā in chermes tinctā non acciperes. sē. Quid igitur sumemus? BR. Aut nihil, aut ipsum chermes sine seta. sē. Vidi, qui granum tinctorum pro chermes acciperēt. BR. Hi minus despiciendi sunt, quā qui setā in chermes tinctam sumūt. Sed quia facillimū est habere chermes, ideo potius ipsum habere cures, quod etiā vili pretio a sequeris, nēpe Venetiis nō expendes pro qualibet libra, quatuor libras Venetas. Non est autē coccus chermes, quia coccus est nostra vocata grana, quæ ex Cypro affertur, & in Italia etiam nascitur: vnde multi decipiūtur, qui putant chermes esse coccū. sē. Reperitūrne apud antiquos chermes? BR. Non erat in magno vsu apud eos, tamen ipsum reperio: non tamen sub hoc vocabulo chermes, sed sub cocco. sē. Rem inaudiam dicis. BR. Fortē magis miraberis, si tibi dixerō in Italia esse chermes, & in Apennino, Rēgiū Lepidivētus, nos excavausse, sed (vt arbitrō) tincturæ ineptum, tamen experti non sumus. sē. Quid dicis excavasse? Chermes semen esse putabam. BR. An semen sit, an nō sit, ambigo: quid autem putem, aut dubitem, afferre non grauabor.

Scito

*Coccus.**Chermes.*

Scito ex herbarum radicibus sumi: & non esse semen, quod extra terram herbis infit. Ego frequenter excavaui, & granula circa radices collegi, quæ breui tēpore in vermiculum transeunt. SEN. Quomodo transire possunt? fitne ex semine vermis? BRA. Aperitur semen, & parua quædam formica alata exit, quæ auolat, exterior cortex inanis relinquetur, qui ad tincturā nihil valet: & hic est cocci vermiculus, qui apud diuū Hieronymum reperitur, & in sacris literis legitur Tinctura ex vermiculo. i. re in vermiculum tendente, imò proprio vermiculi sanguine, in ea re, quæ semen videtur, vel paruū ouum, incluso. SE. Quomodo prohibetur, ne in vermiculū transeat? BRA. Cū ea semina, vel quicquid sint, statim à radice demuntur: in aliquibus locis aceto inspergūt, vt velox illa generatio extingatur. In aliis locis in butyrū, aut pinguedinē iaciunt, quæ vermē extingunt. SE. Quæ herba est illa, cuius radicibus inhæret chermes? BR. Multæ sunt herbæ, sed vna inter alias parua, incisa multū, quæ pimpinellæ folia imitatur, tamen magis incisa sunt. In multis Germaniæ locis colligitur, & in Polonia, præsertim apud Cracouiā urbem regiam, circa Vistulū flumē: imò Poloni chermes appellant cleruicel, quod etiam nomen mensis est, in quo potissimum chermes col-

ligunt: solùm enim apud Polonos hoc mense colligitur. Et quod in Polonia nascitur alia plura in perfectione excellit. In Hetruria quoque nascitur, & Hetruci putant genus pimpinellæ esse, & hanc herbam suo vulgari nomine strellâ appellât, alij thrialmû. Nascitur autê & sub aliis herbis: nã Poloni tres herbas habent, sub quibus nascitur. Vna est, quâ ipsi appellât nyedospialek, putant esse auriculam muris, tamen nō est illa Diosco. sed ipsū ita appellant. Nascitur & sub parietaria, & sub filigine, quâ Græci & Latini olyrâ, Poloni zito: nos segala vocamus. Sed hęc non excuât, quia maior est proventus ex filigine quàm ex chermes. ss. Cur dubitas an semen sit? BR. Quoniã in vermiculū transit. ss. Apud nos etiam multa legumina vermiculi efficiuntur. BR. Non ita citò, nec in vniuersum, sed ex corruptione vna tantùm parte leguminis in vermẽ transeunt, qui aliam partem comedit. Quòd autem sit ouum, & non semen, mihi persuadet etiam sub variis herbis inueniri: vnde suspicor esse aliquorū vermium oua, vel subterraneorum animalium, vt suadet illa cita vermiculi generatio: & si vermiculum volentem digitis interfeceris, purpureum cruorem, aut purpuream humiditatem emittit, qua digiti inficiuntur: imò si in granis chermes, quæ Venetiis vend

venduntur, spectes, non nihil inest, quod ver-
 miculi colorem habet. Adde quum senescit
 non tingere: quod indicium est, humiditate
 illam purpuream exicari. Ideo suspicatus
 fum ouum esse, & non semen, & præsertim,
 quia & illa herba pimpinellæ similis, & aliæ,
 in quarum radicibus chermes inuenitur, aliud
 semen habet supra terram, quo progengeran-
 tur. SEN. Quid in causa fuit, vt in hoc syrupo
 chermes acciperetur, & seta in eo tincta? BR.
 Quid sentiam aperire enitar. Quod Græci
 coccum dicunt, Arabes chermes, vel chesmen
 appellant. Ideo vbi in Arabum compositio-
 nibus ponitur chermes, coccus sumi debet,
 vt apud Serapionem videre licet, cap. cccxxi.
 Verum quia granum id, quo seta inficimus, di-
 citur & ipsum chermes, & nos chermesinum *Chermes*
 vocamus colorem illum floridum, & chermes *sinus co-*
 hoc granum nostra vulgari lingua. Propterea *lor.*
 recentes in Arabum compositiombus cum
 chermes inuenere, nostrum chermes accipiunt,
 cum potius coccum accipere debuissent, qui
 est verus Arabum chermes, vt facile videri
 potest, si quis Serapionem, & Dioscoridem
 legat. Inquit enim Serapio: Chesmen apud
 Dioscoridem est arbutum, quod admini-
 stratur ad accendendum ignem, & est medium
 inter arborem & herbam, cuius rami sunt
 multum subtiles, super quos sunt grana ro-
 d. 2.

tunda similia lenticulæ, quæ colliguntur, & reponuntur, & conseruantur, & conficiuntur ad tingendum. Et melior grana est illa, quæ defertur ex terris quæ dicuntur Galates & Andabusi, & ex Armenia: & secunda est illa de Siana & Lithia: & deterior omnibus est Hispana. Reperitur autem in arbore gladium interius Calchit animal testosum paruū, simile limaciis, & colligunt illud mulieres cum ore earum. Hæc Serapio ex sententia Dioscoridis, satis barbarè & infidè. Cui si Dioscoridè in capite de infectorio cocco per leges, idem cum suo chesmos esse deprehendes. inquit enim Dioscorides: *Κίνου βαρύν*, id est, granum tinctorum surculofo nascitur frutice, cui grana lenticulæ adhærent: leguntur hæc ad vsus, componunturque. Optimū est è Galatia & Armenia: sequens ex Asia Ciliciâq; pessimum ex Hispania. In Cilicia è roboribus provenit, limaci paruo simile, quod loci eius mulieres exceptum ore, coccum specialiter appellant. Vbi vides chermes apud Serapionem esse Dioscoridis coccum. Quid autem per id velit Diosc. quod mulieres excipiant ore, non possum aliud cōiectari, quā ita excipere vt melius seruetur: inde enim nō nihil maturitatis cōtrahitur. Aliter enim quid sentiat, imaginari non possum: nisi coedex corruptus sit, & aliquid desit: imò aliàs
putaui

putauit coccum Dioscori. esse nostrum chermes, & mulieres ore accipere, ne in vermiculum trāsiret. Sed hoc me dimouit à tali sententia: quia dicit nasci frutice surculoso: herba autem est, ex qua nostrū chermes ortum habet: Coccus autem infectorius nascitur ex frutice, & de eodem loquēs, dicit in Cilicia è roboribus nasci: apparet autem quod è roboribus nascitur, esse granum quod tingendo est, non autem chermes. Vel dicimus in codice Dioscoridis nullum esse vitium, sed locum fuisse ab interprete malè intellectum. Cuius loci verba sunt: *ὅρι αἰ τῆ δὲ γινώσκοντες τῷ σίματι ἀναλέκασαι κόκκον καλοῦσιν.* quæ sic ad verbum trāsferas: Quem eius loci mulieres ori colligentes, coccum vocant. Mulieres enim colligunt coccū ori, id est, ad os tingendum ac fucandū: vt τῷ σίματι non septimi apud nos casus, sed datiuī vim habeat. Illam autem vocem, euulsam vel exceptam, de suo addidit interpres, neq; vsquam est in Græca litera. Cuius rei magnificus, & reuerendissimus CAELIVS Calcagninus, vir vndequa; doctissimus, me attentum fecit. Sed ad rem nostrā redeuntēs, Cū in Mauritānorum cōpositionibus chermes, aut setam in chermes tinctam reperies: noli chermesinum intelligere, sed infecturā in coccum, id est, in granam tinctorum appellatam: vnde

coccinea vestis apud antiquos. est enim alia res chermes. Ideo illos non multum reprehendo, qui pro seta in chermes tincta coccum sumunt. Adde tamen nec setam tinctam aut panem sumenda esse ob preparationem. An vero corroboret, nondum apud aliquem auctorē fide dignū reperi, sed tantum ad stringere, & vulneribus neruorū prodesse. Tamē supinus quidā error apud nonnullos planē quinetā classis medicos inuenitur, qui granū, quod tingendo est, ad prouocandos menses exhibent: cum plurimum supprimat, vt ego plerūq; eius puluerē exhibeam his mulieribus, in quibus de abortu dubium est. Et quia nonnullæ spontē abortire volunt, ne in furto deprehendātur, peteates vt in hac re illis operam darem, ego hoc granū exhibui, ne si vellent, abortire possent. Qui autem ducere menses fatentur, argumentū sumunt ex colore, quia rubrum, ac si rubra menses ducant: multi enim maximā propositionem habēt summe falsam: Omnia rubra menses prouocare. tamen multa rubra inueniuntur, quæ vim adstrictiuam habent. Sitōq; quod à Diosc. dicitur, Cuius grana lenticulæ adhærent, non esse intelligendum grana lenticulæ figuram habere, sed quod more lenticulæ inhærent.

SEN. Igitur non est nostra, quia tingunt in chermes? BR. Non, vt videtur. SEN. Igitur nostram

stram granam edoceas, & quid illud sit, quonunc in Chermesinum tingunt. B R. Nostra grana est coccus baphice, id est, granum infectorium Dioscoridis, & Plinii, & chermes Serapionis. ac Mauritanorum Quid autem sit apud antiquos chermes nostrum, quo floridus color, quem chermesinum vocamus, sit, dubium est. Tamen bene Plinium considerans visus sum expiscatus esse grana nostra in Cypro. & Creta, & pluribus aliis locis nascitur, Venetiâque affertur ex pusillo frutice folia habente, ilicis aquifoliæ similia, vt Plinius lib. 16. cap. 8. docet: tamen hæc folia parua sunt, & spinosa. Tamen & in robore coccus nascitur, præsertim in ilice, vt Plinius cap. 4. lib. 23. testatur. & Theophrastus tertio de plantarum historia, inquit: granum puniceum facit. de his loquitur, quæ in arboribus fiunt, tamen fructus nõ sunt, vt nux auellana, quæ villum callo compactili facit. Idem in eodẽ libro repetit, cum omnia enumerat, quæ in ilice nascuntur. SE. Ea igitur, quæ in ilice nascitur, nostra grana est. BRAS. Non est, sed à Plinio cap. 4. lib. 24. coccus ilicis appellatur. Est aliud granum à cocco, sed & ipsum tingit. Si autem apud antiquos nostrum chermes reperiatur, est id, de quo Plinius præcitato loco inquit: est autem genus ex eo (scilicet cocco) in Attica ferè, & Asia

nascens, celerrimè in vermiculum se muràs,
Scolecion. quod idè scolecion vocant, im probántque.

Si apud antiquos nostrū chermes sit, est coc-
 cus (scolecion: nam chermes nostrum ocyfsi

Cocci tria mè in vermiculum transit. Vnde tria cocci
genera a- genera apud antiquiores scripta inueniun-
pus. tur. Coccus infectorius absolutè, qui nostra
 grana est ex arbuscula pusilla nascens, folia

circinata spinosa habens parua: & coccus sco-
 lecion, qui fortè est nostrū chermes, nisi in-
 telligas esse genus aliquod cocci ilicis, quod
 in vermiculum citò transeat scolecion di-
 ctum, aut dicas non habuisse rationem tin-
 gèdi ex scolecio, qualem nos habemus, idè
 ab ipsis scolecion despicièbatur, nobis autè
 facit colorem magis floridum, quàm coc-
 cus baphice faciat. Tertium est, coccus ilicis,
 vt ex his omnibus colligere possis quid sit
 chermes apud recentes, & nunquid apud an-
 tiquos reperiatur. An verò cor roboret cher-
 mes, nec antiqui nec recentes prodidere: non
 antiqui, quia apud ipsos quid sit non reperi-
 tur. Arabum enim chermes est coccus ba-
 phice, quem granum vocamus. Recètes etiā
 nihil prodidere, quia ipsi de chermes loquen-
 tes, de eo verba habent, de quo Arabes scri-
 psere: propterea in hoc syrupo chermes di-
 mitterem, veluti vnum, de quo experimèta
 sumpta non sunt. quod an calidæ naturæ sit,
 an frī

an frigida, si scire cupias, calidæ naturæ esse illud ostendit, quòd celerrimè in vermiculū transit: ea enim cita generatio caliditatē notat. s. e. Mihi videtur mirum, antiquos adeò modicè de nostro chermes esse locutos. BR. Ne admiratione afficiaris, quoniam fortè nihil locuti, nisi id sit, quod coccus scolecion à Plinio nuncupatur, quamuis plerunq; dubitauerim quod esset coccus, de quo Plinius cap. 40. 9. lib. de tingendo Amethystino tractat, & inquit coccum Galatiæ rubēs granū. postea addit, vt dicemus in terrestribus. Putabam hanc particulam à Plinio positam esse, vt sub terra nasci animaduerneret. Nostrum autem chermes vel ouum sit, vel semen, sub terra nascitur: est enim granum illis radicibus inhærens, quod potest ratione coccus appellari. Idem enim est apud Græcos *νήκη* ☉, quod apud Latinos granum. s. e. Si autē reperiretur qui & setam, & chermes in hunc syrupum imponere voluerit, quomodo agere debet? BR. A. Aut seorsum setam, & chermes ponat, aut hoc modo præparet: Accipiat libram chermes, quod in puluerem redigat, sintque igni suspensæ in æneo lebate quinque aquæ libræ, quæ cùm calida est antequã feruere incipiat: in eam chermes puluerizatum iniiciat, deinde vna ebullitione bullire faciat & ab igne deponatur: postea setam, quã

crudam vocant, (eo quòd nullum colorem
 suscepit) in prædictam aquam ponat. & do-
 nec optimè imbibatur, relinquat: deinde eã
 statim exprimat, factaque mediocri expres-
 sione, in succum pomorum dulcium, & a-
 quam rosaceam infundat. **SE.** Igitur exiccari
 nõ debet? **BR.** Non debet exiccari, sed debet
 statim in prædictum succum & aquam in-
 fundi, & statim pharmacopola cum extra-
 hit, suo vsui accommodare debet: quia solùm
 eo tempore præparanda est, quando syrupũ
 hunc conficit. **SEN.** Quæ proportio setæ esse
 debet ad chermes? **BRA.** Pro libra setæ, libra
 chermes sumatur, ad imbuendum. Vnum
 tamen est, in quo de vobis pharmacopolis
 miror, qui ferè semper hũc syrupum candũ
 habetis, id est, quo zuccharum concreuit. **SE.**
 Aliter fieri non potest. **BRA.** Quia arte care-
 tis, qua fiat. Multi sunt modi, sed vnus hic
 præcipuus est, addere parum mellis zuccha-
 ro: hoc enim prohibet, ne zuccharum in du-
 ritiam illam (quam vulgus candum vocat)
 concreseat. Mel tamen prohibere nõ potest
 quin dureseat in processu temporis, sed bene
 prohibet ne cãdescat (vt hoc vocabulo vtar)
 tamen non durescit, nisi longo tẽpore trã-
 acto. Sed interim à Pharmacopola venditur.
 At vnum aliud apud pharmacopolas obser-
 uauit, hunc syrupum mucidum fieri. **SEN.** In
 hoc

hoc non sinam te mentiri, sed causam igno-
 ro. BR. Facile reddam: & si nostro modo pa-
 rabis, nunquã aut hic, aut alter syrupus mu-
 cidus fiet. SEN. Dic obsecro. BRA. Mucor, &
 muciditas ex superflua humiditate fiunt: hoc
 manifestè deprehenditur in dolis vinariis,
 quãdo guttæ delãbẽdo vas exeũt, mucor fit
 ob eam humiditatẽ, & quantò magis vinum
 aquosum est, tantò magis mucore abundat.
 Eodẽ modo, quãdo è naribus humiditas ex-
 it, mucor fit, & ideò pueri ob ingentem capi-
 tis humiditatẽ continuò nares mucore ple-
 nas habent, & in humidis locis semper situs
 & mucor generatur. SE. Fortè piscantiũ na-
 res semper mucidæ sunt, & perstillãtes: quia
 intrinseca humiditas ab extrinseca allicitur.
 BR. Ridicula, sed nõ præter rem ratio. Idem
 in vestris syrupis accidit, quãdo syrupũ vsq;
 ad aquæ & humiditatis resolutionẽ nõ de-
 coquitis, mucidus fit. Igitur si, ad vnguẽ de-
 coquatis, mucidũ nõ fieri animaduertes. SE.
 Mucor etiam ex caliditate fieri videtur: nam
 æstiuò tempore, & sæuiente cane, panis potif-
 simũ mucidus fit. BR. Idem ex humiditate
 causatur: tunc enim calor aeris, intrinsecam
 panis humiditatẽ ad extrinsecas partes all-
 icit, vnde intrinsecus exiccatur panis, extrin-
 secus humescit, & mucidus fit: quod vt enite-
 tur, iubeo mulieres meas panariam capsam
 tota

tota ætate in cella vinaria seruare, quoniam
 loci frigiditas panem mucidū fieri nō sinit.
 Sed hæc alio commodiori loco tractanda
 sunt. SE. De hoc syrupo satis dictum erit, si
 quæ in ipso omittēda sint, breuibus repetas.
 BR. Seram & chermes omitterem, quæ ad rē
 nihil faciunt, imò seta in chermes tinctoria ob
 præparationem obest. SE. Prosequarne alios
 syrupos? BR. Tibi ipsi cantare poteris: mihi
 enim fabulam surdo cantabis, nempe cœna
 re decreui, quoniam fame plus quàm Sagun
 tina premor: cœnans autem non obaudio,
 præsertim in prima mensa, vbi dētes solum
 strident. SEN. Igitur canina fame premeris?
 BR. Imò humana: heus puer, sterne mappā,
 vósque ancillæ, dapes in mensam portate,
 tūque manibus lymphas præbe. Obaudio
 nunc senex, quoniam ea vulgata sentētia ve
 ra est, leiunus venter, non audit verba liben
 ter: licet ineptiori carmine dicta sit. Et Cato
 nis vetus sententia est: Venter aures non ha
 bet. Mecum in cœna eris: postea syrupos al
 ios, & cætera composita medicamēta prose
 queris. Interim dum hæc pedissequæ in refri
 gerandis dapibus retardant, hæc striblitā in
 spiram versa famem sedare incipiet.

BRASAVOLVS.

Q Vid impedit nunc syrupos iam cœ
 ptos prosequi? Postquam exempta fa
 mes,

mes, & amor cōpressus edendi, & omnes in-
 uicē loqui incipiunt, quia prope finem sunt,
 in quo rumor gentium fieri solet. SE. Tu iu-
 uenis properē comedisti, imò tubercinatus
 es. Ego edentulus nondum huius comœdiæ
 actum primum exegi. BR. Vno verbo sequē-
 tem syrupum nomina, qui in tua scheda scri-
 ptus est. SE. Ego prius huius clupeæ genitu-
 ram, & hos fluuiatiles caneros comedā, bisq;
 hunc cyathum exhauriam, quā de syru-
 pis verba facturus sim. BRA. Et ego interim
 bellaria depromam. SE. Sum bellariorum sa-
 tur. Syrupus, qui sequitur, is est, qui de aceto-Syrupus de
frate citri appellatur. BR. Ego potius de suc- acetositas
co citri nuncuparē, quia intrinseca citri parte citri.
 tota succus est, quibusdam pelliculis dēptis.
 Hunc autem syrupum secūdum Mesue sen-
 tentiam parant pharmacopolæ, cuius com-
 positio hæc est per Mesue verba descripta, vt
 simul & compositionem, & Mesue verba, vt
 ab ipso authore dicūtur, habeas: Recipe suc-
 ci acetositatis citri, libras duodecim: deco-
 que in vase vitriato super prunas cū facilita-
 te vsque dum cōsumatur tertia pars ipsius:
 deinde coletur, & dimittatur donec clarifice-
 tur: & accipe ex eo quod clarum est, libras se-
 ptem, & funde super ipsum ex Iuleb claro &
 depurato libras quinque, & coquatur donec
 inspissetur. Si autem æstas fuerit, dimittatur
 in

in sole: donec eius aquositas cōsumatur. Hæc est secundum Mesuen huius syrupi compositio. Addit deinde eius iuamentum magnū esse in extinguendo inflammationes cholerae rubæ, & febres inflammatorias vehementes, & febres pestilentia, & propriè quæ fiunt in ætate venenosa, & confert ebrietati, vertigini, & siti vehementi. SEN. Possēsne vno verbo ad quid valeat exprimere? BRA. Possūm. Ad omnes ægritudines biliosas ex purā bile valet, & pestilentes, vel quæ veneni naturam sapiant, & ad sitim extinguendam. SE. Estne hic parandi modus apud antiquos? BR. Antiqui de zucchero nihil vnquam prodidere, & hunc syrupum nunquam fecere, tamen in omnibus ferè ægritudinibus præcitatissimè acido citri succo utebantur. En Gale. lib. vi. i. de simplicium medicamentorum facultatibus, inquit esse tertii ordinis resiccātium, infrigidantiūque, & de acida citri parte loquitur, quam partem in i. de alimentorum facultatibus lib. etiam frigidā facit, sed gradum non determinat. Et Paulus Aegineta lib. v. i. i. & Aetius lib. i. acidam citri partem in tertio ordine frigidam & siccam esse arbitrati sunt: sed Paulus primo lib. ca. lxxx. i. dicit abundè infrigidare, gradum verò nō determinat. Plinius secundus quarto de re medica libro (suis Plinii liber sit, qui de re medica

dica

dica circumfertur) huic frigidam naturam
 inesse fatetur: imò & experiètia ipsa hoc cõ-
 probat. Quis igitur negare poterit vehemen-
 tibus inflammationibus & æstibus succurre-
 re? Imò Aetius cap. x x i x. li. x i i. ad inflam-
 mationes vitur hoc succo pani, aut pollini
 admisto, & modo cataplasmati appposito.
 Nam antiqui, citri succum per os non sume-
 bant, sed cortice tantum, & carne vescaban-
 tur, vt apud Galenum, Paulum, & Aetium
 videre licet, qui inquit corticem, ventricu-
 lum roborare, quanuis difficilioris cõcoctio-
 nis sit, & carnem pituitosam materiam gi-
 gnere. Nec immeritò hic syrupus contra pe-
stilentem morbum valere à Mese dicitur,
 quoniam & antiqui citrum veneno aduer-
 sari fatebãtur, quod potius semini attribuunt,
 quàm pomò. Quanuis Dioscorides anceps
 sit, quum dicit, *διούκμιον ἢ ἕχει πόνειν ἢ πόνειον,*
αὐτὸν ἴσπυρον θανάσιμον. id est, vinum autem ha-
 bet quod in vino potum venenis aduersatur.
 Hoc autem ita ad pomum, sicut ad semè re-
 ferri potest, quãuis de semine p̄pinquius ser-
 monè habuisset. Tamen præter rem nõ est,
 si & de semine, & de pomò id intelligamus:
 quia Plin. lib. xxiii. ca. vii. inquit: Citria cõ-
 tra venenũ in vino bibuntur, vel ipsa, vel se-
 men. Nec obstat quòd Theophrastus vi. lib.
 istud pomò attribuat, & Paulus, & Aetius,
 quon

quoniam & semini hoc dotis inest, quod Auic. cortici, & semini attribuit, Serapio etiã Dioscoridem referens, ita refert ac si pomo hanc dotem elargiatur. Quicquid sit, totum pomum veneno resistit. Vnum autem est, in quo recentiorum quorundam error deprehenditur, qui hunc syrupum valere inquit contra prægnantium fastidia, quando edere non possunt, & extranea appetunt, vt carbonēs, terram, pilos, & similia, quam affectionē

Κίττα. Græci *κίττα* & *κίττα*, id est, picam vocant.
Κίττα. Plinius lib. xxiii. capite vi. malatiam prægnantium interpretatur. Inest autem hoc genus fastidii prægnantibus vsque ad tertium

prægnantium.

mensem, vt Paul. Aegineta cap. i. primi libri docet. Causa autem est, quia foetus paruus & imbecillus ea, quæ ad locos mittuntur, consumi non potest. Nos autem mulieres vidimus, quæ vsque ad quartum, quintum & sextum mensem hac affectione vexabantur, sed commune est tēpus, cum foetus moueri incipit. Dicitur autem cissa, id est, pica: quoniam hoc animal, quia vorax, in cibi fastidiū sæpe venit. Sed ne præsentem occasionem omittamus, illustriſsima RENATA Galla Ferrariæ Ducissa, nūc cissa vexatur, tamē in quarto mēse à cōceptu est. Nec opus est putres cissam solū esse cū extranea appetūt: sed cissa etiam appellatur, cū adeo perturbatus

batus est ventriculus, vt conuenientia edere non possint, quãuis extranea non appetant. Propterea Plinius præcitato loco prægnantium malatiam meritò appellauit. Constat autem prægnantiũ ventriculo (nisi æstuans fuerit) potius obesse, quàm prodesse. Illorũ autem error ex hoc prouenit, quia authores non considerarunt, qui non dicunt citri succũ ad hunc morbũ valere, sed semen. Quamuis in Dioscoride indifferens videatur, tamẽ Plinius capite v i i. libri x x i i. de semine id dicit, & Paulus Aegineta libro i. Ad rem autẽ nostram redeunt, hic est optimus syrupus in æstuantibus morbis, quo frequẽter iubeo ægros pro intinctũ vt: vt nuper magnificã Dianæ Estensi contrariã in æstuantis ventriculi morbo: fit autem ex succo citri, tamẽ citri nomine limones, Adã poma, & arantia veniunt. Ego potius ex limonibus pararam, quoniam succũ frigidiorẽ habent: hic autem potissimũ frigiditas experitur, & limones saporem habet citro maximẽ conuenientẽ. Nam, vt Plinius dicit capite x x v i i. li. xv. citris odor acerrimus, sapor asperrimus. Inter hæc autẽ limones omnĩũ asperrimũ habent, idẽ potissimũ citra sunt limones. Tamen si ex citro etiã habere placeat, vbi tanta frigiditas non experitur, parato. Illos autem pharmacopolas dãno, qui Venetiis succunt.

citri emūt: sed potius voluerim vt citra etne-
 rent, & seorsum succum & corticem in syru-
 pum redigerent, carnem verò condirent. Suc-
 cus enim, quem Venetiis afferunt, plerunque
 aqua mistus est. Zuccharū, præsentē syrupū
 ingrediens, clarificatū (vt dicitur) esse debet:
 propterea à Mesue Iuleb nuncupatur. Multi
 sunt, qui nimis coquunt, tunc faciliè candescit,
 & concrescit, & in durioris mellis formam
 transit. Quod est oppositū acetosi succi,
 qui suapte natura nec durefcit, nec concre-
 scit, sed potius quæ gelascunt liquidiora red-
 dit: ex nimia autem coctura, & succi extrema
 resolutione cōcrefcit. Propterea tu (ne erres)
 sume citri succum, & paulatim per linteum
 præcolato, sine aliqua expressione, vt quod
 subtile est, paulatim transeat: qui enim vehe-
 menter linteum expriment, succum nimis
 spissum colligunt. Vnde id solum sumere o-
 portet, quod ex se descendit. Duobus autem
 modis syrupus fieri potest, sole, & igne. Si so-
 le fiat, id est, per moram in sole, magis cla-
 rus continuò permanet: Si igne, nisi bene ani-
 maduertatur, nimis crassescit: qui enim ni-
 mis coquunt, in duritiem enogari, id est, vo-
 catæ gelatinæ ducunt. SEN. Igitur ex limoni-
 bus etiã parabo? BRA. Imò parabis, quia ve-
 hementius in frigidat, & penetrat. Postquam
 hic puer mappā sustulit, & dentiscalpia præ-
 buit,

SYRUPORVM.

buit, syrupos alios prosequaris.

SENEC.

Syrupus est stichade tertio loco habetur. BR. Igitur his syrupis disponēdis nolum ordinem seruas? SEN. Nullum, vt iam prefatus sum. BR. Gaudeo tamen hoc ordine disponi, quoniam eos primò enumerare viues, quibus illustrissimus patronus meus Hercules Ferrariæ Dux vititur. Est compositio apud Mesuen reperta in hunc ferè modum ab eodem authore, & sequentibus verbis descripta.

Recipe, florum stichados	℥	xxx.
Hasce, id est, Thymi	} ana	℥. x.
Calamenthi		
Origani	} ana	℥. viij.
Anisi		
Pyrethri		
Piperis longi	℥.	iiij.
Zingiberis	℥.	ij.
Passularum enucleatarum	uncia	iiij.
Mellis	libras	v.

Hunc syrupum (cùm hæc solùm recipit) appellant de stichados sine speciebus, vel de stichados incompletū. Tu autem potius de stichade dicito. Si aut pulueres consequentes recipiat, syrupus de stichados cum speciebus, vel completus nuncupatur. Pulueres aut sunt hi, qui sequuntur:

Recipe Cinamomi

Calami aromatici

Spicæ, id est, Nardi,

Croci

Zingiberis

Piperis nigri

Longi

ana ʒ. j. ʒ.

Ligetur in panno raro, & suspendantur in syrupo. Dosis eius est, vncia vna cum decoctione spicæ, & alchilil. Hic syrupo experitus est ad oēs agritudines nervorū frigidas, vt est paralyfis, epilepsia, spasimus, tremor & tortura. Valet etiam ad catarrhum frigidum à capite ad pectus, & ventriculum ipsam roborat. Hæc Mesue. SE. Reperiturne apud antiquos hic syrupo? BRA. In primis eius vires audias: Obstructiones aperit, crassa attenuat, extergit, totumq; animalis habitū roborat, extaq; confirmat. Quod semper à causa frigida malè affecta intelligendum est, & præsertim pectori anhelantibus, & destillationes habentibus, opitulatur. SEN. Est igitur valde utilis hic syrupo? BRA. Utillissimus. Cùm verò multo calore nō indigemus, incompletum sumimus, id est, eum, quem vos sine speciebus appellatis: quamuis nō defuerint, qui dixerint, eum, qui incompletus est, solū recipere stœchada & passūlas. In intensiori verò frigiditate, eum sumendum iubemus, qui

spec.

Species, id est, pulueres aromatum enumeratas recipit. De hoc syrupo nihil apud antiquiores reperitur, tamen dicunt ad omnia prænumerata stœchada valere. Sed vnū est in quo ambigere possemus, quomodo scilicet cõponi oporteat: quoniam à Mesue simplicia solum enumerantur, sed modum componēdi, & an coqui debeat, prætermittit. **SE.** Subintelligitur decoctionem fieri secundum artem. **BR.** Quæ est, & qualis hæc ars ad coctiones parandas? **SEN.** Nos instinctu quodam, sine pondere, sine determinatione aquæ sumimus, vt oculis præsentatur, & ingenio nostro videtur: postea ad libitum bullire sinimus: deinde simplicibus expressis, quæ prius decocta sunt, mel in hanc decoctionē ponimus, quod tamen prius expumatum sit: itaque ad syrapi formam altera ebullitione reducimus. **BR A.** Miror admodum in his condiendis vos statuta aliqua pondera non habere. **SEN.** Omnino non habemus. **BR A.** Viam igitur inueniamus, & certam normā, per statutas mensuras componendi syrupos. **SEN.** Id libenter addiscam. **BR A.** Et ego lubentius edocebo, si aures præstabis. **SEN.** Et aures & caput, & vniuersum corpus habebis. **BR A S A.** Noli autem vniuersalem regulam in omnibus syrapis expectare: quia in aliquibus solum conueniet, in quibus cum

erimus, te admonebimus: In aliis verò suas
 particulares regulas edocebimus. Quum sy-
 rupum de stœchade parare opus est, omnia,
 quæ ipsum ingrediuntur, para, & crassiuscu-
 lè contunde, & in vitreatum catinum omnia
 pone, deinde octo aquę libras superinfunde,
 si omnia syrapi simplicia sicca fuerint. Si ita
 egeris, optimè infundi experieris: post xx-
 iiii. horas exprime, & inuenies duas aquæ li-
 bras à simplicibus imbibitas esse: Tunc &
 aqua, & simplicia simul igni suspendas, vt
 bulliant igne claro ad consumptionem ter-
 tię partis, vel supra ignitos carbones fiat. Re-
 linquentur quatuor librę decoctionis, plus
 minus, in quas libras quinque puri mellis im-
 ponito, & iterum bulliant expumando, quo-
 ad fuerit consumpta decoctio, & ad formam
 syrapi redactum sit: in quam formam
 tunc redactum esse deprehendes, cum gut-
 ta summo pollicè capta inhæret, non ta-
 men coit, & si indice guttam, quæ in pollicè
 est, tetigeris, prætenuia fila mittat, & non sta-
 tim abrumparur. Nec guttę resiliunt, in hoc
 præsertim syrupo, qui mel recipit: nam mel
 optimum, vt Plinius libro x i. capite x v. do-
 cet, reglutinosum est. Si autem herbę recen-
 tes sint, septem librę aquæ in infusione satis
 sunt, quia vna tantùm imbibitur. Sunt verò
 Recentes, qui generalem quandam regulam
 trib

tribuunt, quoties ab authoribus scriptum reperiunt, quòd aliquid in sufficienti quantitate aquæ bulliat, ipsi hanc sufficientem quantitatem, ita exponunt: Si res sint, quæ multam ebullitionem sustineant, in omni manipulo ponantur (vt eorum verbis vtar) boccalia quatuor aquæ: Si verò mediocrem ebullitionem sustineant, dimidium aquæ accipiât: Si verò paruam ebullitionem sustineant, vnum boccale sumere oportet: volentesque hanc regulam ad pondus reducere, res, quæ plurimam decoctionem sustinent, hoc modo recipiunt aquam, vt vna libra ipsarum in sex aquæ bulliat: quæ verò mediocrem, in tres: quæ paruam, in vnam & semis. Sed hæc non est congrua, conueniensque regula, quoniam in hoc syrupo sunt res, quæ multâ decoctionem sustinent, vt zingiber, pyrethron: & quæ mediocrem, & quæ paruam, vt cætera alia. Nunc autem ponamus omnia hæc mediocrem ebullitionem pati, tunc oportebit, hanc simplicium quantitatem in tres ferè aquæ libras ebullire. Quod apparet, si quis computet, vnicuique libræ simplicium tres aquæ libras dâdo. Sunt enim simplicia, quæ hûc syrupo ingrediuntur, ferè quatuordecim vnciæ, speciebus dêptis: sed nimis absurdû esset in tam paruam aquæ quantitatem ebullire, nepe ad sextâ partē cōsumere satis est: idèò ni-

hil ferè relinqueretur, in quod quinque mel-
 lis libræ iniici deberent, & ad syrapi spissitu-
 dinem ebullirent: quia partim per ebullitio-
 nem, partim per breuem cocturam consum-
 ptum esset, & ferè mel exauriretur. SEN. Cer-
 tè hanc esse nimis paucam aquæ quantitatè
 semper iudicavi. BRA. Omnino pauca est.
 Ideò tu pro tota huius syrapi quantitate si
 herbæ aridæ sint, octo aquæ libras sume: Si
 autem virides, septem, & adeò bullire finas,
 vt expressione facta quatuor libræ decoctio-
 nis relinquuntur: nam duabus libris imbibi-
 tis in herbas, sex relictæ erant. Si deinde has
 sex ad consumptionem tertiæ partis resolu-
 ris, quatuor libræ solùm relinquerur. Ego
 hunc syrupum ex zucarò pro illustrissimo
 Hercule Duce Ferrariæ parari facio, vt iucun-
 dior sit. SEN. Qua hora species illæ in syru-
 pum coniici debent? BRASA. Recentes phar-
 macopolæ cùm syrupus ferè coctus est, im-
 ponunt. Nos autem secundum hunc ordinè
 incedendum esse iubemus: Si multo calore
 indigeamus, etiam diu hi pulueres in syru-
 po bulliunt: si non, tantò minus. Imò iuben-
 dum est vt prædicti pulueres suspensi in sy-
 rupo mancant: quod & ipse Melue innuere
 videtur: quàmuis multi hoc solùm intelli-
 gant cùm decoctio fit. SEN. Hoc mihi sum-
 mè quadrat: quia si multa caliditate indige-
 mus,

mus, magis ebullire oportet: si autem pauciori caliditate opus sit, tantum his pluribus condat. Quod opus nos pharmacopolæ dicere solemus aromatizare. BRA. Sed hi pulueres magis agunt, quàm aromatizare: nam aromatizare est odoré aromatum, rei, quam condimus, præstare. Hi autem pulueres sunt potius syrupo calcaria. Cum verò ad formã syrupi decoctus erit, si ponderabis, inuenies quinque libras esse, & semis, plus minus. Vnũ tamen aduertas, quòd maiori coctura indiget æstate, quàm hyeme. Quippe hyeme sex librę, aut paulò amplius esse debet: æstate solum quinque & semis sint, vel circa. Aliter in vase, in quo seruatur, sponte ebulliret, & spumam faceret, atque mucorẽ. SE. Loquuntur ne de hac re antiquiores? BRA. Imò, nam Paulus Aegineta cap. xv. vii. libri in his, quæ ex vino fiunt, dicit: Mellis despumati sextarium vnum ad vini sextarios quatuor accipiunt, & componuntur incocta: In his verò, quæ ex succo & aqua fiunt (hæc autem ad nostrorũ syruporum naturam ferè accedunt) si quidem coquantur, vnã mellis partẽ ad tres accipito, liquore in coctione ad duas ferè partes consumpto. Re tamen vera nostri syrupi æstiuo tempore seruari non possent, si succi aut decoctiones ad duas partes solum consumerentur: propterea hi rectè agunt

qui ad mellis ferè, aut zucchari pondus, vel circa arctant. Inuentus autè est syruporum seruandorum vsus, tum vt compositiones præsto sint, quando eis indigemus, tum quia radices & herbæ omni tempore non sunt, tum quia compositiones ex mora quodam modo fermentantur. Denique in vitro circumlitum vas serua. In hoc syrupo nulla simplicia examinare oportet, quia omnia in examine simplicium medicamentorum exposita sunt. Id solùm animaduertere iubeo, vt pro calameutho, calamintha montana sumatur, & montanum origanum, vel quod ex Creta ad nos nuper per illustrissimi Ducis nostri naues comportatum est. Quod autè dicit, passulas enucleatas, tu Corinthiacam vnã à pediculis mundam intellige. Quære etiam verum calamum aromaticum, & veram spicam, id est, nardum. Inquit eius dosim esse vnciam vnã. Nos duas etiam exhibemus magno ægrorum commodo. Quod autem addit sumi cum aqua decoctionis spicæ, & alchilil, spica nostra, quæ pseudospica est, & nõ vera, grauisimũ odorem, & ægros lædentem in decoctione facit: idèò dimitenda, quousque veram nardum nacti erimus. Alchilil verò est libanotis, quã nos rosmarinum vocamus, cuius flores potius sumendi sunt, quàm herba, vel cacumina illa, quibus

flores

flores
quati
mus p
absq
omn
conii
mule
med
dinè
pone
semè
chad
speci
nigr
syrup
de z
Est i
dam
illo l
præc
syrup
Rec
H
Z
P
P
Pail
Coq
dua

flores insident: nos cum aliis aquis igne liquatis exhibemus, præsertim cū illustrissimus princeps sumit, ne displiceat. SEN. Si absq; infusione ebullire voluerim, debeone omnia simplicia vna vice simul in aquam coniicere? BR. Non sed prius ea ponantur, quæ multam decoctionē patiuntur, deinde quæ mediocrē, tertio quæ modicam: vel hūc ordinē serues: Primò pyrethrū in decoctionē ponere oportet, deinde passūlas, mox apisi semē, inde calamēthū & organū, postea stœchada, quā sequatur hasce, & pulueres, quas species nuncupatis, piper longum scilicet & nigū, & zingiber. SEN. Nunc in mentē venit syrupus alter de stœchada à Mesue in capite de ægritudinibus neruorū descriptus. BR A. Est in principio capitis, vbi Iudæum quendam adduxit, tamen in isto sine speciebus, & illo Iudæi paruum differentiam video: nam præcipua simplicia in hoc sunt. Illius autem syrupi permissio (ac fortè quæras) hæc est:

Recipe florum stichados	vncias	iiij.
Halcæ	} ana	vnc. j.
Ziniam, id est ibiga		
Piperis	} ana	ʒ. iiij.
Pyrethri		
Passularum sine interioribus	vnc.	j.

Coquantur in libras quatuor aquæ vsque ad duas, & sapæ libram semis, fiat syrupus.

Dosis

Dosis eius est ab vncia j. vsque ad duas cum aqua alchilil. Vides hæc sola calamentum, organū, anisum, & zingiber deesse: vna tamen met intectio est, & ad vñum finem tendunt: fortè ille Iudæus imperfectè scriptum reliquit. Ex hoc etiã syrupo quantitas aquæ sumendæ pro decoctione imperfectè habetur. s. e. De hoc syrupo satis dictum est. B. R. Alios igitur prosequaris. S E N E X.

*Syrupus
rosatus
simplex.*

Syrupus rosatus simplex quartus in ordine est. B. R. A. Gaudeo plurimum, te in hoc tuo ordine, syropos primo loco posuisse, quibus illustrissimus Princeps & patronus meus Hercules Ferrariæ Dux vtitur. s. e. Ego hoc ordine digessi, quia in pænæ apicem venire. B. R. A. Quicquid sit, ego apud vos pharmacopolas, nomine syrupi rosati simplicis tres syropos inuenio. Vñ, ex infusione rosarum recentium. Alium, ex infusione rosarum siccarum. Tertium, ex succo rosarum. s. e. Ita est. Sed & quartum habemus, qui rosatus solutiuss appellatur. B. R. Hoc noui, sed tres solùm esse intelligo, qui sub nomē rosati simplicis veniunt. Ille autem solutiuss appellatur, non quia simplex non sit, sed quia soluit, quod alij nõ faciunt. Ad id aut, quod erat nobis propositũ redeuntes, dicimus, inter pharmacopolas maximam confusionem esse, imò & inter medicos maximam ignorant

rantiam, & animæ suæ maximum dispen-
dium, qui pharmacopolarum compositiones
ignorant, nec discere curant, sed tanquam
cæci sinunt se duci ab ignaris quâdoq; phar-
macopolis: nam cùm pro agris suis syrupū
rosatum simplicem indicunt, eundem syru-
pum semper non exhibent, quia varij phar-
macopolæ varios parant. Sunt enim, qui pro
simplici rosato, eum, qui de rosis siccis fit, pa-
rant, & exhibent magno errore, quia fortè
restringere nō est opus, hic autem restringit.
Alij pharmacopolæ eū pro simplici faciūt,
qui de succo rosarum est, alio etiā errore: nā
hic soluit, cùm fortè tunc solutione non in-
digeamus. Alij pro simplici illū parant, qui
ex infusione rosarum fit. **S E N.** Quinam pro
syrupo rosato simplici sumendus est? **B R A.**
Is, qui ex infusione rosarum fit, de quo Nico-
laus in Antidotario sub nomine syrupi ro-
sati, qui siccitati & calori febrium succurrit,
sitim reprimat, recreat, & constipat: fit autem
in hunc modum.

R Ecipe rosas recentes, & pone in vas, & *Syrupus*
superasperge aqua feruente, & coope- *rosatus*
ri vas, ne fumus inde exeat, & cùm aqua re- *simplex*
frixerit, exprime rosas & eiice, deinde eandē *de succo*
aquam feruentem super alias feruentes rosas *rosarum*
iterum proiice, & suprà dicto modo facies,
tam diu mutando rosas, quoad aqua fiat ru-
bea.

bea, deinde in libris quatuor zucchari pone,
 & cū bullire incœperit, albumē oui in aquā
 frigidā iniice, & aquā simul, atq; albumen
 ideo cōcuties quoad spumescat, & cā spumā
 in syrupum bullientē impone, & cū spuma
 nigrescere cœperit, suauiter cum spatula re-
 moueas, & iterū aliā spumā iofunde, & supra
 dicto modo fac, quousque syrupus clarior
 fiat: & cū cœpit quasi filum facere, vel supra
 marmor positum, vel supra vnguem nō dif-
 funditur, coctus est. Hæc Nicolaus. SEN. Hic
 est syrupus rosatus simplex, quē semper pa-
 rari, & exhibui, quum medici syrupū rosa-
 tum simplicem ordinant. BR. Et hic est, quo
 vti debent qui præscribunt, & in febr̄ib. sicim
 sedare cupiunt, ventriculū roborare, & calo-
 rem extinguere: nā ille, qui ex succo rosarum
 fit, comprimendo soluit: qui autem ex rosis
 siccis, nimis adstringit. In vno autem de Ni-
 colao miror, qui huius syrupi descriptionem
 posuerit, tamen quantitatis rosarum, & aque
 normam omiserit: propterea ego potius Me-
 suen sequeror, qui & rosarum, & aque ponde-
 ra docet, & quot vicibus infusio fieri debeat,
 assignat. Hęc enim imperfecta regula est, q̄
 toties infundatur, quoties aqua rubra fiat:
 quia aliquibus citius rubra videbitur, aliis
 tardius. Et infusionum multiplicatio (vt ap-
 parebat) hūc syrupum solutiuum facit. Ideo

Meſuen

Meſ
 infu
 aqua
 rem
 sine
 ciun
 R
 reur
 aqua
 orifi
 tunc
 lior
 mun
 tur,
 hora
 lueri
 cij, &
 garu
 quad
 roſar
 ſis. M
 eſt. T
 tiam
 ciat.
 tranſ
 ſolue
 infuſ
 dus f

Mesuen imitandum suadeo, qui ter tantum infundit, imò cum his tribus infusionibus aqua ad eò rubra fit vt vinu videatur, & odorem seruat. Ideo ne feceris hunc syrupum sine ordine, vt triuales pharmacopolæ faciunt, sed Mesuen imiteris ita dicentem.

R Ecipe foliorum rosarum recentium *Syrupus rosatus simplex de infusione rosarum recentium.* libras sex, ponatur in vas vitreatum ter-
reum stricti orificii, & fundantur super eas aqua calidæ libræ quindecim, & stringatur orificium vasis, & dimittatur per horas octo, tunc denuò colentur, & in vas tantu dem foliorum rosarum recentium mittatur, & de-
mum eadem aqua calefacta, super ea emittatur, & stringatur orificium similiter per octo horas, & deinde coletur. Et si cõseruare voveris, ponatur in vas vitreatum stricti orificii, & destilletur oleu in orificio eius, & stringatur caput eius, & exponatur soli per dies quadraginta. & hoc appellatur Mucharus *Mucharus rosarum.*
rosarum. Hæc Mesue. Vt ex his colligere possis, Mesuen bis solum infundere, quod satis est. Tamen si alicui ob perfectiores vires tertiam infusionem facere placebit, tertiam faciat. Tamẽ duæ satis sunt: aliter in solutiũ transiret: nam quinta infusio hunc syrupum soluentem facit. Potius igitur hunc modum infusionis Mesue eligito per cõueniens pondus factum, quàm illum Nicolai, in quo
non

non est ponderis determinatio. semper enim illi mihi displicuere, qui sine mensura & ordine agunt. Infusionem habes, nunc opus est modum componendi syrupum edocere. Idem Mesue inquit loco prædicto: Si sumatur infusionis rosarum lib. quinq; , zucarum lib. quatuor, deinde bulliant leniter ad spissitudinem syrupi, qualem Nicolaus in suo edocuerat, ipse autem Nicolaus æqualem quantitatem zucarum, & infusionis sumit, & tunc minori obullitione indiget, quia citius ad spissitudinem venit. SEN. Quare mucharus appellatur? BR. Quia mucharus apud Arabes, idem est quod infusio apud Latinos: Ideo dicitur mucharus rosarum, id est, infusio rosarum. SE. Reperiturne apud antiquos hic syrupus? BR. Quomodo reperiri potest, si zucarum ignorabant? habebant autem ferè similem ex melle factum, ut apparet, si quis Paulum Aeginetam legerit libro v. i. capite x. v. Vbi Hydrososati compositionem parat, inquit, Hydrososatum, è rosarum, detractis unguibus, libris quatuor confici, aquæ sextariis quinque, mellis sextariis duobus: an ebullire debeat, an nõ, prætermitit, supponens (ut arbitror) ab eo qui talia parare scit, intelligi. Si aliquid igitur sit apud antiquiores, quod nostro rosato simplici comparari possit, est hoc hydrososatum, quod aquam recipit: nõs au-

tema

tem
rosat
copo
ad hu
est. B
polis
de qu
rosar
pum
qui ex
dictu
rosæ
& ven
rosis
recen
sarum
secun
syrup
enim
bet, &
centu
& ex
edocu
bullia
nunt,
bullie
appel
ti exh
tur. I

tem ex infusione rosarum iam dicta, & mel
 rosarum etiam conficimus: imò vos pharma-
 copolæ infusionem illam per totum annum
 ad hunc vsum more Mesue seruat. SEN. Ita
 est. BR. Suaderè igitur omnibus pharmaco-
 polis, vt tres syrupos ex rosis seruarèt: Eum,
 de quo nuper egimus ex infusione recètiū
 rosarum, quem voluerim simpliciter, syru-
pum rosarum simplicè appellandū: & eum,
 qui ex rosis ficcis fit, & eodem modo vt præ-
 dictus componitur. In hoc tantū differt, q̄
 rosæ ficcæ sunt: ita enim magis constringit,
 & ventriculum roborat: quem syrupum de
 rosis ficcis nuncupare debemus. Est autem
 recentiorum inuentum, quia infusiones ro-
 sarum potius solunt, præsertim cū transeūt
 secundam aut tertiam infusionem. Tertius
 syrupus est ex succo rosarum factus. sumitur
 enim succi rosarum rubrarum quantum lu-
 bet, & tantundem sacchari, & simul clarifi-
 centur, vel vtrunque prius quàm misceatur,
 & ex albumine oui clarificatum sit, vt supra
 edocuimus: deinde ad spissitudinem syrupi
 bulliant. Sunt aliqui, qui minus sacchari po-
 nunt, sed hoc nihil refert, quia deinde magis
 bullit. Hic autem syrupus, de succo rosarum
 appellandus est, qui si in quantitate sufficien-
 ti exhibeatur, soluit, vt si tres vnciæ suman-
 tur. Itaq; fit mel rosarum ex succo rosarum,

& ex infusione rosarum, quam (vt supra diximus) pharmacopolæ seruant. SEN. Quum de syrupis rosaceis sermo interciderit, nõ ab re fortè erit, & de solutio tractare. BR. Imò conuenientissimum erit: nam & ipse simplex est, sed ad aliorum differentiam solutius nuncupatur. Est idem cū syrupo rosato simplici: hoc dempto, q̄ plures infusiones habet. Si quintam infusionem habuerit, soluit, sed in noua exquisitissimè. A vobis ex communibus rosis paratur, cū potius ex valde rubris fieri deberet. Sed & ex vocatis damascenis plerunque ab aliquibus fit, & magis soluit quàm ex aliis. Tres vnciæ exquisite soluunt, quatuor autè exquisitissimè. Si cura aqua endiuicæ, aut alterius herbæ secundum intensiõnem agritudinis misceatur, adeò vt bibi possit, subtiles materias & aquosas potissimum trahit, & à venis, & ab omni parte corporis: quamuis nonnulli, ex viis solū ducere putarint. Experientia autem rerum magistra ab omni mēbro ducere suadet: flatus autem per ventrè excitat, nisi aniso, cinamomo fœniculõve corrigatur. Nouus est syrupus. i. qui non multo ante tempore in vsum venerit, quū tamen sine molestia æstiuo tempore educat. Ego etiam ex melle parari iubeo, vt hyeme sumi possit. Nihil aliud additur illi, quem Mesuen parat, nisi q̄ infusiones

fiones multiplicantur. Scito autem alium
 syrupum solutiũ rosaceum apud Auicen-
 nam inueniri, lib. III. canonis, fen. XXII. tract.
 II. cap. XX. Sed ipsum facit ex succo, nõ ex in-
 fusione. Recipit autem succi rosarum duas,
 mellis, li. quatuor, scãmonij affati vnc. j. de-
 coquantur, quousq; inspissetur: & eius dosis
 est à duobus vsq; ad quinq;. Ego autẽ intel-
 ligo à duabus drachmis vsq; ad quinq;. SEN.
 Electuarium rosatum Mesue, idem ferẽ est,
 nonnullis additis. BR. De electuariis nihil in
 præsentia curæ sit, sed tantum syrupos tracte-
 mus. SE. Mirum est, antiquos suum hydoro-
 satum non ebullisse. BR. Imò ebulliebãt. SE.
 Tamen Paulum suprà adduxisti, qui de
 ebullitione nihil locutus est. BR. Subintelli-
 genda erat in Paulo, tanquam res prænecef-
 saria, nam si Aetium legeris lib. v. ca. CXXX-
 VIII. videbis ebullitionem edocere, & q̄ ad
 consumptionem tertiæ partis fieri debeat, vt
 est etiam apud recentiores in decoctionibus.
 Inquit enim, rosarum recentium rese-
 ctis vnguibus, & in vmbra integro die cum
 sua nocte flaccidarum, libram vnam, mellis
 sextarium vnum, pluuiæ aquæ ad tertias
 doctæ sextarios tres: vt nouem, inquam,
 sextaria ad tria tantum feruescendo perue-
 niant. In feruescentem adhuc protinus ab
 igne remotam, rosas languetas conuicito.

Sympus
 rosatus for-
 lutinus.

atque in vase exquisitissimè obturato serua-
bis: post die aquæ excolatæ, expressis abie-
ctisque rosis, mel admiscebis, totumque in
fictile vitreatum excipies, & aliquot diebus
insolabis: postremò in vinaria cella recon-
des: quod longè magis in frigidat, quàm mel
rosatum. Ex quo vides ebullitionè fieri, non
autem vt nos: quippe nos post mellis miscel-
lam ebullitionè facimus, illi antè. Nos etià
experti sumus hydrososatum antiquorum
parare: sed citò corrumpitur, nisi in frigidis-
simo loco seruetur: ideo nos & commodius,
& felicius nostros syropos rosaceos aut ex
melle aut saccharo paramus, qui per totum
annum seruantur: quod antiqui æquè leuiter
facere nō possunt, nisi frigidum locū sibi ele-

Syrupus solutiuus uari. Eodem autem modo, quo syrupus rosa
ex floribus per-
schorum. syrupum solutiū ex
floribus perschorum fieri, qui biliosas mate-
rias educit & subriles, odoratus multum, &
qui sex infusionibus perfectus est, perfectis-
simus si septè fiant, & qui optimi gustus est,
& in ardentibus febribus refrigerat. SEN. De
syrupis ex rosis: satis dictum esset, si mel ro-
satum explicuisses. BRASSA. Ea, quæ dicta

Mel rosatum quadruplex. sunt, satis esse potuerunt, nisi ad abundanti-
orem doctrinam addere uoluerimus triplex,
imò quadruplex mel rosatum fieri debere:
vnum,

vnum, quod rosas integras recipit, potius
 inter eclegmata numerandum, sicut & zuc-
 charum rosatum. Intellige autem ex integris
 rosis, non quia conteri non debeant & con-
 tundi: sed ex integris, id est, non ex succo, sed
 ex foliis, detractis vnguibus. Præparatur au-
 tem hoc modo apud omnes pharmacopo-
 las: sed antiqua præparatio non est, pro qua-
 cunq; libra mellis vncias quatuor foliorum
 rosarum accipiūt. Eodē etiā modo zuccha-
rum rosarum conficiunt, vncias quatuor ro-
 sarum, libram vnā zucchari exhibētes, & in-
 fermentē solē ponunt. Sed de his aliās. Ad
mel rosatū colatū veniamus, in quo omnes
 pharmacopolæ maximè errāt. *SE.* Quomo-
 do in hac re tam facili, tamq; vulgata errare
 possumus? *BR.* Errorem manifeste ostēdam.
SE. Nunquam crediderim, nisi his oculis vi-
 derim. *BR.* Si quietè audies, quod dixi verum
 esse percipies. *SE.* Citò expedias. *BR.* Nonnō
 pharmacopolæ errabūt, si nec antiquos, nec
 recentes authores sequētur, in re tamen, quā
 antiqui, & recentes, parare docent? imò &
 ipsi pharmacopolæ, recentes se imitari fa-
 tentur. *SE.* Si hoc ostendes, deinceps silebo, &
 verum sequar: sed per recentes, quos intelli-
 gis? *BR.* *A. S. A.* Nicolaum vestrum, qui Anti-
 dotarium scripsit, sed ignarus, quid signifi-
 cet nomen Antidotus, si ipsum legeris, disse-

rentiam inter nostrum mel rosatū, & illud Nicolai manifestè percipies. Dic (ni refugis) quomodo vos mel rosatum paratis. SE. Duo *Mel rosatum colatum & non colatum.* mellis rosati genera habemus: Alterum colatum, alterum non colatum. Non colatum fit unicuique libræ mellis uncias quatuor foliorum, unguibus remotis, exhibendo. BRA. De hoc in eclegiatibus loquemur: *de colato* nunc sermo fiat. SEN. Colatum ex infusione rosarum secundū Nicolaum aut Mesuen facta paramus tantundem mellis, quātum infusionis sumētes: & ad formam syrupi ebullire facientes, quæ est quoties sumpta gutta supra unguē non diffluit, aut si digitis compressa, cum aperiuntur, in sese retiliat. BRA. Quis edocuit vos mel rosatum ita parare? SE. Ego à præceptoribus laudatissimis pharmacopolis didici, tamē in nullo libro legi: *puto* alios ita fecisse, propterea in usum celsiteri. BR. Non possum negare hoc mel rosatum ex infusione aliquid conferre, & vim rosarum seruare: tamen cum antiquiores & recentes de aliqua re optimè sentientes habemus, eos potius imitari debemus, quā usum aliquem sine ratione factum. SEN. Ita est. BRA. *Lege* in primis vestrum Nicolaum quomodo mel rosatum parat, ventriculum roborans & abstergens, & frigidas materias concoquens. En Nicolai liber, eius compositio-

nem

nem lege. s. B. In decem libras albissimi & purissimi mellis despumati, succi recētium rosarum libram vnam, ponantur in cacabo ad ignē, & cū bullire inceperit, viridium rosarum cum forficibusvel cultello incisarū libras quatuor addas, & tam diu bulliant, q̄ ad succi consumptionem veniat, & cū bullierit, semper agitetur, & in fictili vase posito, quandiu magis tenebitur, tanto melius erit. Hæc Nicolaus. B. R. Cur albissimum mel accipi iubet? s. Quoniã albū mel aliis perfectius est. B. Nescio vnde hoc inuenerit Nicolaus, & tu affirmare possis, q̄ mel albū alia excedat. s. B. Ita semper audiui. B. R. Si Dioscoridem legisses, didicisses, mel optimū subrutilū esse, nō albū, & vt Plinius inquit ca. xv. lib. Aurei coloris, quod sit è thymo. Ideo mel album sumi nō debet, quando optimū mel quærimus, sed subrutilum, vel aureum colore. Quod autem addit, despumandum esse, multūm cōuenit, vt flatuosæ partes demantur, & sine noxa mel rosatum fiat. s. B. R. In melle rosato ipsum quodammodo adumbravit, vbi dicit, aliquos ex succo, foliis, & melle fecisse: tamen eadem mensura nō est, nec idem pondus, quoniam vult foliorū rosarum partem vnam & semis, succi partem vnā & semis, mellis partes tres sumi. Quic-

quid autem sit, Nicolaum potius, quàm Me-
suen, aut alium recentem in hoc sequi debe-
mus. s. E. Quo ordine mel rosatum antiquo
Rhodomeli res fecere? BR. Dioscorides de rhodomelle
tractat lib. v. sed quomodo fiat non docet. Id
tantum dicit, quosdam ex succo rosarum
& melle conficere, quod rhodomeli appel-
lant, arteriæ asperitatibus vitile. Sed Aetius
lib. v. cap. cxxxvii. mellis rosati confectio-
nem in hunc modum fieri docet: Succu rosa-
rum exactis vnguibus, partes tres, mellis par-
tem vnam, calido soli pluribus diebus expo-
nitur. Si verò aer sit nubilus, & nō appareat
sol, mel rosatum cribro setaceo rariori exco-
labis, mitioribus carbonibus decoques. s. E. N.
Refertne eius vires Aetius? BR. Imò refert.
Inquit enim: Leniter adstringit refrigeran-
diq̄e potestate pollet, ac nonnihil, mellis
ratione, abstergit. Habet & quid subamari,
& molliter acris: idè ori confert, q̄ calida
inflāmate obferuentis destillationis de-
fluxū laboret, & ventriculo, ad quem humo-
res acres, & biliosi defluant, post vomitū me-
detur, ad stomachum et iam absque materia
æstuantem, & ad febricitantes in totius mor-
bi, atque in particularis quoque accessionis
vigore constitutos vtiliter exhibetur. Sæpe-
numero enim in febribus vna rātum largior
potio congruo tēpore exhibita, ad integram
morbi

morbi solutionem suffecit procurato sudore, ac citata aluo: nam præ cæteris cūctis portionibus, mel rosaceū potentissimum est ad acutos humores per aluū ducēdos. Haftenus Aetius. **SE.** Pretiosissima res est mel rosatum, sed eodē modo nō fit ab Aetio, & Nicolao. **BR.** Nō equidē. Nam apud Nicolaum copia mellis maior est, quā apud Aetiū: nec Aetius folia ponit, quæ Nicolaus addebat. **SEN.** Tu aut̄ quod mel rosatū magis laudas? **BR.** Quod ab Aetio describitur, quoniam succi rosarum magis sumit, quā mellis. In succo autem vires sunt. Adde, mel rosatū Nicolai ad potum ineptū esse, nisi alicui aque mīscetur. Quod autem ab Aetio fit, per se potabile est: & quod est apud Nicolaum, calfacit, nec illud in acutis febribus exhiberem, Quod autem apud Aetium est, ad temperiē vergit, & potius in frigiditatem transit. Ideō in acutis febribus Aetius suū potui dat. **SEN.** Seruāntne perpetuō Græci modum conficiendi Aetii? **BR.** Seruāt multi. Tamen Hermodolus putat idem esse Aetii Rhodomel, quod Pauli Rhodostacti, quum tamen nō sit: licet Rhodostacti succum rosarū, & mel *Rhodostacti* recipiat. Differentia autem est in ponderē: *eti.* nam Aetii rhodomel tres partes succi rosarum recipit, & vnā mellis. Sed Pauli rhodostacti duas partes succi rosarū *eti.* & vnā

mellis. Quippe compositio rhodostacti Pauli, quæ habetur lib. v. i. i. cap. x. v. ita habet: Succi rosarum, vnguibus detractis, sextarios duos, mellis sextariū vnum, decoquito vsq; despumando, donec pars quarta coctura euascat. Habet præterea cōpositionem quandam Paulus, quam Rhœti appellat, præcitate loco, inquit: Decoquito ad tertias succi rosarū sextarios tres, mellis sextarios quinque. Quæ compositio cum præscriptis affinis est. *se.* Hæc plus recipit mellis, idè meli rosato Nicolai magis propinqua videtur. Dic autem tu, quam compositionem magis sequeris? *BR.* Voluerim pharmacopolas succum rosarum seruare, postea modò vnū, modò aliud (vt expetit morbus) componere. In acutis febribus Aetii rhodomel parato: Cùm ventriculū roborare volueris, & pituitam excerni melle rosato Nicolai vtaris. Pauli rhodostacte vehementius est, quam Aetii rhodomel, quoniam mellis maiorem copiam recipit. Adhuc vehementius ad incidendum rhœti eiusdem Pauli est. *se.* Nicolai mel rosatum tantum rosarū tempore fieri potest. *BR.* Ita est: sed Pauli, & Aetii cōpositiones omni tempore parantur: quia toto anno rosarum succum integrè seruatis. Ab vno autē abstinere nō possum, aliquos esse, qui mel rosatum colatū faciunt, ex melle rosato

fato
cunt
tes, v
perco
uo co
hoc
char
beat
mus
facc
cipit
fina
ama
æqu
& n
octo
fua
pol
mu
tu
& n
vn
spe
no
nes
me
bel
ne
cor

fato cum foliis exprimendo: propterea dicunt colatum appellari, non animaduertentes, vbi succus ingreditur, necessarium esse percolari. SE. Vnum in syrupo rosato solutio *Syrupus ro*
 uo considerandum omisimus. BR. Quid est *fatus solu*
 hoc? SE. An æquales partes infusionis, & zuc- *tiuum.*
 chari, an minorem, an maiorem sumere de-
 beat. BR. Si hæc obseruabis, quæ tibi aperie-
 mus vera esse deprehendes. Pro omni libra
 sacchari, libram vnã & semis infusionis ac-
 cipito, & ad mellis spissitudinem ebullire
 sinas: tunc mirè soluit, & quandam vtilem
 amaritudinem enanciscitur. Sunt autē qui
 æquè sacchari libram, & infusionis miscent,
 & minus soluit. Ineptissimè autem soluit, si
 octo vnciæ infusionis & libra vna zucchari
 sumantur: quod faciunt plures pharmaco-
 polæ Ferrariæ. SEN. Ita certè est. BR. Hac re
 multum perturbor, quoniam plerunq; qua-
 tuor vncias syrupo rosato solutiui exhibeo:
 & nihil penitus soluunt: aliàs duæ, aut tres
 vnciæ mirè educunt. Breui autem futurum
 speramus, quòd omnes pharmacopolæ (in
 nostra præsertim vrbe) omnes compositio-
 nes eodem modo parabunt: & ab illustrissi-
 mo Principe nostro publico proclamate iu-
 bebatur: nam vt iustissimus est Princeps, ita,
 ne populi sui ex pharmacopolarū, & medi-
 corum ignauia perçant, procurabit. SE. Ae-
 quis

quissimī principis munus hoc erit. Sed arbi-
tror, circa maiora occupatissimū, harum re-
rum non recordari. BR. Imò nihil est, quod
eius profundissimā memoriā effugiat: nem-
pe omnia, etiam minutula, tanquam præsen-
tia sint, intuetur, & consecratur. Neminem
adhuc reperi, qui illustrissimū Herculē me-
moria, non quidem superaret, sed æquaret:
& qui his duobus sensibus impèlius vigeret,
auditu, & visu, qui sunt disciplinæ sensus.
Tempus autē est ad alios syropos transire.

S E N E X.

*Syrupus
violatus
cōpositus.*

Syrupus violatus accedit. BR. Et hoc etiā
illustrissimus Princeps noster vtitur, cum
destillationes sub cane ad pectora fluunt, dū
apros sub ardenti sole & feras voraces inse-
ctatur. Tamen apud authores syrapi ex vio-
lis, aut violati diuersi reperiuntur: nēpe vnus
est de succo violarum: alius ex violarum in-
fusione factus: alius ex decoctione, quē Me-
sue scribit. Vos quo vtimini? SE. Nos Mesuē
imitamur, qui in hunc modum syrupū de
violis parari iubet, & his verbis:

Recipe violarum

Seminum cydoniorum } ana ʒ. ij.

Seminum maluz } ana ʒ. viij.

Iuiubarum } ana num. xx.

Sebeste } ana num. xx.

Coquantur in libras sex aquæ cucurbitæ,

ad

ad cōsumptionē tertiæ partis: deinde addas
 zucchari librā vnā & semis, & syrūpū fa-
 cias secūdum artem. Hic est syrupus, quo in
 publicis officinis vtimur. BR. Cū igitur sy-
 rupū violatum præscribo, hunc exhibetis?
 SE. Hunc. BR. At ego quoties absolutè syru-
 pum violatum præscribebam, eum sumen-
 dum intelligebam, qui ex violarum infusio-
 ne fit. SE. A quo ponitur is, quem intelligis?
 BRA. A Mesue ipso, & Nicolao: Mesue enim
 in principio tractatus de syrūpis simul ac se-
 mel infusionis rosarum & violarum opera-
 tionem docet. Sumi enim debent foliorum
 recentium violarū libræ sex, & in vitreatum
 vas terreum stricti orificii poni: deinde supra
 ipsa, aquæ calidæ libras quindecim impone,
 & orificium vasis bene obturato: itaque per
 octo horas dimittito, postea colato, & iterū
 in vas alias sex libras violarum, id est, folio-
 rum ex floribus violarū ponito, & eandem
 aquam calidam per octo horas superingeri-
 to, deinde percolato, & in vitreatū vas stricti
 oris seruetur, deinde superponendo, & obtu-
 rando, solique per quadraginta dies expona-
 tur: Tūcque Mucharus violarū nūcupatur, *Mucharus*
 Hæc est apud Mesuē infusionis violarū præ *violarum.*
 paratio, qua vtitur ad parandū syrūpū vio-
 larum ex infusione violarum. Tamē nō ita
 præparatur apud omnes, quia Nicolaus ex-
 cedit

cedit numerum duarum infusionū. SE. De-
bem ūsne eo vti, antequam sit per quadragin-
ta dies insolatus? BR. Si eo indigemus, protin-
us sit sine aliqua mora in sole: sed cum ser-
uare vouerimus, ne corrūpatur, per quadra-
ginta dies insolatur. SEN. Aliquos vidi, qui
Iuleb violatum ex infusione ita parabāt. BR.
Et ita fieri nihil impedit. Tamen cōmunis
mos est, vt ex aqua vi ignis eliquata & zuc-
charo fiat. Non defuere tamen, qui cum viol-
arum succo pararent, & qui cum infusione
violarum aridarum, cum recentes defunt.
Sed minus efficax est. De eo, qui ex violarū
succo fit, à Mesue tractatur, qui vult fumen-
das esse succi violarū libras tres, zuchari li-
bras duas, & decoquatur. SE. Nos semper ex
aqua vi ignis eliquata Iuleb nostrum faci-
mus. BR. Tamen de hac aqua per ignis vim
eliquata, apud hos authores sermo non fit.
Nam Mesue, cui hoc iuleb attribuitur, tan-
tū vel ex infusione, vel ex succo violarum
fieri iubet: ex aqua autem igne eliquata fieri
nunquā meminit, quanuis & hoc iuleb suae
sit, & nō aspernandū. Vnde in his iuleb hunc
ordinem ponimus, vt id ex aqua igne eliqua-
ta factum primum locum habeat, quia cate-
ris debilius, tamen suauius. Isto autē an po-
tentius sit, quod ex succo violarum paratur,
an quod ex infusione, in dubio est. Id quod

*Iuleb vio-
latum ex
aqua vi
ignis eli-
quata.*

*intra hunc
intra hunc*

31130

ex

ex su
autem
mit, q
locum
quod
quod
alia in
omitt
do co
infusi
quibu
eodem
succo
charo
las in
SEN. N
fecer
syrup
succo,
vnciā
partes
succo,
syrup
tes, qu
gris r
lo pro
rosar
chari
nunt.

ex succo est, violæ substantiam recipit, quod
 autem ex infusione fit, superficialis partes su-
 mit, quæ magis leniêtes sunt. Ideò secū dum
 locum habet quod ex infusiōe fit. Tertium,
 quod ex succo. *SE.* Nos id tantū paramus,
 quod ex aqua vi ignis eliquata fit, tamen &
 alia iuleb genera parare conueniret, sed o-
 mitti possunt, quia syrupos eodē ferè mo-
 do confectos habere oportebit: alterum de
 infusione violarū: alterū de succo violarum,
 quibus loco iuleb vti poterimus. *SE.* Fiēntne
 eodem modo syrupi? *BRA.* Omnino ex solo
 succo & zucharo, vel sola infusione & zuc-
 charo fiunt: sed apud nostros pharmacopo-
 las in his condiendis syrups varius est mos.
SEN. Nos non vtimur. *BRA.* Aliqui sunt, qui
 fecere, sed inter se non cōueniunt: quippe in
 syrupo de succo violarum quidā sex vncias
 succi, & libram zuchari accipiunt: alii octo
 vncias succi, & libram zuchari: alii æquales
 partes zuchari, & succi: alii quatuor vncias
 succi, & libram zuchari, eundem morem in
 syrupo isto de succo violarum seruari volen-
 tes, qui in zucharo rosato, & violato ex inte-
 gris rosis, & violis seruatur. Sicut enim in il-
 lo pro qualibet zuchari libra, vnc. quatuor
 rosarum ponuntur, ita hic pro qualibet zuc-
 chari libra quatuor vncias succi rosarū po-
 nunt. *SEN.* Res adè inconstans est, vt quem
 sequi

sequi debeam ignorem. BRA. Ego autem te edocebo, vt errare non possis. SEN. Tibi plurimum debebo. BRA. Nonne hoc factū putabis, si in Mesue conficiendi modum ostendam? SEN. Certè, sed nusquam locū animad-

Iuleb uerti. BRA. Lege modum faciendi iuleb de *latū ex suc* succo violarū apud Mesuen, vbi accipit succo *violat* = ci violatum libras tres, zucarum libras duas, *rum.*

& iubet cum facilitate coqui: hinc ratio sumitur cōdiendi syrupum de succo violarū. SEN. Est modus parandi iuleb, non syrupū. BR. Quam differentiam facis inter iuleb & syrupū? nam & iuleb syrupus est. Græci recentes zula pon vocant, quod receptes iuleb, *iu.* quasi succū vel ex succo. Imò, & lu apud barbaras quasdam nationes succū signat: & cur non Iolebū, eo quòd in eum viola infundatur: *iu* viola est, *lebu* infundo: vnde fieri potuit *iolebu*. Quanuis hanc vocem barbaris, quàm Græcis magis esse consuetam, & reuerendissimus Cælius Calcagninus iudicet. SEN. Putabam iuleb à syrupo, differre, quia suauior & limpidior esset. BRA. Hæc non est differentia, sed quia syrupus magis decoquitur, quàm iuleb, & in multis syrupis plura ponuntur, in iuleb simpliciter vnū. Propterea si syrupum de succo violarū parabis, eandem mensuram seruare debes, quam Mesue in iuleb seruat: sed tu postea decoctionē augeas.

SE. Hoc non displicet. Verum & in illo syrupo, qui ex infusione violarum fit, pharmacopolas distinctos video: vt aliqui plus, aliqui minus decoctionis pro zucchari portione sumant. BR. Habent tamen apud Mesuen generalem regulam conficiendi: Statim in principio tractatus de Syrupis, vbi operationis iuleb ex infusione modum ponit, videlicet quinq; infusionis libras sumendas esse, & quatuor zucchari, & paulatim coquantur, itaq; iuleb fit: si vero parum plus ebullire feceris, tyropus erit. Vnde tres syrups violati inueniuntur, & in officinis seruari debent, ex succo violarum, ex infusione violarum, & violatus compositus. Cum autem simpliciter syrupus violatus ordinatur, cum intelligere opus est, qui ex succo violarum fit, & simplex est. Is vero, qui fit ex succo cum additione indici debet, tyropus ex succo violarum. Tertius, qui his fortior est, & qui plura recipit, debet cum hac additione indici, syrupus violatus compositus. Itaq; nullus error fiet. Imo etiam tot syrups per gradus distinctos habere conuenit, quoniam ægritudines per gradus distinctæ sunt. Vnus enim syrupus vni ægritudini, & alter alteri magis conuenit. SEN. Deinceps omnes parabo. Sed in condiendo syrupo de succo violarum nonnulli æquas partes succi, & zucchari accipiunt, regulam huius rei à syrupo de fumo

terræ maiori sumentes, in quo æquales partes succi, & fumi terræ ponit. B R A. At is Syrupus non potest esse conueniens regula ad hunc, quia illum multa alia ingrediuntur præter succum fumi terræ, in hoc solus violarum succus ponitur. Ideò non mirum si copia zuchari in eo defumo terræ sit maior. Ideò potius laudo, ut à Iuleb de succo violarum modo iam dicto normam sumas. De his autem Syrupis, & si à Mesue dicantur leniendo solvere, copiam notabilem exhibui ad vncias sex perueniendo, tamen nihil penitus eduxere: in aliquibus parum. S E N. Igitur tres Syrupos violaceos parabo? B R. Nec aliquem prætermittere debes, sed quando compositum Syrupum facies, prima quæ decoctionem ingredientur, sint iuiubæ & sebesten: deinde semina maluæ & cydoniorum, denique viola: quoniam minimam decoctionem patiuntur, ut violarum capite Mesue docuerat. Denique ut de hoc Syrupo finiam, scito, alias mihi fuisse suspectos Syrupos & potiones, quæ iuiubas recipere: quoniam ab antiquis damnantur. Quippe Galeus secundo de alimentorum facultatibus, serica damnat. Sunt autem apud Græcos serica, quæ apud Latinos ziziphæ appellantur. Inquit autem Galenus, solum appeti ab insolentibus, & effrenatis pueris, ac mulieribus. nam imbecillissima sunt, & diffi-

cill

cill
inu
sto,
num
hab
nit:
lida
lere
sit. s
ria c
Aeg
vbi
cti,
duo
desp
nelc
nem
mel
chan
sue
nor
cife
latu
dem
si, in
ptio
Han
tum
syru

cillimè cōcoquantur, cumq; hoc stomacho
 inutilia sunt. Damnantur præterea ab Oriba-
 sio, Paulo, Aetio, quæ & ab aliquibus syrica
 nuncupantur: tamen dulcedinem quandam
 habent emollientem, quæ pectoribus conue-
 nit: propterea non dubito tussi ex materia ca-
 lida factæ & his pectorum intemperiebus va-
 lere, vbi materiã crassiusculam reddere opus
 sit. **SE** Reperiuntur ne apud antiquos zuccha-
 ri ad succos proportiones? **BRA** S. Ex Paulo
 Aegineta elici possunt, cap. xv. septimi libri,
 vbi compositione, quam appellat Rhodosta-
 cti, docet: in qua sumit succi rosarũ sextarios
 duos, mellis sextarium vnum, decoquit vsq;
 despumãdo, donec pars quarta cocturæ eua-
 nescat. **SE**. Ex hoc loco zucchari proportio-
 nem ad succum faciliè elicio, quamuis ipsi
 mel zucchari loco ponerent, quia ipsis zuc-
 charum ignotum erat. **BRA**. Propterea Me-
 sue non ab re maiorem portionem succi, mi-
 norem zucchari ponit, quamnis dimidiũ præ-
 cise non ponat. **SE**. Reperitur ne syrupus vio-
 latus compositus aliter descriptus? **BRA**. Equi-
 dem reperitur, & Mesue in capite de pleure-
 si, in sermone in aqua cicerum duas descri-
 ptiones assignat: Alteram Ioanitiĩ, alteram
 Hamech, quæ ab hac differunt, licet nõ mul-
 tum. **SEN**. Adducas ni piget. **BRA**. En Ioanitiĩ
 syrupus in primis:

Recipe violarum recentium	} ana 3.	x.	
Seminum cydoniorum			
Seminum citruli			
Seminum maluz			3. xij.
Gummi Arabici			3. viij.
Tragacanthi	3. iij.		

Super hæc libras septem aquæ calidæ fundas, & per diem ac nocte permittuntur: postea ad consumptionem medietatis bulliant: deinde cum duabus libris & semis penidiarum fiat syrupus. SEN. Hic syrupus nostrum multum excedere videtur. BRA. Certè multum excedit. nec dādus esset, nisi maiori attenuatione indigeremus. Nūc illū Hamech audias:

Recipe violarum	vnc.	ij.
Seminum cydoniorum	} ana	vnc. j.
Maluz		
Iuubarum		
Sebesten	} ana	nu. xxx.

In septem aquæ cucurbitæ libras ad consumptionem tertiæ partis decoque, & cum duabus zucchari libris fiat syrupus. SE. Hic à nostro, quem paramus, nō multum differt. BR. Imò eum esse arbitror, quo vtimur: & vbi differunt, libratorum error fuit: quippe Mesue ab Hamech sumpsit. Ad doque tibi alium syrupum de violis à Serapione edoceri, Tractatu v l l. capi. x x l l. què, si legere volueris, simplicè esse ex infusione violarum per.

percipiēs. Sed de hoc iam satis. SE. Nondum
 satis erit, nisi in primis admonueris, an ex
 siccis violis fieri possit. BRA. Fieri quidē po-
 test, sed inefficax est: propterea & succum, &
 infusionem serua, & magnam syrupi violati
 compositi copiam, cū violæ florescunt, ad
 totius anni vsum para: ne ex siccis violis pa-
 rare cogaris, quæ minus frigida, & minus hu-
 midæ sunt, quàm recentes, nec leniunt: quod
 præcipuè in hoc syrupo exigitur. SENE.

Syrupus iuiubinus in ordinē venit. BRAS. *Syrupus iuiubinus.*
 In hoc etiam vos composito, & non sim-
 plici utimini. Est autem iuiubinus simplex
 is, quem Mesue Iuleb iuiubinum appellat: &
 re vera conueniret hunc syrupum per se di-
 stinctum fieri: nam vbi non magna pectoris
 asperitas adest, & sputum tenue ac subtile sit,
 vt in crassatione indigeamus, sed non magna
 tunc simplici syrupo iuiubino uti oportebit.
 Cū autem intensa materiarum in crassatio
 ne indigerimus, composito iuiubino utemur:
 In simplici autem centū iuiubæ in qua-
 tuor aquæ libris ad medietatem resolutionis
 aquæ coquantur, & cum vna zucchari libra
 syrupus fit. SEN. Quam aquam sumere debe-
 mus? BRA. Alias de aquis disputatum fuit à
 recentibus, & conclusum, pluuialē aquam in
 syrups pectoralibus sumendā esse, quoniam
 tenuior sit, & magis penetrans, quàm aliæ: menda.

quia ex vaporibus facta, hinc vt ad pectoris partes penetret, magis efficacem esse & aptā existimarunt. Nos autem non ita simpliciter hanc rem inferendam censemus: sed Galeni sententiā inhærentes primo de simplicium medicamentorum facultatibus, capite quarto, dicimus: Quotò aqua est magis simplex, tantò frigidior est: propterea vbi refrigeratione indigemus & incrassatione, vt in hoc syrupo iuiubino, pluuialem aquam sumendam iudicarem: vbi autem in frigidatione, aut incrassatione non indigemus, aquam fontis sumerem. Verùm hæc non sunt hoc loco discutienda: sed satis sit apud antiquos talem differentiam aquarum non fieri, sed eam tantum, quæ sit pura, quam Galenus libro suprâ citato, capite v. ex tribus sensibus iudicat: gustu, visu, & odoratu, & sit expers qualitatis, & nihil in gustum imprimat, vt sit planè perlucida, ac syncera, vt in odore nullam habeat qualitatem, tunc iudica aquam esse puram, & illam esse quæ syrupos & medicamenta ingredi debeat. Quod autem à recentibus creditur pluuiiales aquas magis penetrare, ab Aëtio non creditur, qui capite c l x v. libri tertii, aquâ pluuialem fontanæ cõparans, inquit: Plus enim habet constitutionis quàm fontana. Idèd neque abstergit faciliè, neque coquit, neque madefacit, &

Aqua fontis in quibus sumenda.

excr
trax
tran
coqu
gnit
bro
uiter
imò
terel
rales
Paul
quie
crato
dant
tate
mun
Hip
nuis
mod
elem
ditu
tenu
sum
Aët
Pro
omn
tresc
pau
lita

excretiones impedit: quod si alicubi moram
 traxerit, magis adhuc constipat, tardiorisque
 transitus fit, egestiones detinet, tardius con-
 coquitur, distribuiturque, ac destillationes gi-
 gnit. Hæc Aëtius de pluuiali aqua. & Plin. li-
 bro xxxi. capite i i. eorum opinionem gra-
 uiter redarguit, qui aquas pluuiiales probant,
 imò inquit, horum sententiam refellere in-
 teresse vitæ. s e n. Non videtur quòd pecto-
 rales decoctiones probè ingredi possit: tamè
 Paulus eam laudat capite i. primi libri, in-
 quiens: Cœlestis præterea aqua, teste Hippo-
 crate, nullo pondere grauis, dulciore abun-
 danti, limpiditate neutiquam vulgari, tenui-
 tate denique censetur, eo quòd à sole leuissi-
 mum trahatur, & tenuissimum. B R A. Id ex
 Hippocratis sententia dicit Paulus, qui te-
 nuissimam aquam laudauit. Sed aqua duobus
 modis consideratur: Vno modo ratione qua
 elementum est. Altero, vt nostrum corpus ingre-
 ditur. Ratione qua elementum, & frigida, ac
 tenuis est, ab Hippocrate, & Paulo pluuialis
 summè laudatur. At hæc eadè pluuialis ab
 Aëtio: vt nostrum corpus ingreditur, dānatur.
 Propterea & Paulus præcitato loco inquit,
 omnium aquarum pluuialem maximè pu-
 trescere (quamuis Auicenna in syrupo de pa-
 pauere primo oppositum dicat) quia ex qua-
 litatibus, diuersis constat. Ex marina enim

aqua & aliis eleuatur: tamē (inquit Paulus) & si facillimè putrescat, ob hoc nō est existimāda deterrima. Nam alterationis procliuitas virtuti magis, quā vicio adscribenda est.

Quapropter quæ inculpatæ aquæ indicii prædita facillè putrescit, saluberrima censa da est. Hoc intelligo ratiōe qua aqua. Et hæc verba Pauli, & Hippocratis de perfectione aquæ vt aqua loquētium, non autem vt à nostro corpore sumenda, in causa fuere, vt recentes putarint, in omnibus affectibus pectoris pluuialem sumendam. Sed hæc aliās disputanda sunt: Nunc syrupū de iuiubis Mesue prosequamur. Hic autē est, vt passim in omnibus ferè scriptū authoribus reperitur:

Recipe iuiubarum	lib.	x.
Violarum	} ana	vnc.
Seminum maluæ		
Capillorum Veneris		vnc.
Seminis cydoniorum	} ana	3.
Papaueris		
Melonis		
Lactuæ		
Tragacanthi		
Liquiritiæ	} ana	3.
Ordei mundi		

Decoque in libras quatuor aquæ fontium, & cum libris duabus zucchari fiat syrupus. s. N. Hic est re vera iuiubinus apud Mesue syrupu

syrupus, tamen ipsum hoc modo nunquam
 parare potui, sed opus fuit semper, vel aquã
 augere vel zizipha diminuerè. BRA. Non pos-
 sum non credere descriptiones has mendo-
 sas esse: nempe zizipha aquã longè superant.
 vnde si decem libræ ziziphorum in quatuor
 aquæ libras bulliant, potius eclegma fiet quã
 syrupus: imò vel non posset, vel ægrè bulli-
 ret. Propterea arbitror errorè potius esse in
 ziziphis, quàm in aqua: hunc enim syrupũ pu-
 to proportionem habere ad iuleb iuiubinũ,
 in quo etiam quatuor aquæ libræ ingrediun-
 tur: sed quia hic centũ iuiubas accipit, & ni-
 hil aliud ingreditur, hic sexaginta iuiubas su-
 mendas puto, vel centũ, non aut centũ quin-
 quaginta, vt nonnulli acceperè. Verũm sexa-
 ginta sumendas potius laudo, quoniam & an-
 tiquum Mesuen habeo ita præcipientem:
 Accipe iuiubas sexaginta: & potius enume-
 randæ sunt, quàm pondere describendæ: quia
 si pondere tradantur, opus est semina extra-
 here. SEN. Propter quid? BRAS. Quoniam
 hæc est, & esse debet vniuersalis regula apud
 pharmacopolas, vbi inueneris apud autho-
 res sebesten, pruna, iuiubas, tamarindos, per
 pondus in suis receptionibus descripta, se-
 mina abstrahenda sunt, & proiicienda: vbi
 autem per numerum ponuntur, semina ex-
 trahere non est opus, vt in hoc loco. Quare

legendum puto vt meus antiquus Mefue ha-
 bet, iuiubas sexaginta. In alia etiam re error
 est, vbi enim legitur violarū, seminū maluarū
 vnc. v. legi debet drac. v. vt ille antiquus Me-
 fue citatus habet, qui in multis multò emen-
 datior est: & vbi recentes violæ haberi pos-
 sunt, recentes semper accipias, quoniā siccæ
 vires mutant. **S E N.** Quid de iuiubis? Sūntne
 recentes, an siccæ sumendæ? **B R A.** Recentes
 potius, sed bene maturæ. Sunt autem bene
 maturæ cum rugosæ fiunt, & dulciores: ac-
 quirunt autem & perfectam maturitatem ab
 arbore remota, quia humiditas quædā cras-
 sa resoluitur, & rugosæ ac dulciores sūnt, dul-
 cedine quadam emolliente. Propterea & si à
 Galeno & antiquioribus reprobentur, tamen
 ad incrassandam materiam probè valent, &
 maximè profunt. Sumuntur recentes bene
 maturæ: cum verò recentes desunt, siccas ac-
 cipito, non quidem siccitate extrema: sed ta-
 li vt intus sit mollities illa suæ carnis sub cor-
 rio prædulcis: quales sunt eæ, quas Ferrarien-
 ses mulieres filo consuunt, & fenestris sus-
 pensas seruant, prius quàm sextum mensem
 transferint. Pro semine papaueris, de albi pa-
 paueris semine intelligito: pro ordeo munda,
 intellige à suis corticibus, vt vis absterfua
 abeat, & lenitiua remaneat. Cum autem
 hunc syrupū facis, primò iuiubæ ingredian-
 tur,

tur, postea semina, & glycyrrhiza, deinde
tragacanthū, denique viola, & capilli Vener-
ris. *SE.* Qua de re? *BR.* Quoniā prius ea pone
re oportet, quæ maiorem decoctionem susti-
nent, deinde quæ minorem, tertio quæ mini-
mam: quippe tres gradus in decoctionibus
sunt. Primus ea recipit, quæ multā decoctio-
nē sustinent. Secundus ea, quæ mediocrē. Ter-
tius ea, quæ parvā. In vnū te admoneo, quod
zuccharū hunc syrupū ingrediens libra vna
esse debet, nō duæ: quia in simplici syrupo iu-
iubino, quē iuleb de iuiubis appellat, vnā
zucchari librā solū ponit, in quo nihil aliud
est quod inspissare possit, quā iuiubæ. In
hoc aut syrupo cōposito multa alia sunt, quæ
decoctionem inspissant. Adde quod syrupi
magis coqui debēt quā iuleb: ideo nimis spil-
saretur, si duas zucchari libras reciperet. Nec
opus est dicere quod decoctio ad dimidium
non fiat: nam & si Mesue pōdus decoctionis
non ponat, quantū solui debeat, tamē regula
sequētis syrupi seruāda est, & Iuleb iuiubini,
& aliorū multorum, vbi quatuor aquæ libras
decoquendo ad duas reducit. Si etiā experia-
ris, inuenies pulchrius fieri cū vna libra zuc-
chari, quā cū duabus, & in sequenti syrupo
de papauere, in quo Mesue quatuor aquæ li-
bras tantūm ponit, satis esse voluit octo vn-
cias zucchari, & octo penidiarū, Tamen quia
zucch

zuecharum (vt fertur) nullum ferculum per-
turbat, si duas libras ponere volueris, in tuo
arbitrio sit, sed vna sola satis est, & syrupus
aptius ducitur. Hoc autem nunc omisso, ad
syrupos alios transeamus. SE N E X.

*Syrupus
de papa
uere.*

Syrupus de papauere sequitur. **BR.** In nul-
la re magis confusi sunt pharmacopolæ,
quàm in hoc syrupo. **SE.** Qua de re? **BRASA.**
Quia multæ sunt descriptiones, & aliqui
pharmacopolæ vnã, alij aliã sequuntur. O
miseros ægros, quibus præter intentionem
vnus syrupus contingit ex his de papauere,
qui suæ ægri tudini ita nõ quadrat, à Medico
autem putatur cõueniẽs exhiberi. **SE.** Crede-
bam ego omnes pharmacopolas cõpositum
Mesue de papauere parare. **BRA.** Quem ap-
pellas tu cõpositum? nam omnes cõpositi
sunt. **SEN.** Ego illum cõpositum appello,
cuius descriptio apud Mesuen hæc est:

Recipe papaueris albi

Rubri	}	ana	ʒ.	ʒo.
Capillorum Veneris			ʒ.	xv.
Liquiritiæ			ʒ.	v.
Iuiubæ			nu.	xxx.
Seminum lactuæ			ʒ.	xl.
Seminum maluæ				
Cydoniorum	}	ana	ʒ.	vj.

Coquantur in libras quatuor aquæ ad con-
sumptionem medietatis, & cum zucchari &
penid

penidiarum ana ꝑ. viij fiat syrupus. BR. Tu hoc vteris, & paratum seruas? SEN. Et nunc seruo, & continuè seruavi. BRA. Multi tamen in hac vrbe sunt, qui sequentem à Mesue positum ante syrupum Dinari faciunt.

Recipe papaueris albi } id est, eorum ca-
Nigri } pita, ana ꝑ. lx.

Et decoquatur in libras quatuor aquæ pluuialis quousq; redeant ad lib. vnâ & semis, & cū zucchari albi, & penidiarū, ana ꝑ. iij. fiat syrupus. SEN. Est simplex de papauere. BRA. Ita appellari potest, quia nihil aliud decoctionem, præter papauerum capita, recipit. Alios etiã notavi, qui primū syrupum de papauere Auicennæ faciunt, qui & ipse simplex est, sed vuç succū recipit, aut sapā. Propterea nonnulli in composito Mesue à te citato sapam addunt, nam semilibram sapæ cū syrupo ad bulliendū ponunt: quod tamen nec ab authore dicitur, nec cōueuit, cū infrigidare intendamus, & sapā calida sit. SENEX. In tanta confusione quos sequi debemus? BRA. Opus est duos syropos Mesue de papauere paratos habere. Primum simplicē: Alterum compositum. Nam ambo ad somnum inducendū, ad sitim extinguendam, ad prohibendam destillationē ad pectus, & ad leniendū valent. Sed ille simplex minus frigidus est, & solum intentionem simplicē habet ad prædicta

dicta, ad somnum scilicet prouocandum, & leniter infrigidandū: Compositus autem ad infrigidandū, & leniendum intensius. Ideo à Mesue ad tussim siccā, & phthisin valere dicitur. SEN. Curabo vt in mea officina ambo sint. BR. Si vtrosq; habere neglexeris, saltem compositum habeas: Ego autem pharmaco polam laudabo, qui vtrosque seruabit. S E N. Nunquam mihi deerunt. Dic autē (ni piget) debentne eo modo fieri, vt descripti sunt? BR. Nonnullis erroribus demptis, aut emendatis, eo modo fiant. S E. Illos libenter audirem, ne deinceps incautus errarem. BRA. En in simplici de papauere, papauerū capita in quatuor aquæ libras ebullit, quousque libra vna cum dimidia relinquatur: Sed papauer ex his est, quæ mediocrē decoctionē patiuntur: propterea si tam diu bullierit, vires amittere puto: præsertim si papauerum capita recentia sint. Si enim antiqua essent, maiorem ebullitionem exigent. S E. In recentibus ad quantum aqua ebulliendo resolui debet? BR. Satis est, si pars tertia resoluitur, vel libra vna, & semis. Ideo Mesuen ita legas: & decoquatur in libras quatuor aquæ, vsq; dum desit libra vna & semis, vt à quatuor libris aquæ libra vna & semis bulliendo euanescat: vnde libræ duæ & semis decoctionis relinquentur. S E N. Conuenientius videtur quod minus

min
zuc
zuc
BR. C
& le
Idea
enir
vlij.
aqua
exup
dia v
tant
ctan
mè
nes
mar
sum
pap
Qu
dies
funt
est a
ne,
gid
est p
Alie
pon
gi
non

minus restet, propter minimam quãtitatem
 zucchari, quæ ingreditur: sunt enim quatuor
 zucchari, & quatuor penidiarum drachmę.
 BR. O bone vir, mēdosus est Mesue cōtextus, *Locus Me-*
 & legi debet, vncias quatuor, non drachmas. *sue resti-*
 Idem error in cōposito de papauere est. vbi *tutus.*
 enim legitur, zucchari & penidiarum ana ʒ.
 viij. legi debet, vncias octo: nec valet quod
 aquæ quantitas respectu zucchari multum
 exuperet in simplici de papauere, quia peni-
 dia vice zucchari funguntur. Nō debent aut
 tantum papauera ebullire, tū ob causam di-
 ctam, tū quia humiditas & frigiditas maxi-
 mē expetitur, quæ ob multā decoctionē eua-
 nescunt. Nō laudo etiã q̄ pluuialis aqua su-
 matur, ob rationes dictas: quã tamen Mesue
 sumēdam iudicat. SE. Sūntne in cōposito de
 papauere aliqua errata? BR. Et maxima. SE.
 Quomodo maxima in re tā vulgata? BR. Au-
 dies. Nā calida pro frigidis recipit. SE. Quæ
 sunt hæc? BR. Dicit papaueris albi & rubri:
 est autem rubrum papauer antiqua anæmo-
 ne, quæ calida est. In hoc autem syrupo fri-
 gida solūm recipienda: propterea legēdum
 est potius papaueris albi & nigri, non rubri.
 Aliter præter intentionem rubrum papauer
 pōneretur. Adde in nostro antiquo Mesue le-
 gi, papaueris albi, & nigri: & quod nigri, &
 non rubri legi debeat, testimoniū sumi po-
 test

test ex simplici de papauere, in quo papauer album & nigrum ponuntur cuius intētio est infrigidare, & somnū prouocare. Cū autem eadem intētio in hoc sit, rationabile est albi & nigri legi, non autem rubri. SEN. Hic esset magnus error. BR. Imò est, & non animaduertitur. SE. Deinceps igitur nigrum, nō rubrum accipiam. BR. Itaq; non errabis. SE. Vidi alios syrupos de papauere, quibus medici in alui profluuiis utebantur. BR. Multæ aliæ sunt descriptiones syruporum de papauere, à multis aliis authorib. scriptæ, quas prosequi non est opus. Auicenna duas ponit, quarum secundam ad profluuiū alui valere certum habeo. Prima autē ad somnum conciliandum: & à nōnullis fit, quem appellant syrupum de papauere cētum capitum, est q̄ simplex syrupus. Nicolaus etiam syrupum de papauere ad profluuiū valere scribit: imò & antiquiores in profluuiis alui papauere vsi sunt, extantq; apud Aetium, Paulum & Orisbasium multa ad profluua, quæ papauera recipiunt. Hæc autem de hoc syrupo satis.

SENEX.

Syrupus de quinque radicibus in ordine veni. BR. In quē ordinē, si ordinem non seruas? SE. In ordinem meæ inordinate scilicet dæ. BR. Equidem inordinate, nam simplices syrupos seorsum à compositis scribere poterat,

teras, & calidos à frigidis, aut saltem ordi-
 nem secundum humores habere, aut secun-
 dū corporis partes, aut secundū ægritudines.
 SE. Nihil cōsideraui, sed ordinaui vt in men-
 tem venere, & vt in officina præsentabantur.
 BR. Quum hoc ad rem ipsam nihil referat,
 syrupum de quinq; radicibus examinemus.
 Quod magis commodè fiet, si vnà & syru-
 pum de duabus radicibus, & syrupum Bisan-
 tium sine aceto, & cum aceto, & syrupū ace-
 tosum simplicem discutiamus. Omnes phar-
 macopolæ & hic & per totam Italiam eun-
 dem syrupum acetosum simplicem parant,
 eum scilicet, qui à Mesue describitur, & sim-
 pliciter syrupus acetosus nuncupatur, qui &
 ab Auicenna ponitur prima fen. quarti cano-
 nis in lib. autem quinto plures syru-
 pos acetosos describit, & Serapio in suo Antidota-
 rio, & Hali in x. libro suæ practicæ, hūc præ-
 sentem syrupum acetosum simplicem con-
 formari docent. SEN. Nōne antiquiores de
 ipso tractarunt? BR. Nusquam. SE. Quomo-
 do hoc dicis? nam Mesue ipse de hoc syrupo
 Galenum adducit. BR. Quomodo antē Me-
 sue Gale. adducere potuit, si Galenus zuc-
 charum ignorauit? SEN. Istud igitur mirum
 est, præsertim cū à recentibus Galenus xi.
 de arte curatiua adducatur. BRA. Certus sis,
 nusquam de eo loquutū esse Galenum, imò

gravius errant, qui librum secretorum Galeni adducunt, in quo hunc syrupum inueniri dicunt. SEN. Vnde igitur hic error emanauit? BR. Quia Hippocrates, Galenus & antiquiores de oxymelite tractarunt, quod ab hoc differre non videtur, nisi quia mel zucchari loco sumit. Zuccharum verò antiquiores ignorarunt: propterea acetosum simplicem Mesue parare non poterant, sed bene oxymelitem, de quo suo loco differemus. Est autem simplicis acetosi vel sine aliquo addito acetosi descriptio hæc, quæ sequitur, per Mesue verba expressa:

Syrupus
acetosus
simplex

R Ecipè zucchari boni albi partes quinque, & in vase lapideo pone, & super infunde aquæ fontis dulcis & claræ libras quatuor, & decoquatur, semper eius spumam abiciendo, & sit ignis, in quo coquitur, prunarum, aut tenuis flammæ sine fumo, & decoque hoc modo, donec clarificetur, & diminuta sit, aqua, sicut medietas eius: deinde infunde super ipsum aceti vini albi clari partes duas in leui, & in forti partes quatuor, & in mediocri partes tres, & da ei post illud decoctionem in coctura: sit autem hæc coctura, coctura syrupi. Hæc Mesue ad verbum. SE. In hoc syrupo plura mihi præsentantur ambigua: incipiã autem ab vltima parte, vbi inquit: in leui partes duas, in forti quatuor, in mediocri tres, per hæc

hæc verba quid intelligendum sit dubito.
 Nam illos aberrare puto, qui leue ad acetum
 applicant, & forte, & mediocre, in aciditate.
 BR. Imò maximè errant, quia potius de leui
 aceto partes quatuor ponendæ essent, & de
 forti partes duæ. Sed verus intellectus est, q̄
 leue, mediocre, forte, ad syrupū referatur, vel
 ad morbum: vt sensus sit, in syrupo leui, qui
 non multum aperiatur, duæ aceti partes sint: in
 forti, qui multū aperiatur, sint partes quatuor:
 in mediocri, qui mediocriter aperiatur, sint par-
 tes tres. Aut ad morbū referam⁹: In leui mor-
 bo sint duæ aceti partes in syrupo: in forti
 sint quatuor aceti partes: in mediocri morbo
 sint tres partes aceti. Dic autē, paratisne hos
 tres simplices syrupos in leui, forti, medio-
 cri? SE. Vnus solū paratur. BR. Quinam est il-
 le? Differūt pharmacopolæ. Sūt qui tres par-
 tes aceti ponāt, & qui duas, rari qui quatuor,
 tamen & reperiūtur qui addant. BR. Tu quē
 facis? SE. Semper eum paro, in quo tres partes
 aceti sunt. nā potius mediū sequi elegi, quàm
 extrema. BR. Ego autem vnum extremū po-
 tius sequerer. SE. Quod? BR. A. Vt duæ partes
 aceti solū ponantur, quia medico semper
 licet, quando voluerit, acetum addere. Sed
 quando plus aceti receperit, quàm medico
 placeat, ita facile subtrahi non potest. SE. N.
 Imò potest, alia addendo. BR. A. Sed non ita.

facile, nec deinde syrupus acetosus erit. SEN.
 Tua ratio nō mihi displicet, propterea cum
 deinceps parabo, in quem duæ partes aceti
 ingrediuntur. BR. At opus erit, vnum semper
 agas. SEN. Quid est hoc? BRAS. Vt medicum
 admoneas, qui hoc syrupo vtitur, te eum so-
 lum fecisse, qui leuis est: & in leui morbo va-
 let, in quo duæ partes aceti tantum sunt: vt
 si acetum addere voluerit, addat: tamen con-
 uenientius esset tres syrupos habere. Verum
 nostri temporis medici non solum hoc non
 curant: sed inter hos syrupos differentiam
 nesciunt, nec an fiant, sed cum indicunt, ægro
 satisfecisse putant: rem verò quam ordinant,
 & an bene paretur, ignorant. Hæc autē aliās:
 quia nobis institutum nō est de medicis ma-
 le dicere. SE. Aliud etiam est, quod in hoc sy-
 rupo me addubitare fecit, quia Mesue in-
 quit ad materias calidas valere, & ad frigidas
 & ad subtiles, & ad crassas viscosas: hæc autē
 opposita videntur, & simul incompatibilia
 esse. BR. Opus est scias, q̄ hæc eadem quan-
 titate non agit, sed diuersa: nam hic syrupus
 ratione aceti incidit, & frigidus est: propter
 frigiditatem ad materias subtiles & calidas
 valet: sed ob incidendi vim, quam habet, ad
 crassas materias & glutinosas valet, eas atten-
 nuando: vnde non inconuenit vnum ratione
 diuersarum partium, & qualitatum ad duo
 contr

contr
 quia n
 let rat
 incisc
 infrig
 tratio
 addēd
 aperie
 mouer
 nem a
 adduc
 tur. BR
 ex me
 mus:
 citat.
 quā
 Hunc
 men H
 tum e
 sum
 minab
 quā
 ergo
 Quid
 Fortē
 atram
 netrati
 propri
 dissolu
 327

contraria valere. Non autem quæ sequuntur: quia in materiis frigidis & crassis, non valet ratione frigiditatis, tamen valet ratione incisionis. Ideo addit Mesue, posse virtutem infrigidationis tolli, non remota eius penetratione. Istud autem fit, illi non nihil calidi addedo, vt cinamomum, aut radices calidas aperientes, quæ non solum frigiditatem remouent: sed ad penetrationem & resolutionem addunt. **SE.** Miror quomodo Galenum adducat, si nusquam Galenus de eo loquitur. **BR.** Galenus de oxymelite tractat, quod ex melle & aceto fit, de quo suo loco differemus: puto illum esse locum, quem Mesue citat. Sed vnum est, in quo magis ambigo, quam in prædictis. **SE.** Quid est illud? **BR.** Hunc syrupum ad atram bilem valere: tamen Hippocratis, & Galeni sententia est, acetum eos iuuare, in quibus amara, eos autem summopere lædere, in quibus atra bilis dominabitur, sed magis mulieribus inimicatur, quam viris, nam vterum lædit. Non videtur ergo in melancholica materia cõuenire. **SE.** Quid igitur ad Mesuë dicere oportebit? **BR.** Fortè nõ intelligit ratione suæ qualitatis ad atram bilem valere, sed tantum ratione penetrationis: quia alia medicamenta atræ bilis propria ad statuta loca penetrare facit, & vim dissoluendi ac diffecandi illis tribuit. Ideo

acetum atrabili conueniens non est, nisi ratione penetrationis. s. e. Hoc igitur per accidens prouenit, & non ex natura huius syrupi ob suam qualitatem. b. r. a. Quicquid fit, hic syrupus acetosus, ratione qualitatis aceti ad humorem melancholicū non valet: sed tantū penetrare facit, & resouit: propterea ad syrupum acetosum cōpositū veniamus. s. e. In Mesue post hūc syrupū simplicē acetosū, quem ipse syrupū acetolium absoluto vocabulo appellat, syrupus acetosus cum radicibus sequitur, quem recentes de duabus radicibus vocāt, & acetosum cōpositū. Fit autē cum aceto, & sine aceto: cū aceto est acetosus cōpositus: sine aceto absolute est de duabus radicibus: licet qui ordinant, cum aceto, aut sine aceto, addere soleant. s. e. n. Ita est, & nos utrosque paratos seruamus. Et hunc, qui acetū suscipit, de duabus radicibus cum aceto nūcupamus. vel acetosum cōpositum, vel acetosum cū radicibus: qui autem acetū non habet, de radicibus absolute dicitur, vel de duabus radicibus sine aceto. b. r. v. Vbiq̃ per totam Italiam ita paratur, & Mesue cōpositionē sequuntur omnes medici, quæ hæc est:

R Ecipe aquæ fontis claræ libras decem, & proiice super ipsam radicis fœniculi, apij, endiuia, ana vncias iij. anisi, seminis fœniculi, apij, ana ʒ. viij. seminis endiuia,

vnc.

vnc. s.
niat a
ri bon
inde fi
tem su
næ, &
ille sy
hunc
syrupū
non ac
sue ab
mo Me
duabus
grediū
tantū
diuia a
de dua
peritū
Nō rep
Paulu
les dec
apij, &
gano,
liquid
vbi de
Hic au
vt om
tur, & n
do radi

vnc.β. Coquatur cum facilitate quousq; ve-
 niat ad lib. v. tūc proiice super ipsam zuccha-
 ri boni lb. tres, & clarificetur sicut prius: de-
 inde funde super ipsum aceti boni quantita-
 tem sufficiētē, iuxta modū superioris doctri-
 næ, & da vbi oportet. Hæc Mesue. SE. Hic est
 ille syrupus, quem facimus. BRA. Auicenna
 hunc syrupum quinto libro docet, & eum
 syrupū acetosum cōmunitatis appellat: sed
 non addit radices endiuia, quæ fortè in Me-
 sue abesse debent: nam & in meo antiquissi-
 mo Mesue non adsunt. Vnde vocatus est de
 duabus radicibus, quia duæ radices solæ in-
 grediūtur: & tunc nō erit opus fugere, quod
 tantum duæ radices calidæ ingrediātur: en-
 diuia autem sit radix frigida, idē dictus sit
 de duabus radicibus, scilicet calidis. SE. Re-
 periturne apud antiquos hic syrupus? BRA.
 Nō reperitur hoc modo cōpositus, sed apud
 Paulum Aetiū & antiquiores proportiona-
 les decoctiones inueniuntur ex radicibus &
 apii, & fœniculi, & ex hyssopo, pulegio, ori-
 gano, tragorigano in materiebus crassis, vt
 liquidum est, si eorū volumina legeris, quæ
 vbi de febribus notis tractāt, his plena sunt.
 Hic autem syruporum modus inuentus est,
 vt omni tempore hæc in promptu habeantur,
 & magis delectent. Dicas autem, quan-
 do radices in syrupum ponis, sumisne in-

gras? SEN, Non, sed in frustra seco. BRA. Hoc
 non peto, sed an radices integras, non adem
 pro meditullio, an corticem tantum circa me-
 ditullium accipias. SE. Semper excoriamus,
 & meditullium abiicimus. BRA. Sed sine ra-
 tione factum videtur: nam vis radice in eo po-
 tissimum consistere videtur, quod est mediu-
 totius, & in quo potissimum vita plantæ est,
 hoc autem est meditullium: nam eo non mo-
 do tota radix, sed & tota planta viuit. SEN.
 Ratio id inferre videtur: tamen in hoc syru-
 po de radicibus apud Auicem. v. lib. ita scri-
 ptum reperitur: Recipe corticum radice scæ-
 niculi: & corticem radice apii. Quod argu-
 mentum est, corticem sumendum esse. BR.
 Et ego ex Mesue argumentum faciam, quia
 ipse in suo syrupo, dicit radices accipiendas,
 non corticem radice: ideo radices sumenda,
 quæ integræ sint. Etenim Mesue cortices ha-
 rum radicum dicere sciisset, & non radices,
 si cortices, & non radices sumendas voluisset.
 SE. Quid ergo sumendum? BR. Ut hanc rem
 optimè enodemus, scito apud philosophos
 in viuentibus ordinem perfectionis dari, &
 imperfectionis. Homines inter viuentia per-
 fectissimi sunt, propterea ad hominis gene-
 rationem multa instrumenta requiruntur: in
 brutis pauciora, quàm in hominibus: in inse-
 ctis adhuc pauciora, adeo ut in frustra etiam
 con

confecta per aliquod temporis spatium partes viuunt. Arbores autē & herbæ tot instrumentis non indigent, ideò non solùm per semen, sed etiam per surculorum transplantationem, & infitionē. Eodē modo herbæ semine, & per ramusculorum plātationem viuunt, & in eadē specie indiuidua faciunt. Omnia autem, quæ viuunt, vno organo indigent, in quo potissimùm vita fundatur, vt in animalibus cor, quod est caloris fons: insecta verò in frustra concisa, habent aliquid cordi proportionale: propterea & incisa viuūt: non tamen diu, quia intercisum est cordi analogum, & corruptum. In plantis verò per totū est proportionale cordi. Ideò incisæ in partes, & plantæ viuunt, & quælibet pars suum cor habere videtur: tamen in tota plāta vnū solum erat actu, plura autem potentia. Cùm autem inciduntur rami & surculi à planta, actu efficiuntur illius speciei plantæ indiuidua, & actu habent cordi proportionale. Similiter in omni viuente opus est vnum esse, quod in toto cōtinuationem faciat, & à quo nerui & totius ligamēta nascantur, sine quibus nō cōsisteret, nec moueretur. Hoc in animalibus est cerebrum, & spinalis medulla: in plātis est meditullium illud. Sicut autē in animalibus illa pars frigida est secundū speciem animalis: ita hoc meditullium spinali

medullę proportionale, ratione herbe, cuius est meditulliu, est frigidius, vel minus calidum: propter hoc ita aperitiuū nō erit, sicut cortex, quo integitur in radicibus calidis. In frigidis radicibus secus est, quia habet frigiditatem maiorem, quā habeat cortex, & hoc sibi multis. Sunt etiā aliquę radices, quę hęc differentiam nō habent: quia vsq; in profundum eodem modo carnosę sunt, vt rapa, cuius cortex tenuissimus est, in medio tota caro est, & in rapa vis in medio est, nō in cortice. Eadem fortē ratio in rhabarbaro dicenda esset. Ad rem igitur redeunt, in radicibus aperientibus cortex sumi debet, quādo radices aliquas decoctiones ingrediuntur: & ratio in promptu habetur, quia cortex magis calidus est, & magis aperitiuus, quā meditullium. In frigidis autem radicibus & non aperientibus, meditulliu simul addere oportet, vt cum cichoreū decoctiones ingreditur, meditullium adimi non debet, tum quia frigidum, tum quia egregius cichorei qualitatē seruat: nam in meditullio maiorē amaritudinem sentis, quā in cortice. **SE** Estné verē cortex id, quod meditullium integitur? **BRAS.** Respectu meditullii cortex appellari potest, tamen respectu radice nequaquā: qui p̄ in radice tria sunt: Cortex, qui primō occurrit, & terrę propinquus est, qui ita se habet

bet a
tenu
corti
poste
rariet
rior c
sum n
caro
ream
stus e
cibus
aliis d
& car
reo, la
tulliu
(vt G
bus te
calidu
calidi
nim d
rit, &
quom
multu
ret: si
ciend
debar
tulliu
tensio
BR. Ta
quu

bet ad radicem, sicut himen, id est, pellicula tenuis, quæ nos ambit: deinde caro, quæ est à cortice isto subtili vsque ad meditullium: postea meditullium, quod à mulieribus Ferrariensibus anima herbæ nuncupatur. Exterior cortex sumi non debet, sed is, qui est à summo cortice vsque ad meditullium, quod caro appellatur. Superior enim cortex & terream naturam sapit, & à radiis solaribus exustus est: unde in calidis & aperientibus radicibus in decoctionibus, & in hoc syrupo, & aliis carne vtaris: in frigidis autem radicibus, & carne, & meditullio, vt in endiuia, cichoreo, lactuca. Quod si dicas in cichoreo meditullium calidum videri, quia amarum, nam (vt Gal. quarto lib. de simp. medi. facultatibus testatur cap. xviii.) omne amarum est calidum. Respondemus omnino aliquam caliditatem habere, propterea aperit: his enim duobus insignitur cichoreum, quod aperit, & infrigidat. **SE.** Ita igitur agendum erit quomodo cunque radices sint? **BR.** Si radices multum tenues essent, nihil moueri oporteret: si autem crassæ essent, meditullium abiciendum est. **SEN.** Tu autem superius mihi videbaris satis euidenti ratione probare meditullium efficacius esse, utpote in quo vis intensior sit, quia est tanquam anima plantæ. **BR.** Tamen si carnem gustes, atque meditullium,

lium, in carne, & saporem, & oderem intensum herbae persentis, sed in meditullio parum (aliquibus demptis, praesertim frigidis.) Gusta hunc apii corticem, & hunc fœniculi, nunc modò eorum meditullia gusta. SE. Gustavi, & alias saepe gustaueram, maior vis in carne sentitur, & nescio quid excellentius, quam in meditullio sentitur: tamen quia apii radices paruae sunt & caro tenuis, rarò aut nunquam meditullium remouemus. BR. Sed Mesue in Seceniabin (ita ipse appellat) de radicibus, inquit: Recipe corticem radice apii, fœniculi, & reliqua, quae sequuntur, quod indicium est ab apio etiam meditullium remouendum: & Auicenna in syrupo acetoso de radicibus communitatis, iubet corticem radice apii in syrupo recipiendum. SEN. Fortè hoc ab re non esset, cum authores dicunt, Recipe corticem radice: tunc sola caro sumatur. cum autem dicunt, Recipe radice: tota radix integra, meditullio non amoto, accipiatur. BR. Hoc videretur rationem aliquam habere, nisi authores de radice quandoque loquentes carnem meditullio depto intelligerent: & quia maior vis in aperientibus & calidis in carne est, quam in meditullio: & quia meditullium minus crassum est & durum, quod magna decoctione indigeret. SEN. In quibus casibus hoc syrupo vteris? BR. In materiis biliosis no

sis notis, quæ crassæ sunt: & etiam valet ad
 materias pituitosas. Nam obstructionū ape-
 ritius est, non modò hepatis, splenis, & re-
 num, sed etiam vniuersi corporis, & materias
 crassas atque glutinosas incidit & abstergit.
 s E. Quo tempore ægritudinis exhiberi de-
 bet? Solent enim recentes post septimā pro-
 pinare. BR. Nullum adest statutum exhiben-
 di tempus per dies: sed semper exhiberi po-
 test, quando oportet, etiam si in ægritudinis
 initio sit. Tamen ægritudines, quæ nō sunt
 biliosæ puræ, sed notæ, vt plurimum hunc
 ordinem habent: vt in primis portio subtilio-
 ris materiæ resoluatur: idè rarò ante primā
 hebdomadam eo indigemus. Quare dicere
 non oportet ante septimū diem, vel post se-
 ptimum diem sumendum esse: sed quando
 opus est. Opus autē est, quoties materia cras-
 sa est, lenta, glutinosa, & partes nostri corpo-
 ris obstructæ sint, tunc ab hoc syrupo etiam
 in principio ægritudinis incipere debes. Hic
 autem antequam ad aliam transirem, de tē-
 pore colligendarum radicum verba facerē,
 nisi statuissem determinato libello, de tem-
 pore colligendarum herbarum tractare. Ab
 hoc autem nō abstinebo: cum multi sint, qui
 voluerint radices colligendas esse, cum her-
 bæ folia amiserint: eo autē tempore in me-
 ditullio nulla vis est, quæ ad temperaturam
 faciat,

faciat, sed ad plātæ vitam solùm facit: quod argumentū est, carnem, & nō medullam, sumendā. Ad rem autem nostram redeūtes, dic quum author inquit, tunc proiice super ipsum zucchari boni libras tres, & clarificetur sicut prius: quomodo hanc partem intelligis? SEN. Hoc modo, postquam ebullierit, percolamus omnia bene experimentes. BRA. Hoc mihi summè placet, q̄ expressio fiat. SE. Postea tres zucchari libras addo. In hac autem re inter se differunt pharmacopola, quoniam aliqui duobus, aut tribus ouorum albuminibus sumptis zuccharum, & totam decoctionem simul clarificant: alii zuccharum per se clarificant, & deinde in decoctionem ponunt: alii nullo modo clarificāt. BR. Hi fortè non ineptè agunt, quoniam frustra albumen oui poni videtur pro liquorū depuratione, in quibus acetum ingreditur. Tu autem quomodo agis? SE. Ego in tota decoctione clarificare soleo, duobus, tribus, aut pluribus ouorum albuminibus sumptis, pro quantitate syrupi, quam facio. BR. Tu ergo maiorem syrupi copiam facis, quam ab authore describitur. SEN. Equidem. BR. Deinceps ne hoc feceris: nā in theriaca ostendimus ex mente Gal. nec augendas, nec diminuendas medicamentorum quantitates, & compositiones, de qua re aliàs tractabimus.

SEN. Deinceps integram compositionem pa-
 rabo. Dic autem tu, laudas præsentem syru-
 pum clarificari, an non? BRA. Id agendū est,
 quod ab authore dicitur. SEN. Quinam mo-
 dus est ille? BR. Ipsum lege, qui inquit, clari-
 ficetur vt prius. Ideo opus est eo modo clari-
 ficare, vt prius docuerat, quod in acetoso sim-
 plici fuit. SE. Quomodo docuerat. BR. Ebul-
 liendo, & expumando, semper spumam ab-
 iiciendo, & decoquatur hoc modo, (inquit)
 donec clarificetur. Itaque huius syrupi clari-
 ficatio fiet, spumam demendo cum ebulliet
 cum zuccharo, donec clarus euadat, ea scili-
 cet claritate, quam habere possit, quæ tamen
 erit integra claritas. SE. Ouis igitur parcam?
 BR. In hoc casu parces, nam & frustra cum
 aceto ponuntur. SE. Debentne diminui vsque
 ad dimidium? BR. Non, sed vsque ad clarita-
 tem, quam habere potest: hanc autem habe-
 bit, cum amplius spumam non faciet. Dic
 autem, quam aceti quantitatem in hunc sy-
 rupum ponis? SEN. Pro qualibet syrupi libra
 semilibram aceti. BRA. Sunt qui uncias iiii.
 & qui v. & qui viij. pro qualibet libra ponat.
 SEN. Quid in causa fuit, vt hæc differentia
 nasceretur? BR. Quoniam in hoc syrupo eo-
 dem modo, vt in præcedenti acetum poni
 debet, in leui partes duas, in forti partes qua-
 tuor, in mediocri partes tres: quia Mesue ad
 præ

præcedentem syrupum seipsum refert. Ideò
 aliqui fortem, aliqui debilem, aliqui medio-
 crem, aliqui nullum, sed suo modo parant.
 SEN. Igitur tres syrups, compositi acetosi fie-
 ri deberent: BRA. Deberent quidem, sed sa-
 tis est debilem, id est, debili morbo cõuenien-
 tẽ, vel in aceto debilẽ seruet: quia doctus me-
 dicus, acetum semper addere potest, si opus
 erit. Si autem vel fortis vel mediocris esset,
 & debiliori indigeret, acetũ auferre nõ pos-
 set, vt in simplici acetoso etiã diximus: sem-
 per autem bulliat expumando, post imposi-
 tionem aceti, quod syrupum clarum reddit.
 Ideò ovis nõ indigemus, vbi acetum ingre-
 ditur, sed illis solũ vtimur in illo de radici-
 bus sine aceto, secundum vos pharmacopo-
 las: sed satis est secundum Mesuen ebullitio:
 vnũque animaduertas, si absque aceto sy-
 rupũ feceris, vt sine aceto de radicibus appel-
 letur, quando ipsum clarificas expumando,
 semper expumare debes, quousque perfectus
 sit, & ad syrups cocturam peruenerit. Si autẽ
 acetum addere volueris, vt sit acetosus com-
 positus, vel acetosus de radicibus, noli expe-
 ctare quod coctus sit, quando acetum addere
 volueris, sed tunc ponas acetum, cũ prope
 cocturã syrups peruenerit, semper expuman-
 do. SEN. De hoc satis dictum est: ad illum de
quinque radicibus veniamus. BRA. Vt lubet:

sed

fed di
 rupo:
 syrup
 vnde a
 Et ego
 dam l
 Galli:
 dicam
 ua/æ r
 dum lo
 stralem
 particu
 magistr
 no sunt
 hi absun
 macopo
 enim qu
 tur: sed v
 præcept
 Reciper
 Petro
 Fœnic
 Aspar
 Brusca
 Misce, &
 consump
 expressio
 in sine dec
 ni optimi

sed dicquem authorem sequimini in hoc sy-
 rupo? SEN. Ignoro, nos ipsum magistralem Syrupum de
 syrupum appellamus, & eo medici vtuntur: quinque
 vnde autem venerit, nunquam audiui. BRA. radicibus.
 Et ego certè nusquam inueni, nisi in quibus-
 dam libellis Receptariis nuncupatis Petri
 Galli: possent dici libelli de cõponendis me-
 dicamentis: sed communiter, & κατὰ γιν, &
 κατὰ τέραι. id est, & secundum genera, & secū-
 dum locos. Tu autem addidisti esse magi-
 stralem syrupum: quid intelligis per illam
 particulam magistralem? SEN. Nos receptas
 magistrales appellamus, quæ in vsu quotidiana
 no sunt. BRA. Appelletis vt lubet. Quod mi-
 hi absurdum videtur, est, apud diuersos phar-
 macopolas vario modo Ferrariæ fieri. Sunt
 enim qui sequentem compositionem sequū-
 tur: sed vnde hauserint, ignorant: nec eorum
 præceptores sciebant.

Recipe radicis Apii

Petroselini

Fœniculi

Asparagi

Brusci

} ana. vnc. ij.

Misce, & bulliant in sex lib. aquæ fontis ad
 consumptionem tertiæ partis, deinde facta
 expressione addantur zuchari libræ tres, &
 in fine decoctionis, aut prope finē, adde ace-
 ti optimi vnc. viij. SEN. Hic non est syrupus.

de quinque radicibus, quæ paræ, & quæ maiora
pharmacopolarum pars parat: in hoc enim à
te citato semina desunt. BR. Hoc non ignoro,
tamen modò tuum edoceas. SE. Est hic qui sequitur,

Recipe radicis Apii

Petroselinii	} ana	vnc.	ij.
Fœniculi			
Asparagi			
Brusci			
Seminis Apii	} ana	vnc.	j.
Petroselinii			
Fœniculi			

Misce, & omnia decoquantur in lb. x. aquæ,
& librâ unâ aceti ad consumptionem medietatis: inde coletur, & cum melle, quantum sufficit, fiat syrupus. BR. Pone acetum ut cum aqua bulliat. SE. Pono. BR. Id non convenit, sed tunc poni debet, cum ferè coctura facta est, aliter nihil ferè aceti haberet: vna etenim aceti libra in libris decem aquæ ebulliens non persentitur. SE. Ob hoc agrè persentitur acetum in hoc syrupo. BR. Cum autem apud alios quos pharmacopolas in suis syrups huius speciei sentitur acetum. apud alios non sentitur, causa est, quia diuersas compositiones sequuntur, & diuersis modis agunt. Ego sentiri voluerim, quia eius officium est aperire, attenuare, resolvere. Quæ omnia excellentius fiunt, si acetum in compositionibus addatur, quàm si

desi
zucci
charo
sim c
nos, v
BR A
ciat:
mel p
quoni
aperie
radici
quod s
exhib
bus pr
& si ad
est ma
fertim
ciens. N
rire, qu
doque
bus rad
facim
medic
ad vna
tissim
nec vin
mo ad
aut per
satisfac

desideretur. Dic autē, facisne cum melle aut
 zucharo? SEN. Nullus melle vitur: sed zuc-
 charo. BRA. Tamen descriptio tua, quæ pas-
 sim circumfertur mel recipit. SE. Verū est: sed
 nos, vt suauiore[m] faciamus, mel accipimus.
 BRA. Id dicis ac si mel suaues syrupos nō fa-
 ciat: imò ex melle dulciores sunt, & in hoc
 mel potius sumi voluerim, quàm zuccharū:
 quoniam hoc syrupo vtimur ad vehemētius
 aperiendum, quàm faciat syrupus de duabus
 radicibus. SEN. Noui ego pharmacopolas
 quosdam, qui syrupum de duabus radicibus
 exhibent, quoties syrupus de quinque radici-
 bus præscribit. BR. Hi vehementer errant: nā
 & si ad eandem intentionē valeāt, tamen hic
 est magis validus, quàm ille de duabus, præ-
 fertim quando additur quantitas aceti suffi-
 ciens. Nam quandoque indigemus parū ape-
 rire, quod facimus cū acetoso simplici. quan-
 doque magis, quod facimus cum illo de dua-
 bus radicibus: quandoque adhuc magis, quod
 facimus cū syrupo de quinque radicibus. vnde
 medicus hoc peculiare in se habere debet, vt
 ad vnā intentionē debilia, fortiora, & for-
 tissima per gradus habeat, & imutare sciat:
 nec vim naturæ faciat, si voluerit ab extrē-
 mo ad extremum sine medio progredi. Cū
 aut per media conuenientia transit, naturæ
 satisfacit, & nullus error fieri potest. Alia ta-

men pharmacopola sunt, qui aliū syrupum faciūt ex quatuor radicibus, & illū pro syrupo de quinque radicibus parant. Ipsum autē in libro quodā suo inueniūt, qui Lumē apothecariorū appellatur, sub nomine syrupi de radicibus magistralis, cuius cōpositio hęc est:

Recipe radicū apii	}	ana	num.	j.
Fœniculi				
Petroselini				
Endiuia	}	ana	unc.	ſ.
Seminum apii				
Fœniculi				
Anisoforum				
Ameos	}			
Asparagi				
Aceti boni				libras ij.

Omnia præter acetum in lib. x x. aquæ bulliant vsq; ad perfectam cōctionē, deinde coletur, & colaturæ addantur mellis purificati lib. iij. & acetū prædictum, & ad perfectā cōctionem decoquantur. **SE.** Rari sunt qui hunc syrupum faciunt. **BR.** Aliqui tamen non desunt. **SEN.** Quem debeo ego pro syrupo de quinque radicibus paratū habere? **BRA.** Ego cum pararem, quem tu paras, sed cum melle potius, quàm cum zuccharo. **SEN.** Accipienda sunt integræ radices in isto, an sola caro? **BRA.** Caro sola, præterquam in apio, cuius radicem integrā vt plurimū sumimus, tum quia

quia
est. **BR.**
radicibus
dio de
ponū
libra
quis p
syrup
rum a
recipi
pus. **BR.**
ter Me
tissim
riebus
ctionib
liosa et
scripti
Mesue
Recipe

Lup
Bora
d
Bulliat
purētur
zucchar
cum fac
rupus **B**
ingredit

quia parua, cum quia medicullium tenellum
 est. BRA. Cum is à medicis syrupus de quinq;
 radicibus præscribitur, eū facito, qui in me-
 dio descriptus est, in quo radices, & semina
 ponuntur: suaderemq; vt pro qualibet syrupi
 libra quatuor saltē aceti vnciæ poneretur, si
 quis plures addere voluerit. Sed ad Bisantiū Syrupus *bi*
syrupum veniamus, qui & ipse in ordine ho- *santinus se*
 rum aperientium syruporum, & qui acetum *ne aceto.*
 recipiunt, existimatur. SEN. Est Mesue syru-
 pus. B R A. Nullum alium authore legi (pre-
 ter Mesuen) qui illum describeret. In frequen-
 tissimo vsu est per totam Italiam, in mate-
 riabus crassis, glutinosis, & in magnis obstru-
 ctionibus, & præsertim vbi materia atrabi-
 liosa est, vt in quartana febre. Sed tu eius de-
 scriptionem enarra. SEN. Ita ad verbum ex
 Mesue colligitur vt ego dicam:

Recipe succi endiuia

Apii } ana lib. ij.

Lupulorum

Boraginis vel Buglossæ aut } ana lib. j.
 domesticæ aut sylvestris.

Bulliant bullitione vna, & despumetur, ac de-
 puretur. Tūc ex hoc depurato accipe lib. iij.
 zuchari tabarzeth lib. ij. semis, & coquatur
 cum facilitate donec fiat syrupus, hic est sy-
 rupus Bisantinus Mesue. BR. Nonne & acetū
 ingreditur? SE. Nō ingreditur in hoc qui sine

aceto est. Si autē cum aceto facere volueris, Mesue docet ad omnē partem depurati succi addendum esse aceri boni clari partem semis, & tūc Byzātinus cum aceto appellatur: sed hi ambo, & hic, qui cum aceto est, & ille, qui sine aceto, dicūtur Byzātini absque additione. BR. Additionē addas, ne quicquā omitatur, quod nostrū examē effugiat. SE. Additionē hęc est, vt in prædictis succis bulliant:

Foliorum rosarum	vnc.	ij.
Liquiritiæ	vnc.	ß.
Spicæ	3.	ij.
Anisi		
Fœniculi	} ana	3.
Seminis apii		

Nihil aliud additur. BR. Hęc ferè sunt alter syrupus. Sed quomodo hęc ponis? SE. In succis ebullire facio vsque ad ebullitionē illā, deinde percolo, & clarifico, deniq; acetū addo. BR. Hoc autē mirū est, in hac vrbe esse qui cum additione ista, & qui sine additione parent. Ego suaderē, vt cū additione fieret: nam hic syrupus in aperiēdo eū excellere dicitur, q̄ de quinque radicibus est. SE. Libenter abs te ordinē præcedentiū Syruporū in aperiēdo haberē. BRA. Talis erit ordo, vt inter omnes nuper enumeratos primus in aperiēdo sit, Acetosus simplex. Postea, de duabus radicibus sine aceto.

Tert

Tertiū
Quartū
Quintū
Sextū,
Byz
aceto si
Tamen
posset,
in quo
aperien
lutē dic
cibus, E
men B
bet, nisi
reliqua
rent. Se
que rad
ueniunt
ri debe
tes post
supra e
rum tē
affectū
vocant
mus, d
men ra
geamu
Byzan
solūtē

Tertiò, de duabus radicibus cum aceto.

Quartò, de quinque radicibus.

Quintò, Byzantinus sine aceto.

Sextò, Byzantinus cum aceto.

Byzantinus autem, vel cum aceto, vel sine aceto fit, cum additione semper fieri debet. Tamen de Byzantino sine aceto dubiũ fieri possit, an illum de quinque radicibus superet, in quo acetum ingreditur: acetum autem ad aperendum plurimum facit: propterea absolute dicendum est, syrupum de quinque radicibus, Byzantinum sine aceto superare. Tamen Byzantinus sine aceto nunquã dari debet, nisi in eo casu, in quo acetum noceret, & reliqua, quæ syrupũ ingrediuntur, conuenirent. Sed & in hoc casu nec syrupus de quinque radicibus, nec acetosus compositus conueniunt. *SE.* Quo agritudinis tẽpore exhiberi debet hic Byzantinus syrupus? nẽpe recentes post septimũ diẽ propinare solent. *BR.* Ut supra edocuimus, nõ ad sunt statuta syruporum tẽpora. sed agritudo & materia, & agritudo ea sunt quæ hunc vel illum syrupum vocant: vnde quocunque tẽpore eo indigemus, dãdus est, etiã si agritudo inciperet. Tamen rarò accidit, quòd in principiis eo indigemus, propter hoc recẽtes, in principiis à Byzantino abstinendũ esse dicunt, quod absolute dicere nõ licet. In magna etenim ob-

structione ab hoc incipere conueniet. Inquit accipiendam esse boraginem vel buglossam syluestrem, vel domesticam. Hoc a Mesue positū nō est, sed ab interprete additū. Mesue tantū boraginē scripsit, eius autem interpretēs ignorabat boraginem esse verum buglossum. Sed de hac re in examine simpliciu locuti sumus. Illuc recurras, ne librum libro misceamus se. Dicitur a Mesue, Accipe eius depurati lib. quatuor, zucchari tabarzeth libras duas & semis. Qualis est horum verborum sensus? BR. Intellige pro singulis quatuor libris succi depurati, duas libras & semis zucchari accipiendas esse. Vnumque addo, Mesue intentionem esse, vt nunquam maior copia huius syrupi fiat, quam sint quatuor librae succi, & duae & semis zucchari. Nempe Galenus in Theriacis compositione docet, nunquam authorum compositiones augendas esse, aut minuendas, quando per certam & statutam mensuram & per certum pōdus scriptae sunt: ideo laudarem vt singulas compositiones in sua quantitate parares: neminem tamen in syrupis cogerem vt hanc regulā seruaret, sed in aliquo antidoto, & maiori pharmaco, non solū suaderē, imō cogerem. Vnde Venetorum Theriacam, & Mithridatum nihili facio, etiā si vera simplicia haberēt: quia secundum Andromachi quantitatem

tita
adeo
tionu
redu
tionē
igne
ebull
cum n
tionē
quod
inde it
ter, qu
Scito q
rum a
zeth a
quod b
tamē q
aliis p
puratu
men ex
ctum si
est ebu
po inte
litio sp
ci nō fi
hic syru
tus sit. B
tinus, fe
mine d
LOND

titatem & aliorum authorū non parant: sed
 adeo multiplicant vt lacus harum compo-
 sitionum vna vice parent. Ad rem aut nostrā
 redeunt, quid intelligis tu per vnam ebulli-
 tionem? SE. Quod cum bullire cœperit, ab
 igne dematur: vnde ex hoc infertur parum
 ebullire debere. BR. Deciperis bone vir, & te-
 cum multi: quia illa verba integram ebulli-
 tionem notant: sed illud semel fieri, non aut
 quod ebullire facias, postea frigescat, & de-
 inde iterum bulliat: sed cōtinuē bullire oportet,
 quoad spumam fecerit, & depuratum sit.
 Scitoque zuccharum tabarzeth esse zuccha-
 rum album: quippe Mauritani album tabar-
 zeth appellant. Est aut albū zuccharum id
 quod bene expurgatū & excoctum est, non
 tamē quod vulgō finum vocamus: sed quod
 aliis præcedentibus purgationibus adeo de-
 puratum sit, vt album euaserit, nondum ta-
 men extremā manum accepit, & finum effe-
 ctum sit. Scito etiam, quod a Mesue dictum
 est ebullire cum facilitate, id in omni tyru-
 po intelligendum esse, quia vehemens ebul-
 litio spumā ingentē excitat, & perfectē cōfi-
 ci nō finit. SE. Vnū à te scire percipio, quare
 hic syrupus Bisantinus, aut Dinari nuncupa-
 tus sit. BR. Id est nomen eius syrupus Bisā-
 tinus, sed interpret parum bonus, qui in no-
 mine deceptus est, vertit Dinari: quia Bisā-

tium genus monetae est, ac si dicatur syrupus qui moneta dignus est. Re autem vera haec inscriptio ita intellectu vana est: sed potius hoc coniectandum à loco appellatum esse syrupum Byzantinum, id est, quo medici Byzantini utebantur. Intellego autem per Byzantium non Constantinopolim, quae in Asia est: sed Byzantium in Africa: quamuis hoc Byzantium non Byzantium scribendum sit: & sic apud Plinium legitur in castigatis codicibus. Mesue enim Africanus fuit, & proprie Damascenus, vel fortè ab aliquo Graeco Constantino politano hanc compositionem habuit, propterea Byzantium, id est, Constantinopolitanum syrupum appellavit, utpote quem à Constantinopolitano auctore habuit. Quicquid tamen sit, de nominibus multum sollicitos esse non est opus, modò rem ipsam cognoscamus. Dic autem tu, si intra annum hic syrupus deficeret, quomodo eum reparabis, quia succos non habebis? SEN. Nos magnam copiam facimus, & succos seruamus, si forte fortuna deficeret. BRASA. Quomodo succos seruare poteritis? SEN. Factis succis, eos percolari dimittimus, quibus optimè percolatis, facem abiicimus, postea per densum liatrum descendere facimus, deinde in vitreatum vas ponimus cum bene depurati sunt, & oleum supra ponentes seruamus. BR. Miror, quòd

quòd
rump
tempo
mensi
saltem
ego no
seruan
debet.
fieri su
bene co
postea
iterum
datur,
optimè
diutius
parati c
colori g
lorem,
Rosaru
Scito ra
rumpunt
tardius
uentur,
ipsis ab
poris se
fer, sem
In hunc
& aceru
Diarho

quòd breui non corrumpantur. **SE.** Imò cor-
 rumpuntur, sed non ita breui. **BRA.** Quanto
 tempore durat? **SE.** Per spatium sex aut octo
 mensium. **BRA.** Hoc nihil est, nam opus erat
 saltem per integrum annum seruare. Vidi
 ego nonnullos, qui ebullire faciunt, deinde
 seruant. **SENEC.** Et hoc modo citò putrescere
 debet. **BR.** Citò: propterea in hunc modum
 fieri suaderem, Expresso succo per stamen
 bene coletur, deinde per densum linteum,
 postea soli per x v. dies exponatur, deinde
 iterum percoletur, & in vitreum vas recon-
 datur, oleo tamen supra posito, & vasis ore
 optimè obturato. Itaque per annū, & etiam
 diutius perdurabit. Omnesque succi modo
 parati colorem quendā subrubrum faciunt,
 colori granatorum similem, & viridem co-
 lorem, quē in principio habebant, amittunt.
 Rosarum verò succus vini speciem refert.
 Scito tamē aliquos succos esse, qui citius cor-
 rumpūtur, vt succus apij, fœniculi: alios qui
 tardius. **SENEC.** Post annum, hi succi si ser-
 uentur, sūntne boni? **BRA.** Eos non laudo, sed
 ipsis abiectis nouos para: nempe tractu tem-
 poris semper vires amittunt: imò si fieri pos-
 set, semper eis recentibus vti deberes. **SENEC.**
 In hunc ordinem syruporum aperientium,
 & acutum recipientium, syrupus acetosus
 Diarhodon esse videtur. **BR. A.** Nescio vnde
 hic

hic syrupus nomen Diarhodon sortiatur.
 SENEX. A rosis, quæ ipsum ingrediuntur.
 BRA. Eadem rosæ syrupum Bisantinum
 cum additione ingrediuntur, & tamen non
 appellatur Diarhodon. SEN. Verùm est, sed
 rosæ non ingrediuntur Bisantinum sine ad-
 ditione. BR. Quid ad rem? Nulla ratio est, cur
 potius de rosis, quàm de endiuia vel fœni-
 culo, vel apio nûcuperetur, quæ in maiori co-
 pia hunc syrupum ingrediuntur. SEN. Quo-
 modo igitur appellandus est? BR. Voluerim
 potius, quod appellaretur syrupus acetosus
 Syrupus Diachylon. SENEX. Cur Diachylon? Deride-
 acetosus remur, quia Diachylon cæroti genus est, non
 Diachy syrupus. BRAS. Et tu hos ignaros deridebis.
 lon. qui nesciunt chylō succum significare. Cum
 autem multi succi hunc syrupum ingredian-
 tur, conveniens est ipsum acetosam Diachy-
 lon, id est, de succis appellare. S E. Etiam Bi-
 santinus succos recipit. BR. Verū est: sed non
 tot, & ille suum nomen habet. Tamen Me-
 suen cōsiderans, sententiā muto: nam Mesue
 post hunc syrupum, alium ex puris succis fa-
 cit, quæ acetosus de succis herbarū, appellat.
 Ideo hunc potius Diarhodon, quā Diachy-
 lon appellato. S E. Quomodo hoc fiet, si ro-
 sæ in minori copia ingrediuntur? BR. Conue-
 niens est de rosis appellari, quia nihil per se
 solum in maiori copia hunc syrupum ia-
 grad

gredit
 uia num
 non di
 ta endi
 fœnicu
 in tota
 maiori
 nomin
 verò ei
 ras. s e
 Recipe
 Apij
 Rad
 Apij
 Endi
 Ros
 Liqu
 Spica
 Anis
 Fœn
 Semi
 Proice
 decoqu
 cum tri
 syrupus
 Ad inge
 antiquas
 tur vires
 do easde

greditur, quàm rosæ. Si enim ipsum de endi-
uia nuncupabis, à te petam cur magis de apio
non dicitur? quia tanta succi apij copia, quàm
ta endiuix ingreditur. Eadem est ratio, si à
sceniculo denominare volueris: sed nihil est
in tota compositione, quod per se solum in
maiori copia fit, quàm rosa, ideo à rosis de-
nominatur, & ita etiã placuit auctori. Nunc
verò eius compositionem in medium affe-
ras. **SENE X.** Hæc est quæ sequitur:

Recipe succi endiuixæ			
Apij	}	ana	lib. ij. ß.
Radicum sceniculi			
Apij	}	ana	vnc. ij.
Endiuixæ			
Rosarum		vnc.	j.
Liquiritiæ		vnc.	ß.
Spicæ	ʒ.	ij.	ß.
Anisi			
Sceniculi	}	ana	ʒ. vij.
Seminis apij			

Proice super hæc aquæ dulcis libras sex, &
decoque vsq; ad cõsumptionẽ duarũ partiũ,
cum tribus libris zucchari & duab. aceti fiat
syrupus. Sed dicas ad quos effectus valet? **BR.**
Ad ingentes obstructiones, ad hydropẽ, ad
antiquas febres & atrabilarias. **SE.** Easde igi-
tur vires cũ Bisantino habebit. **BR.** Non mo-
do easdem, sed multò maiores. Ideo in ordi-
ne.

ne aperientium Byzatium cum aceto etiam
 excedit. **SE.** Reperiturne alius Syrupus, secun-
 dum hunc ordinem, qui hunc in aperiendo
 superet? **BR.** De alijs suo loco dicemus, nunc
 autem id scito, illū de succis herbarum, quē
 Mesue describit, hunc excedere, quē in vsum
 reduci voluerim, quum nunc non sit, tamen
 optimus est. Sed quomodo hunc acré Dia-
 rhodon paras? **SE.** Omnia simul misceo cum
 aqua, vt bulliant, & vsq; ad consumptionem
 duarum partium ebullire sino. **B. R. A.** Quo-
 modo intelligis duarum partium, ex tribus,
 an ex quatuor? **SE.** Ex tribus. **BR.** Bene sentis:
 quia si dixisset ad cōsumptionem triū par-
 tium, opus esset intelligere ex quatuor: quia
 semper propinquior diuisio fieri debet, nisi
 expressa partium mentio & diuisionis facta
 sit. **SE.** Post cocturam exprimo, & in expres-
 sione zuccharum & acetum pono, ebullire
 faciens, quousq; ad syrapi formam redactus
 sit. **BR.** Ponisne omnia simul eodē tempore
 vt bulliant? **SE.** Pono. **BR.** Hoc agendum non
 est, sed rosæ, & spica seruanda, quæ tam lon-
 gam decoctionem non patiuntur, quin vires
 amittant: & primò sunt rosæ, deinde spica
 in fine decoctionis addenda. **SE.** Ita deinceps
 agam. **BR.** Non ab re erit frigidior vino la-
 bia ablvere. **SE.** Vt lubet fiat. **B. R. A.** Eia post-
 quam os ablutum est, ad intermimissum
 negot

negot
 SY
 Sps
 plicem
 Simpl
 describ
 bilitate
 copin
 B. R. A.
 atra bil
 hunc n
 R. E
 ru
 vsque a
 stea per
 scat, dei
 chari fia
 de pom
 dit: Sun
 submer
 succi, &
 rubeat, &
 excellen
 disne tu
 & ita fac
 rum est,
 mes tinct
 rum reru
 seta addo

negotium reuertamur.

SENE X.

Syrupum de pomis post prædictos scripsimus. BR. Quem de pomis? SE. Et simplicem, & eum, qui inscribitur Sabor. BRA. mis.

Simplicem primò tractemus. SEN. A Mesue describitur, pro cordis tremore, & eius debilitate, ad confortandum, & quando synocopin patitur, & habet suspiria luctuosa. BRA. In omnibus ferè cordis affectibus, ab atra bile pendentibus conuenit. SENE X. In hunc modum fieri docet Mesue.

Recipe pomorum dulcium & acetosorum, ana libras v. Coquatur hic succus, vsque ad consumptionem medietatis, & postea per duos dies dimittatur quousq; clarescat, deinde coletur, & cum tribus libris zuchari fiat syrupus. Hic est simplex syrupus de pomis. Mesue deinde sequentia verba addit: Sunt qui in succo seta tincta in chermes submergant, & hoc est ante depurationem succi, & per tantum tēporis ibi tenetur, quousq; rubeat, & recipiat virtutē tincturæ: tūc enim excellentior est, & magis confortat. BR. Ad disne tu setam tinctā in chermes? SE. Addo, & ita faciunt omnes pharmacopola: BR. Verum est, sed magno errore. Nā seta in chermes tincta multum a luminis recipit, & aliarum rerum cordi aduersantium. Ideo hæc seta addenda non est, vt etiam superius in syrupo

syrupo de corticibus citri docuimus. Ideo
 non est addenda eiusmodi seta, præsertim
 quia à Mesue non additur: sed aliquos addi-
 disse refert. Si autem hanc setam impone-
 re cupis, illam ita para, vt in syrupo de cor-
 ticibus citri edocuimus. *SE.* Potius dimittam.
B R A S. Dimittas, quoniam modicam, imò
 nullam spem habeo in seta, & in chermes.
 Dic autem, quæ poma sumis pro parando
 succo? *SE.* Et dulcia & acida. *BR.* Quomodo
 vulgò appellantur hæc pomorum genera,
 quæ tu sumis? *SE.* Nomina ignoro: sed eo in
 forum, & poma gusto, quæ illuc vendenda
 portantur: si dulcia sint, pro dulcibus em: si
 acria, pro acribus. *B R A.* Hoc minus malum
 est, quàm ea sumere quæ ab Arabum imi-
 tatoribus sumuntur: ea enim sumunt, quæ ipsi
 muza, id est, medij saporis sua lingua appel-
 lant: sed Mesue ex vitroque genere & acri, &
 dulci sumenda censet: nec immeritò, quia
 dulcia odorata sunt, & cor roborant, acria pu-
 tredini aduersantur. *SE NEX.* Quendam me-
 dicum audiui, qui hunc syrupum ex acidis
 pomis fieri debere profitebatur. *B R A.* Ego
 etiam audiui: sed lögè decipiebatur hic vir:
 nam ex acidis pomis factus syrupus aliam
 intentionem habet; vt ex Serapionis Anti-
 dotario sumi potest, vbi ipse hunc syrupum
 ex acidis malis factum describit: nec dicit
 passio

passionibus cordis succurrere, sed ventricu-
 lum atque ventrem roborare, & vomitum
 ex bile remouere, & sitim auferre, & eam se-
 dare: nihil autem de corde ponit. Cordi ve-
 rò odorata conueniunt, vt Galenus in libro
 de simplicium medicamentorum facultati-
 bus docet. Imò Auicenna libro. sui canonis
 syrupum de pomis muzis, id est, medi saporis
 describens, non dicit valere cordi, sed ad
 debilitatem ventriculi, & pulsum oris ven-
 triculi ex caliditate, & vomitum cholericum
 abscindit, & sitim. Nulla autem ratio est cur
 passionibus cordis non succurrat, nisi quia
 dulcia poma odorifera non sumit. quæ enim
 inodora sunt, vt acria poma, cordi non suc-
 currunt, vel parum agunt, vt modicus est
 odor. Imò quia Mesue deinceps de syrupo
 acetoso de pomis tractabit, quæ dicit cõfor-
 tare stomachũ & cor, & sitim sedare. Si quã-
 doq; illum parare volueris, poma dulcia &
 acria sumere debes: quia ratione dulciũ odo-
 ratorum cordi succurrit, ratione acriũ, ven-
 triculo. Illi igitur aberrãt, qui vel muza po-
 ma. i. medi saporis vel acria accipiũt: sed ob
 cor odorata poma & dulcia sumenda sunt, &
 acria per se. Imò suaderem vt maior copia
 dulcium, quàm acidorum sumatur. Nam &
 Paulus Aegineta, hydromalum facit ex po-
 morum succis, & poma dulcia tantũ reci-

pit. SENEX. Dic tu, quæ poma sumenda sunt?
 B. R. Multa genera dulcium pomorum sunt
 & acidiorū: voluerim ego vt ex dulci & odo-
 rato fieret, qualia sunt ea poma, quæ nos pio-
 la quasi appia vocamus: & illa etiā quæ Ro-
 sa ob colorem, & fragrantiam nuncupamus:
 suaderemque vt pro acidis pomis ea fume-
 rentur, quæ Musona vulgò dicimus, in mā-
 marum formam oblonga & magna. SENEX.
 Sūntne antiqui de hoc tyrupe locuri? B. R.
 De hoc præcise nunquam tractarunt, sed de
 facto ex pomorum succis. Nam Paulus Aeg-
 inetæ libro VII. capite x. v. de hydromalo
 loquens, ex succo cydoniorum facit: postea
 in fine illius partis inquit esse nonnullos, qui
 hydromalon ex malis dulcib. similiter com-
 posuere. Est autem compositio antiqua talis:
 Malorum concisorū purorum libras quin-
 que in aquæ fontis sextariis decem tantun-
 dem elixato, donec vnum corpus reddatur,
 postea refrigerato, & colato, & mala proiice
 expresso cremore: aquam verò meriēs mel-
 lis quantitate dimidiam admisceto, & sursum
 assiduè despumādo, donec octaua pars eua-
 nescat decoque. SEN. Cur melle vsus est Pau-
 lus? B. R. S. Quia antiquiores zuccharq̄ care-
 bant. SENEX. Nunc redit in mentem. B. R. S.
 Erat & alter modus à prædicto, succi malo-
 rum dulcium mundorum contusorum sex-
 tarios

Hydro-
malum.

taric-
tias,
Qua
hac l
comp
tame
buan
positi
venit
Vnde
zucch
nies. C
pomi
ratoru
latu a
illius
si com
pus de
to, hic
dicitur
matur
video t
hunc f
paras,
perper
qui à M
sanguis
Medor
lancho

tarios duos coquito despumans vsque ad tertias, omniaque vna vice simul mista sint. **SE.**
 Quæ compositio tibi magis apta videtur, hæc Pauli, an illa Mesue? **BRASA.** Antiquas compositiones nūquam despicere auderem: tamen, vt ingenuè suas laudes vnicique tribuam, factò ambarū periculo, Mesue compositio aptius succedit: sed & illa Pauli aptior venit, si loco mellis zuccharum acceperit. Vnde si hanc Pauli mensuram sequaris, & ex zuccharo parabis, aptiorem syrupum inuenies. Ob hæc autem suadeo vt in syrupo de pomis Mesue maior pars sit dulcium & odoratorum pomorum, minor acrium. Appellatur autem syrupus de pomis simplex, ad illius differētiā, qui Sabor dicitur, est enim si compositus, tamen cum simpliciter syrupus de pomis ordinatur, absque aliquo addito, hic intelligendus est: ille autem, qui Sabor dicitur, nunquam, nisi per eius nomen exprimitur, intelligitur. Verū quia differētiā video inter pharmacopolas in componendo hunc syrupū Sabor: propterea dic tu quem paras, vt eius compositionem iusto examine perpendere possimus. **SE NEX.** Illum parò, qui à Mesue in cura manix & melancholix *Syrupus sanguineæ* describitur, vbi inquit: Sabor rex *de pomis* Medorum syrupus conferens manix & melancholix ex adustione cholerae, cuius de-

scriptio subsequens est:

Recipe succi buglossæ domestice }
Syluestris } añ. li. ij.

Succi pomorum dulciū redolentiū lib. iij.

Folliculorum senæ vnc. iij.

Croci ʒ. ij.

Zuccharitabarzeth. lib. ii.

Fiat autem sic: bene proiciatur in succos per diem & noctem, post contritionem eius: deinde bulliant ebullitione vna, aut duabus: deinde cū zuccharo fiat syrupus: Crocus autem cōfricetur in panno in eius decoctione.

Hactenus Mesue. BRA. Hic est verè syrupus Sabor: sed nōnulli pharmacopolæ Ferrariæ pro hoc Sabor decepti alium faciunt, in quo & poma ingrediuntur. SEN. Eum edoceas (ni tibi molestum sit.) BR. Ille est, quem Mesue in capitulo de Soda frigida ab humore melancholico describit. Est autem syrupus Mesui luhe, qui multū valet in quartana & omni aegritudine melancholica, & oppilatione splenis: vnde non multū differt ab illo Sabor in intētionē, sed bene in cōpositione. Decipiuntur autem putantes esse syrupum Sabor, quia principium illius capituli incipit Sabor heben Girges. SE. Quā est huius syrupi descriptio? BR. Si placet referam. SEN. EX. Placet. BRA. SA. Hæc est quæ subsequitur:
Recipe capillorum Veneris

Rad

SYRUPORVM.

149

Radicum Buglossæ domesticæ			
Syluestris	}	ana vnc. j.	
Florum earundem			
Polypodij			
Epithymi			
Foliorum Senæ			
Chamomillæ	}	ana	3. vij.
Stichados			
Chamædryos			
Schœnanchi	}	ana	3. iiij.
Helleborinigri			
Fumi terræ		3.	vij.
Eupatorij.		3.	iiij.

Succi pomorum dulcium. Contextus cōmuniter legunt 3. viij. Sed legi debet vnc. viij. Itaque legit contextus meus antiquus, omnia præter epithimum, & succum pomorum. In libris tribus aquæ bulliant, vsq; ad duas: deinde epithymus in eo bulliat ebullitione vna, & coletur, & cum succo pomorum, & duabus libris zucchari fiat syrupus. SEN. Hic syrupus certè laudabilis est. BR. Tamè præscriptum savor nuncupatum facere debes, qui in roborando corde plurimum valet, præsertim cūm atra bile afficitur. SE. Quam zucchari quantitatē in syrupo de pomis savor ponere oportet? BRASA. Diuersæ descriptiones diuersa pondera habent: in summa autem zuccharum sit libræ tres, vt sum-

li. ij.

b. iiij.

iiij.

ij.

iiij.

os per

us: de-

rabus:

us au-

tione.

rupus

rariæ

in quo

eas (ni

Mesue

e me-

us Me-

a & o-

latio-

b illo

tione.

upum

ncipit,

syru-

NEX.

uitur:

Rad

perius annotasti, & crocus ʒ. ij. Ideò semper eodem modo facito. nam compositio exqui sita euadet. Dic autem, quod à Mesue in sine additur, Crocus autem confricetur in panno in eius decoctione, quomodo hoc intelligis? SEN. Nos crocum in lineum pannum ligamus rarum, & ebullire facimus. BR. Optimè agis, sed opus est lineum pānum, in quo est, fricare, vt crocus simul confricetur, & subtilior pars exeat, crassior autem abiciatur: imò si actu subtilissimè puluerizatus esset, in decoctionem ponere non vereretur, vt non solùm vires, sed & ipsemet actu ingrederetur. Nunc ad alios syrupos accedamus.

SENEX.

Syrupus de agresta. **S**yrupus de agresta accedit. BR. Praestans leuandam sitim, & inflammationes tollendas, dandusq; est non solùm aegris, imò & sitientibus sanis: in inflammationi ventriculi plurimum valet, & quando bile plenus est, & in biliosis febribus, & in vomitu ex bile: valet etiā ad vomitū pręnantium, & ad earundē vetriculos, qui superfluitates facilè recipiunt: valet: & ad malatiam pręnantium, quā Gręci *nitax* vel *niarax*, nos picam dicimus. Venenensis etiā obstat: propterea mirus syrupus est, qui etiā in crassiusculis materiabus ob incisionē exhiberi potest: sed dic, quomodo illum

illum paras? SEN. Eodem modo, quo syrupū
 de acetositate citri. Nam accipio succi vuz
 omphacinæ libras xij. & in vitreato vase ad
 consumptionem tertiæ partis super prunas,
 igne lento, & cum facilitate decoquo: postea
 percolo, & dimitto, quoad clarificetur, & ex
 eo quod clarū est libras vij. accipio: & libras
 quinque iuleb clarificati & depurati addo, id
 est, zucarari clarificati libras quinque, & co-
 quatur donec inspissetur. Si verò estas fuerit,
 dimittatur in sole, donec eius aquositas con-
 sumetur. BRA. Fieri non potest, nisi in æsta-
 te, quia hoc tempore solū & vinū ompha-
 cinum, & vua omphacina habentur. SE. Imò
 illo modo fiet. BR. Eodem præcise modo pa-
 ras, vt ille de acetositate citri paratur. SE. Ita
 est, sed miror, quòd apud antiquos hic syrup-
 us non inueniatur. BRA. Imò inuenitur, sed
 (vt diximus) zucarum nō habebant, pro-
 pterea ex melle confecere. Paulus lib. v. l. i.
 cap. x. v. de Omphacomeli tractat. Est autē *Omphaco-*
 cōpositio ex vino omphacio & melle con- *meli.*
 secta, secundum mensuram ferè à te citatā.
 Quippe in mensura parunt differunt. SEN.
 Quomodo facit suū omphacomeli Paulus?
 BRA. Audies, inquit: Accipe succi ompha-
 ciæ, id est, vuz immaturæ, sextarios tres, mel
 lis sextarium vnum, & per xl. dies soli expo-
 natur, aut igne decoquatur. SEN. Certè par-

ua differentia est inter utrosque, nisi in positione mellis & zucchari, in mensura autem rerum parua est. Numerat autē Paulus dies expositionis ad solē, qui à Mesuenō numerātur, & re vera numerari nō possunt: quia in aliqua æstate magis estuās sol plus cōsumit, quā in alia, in qua sol nō ita æstuat, ideo aquositas citius vna æstate, quā alia consumitur. **SE.** Nos semper igne lento paramus. **BR.** Ita etiam conuenit, sed solis calor magis vniformis est, ideo antiqui, vt plurimū soli exponentes parabant, quantis nonnunquam ad ignem coquerent, præsertim cū æstium tempus pluuiosum erat: quod tamen rarō accidit. Ideo mihi magis placet quōd tempus expositionis ad solem præfixū non sit, sed tandiu insoletur, quādiū aquositas exiccetur. Tria autem à te scire cupio. Primum est, quam vnam omphaciam accipias. Secundum, quo tempore colligas. Tertium, an ilico exprimas. **SE.** His tribus tibi satisfactum iri conabimur. De vua omphacia respondemus nos electionem non habere, sed eam agrestam sumere, quæ præsentatur. **BRA.** Hoc non conuenit, sed id omphacium sumere oportet, cuius matura vua qualitates, quæ syrupo attribuntur, magis habet. Propterea sumendum est omphaciū albæ vuc, quam nos vulgò albanam vocamus.

SEN
in m
SEN.
ligen
tis, &
dium
tūm
non c
rō à v
poste
erat, v
ueret
phyl
la re c
nis co
fieret,
duas c
& sine
lueris
etiam
tamur
phaco
Quon
debea

D
fint d
vtrosc

SEN. Ita deinceps faciam: colligimus autem
 in mense Iulio. BRA. In principio, an in fine?
 SEN. In fine. BRA. In Iulii mensis medio col-
 ligenda est, antequam sit initium maturita-
 tis, & cum iam habet succū: in hoc enim me-
 dium seruare oportet, ne deflorescentiæ mul-
 tum propinqua sit, vel maturitati. SEN. Hoc
 non obseruabamus. Omphacinam vnam ve-
 rō à vite demptam per duos dies seruamus,
 postea exprimimus. BRA. Et hoc agendum
 erat, vt superflua quædam humiditas resol-
 ueretur. SEN. Nescio autem an cum caryo-
 phyllis condire debeam. BR. Ego cum nul-
 la re condirem: vidi & qui cum myrobala-
 nis condirent, tamen suaderē, vt simpliciter
 fieret, quanuis & Auicē. in v. lib. sui canonis
 duas caryophyllorum drach. simul misceat,
 & sine zuccharo faciat: vel si tu dulcorare vo-
 lueris, zuccharum addas. Quem syrupum
 etiam describit Serapio, sed nos Mesuen imi-
 tamur, vt pote eum, qui syrupum paret om-
 phacomeli antiquorum propinquissimum.
 Quomodo autem omphacina vna exprimi
 debeat, omnibus etiā mulierculis notū est.

S E N E X.

DE hoc satis dictum arbitror. Ad syrupū *Syrupus*
de fumo terre veniamus. BR. Cū duo *de fumo*
 sint de fumo terre syrupi, maior & minor, *terra.*
 utroque né paratis, an vnum solū? SE. Vnū,

maiolem scilicet. BR. Nec immeritò, quia is
obstructiones ventriculi, & hepatis magis a-
perit, & hæc membra magis roborat, & cu-
tis morbos sanat, à salis & adustis humori-
bus dependetes, quales scabies, impetigo, ser-
pigo, lepra, morbus Gallicus. ita nunc appel-
latus, quam ille, qui de fumo terre minor est.
Nunc eius descriptionem assigna. se. Hæc
est quæ sequitur, à Mesue ad verbū accepta:

Recipe Myrobalanorum
Citrinorum, Chebulorum } ana nu. xx.
Florū boraginis vel buglossæ
Violarum }
A. sinthii } ana ꝑ. j.
Cuscutæ }
Liquiritiæ } ana ꝑ. β.
Rolarum }
Epithymi } ana ꝑ. vij.
Polypodii }
Prunorū nu. c. Passularū enucleatarū lb. β.
Tamarindorum } ana ꝑ. ij.
Cassæ fistula } ana ꝑ. ij.

Hæc omnia bulliant in lb. x. aquæ, quousq;
perueniant ad lb. iij. & cum succi fumi ter-
ræ cocti & depurati, & zucchari ana lb. iij.
Fiat syrupus decoquendo quousq; eius formā
acquisiuerit. BR. In hoc syrupo præparando
ordinē simplicium ingredientium potissimum cō-
siderare oportet, ratione ebullitionis, quoniā
aliqua

ali
nem
ce m
grau
ceas.
dium
glycy
ta, fle
lani,
mari
nō de
nacta
in fin
nebu
tar, si
Et si
amiet
midit
lem. S
hunc
decoq
quo d
adde
prædi
paula
nem h
non r
inicia
Deinc

aliqua maiorem, aliqua minorem decoctio-
 nem patiuntur. SE. Nos omnia simul vna vi-
 ce miscemus, & ebullire facimus. BR. Error
 grauissimus est. SEN. Tu ergo ordinem edo-
 ceas. BR. Libenter id faciam. Primò polypo-
 dium ingredi debet, deinde pruna, passulæ,
 glycyrrhiza, absinthium, postea rosæ, cuscu-
 ta, flores boraginis, post hæc violæ, myroba-
 lani, deinde eprithymus, denique casia & ta-
 marindi. Quæ secundum aliquos ebullire
 nō debent, quoniam vim raram & debilem
 nacta sunt. Mihi autem magis placet, quòd
 in fine iniiciatur, & vna vel altera ebullitio-
 ne bulliant, vt cum alijs commodius vnian-
 tar, sicut Mesue in capite decoctionis docet.
 Et si dixeris lenitiua bulliando humiditatē
 amittere: Respondemus amittere quidē hu-
 miditatem accidentalem, nō tamen natura-
 lem. Si igitur hūc syrupum parare volueris,
 hunc ordinem serua, qui subsequitur: Facta
 decoctione, zuccharum aqua fontis clarifica,
 quo decocto & clarificato, fumi terræ succū
 adde cum ad cocturam syrupi peruenerit:
 prædicta autem decoctio pluribus vicibus
 paulatim addatur, quoad perfectam coctio-
 nem habuerit, & hoc modo decoctionis vis
 non resoluitur: denique tamarindi, & casia
 iniiciatur, & decoctio in finem ducatur. SE.
 Deinceps ita agam: sed quosdam audiui, qui
 hunc

hunc syrupum rosas recipere negant, & vbi legitur Ros, ipsi exponunt rasæ, vt ita sequatur glycyrrhizæ rasæ. BR. Hi longè decipiuntur, tum quia in antiquis Me sue codicibus legitur rosæ, tum quia dicit ana vnc.ß. Si autem hæc particula rosæ abesset, legeretur liquoricizæ rasæ, ana vnc. semis, quod absurdum est: nam hæc particula ana de vna re sola dici non potest. Denique rosæ in hac compositione multum proficiunt: cum ob alia multa, tum ad roborandum: scitôque boraginis flores sumendos esse. Interpres addidit buglossæ: sed de omnibus simplicibus hic positus in simplicium examine abûde egimus. Hic autè syrupus vim cõpressiuâ, solutiua, & lenitiuam habet, ratione diuersarû rerum ingredientium. SE. Has res enarra, & itacim alium syrupum in medium afferam. BR. Libenter hoc faciam. Ob myrobalanos, tamarrindos, & pruna cõprimit. SE N. Quomodo ob pruna comprimit? BRA. Quia pruna sumuntur, quæ acidum saporem habêt, tamen laudatè potius, vt dulcia pruna, qualia Damascena & Iberica, id est, quæ vulgò Cathalaunica nûcupâtur: quia illa atræ bili magis aduersantur, quàm quæ vulgò sumuntur, & amensè à quo maturantur, & colliguntur, augustana appellantur. SE. Debentne sumi viridia pruna, an arida? BRA. Si viridia haberi pos

po
fi a
syr
ta l
thy
fun
dos
qua
est?
solu
fit, &

Q
nes a
man
Hæc
Rec
Fo
Sp
Vi

Su
Dimi
deo, d
medic
exper
pus est
tricul

uenit, ventriculo debiliori succurrit, & quando intestina mollia sunt, ipsis prodest, hepatis debilitatem remouet, præsertim quando hæc à causa frigida prouenerint: imò & in causis calidis conuenit, si nonnullis frigidis corrigatur: sed per vas lapideum, quid intelligis? SEN. Nos vitreatum vas accipimus ex argilla cocta cōfectum. BR. Quauis de hæc re multa cura non sit, tamen per lapideum vas marmoreum potius accipere oportet, quàm lateritium, aut figulino opere factum: quippe nomine lapidis apud antiquiores figulina non ueniunt: sed ea solùm, quæ in montibus prodeunt. SE. In hoc syrupo rosæ, spica, & ea quæ modicam decoctionem patiuntur, quo ordine poni debent, quia ante decoctionem omnia simul infusa sunt? BR. Scito, & sit tibi alta mente repostum, quando infusio per aliquod temporis spatium decoctionem præcedit, tunc omnia simul infunduntur. Illa uero quæ modicam decoctionem patiuntur, suam vim exhibēt rebus infusis, & ita in decoctione vis horum seruatur. quod non fieret si primò infusa nō fuissent, sed ab ebullitione inceperant. Cùm enim bulliunt, & non præcedit infusio, tunc ordo seruandus est, ut quæ maiorem decoctionem patiuntur, primò iniciantur: dein de quæ minorem: denique quæ minimam.

Die

Die
vel
par
ex z
le fa
bus
ria c
cua
tis, q
in v
quia
th o
rup
bo. B
conu
thio

SY
S
prim
rium
Mef
prim
cund
mò e
quoti
optim
cauer
tus re

SYRUPORVM.

159

Dic verò, parásne hunc syrupum ex melle, vel zuccharo? s. E. Ex zuccharo quandoque parauí, sed nūc melle vtor. BR. Non inficior ex zuccharo fieri posse, sed & author ex melle facit, & res ipsa exigiteo enim in materiabus frigidis solūm vtimur. Si autem materia calida sit, frigidis temperamus. Sed dicas, cur alium syrupum de absinthio non paratis, qui à Mesue fit, & simplex est? SEN. Quia in vsu non est. BR. Ego quādoque eo vterer, quia in aliqua hepatis affectione solo absinthio indigeo, & non aliis rebus, tunc hoc syrupo vterer. SE. Deinceps in tui gratiam parabo. BRA. Imò in ægrorum gratiam, quibus conueniet, & ego ipsum syrupum de absinthio simplicem appellabo.

SE NEX.

Syrupus de mentha succedit. BR. In syrupo de absinthio erant duo syrapi, quorū primus erat in vsu, secundus non est. Contrarium est in syrupo de mentha. Duo etiam à Mesue scribuntur: sed secundus in vsu est, primus autem nō est. Et hoc meritò, quia secundum inuenit Mesue, & probauit, & primò excellentē esse nō modò ipse dicit, sed quotidiana experientia cōprobatur. Est autē optimus ad ventriculū, cūm frigiditate peccauerit, & vomitus ac nauseas sanat: singulatus remouet, atq; fluxus vētris. à causa frigidat.

da. In calida etiam ventriculum roborat:
nam ad hoc agendum egregius est, sed eius
descriptionem afferas. **SENE X.** Hæc est quæ
sequitur:

Recipe succi cydoniorum
muzorum
Dulcium
Succi granatorum acetosorum ana ℥.j. β.
Dulcium
Muzorum

Supra hos succos iniice mēthæ siccæ ℥.j. β.
Foliorum rosarum. 3. ij.

Et dimittantur per diem & noctem; deinde
coquatur cum facilitate vsq; ad medium, &
cum mellis vel zucchari ℥.ij. fiat syrupus, &
aromatizetur cum galla. Hæc Me sue. **BRA.**
Cur mentham siccā accipitis? **SEN.** Non acci-
pimus siccam penitus: sed quæ passa fuerit,
vtpote quæ humiditatem quandam superfi-
ciale[m] amiserit. **BRA.** Et eo modo sumenda
est. In hoc quoque syrupo, in his quæ deco-
quantur, ordo nō ponitur, quia omnia simul
per diem & noctem infunduntur. Scitō que
cū[m] apud hunc authorem inuenies per diē
& noctem, intellige viginti quatuor horas:
cū[m] autem per diem, aut per noctē, intelli-
ge duodecim horas. Sed dic: ponisne tu gallā
vt redoleat: quod vos aromatizare nūcupa-
vistis?

tis?
BRA
& in to
aliqui
lam m
bent. s
vel nec
ages. s
tham m
Hoc n
qui ven
autem
sicca n
autem
pharm
humid
da non
solo vi
te anno
do abs
ponitu
dis, sic
iudiciu
quæ suc
hoc syr
bras sep
℥.v nar
imbibe
non pot

tis? SE. Ut ingenuè verum fatear, non pono.
 BRASA. Multi pharmacopolę, & Ferrarię,
 & in tota Italia te sequuntur. Sunt tamen &
 aliqui Ferrarię, qui redolere faciūt, & qui gal-
 lam moschatā Mesue semper paratam ha-
 bent. SE. Ego deinceps parabo, ne quicquam
 vel necessarium mihi desit. BR. Rectè quidē
 ages. SEN. Rarę sunt cōpositiones quę men-
 tham recipiant, & sicca esse non debeat. BR.
 Hoc non mirum, quia viridis flatus excitat,
 qui ventriculum conturbant & lædunt: sicca
 autem vim flatuosam amittit: sed exquisitè
 sicca nō fit, vt superius tu ipse aduertisti. Vnū
 autem obiter annotare volo. In aliquibus
 pharmacorum descriptionibus legi menthę
 humidę: tunc sola viridis mentha intelligen-
 da non est, sed & ea quę in pingui & humido
 solo viruerit. SEN. Hoc mihi summè placet à
 te annotatum esse. BR. Hoc tibi addam, quā-
 do absolutè in aliqua compositione mētha
 ponitur sine aliqua additione siccę, vel viri-
 dis, siccam semper intelligere oportet. Idem
 iudicium est de hystopo, & pluribus aliis,
 quę suo loco dicemus. Sed vnum est, quod in
 hoc syrupo perpendendum est, succos esse li-
 bras septem & semis, puluerem menthę esse
 lb. vnam & semis, vel mentham ipsam, quę
 imbibet ferè totā succorum quantitatē. Ideo
 non poterit ebullire vsque ad medium, pro-

pterea vel succi augendi, vel mētha sicca esse non debet, ne succos imbibat.

S E N E X.

Syrupus de epithymo. **S**yrupus de epithymo, post illum de men-
tha scriptus est. **BRA.** Ego hoc vtor. mag-
no etiam præsidio in scabie Gallica, in can-
eris, in area, in scabie, in oculitris vulneribus,
quæ cavernosa, sinuosa, & fistulosa sunt, in le-
pra, & in vniuersum in omni morbo ex atra
bile adusta facta, & simplici atrabile adusta:
qui si in copia sumeretur, egregie euacuetur.
S E N. Quanta est hæc copia? **B R A.** Quatuor
vnciæ vsque ad sex. **S E N.** Eodem modo sol-
uit & Syrupus de fumo terræ. **B R A.** Ille de fu-
mo terræ minus soluit. **S E N.** Est igitur hic sy-
rupus solutius? **B R.** Solutius quidem, quia
soluit, sed etiam digerit: propter hoc, quando
opus est, ipsum libenter exhibeo, quia simul
& soluit, & digerit: quod etiam infusionem
senæ facere deprehendimus. **S E N.** Quæ diffe-
rentia est inter hūc Syrupū, & illum de fumo
terræ? **B R.** Ille de fumo terræ minus calidus
est, & hic de epithymo magis. Propterea in
materiebus calidioribus eo de fumo terræ vti
debemus: in minus calidis illo de epithymo:
qui tamen inter se plurimū cōueniunt. Cūm
igitur adustos humores biliosos esse video,
syrupo de fumo terræ vtor. Si autem atrabi-
larii, aut pituitosi fuerint, syrupo de epithy-
mo

mo v
sider
Mest
Reci
M
In
Cu
Fu
TH
Ca
Bu
Em
Bel
Liq
Pol
Ag
Sto
Ro
Sen
An
Pr
Pa
Ta
Zu
Ro
Fiat sy
ambig
simplic
liri deb

mo vtor. Nunc autem eius descriptionē con-
sideremus. SEN. Hæc est quæ subsequitur à
Mesue ad verbum accepta:

Recipe epithymi boni hortensis ʒ. xx.
Myrobalanorum citrinorum } ana ʒ. xv.

Indorum

Cuscute

Fumi terræ

Thymi

Calamenthi

Buglossæ

Emblici

Bellerici

Liquiritiæ

Polypodii

Agarici

Stæchados

Rosarum

Seminis fœniculi

Anisi

Prunorum

Passularum enucleatarum vnc.

Tamarindorum

Zucchari

Rob, id est, sapæ

} ana

ʒ.

x.

} ana

ʒ.

vj.

} ana

ʒ.

ij.

β.

num.

xx.

iii j.

β.

iii j.

ij.

Fiat Syrupus. Hæc Mesue. BR. In hoc syrupo
ambiguitas non mediocris est de ebullitione
simplicium, in quanta aquæ quantitate ebul-
liri debeant: equidem putare non oportet,

Mesue in duabus libris Rob ebullire voluisse, quia fieri non posset. **SEN.** Primò in aqua ebullimus, & exprimimus: deinde Rob addimus. **BRA.** Sed quantam aquæ quantitatem sumis? nam à Mesue nō exprimitur. **SENEX.** Sine pondere accipimus, vt nobis viderur, & omnia simplicia in tantâ aquæ quantitatem infundimus, quâta sufficit, vt aqua simplicibus superemineat: itaque per diem dimittimus, postea decoquimus, & exprimimus. **BR.** Ergo prius infunditis? tamen à Mesue non dicitur infundi debere. **SEN.** Ita semper facimus. **BRAS.** Et ita semper erratis: quia sine ordine ponitis quæ maiorem decoctionem patiuntur, & quæ minorem, & quæ ferè nullam, vbi ordo seruandus est. **SEN.** Modum igitur, quo operari debeam in hoc syrupo edoceas, ne deinceps errem. **BRA.** Faciam si aures accommodabis. **SEN.** Iam accommodatas habes. **BRA.** Credendum est hic Mesuen, & aquam, & aquæ quantitatem omisisse, quia supponit sumendâ esse, & posse sumi ex aliquo superiori syrupo. Inter prædictos autem syrupos ille de fumo terræ maior huic magis affinis est, quàm aliquis alter, & hoc non solum viribus, sed & compositione. Ideò ex illo per similitudinem aquæ quantitatem sumendam puto. Sint ergo libræ decem aquæ, in qua fiat decoctio, ad eò vt tres libræ remaneant.

neat
hic fit
nantu
fenic
diantu
myro
mus. I
rindi
positu
nem n
in sine
nis par
tionib
nempe
Quid i
litione
tem te
Nec ist
tionē, si
in liqu
imprim
tio, cū
sursum
verò bis
tamarin
vna vice
syrupus
syrupum
bulum q

neant. Ordo autem rerum, quæ ingrediuntur, hic sit, ut primò polypodium & agaricū ponantur, deinde pruna, passulæ, glycyrrhiza, fœniculi, anisa, stœchas, fumus terræ ingrediuntur: postea rosæ, cuscuta, buglossa. Inde myrobalani absque nucleis; denique epithymus. In vna autem decoctionis parte tamarindi dissoluantur, & zuccharum cum Robositum bulliant, & cùm fuerit ad spissitudinem mellis, decoctio paulatim addatur, & in fine iniiciantur tamarindi in illa decoctionis parte dissoluti, & vna vel duabus ebullitionibus bulliant ad spissitudinem syrupi: nempe tamarindi parum bullire debent. **SE.** Quid intelligis per vnam vel per duas ebullitiones? **BRA.** Tibi nunc aperiam: puto autem te scire cur simplicia ebulliamus. **SEN.** Nec istud perfectè scio. **BRASA.** Per ebullitionem, simplicium vires excitantur, & melius in liquorem, in quo decoquuntur, suas vires imprimunt. Appellatur autem vna ebullitio, cùm ebullire incipit, quousque simplicia sursum & deorsum semel reuoluantur. Cùm verò bis, duæ ebullitiones sunt. Vnde cùm tamarindos iniicis, tali hora iniicito quòd vna vice agitando, aut ad summum duabus syrupus decoctus sit. **SEN.** Mesue dicit hunc syrupum valere ad Saphati: per hoc vocabulum quid intelligere oportet? **BRASA.** Id

quod Græci dicunt *ἀρχήγας*. Vides igitur eos qui dicunt quindecim libras aquæ sumendas errare. SE. Cur hortensem epithimum accipit? BRASA. Quia sylvestris & montanus nimis ficci sunt. Sed non quærimus tantam siccitatem, quia materiebus adustis aduersari debet.

SE N E X.

Syrupus de eupatorio. **I**gitur *syrupum de eupatorio* examinare incipiemus. BR. Si eius descriptionem propones, de illo statim loquemur. SE N. Mesue in hunc modum habet:

Recipe radicem Apii	} ana	vnc. ij.
Fœniculi		
Endiuia	} ana	3. vj.
Liquiritiæ		
Squinanti		
Cuscute		
Abinthii		
Rosarum	} ana 3. v.	
Capillorum Veneris		
Bedeguar		
Suchaha		
Florū buglossæ, aut radicū eius		
Anisorum		
Fœniculorum		
Eupatorii		
Raued		} añ 3. iij.
Mastiches		

Spice

Spicæ

Assari

Folii

} ana ʒ. ij.

Coque in libras octo aquæ ad consumptionem tertiæ partis, & cum libr. quatuor zuchari fiat syrupus, cum succi apii, & endiuæ quantitate sufficienti. Hæc Mesue. BR. Syrupum excellentem quidem proposuisti: sed talem, qualem nos facturos nō credo. est enim optimus syrupus in longis febribus, præsertim cum vires concoctrices, & iecoris, & ventriculi corruptæ sunt, & ad hydropé præparantur. Valetq; ad *ναχέξιαυ*, id est, malū habitū, & ad cacoëthe. Si etiā in ventriculo & iccore flatus sit, eo dissoluitur. Si hæc membra valde frigida sint, & ferè debilitate confecta, hoc syrupo reficiuntur. Ad tensionem hypochondriorū valet, & ad dolorem eorundem, & ad confirmatum iam hydropé. Equidē dignus est multis nominibus syrupus, sed adeò difficilis factus ut an fieri possit plurimū dubitem, ob simplicium, quæ ingrediuntur difficultatem. SEN. Si omnia simplicia haberentur, quo ordine incederes? BRAS. Ordinem continuò seruādum sequeretur, ut primò quæ maiorem decoctionem sustinet, iniiciatur: deinde, quæ minorem: denique quæ minimam. SEN. Modum enarra. BRA. Primò radices apii, endiuæ, bedeguar, & suchahæ

ingrediantur. Secundò anisi semen, & fœniculi. Tertio squinantum. Quarto absinthii & eupatorium. Quintò mastiche. Sextò assarum. Septimò spica. Octauò cuscuta & flores buglossæ, & capilli Veneris. Nonò raved, & hoc sit in fine decoctionis, quoniã hoc per viam infusionis potius, quàm per viam decoctionis poni debet, vt magis operetur. **SEN.** Tuum ordinẽ iam accepi, sed mirum est cur hic syrupus de Eupatorio dicatur, cum miniam portionem eupatorii recipiat. **BRA.** Verum dicis, tamen quia omnia alia simplicia alios syropos ingrediuntur, ab eupatorio denominationem accepit, tanquam ab eo quod syroporum compositiones raro ingreditur. **SEN.** Quæ sunt illa, quæ in hoc syrupo parando tibi difficultatem pariunt? **BRA.** Ab eo quod syrupo nomen dat, incipiam, Eupatorio. inquam. Quid pro eupatorio sumis? **SEN.** Eupatorium vulgare non accipio, sed id accipio, quod vulgò agrimonium nuncupatur. **BRA.** Equidem in omnibus antiquorum compositionibus, quas Eupatorium ingreditur, si ex antiquis sumptæ sint, agrimonium vulgare accipere conuenit, & tu id agens optimè facis: quia (vt in examine simplicium latè patet) eupatorium antiquorũ, est nostrum vulgare agrimonium. Tamen Mesue eupatorium ponit, dubito an agrimonium

niun
ab ant
detur.
sue sim
vulgar
videtur
tione a
summa
re pote
est anti
iocinen
bus val
torii (s
anceps
Non d
aliud e
rint. T
aut Me
niũ sum
sue eup
ficius
cipium
patori
Diosco
autem
patori
longitu
herbar
scribit.

nium sumere debeas, quia Mesue eupatoriū
 ab antiquorum eupatorio diuersum esse vi-
 detur. In Mesue autē compositionibus, Me-
 sue simplicibus vtor : Sed eupatoriū Mesue
 vulgare eupatorium, & nō agrimonium esse *Eupatoriū*
 videtur. SEN. Errabam igitur in hac composi- *Mesue.*
 tione agrimonium sumens, sed cum viris
 summis errabam. BRA. Tuo arbitrato erra-
 re poteris: nam agrimonium vulgare, quod
 est antiquorum, & Dioscoridis eupatorium,
 iocinerosis quidem valet: sed illis passioni-
 bus valere non videtur, quibus Mesue Eupa-
 toriū succurrit. SEN. Ego igitur in hac re sum
 anceps. BRA. Et nos te hoc fasce leuabimus.
 Non desunt medici, qui Mesue eupatorium
 aliud esse ab antiquorum eupatorio iudica-
 rint. Tibi autem dicimus, si pro eupatorio
 aut Mesue aut antiquorum vulgare agrimo-
 niū sumes, nunquam errabis, quoniā & Me-
 sue eupatoriū est nostrū vulgare agrimoniū
 si eius descriptionem consideres. Illique de-
 cipiuntur, qui Mesue eupatoriū, vulgare eu-
 patorium esse iudicarunt: nam Mesue cum
 Dioscoride in eupatorio conuenit. Constat
 autem Dioscoridis eupatorium, Mesue eu-
 patorium esse: quippe Mesue dicit, est herba
 longitudinis cubiti: Dioscorides autem esse
 herbam cubitalem, & aliquantò ampliorem
 scribit. Addit Mesue, multæ amaritudinis,

quod non ponit Dioscorides. Addit etiam
 Mesue, cuius folia sunt sicut centaureæ mino-
 ris viridia. Nec istud ponit Dioscorides, ta-
 men verum est. Quæ autem à Mesue dicun-
 tur de eius foliis, quòd sunt aspera, incisa, &
 stipes eius est subtilis, hæc à Dioscoride anno-
 tantur: etenim dicit folio per interualla inci-
 so. prius autem dixerat hirsuto: quod est esse
 asperum. Dixerat etiam tenuis (scapi, vt non
 videatur dubitandum, Mesuen Dioscoridis
 eupatorium, quod est agrimonium vulgare,
 voluisse describere, sed id quàm barbare fe-
 cit. s E N. Igitur conueniens fuit agrimonium
 accipere. B R A. Et conueniens fuit, & erit, si il-
 lud semper accipies. s E. Vehementer turba-
 bar si alia herba erat, & nemini credere inci-
 piebam. B R A. Esto igitur bono animo, & re-
 liqua prosequamur. In fine syrupi dicitur, &
 cum succi apii, & endiuiz quantitate suffi-
 cienti fiat syrupus. quantam succorum quan-
 titatem accipis? s E N E X. Ego sine pondere
 accipio: potest autem esse cuiuslibet succi li-
 bra vna. B R A S. Ita etiam alii pharmacopo-
 læ faciunt: sed (vt ostendemus) errant. nam
 tibi demonstrare potero determinatâ quan-
 titatem sumendam esse. s B N. Tibi pluri-
 mum debebo: nam omnes ferè sine ordine,
 & sine pondere succum iniiciunt. B R A S A.
 Audies igitur. Cùm Mesue dicit succos po-
 nendos

nendo
 est, ali
 Ideo lo
 quanti
 ponunt
 syrupu
 gulam
 se cog
 tem su
 ri. Ideo
 depura
 ri. Ideo
 libras
 accipit
 mūrur
 Verum
 cipiant
 pi debe
 tuor lib
 bet suc
 ter, vt
 endiuiz
 cuiusq
 Mesue
 suenit.
 Accipi
 mul cu
 paulati
 Semper

nendos esse quantitate sufficienti, credendum
 est, aliquo loco hanc quantitatem indicasse.
 Ideo locum quærere oportet, vbi succorum
 quantitatem, quando in fine cum zuccharo
 ponuntur, edocuerit. Si autem considerabis
 syrupum de fumo terræ maiorem, inde re-
 gulam accipiendorum succorum accipi pos-
 se cognosces. Nam eo loco tantam quantita-
 tem succi depurati accipit, quantam zuccha-
 ri. Ideo & hoc loco tanta quantitas succorū
 depuratorum accipienda est, quanta zuccha-
 ri. Ideo illi errant, qui volunt hic accipi tres
 libras succorū, quia & ibi tres libræ succorū
 accipiuntur: nam illic tres libræ zucchari su-
 muntur: ideo & tres libræ succorū accipiuntur.
 Verum cum hic quatuor libræ zucchari ac-
 cipiantur, etiā quatuor libræ succorum reci-
 pi debent. Hi autem errant qui volunt qua-
 tuor libras vtrorūq; accipere. nā pro quoli-
 bet succo tantum duas libras sumere oportet,
 vt duæ libræ succi apii, & duæ libræ succi
 endiuiz sumantur: quatuor enim libræ vni-
 cuiusque zuccharum nimis superant: quod
 Mesue in suis cōpositionibus facere nō con-
 suevit. SEN. Certè hæc est conueniens regula.
 Accipiam igitur depuratum succum, & si-
 mul cum zuccharo clarificato decoctionem
 paulatim addens ebullire faciam. B R A S A.
 Semper ita agendum est, præsertim vbi per
 decoct

decoctionem sunt, & non præcedit infusio. Sed aliud quoq; me angit, foliū hanc compositionem ingredi, tamen non habetur: vos autem, illius loco quid ponitis? s E. Ego semper vsus sum duplum spicæ pro folio ponere. B R. Vtinam veram nardum haberes, sed duo à Paulo Aegineta pro malabathro, id *Folij loco* est, folio in eius defectu sumi possunt. Vnum *quid sit* est, Indica nardus à vobis spica nuncupata: *mendum* sed nardus nostra ex India nō affertur. Aliud *fit.* est, casia, quam nos canellā vocamus. In hac magis certi sumus: ideò pro malabathro, canellam iniicias. Cū autem Venetiis pro malabathro caryophyllorum folia vēdant, non vereor folij loco caryophyllorum folia sumere, quoniam & hæc folia in hac compositione ad omnes intentiones, ad quas valet, efficaciam habent. Nec etiā mihi displicet, quòd eius loco macis ponatur, & hoc est Arabum inuentum. Nēpe Auicenna secundo libro, cap. cclix. cū folium deficit, macis sumi iubet. Dicas autem pro Bedeguar & Suchaha quid accipi? s E N. Tibi ingenuè verum fatebor, pharmacopolas ad eò varios videmus, vt horum loco nihil iniiciam. B R. Omittis igitur? s E N. Omitto volens, ne aliquid accipiam quod compositionem peruertat, & ab eius vniuersali intentione discedat. B R A. Res equidem est, quæ diu pharmacopolas

polas
stum
qui in
runt,
duum
cardu
ior pa
dum
guar
quid s
tissim
bri de
tibus,
ita dic
Zagi
alba,
per ca
bet st
fici di
est ve
tates
cio m
ga, &
cius e
roton
Diosc
dico a
sed de
ceptu

polas agitavit. Nam superioribus annis fructum sylvestris rosæ, id est, echinum illum qui in rosetis concrefcit, sumere consueverunt, & nunc etiam aliqui seruant. Alij carduum ipsum accipiunt, alij rubum. Sed nunc carduum vulgò benedictum nuncupatū maior pars accipit. SEN. Tu autem quid sumendum iudicas? BR. Si in primis quid sit Bedeguar apud antiquos discutiamus, eius locum quid sumendum sit videbis. SE. Hoc lubentissimè audiam. BR. Serapio XCIX. capite libri de simplicium medicamentorū facultatibus, de Bedeguar tractavit. Dioscoridèq; ita dicentem adducit: Nascitur in montibus Zagial, & habet folia similia chamæleontæ alba, nisi quia sunt strictiora & albiora, & super ea est simile borrae, & sunt spinosa, & habet stipitem longū duobus brachiis, in grossitudine digiti pollicis, vel plus: color eius est vergens ad albedinem, & super summitates eius sunt capitella spinosa similia ericio marino, nisi quia sunt minora & oblonga, & flos eius est coloris purpurei, & semen eius est simile grano carthami, nisi quia est rotundius. Hactenus Serapio. Audias modo Dioscoridem de alba spina differentē, non dico autem de spina alba, vt recētes faciunt, sed de alba spina. Nam & Manardus de *Alba spina* acceptus est, *λοκκοάνδαρ* Dioscoridis esse putans,

tans, cum sit *ἀκανθάδωνος*. Cum enim dicimus *ἀκανθάδα*, fruticem intelligimus aculeatum, cuius copiam in nostris sepibus, & foueis habemus, flores albos, odoratos parientem, aut genus cardui aculeatum & quadratum, quod non est bedeguar. Cum verò de acantha leuce, id est, spina alba loquitur, est bedeguar Serapionis. Quod manifestè apparet, si Dioscoridem Serapioni cõpares. Serapionis verba audiisti: nunc Dioscoridi eadem dicenti attendas. Nascitur, inquit, in montibus, syluosisq; locis: folia habens chamaeleontis albi similia, verùm angustiora candidioraq; subhirsuta, spinis infesta, caulem binos cubitos excedentē, pollicari crassitudine, vel ampliore, subalbidum, & inanem: cacumini echinus insidet, à marino differens magnitudine, sed oblongus, flore purpureo continente semen, quale cnicus, rotundius. SE. Nunc idem præcisè esse apud Serapionem bedeguar, quod apud Dioscoridem spina alba, faciliè deprehendi: quid autè sit, ignoro. BR. In Mutinensibus montibus, Regiensibus & Bononiensibus viret, & in aliquo loco Ferrariensis agri asperiore, ego tibi oculis ostēdam. SE. Gaudebo plurimum, & tibi ingentes gratias habebō. Audiui in Hetruria rusticos ad coagulandum lac eius flore uti. BRA. Hoc quidem non vidi, quamuis

uis p
obler
ad m
ribus
ria. SE
Serap
putat
na Ar
tur, qu
Serap
quæ a
autem
Diosc
rapion
ita scr
dum q
dequa
tius fa
xibilit
stypit
radix
quaru
rum, &
xibus
secund
scorid
natura
dicit, e
Diosco

uis per Hetruriam equitauerim, & multa
 obseruauerim, sed bene audiui, & eius flores
 ad me mittentur hac æstate. Vidi tamẽ flo-
 ribus verbasci idem effici in eadem Hetru-
 ria. *se.* Ad suchaha transeamus. *BR.* Suchaha
 Serapionis spina Arabica Dioscoridis esse
 puratur: plura tamen à Serapione de spi-
 na Arabica secundum Dioscoridẽ scribun-
 tur, quàm ab ipso Dioscoride dicantur: fortẽ
 Serapio in suo Dioscori. libro tot habebat,
 quæ ab aliquo interprete scripta erant: quod
 autem à Serapione plura scripta sint, quàm
 Dioscoride dicantur, manifestum fiet, si Se-
 rapionem audies secundum Dioscoridem
 ita scribentem: Natura huius herbæ, secun-
 dum quod existimo, est prope naturam be-
 deguar, & est styptica, & semen eius est for-
 tius satis, & confert relaxationi vuluæ, & flu-
 xibilitati ani, & conglutinat vlcera: quoniã
 styptitas eius est pauca sine superfluitate, &
 radix eius confert cursui humiditatum anti-
 quarum matricis, & fluxui nimio menstru-
 rum, & sputo sanguinis à pectore, & aliis flu-
 xibus humiditatum corporis? Hæc Serapio
 secundum Dioscoridem. Sed tu modo Dio-
 scoridem audias ita dicentem: Spinæ albæ
 natura videtur esse, hoc est, id, quod Serapio
 dicit, est prope naturam bedeguar. Sequitur
 Dioscorides: nam & ipsa spissat, stringitque
 gut

guttantia, mensium abundantias, sanguinis excreatus, & alias fluxiones etiamnum radice valens. Nascitur in asperis. SEN. Idem et ipsa cum Serapione dicit, sed Serapio magis ampliat, vel sermo Arabicus non est ita brevis. Habes autem aliud testimonium quod hæc sit, si ea legas quæ idem Serapio secundum Galenum de suchaha scribit. Inquit enim: Hæc herba est similis plantæ Bedeguar, nisi quia virtus eius desiccatur & stypticatur plus eo, & fructus & radix eius est fortiores quæ sit in ea, & ideo radix eius confert nimio fluxui menstruorum, & confert in omnibus ægritudinibus, quibus confert Bedeguar, & fructus eius & radix confert apostemationi vulvæ & apostematibus ani. & radix eius incarnat vlcera, quia in ipsa est virtus consolidatiua cum temperamento. Hæc Serapio de suchaha secundum Galenum. Nunc Galenum audies de *ἀνανθα* Aegyptia eodem tertio libro de simplicium medicamentorum facultatibus præcisè dicentem in hunc modum exorsus: *Acantha* Aegyptia, quidam Arabicam vocant, similis autem est albæ spinæ nostrati, verum facultate validior adstringente pariter, & desiccante. Itaque profluuii muliebri radix eius iuvat, & alia quibus auxilio est, quæ apud nos nascitur spinæ sed efficacius tamen omnia adiuvant, tum
radix,

radix
prode
vlcera
bens, &
Idem p
nus de
Quale
psit pro
desse vi
context
legi del
pellant
SENEX. I
rem eg
re, & co
do. SEN
Arabic
autem v
piendur
tur, qui
esse put
piuntur
stræ alb
Arabia
vires ha
saltem f
guar sum
bas idem
nascunt

radix, tum fructus, sic verò & columellæ
 prodest, & iis, quæ in sede inflata sunt, tum
 vlcera ad cicatricem ducit, mediocrem ha-
 bens, & non molestam adstrinctionem. SEN.
 Idem præcisè de suchaha dicit, quod Gale-
 nus de spina Arabica, vno dempto. BRASA.
 Quale hoc esse? SENEX. Cùm Galenus scri-
 psit prodesse columellæ, Serapio refer pro-
 desse vuluæ. BRA. Deprauatus est Serapionis
 contextus à librario parum perito, nempe
 legi debet vuluæ: quia hi Barbari vuluã ap-
 pellant, quam Latini columellam dicunt.
 SENEX. Ita certè legendum puto. BRA. Aude-
 rem ego infinitos Arabum errores emenda-
 re, & conciliare, Græcis authoribus conferen-
 do. SENEX. Nunc scio Arabum suchaha esse
 Arabicam spinam antiquorum. Cuperem
 autem vt mihi illam ostēderes, & quid acci-
 piendum sit edoceres. BRA. Multi decipiun-
 tur, qui hanc spinam arbuscolam in Arabia
 esse putant, qua fiat Acacia, sed longè deci-
 piuntur, quia herba est, aspectu similis no-
 stræ albæ spinæ, tantùm verò differt quia in
 Arabia nascitur, vt propter solū efficaciores
 vires habeat: sed quia haberi non potest, vel
 saltem facilè, propterea pro suchaha Bede-
 guar sumere collaudarem: quia has duas her-
 bas idem esse arbitror, & tantùm solo, quo
 nascuntur, differant: hoc enim apud nos, id

apud Arabes nascitur. s e n. Igitur eam spinam albam accipiam pro suchaha, & bedeguar, quam mihi ostendes. b r. Si ita feceris, non errabis. Sed vnū est quod me vehementer angit: nam huius syrapi intentionē considerans, quæ est aperire, referare, & potius soluere quàm stringere: & deinde vires harum herbarum perpendens quæ sunt prædictis oppositæ, nempe adstringere, obstruere, & fluxiones remouere, statim suchaha, & bedeguar in suspicionem mihi venere, quod in syrupo poni non debeant, qui est aperitiuus, & fluidum facere debet. s e. Fortè ob ventriculum ponuntur, cui styptica cōueniunt, quando eius formam amiserit. b r a s. Et in hoc opus est obstructions aperire. Ideo varias Mesues volumina euoluere cœpi, ut experieran in omnibus ita scriptum inueniretur. Omnia in quæ incidi, hæc duo habebant, bedeguar, suchaha, quæ tamē in hac cōpositione mihi suspecta sunt. Ideo ne in hoc syrupo essent contrapugnantia absque vilitate, vel illorum loco nihil ponerem, aut appericiā acciperem, nisi quis dicat poni ad roborandum, quod vanum est. Illosq; nō arguo, qui carduum benedictū, vulgò appellatum pro his ponunt. s e. Quid igitur tanto discrimine facere oportet? b r. Quod lubuerit facito: si autem pro me, id est, pro meis agris parabis,

bis, lo
bedeg
s e. In t
Habet
to etia
uenies
oportet
mente.
Byzan
piunt.
cut in f
succoti
pro on
depara
BRAS
sume t
coctio
autem
inter if
tio, sed
mo ter
placui
verten
cus, ide
coctio
qui sol
succos
pleris
propor

bis, loco horum duorum, sucha ha scilicet &
 bedeguar, sabinam & polypodium iniicito.
 SEN. In tui gratiam ita paratum habebō. BRA.
 Habeto. Alij suo modo confectū velint: sci-
 to etiam cum Raued. absolutē scriptum in-
 uenies, Rhabarbarum semper intelligere
 oportet. SEN. Nunc pro hoc syrupo mihi in-
 mentem venit, quosdam esse, qui à syrupo
 Byzantino succorum proportionem acci-
 piunt. BRAS. Quantam accipiunt? SENEX. Si-
 cut in syrupo Byzantino sunt quatuor libræ
 succorū, & zucchari libræ duæ & semis, ideo
 pro omni zucchari libra debent poni succi
 depurati vnciæ xix. ʒ. j, scrupulus j. gra. xvj.
 BRAS. Est nimia succorum quantitas: potius
 fume tu ex illo de fumo terræ, qui fit ex de-
 coctione & succis, sicut etiā iste fit: syrupus
 autem Byzantinus fit solūm ex succis, ideo
 inter istum, & Byzātinum nulla est propor-
 tio, sed magna est inter istum & illum de fu-
 mo terræ. SENEX. Hic discursus mihi summè
 placuit. BR. Imò hoc erat summè animad-
 uertendū, quia in hoc adest decoctio & suc-
 cus, ideo ab vno regula sumenda est, qui de-
 coctionem & succum recipiat, & non ex vno,
 qui solūm decoctionem recipiat, vel solos
 succos. Tu autem omnes syrupos contem-
 pleris, cognosces nullum esse huic magis
 proportionatum illo de fumo terre. Dic au-

rem quis ille fuit, qui hanc proportionem ex syrupo Byzantino accepit? SEN. Vnus ex nostris satrapis, à cuius nomine abstinere decreui BR. Vivitne? SE. Diu est q̄ desideratur. BRA. Igitur neminem offendes, quia hominum verbis, mortuorum manes non læduntur. SE. Est libellus Lumen Apothecariorum inscriptus. BRA. Certè vir ille vituperandus non est, quia sua ætate in adiuuanda hac arte pro facultate laborauit, & ingeniū suū (vt illa ætas patiebatur) exercuit. Illos enim obtorta conscientia affectos puto, qui illos calumniantur, qui mortales adiuuare conati sunt, vel feliciter, vel infeliciter successerit. Si quidè feliciter iuuerint, laude digni sunt: si infeliciter, corrigendi sunt, & errores detegendi, non tamē conuiciis irritandi. SENEX. Et hoc semper probi viri officium esse existimaui, neminem lædere. BR. Hoc non solum vir probus agere debet, sed etiam eius animus ita inclinatus & affectus sit. Nunc syropus alios perpendamus.

SENEX.

Syrupus de liquiritia. **Q**ui succedit, syrupus de liquiritia appellatur. BR. Magnus est eius vsus in pleuritide, in antiqua tussi, ad mundificandum pectus & pulmonem, sed eius conficiendi modum examinemus, enarra simplicia, & eorum quantitatem, vt ab authore scribuntur.

SEN

SENEX
 Recipe
 Capi
 Hyfi
 Super h
 mittatu
 quatuor
 median
 Mell
 Zuc
 Peni
 Aqu
 Fiat syr
 rupi, &
 In hu
 accidit
 intellig
 cie hur
 dum n
 plicia
 In vno
 cum h
 cur a
 multi
 suafu
 omitt
 xatas
 reddi
 fit, qu

SENEC. Ita Mesue ad verbum ferè dicit:

Recipe liquiritiæ vnc. ij.

Capillorum Veneris vnc. j.

Hyslopi sicca vnc. ℞.

Super hæc proiice aquę libras quatuor, & dimittatur per diem & noctem, id est, viginti quatuor horas, deinde coquantur vsque ad mediam partem, postea super hæc proiice

Mellis

Zucchari } ana ʒ. viij.

Penidiarum }

Aquę rosatæ vnc. vj.

Fiat syrupus, id est, bulliant ad cocturam syrupi, & quando opus est administratur. BRA. In huius syrupi cõpositione nihil ambigui accidit, nisi cum dicit siccam hyslopum, noli intelligere extremè siccã, sed quæ in superficie humiditatē amiserit: nec opus est secundum maiorem & minorē doctionem simplicia iniicere, quia prius infunduntur. SEN. In vno solùm recentes ambiguitatē faciunt, cum hic syrupus aperire, & dilatare debeat, cur aquam rosaceam recipiat: vnde & ego & multi alij pharmacopolæ, medicorum etiã suafu aquam rosacã omittimus. BR. Reuera omittenda nõ erat, quia partes pectoris relaxatas roborat, & vim expultricem fortiolem reddit: quod siccitate, & stypticitate quadã fit, quæ tamen modica sit ratione aliarum re-

rum ingredientium. Ideo aquam rosaceam semper iniicias: nec debet medicus vereri in morbis pectoris modicè adstringētibus vti, præsertim cum ab aperiētibus superantur. Ideo & illi summè errāt, qui in morbis pectoris rhabarbarum exhibere nolunt, & qui ob aquam rosaceam cōpositionē Manus Christi appellatam prohibent, & plura similia, in quibus inspiciendū non est, quia potius profunt, quàm obesse possint. Imò si omnia similia, & omnia composita cōsideremus, nihil est adeò perfectum, quin aliqua ex parte notari possit.

S E N E X.

Syrapsus de Hyssopo. **H**is omisis ad syrupum de hyssopo descendamus. BR. In Mesue etiam hic sequitur, & non præter rationem: nam ad morbos pectoris, ad tussim, ad pleuritim, ad dolores corporis, ad asthmata efficacior est, quàm is de glycyrrhiza prædictus. Tu autè eius compositionem edisseras. S E N. Hæc est apud Mesuen:

Recipè hyssopi sicca

Radicum Apii

Fœniculi

Liquiritiæ

Hordei mundi

Seminum maluar

Tragacanthi

Seminū cydoniorum

} ana ʒ. x.

ʒ. β.

} ana ʒ. iij.

Capil

Capillorum Veneris ʒ. vj.

Iuiubæ } ana num. xxx.

Sebesten }
Passularum enucleatarum ʒ. xij.

Ficuum siccarum } ana nu. x.

Dactylorum pinguiū }
Penidiarum albarum ℥. ij.

Fiat syrupus.

BR. Simplicia, quæ hunc syrupum ingrediuntur, in nostro simplicium examine perpenſa ſunt, & ſuperius diximus, quid per ſiccam hyſſopū intelligere oporteat: nec opus eſt dubitare, quid per alba penidia intelligendum ſit, nempe illa intelligimus, quæ ex zucharo albo facta ſunt. Quod verò dubiū ingerit eſt, quia ſi huius ſyrupi ſimplicia miſceantur, emplaſtrum fiet: nam Meſue nō dicit vel in aqua bulliendū, vel in alio liquore. **SEN.** Subintelligere opus eſt, quia in pluribus aliis ſyrupis aquæ quantitatem poſuit, in qua fit decoctio: ideo nō eſt opus, vt ſemper ponat, ſed diligēs lector, & pharmacopola plerunq; ex aliis ſyrupis elicere debet. **BR.** Optime ſentis, ſed quantam aquæ quantitatem ſumis, vt hæc ſimplicia ebulliant. **SE.** Per pondus certam meſuram nō habeo, ſed ſimplicia in vas pono, & tantam aquæ quantitatem iniicio, quòd ſimplicia regantur, & aqua pollicari quantitate ſuperemineat. Itaq; per ali-

quot horas relinquo. postea ad consumptionem medietatis ebullire facio, deinde excolata decoctione penidia addo, & ad formam syrupi reduco. **BRA.** Nō modò tu, sed & cæteri pharmacopœa ita operâtur. sed duplex error hic est: primò, quia non semper idem syrupus erit, quia decoctio quandoq; maior, quandoque minor euadit: secundò, quia eodem tempore omnia in decoctione ponuntur, tamen sunt aliqua, quæ maiore decoctionem, aliqua quæ minore patiuntur. Nec opus est fugias primò infundi, quia infundi non debent, quando ab authore nō specificatur infusio. **SEN.** Ab omnibus ita fieri vidimus. **BRA.** Et omnes sine regula agunt. **SEN.** Hoc, estne sufficiens causa, vt syrupum immutet? **BRA.** Tantum immutare potest, quòd vires æquè perfectæ non sunt in vno, qui magis decoctus sit, & in vno qui minus. **SE.** Da tu regulam, in qua nunquam errare possim. **BR.** In omnibus syrupis certa regula assignari nō potest, sed in vnoquoq; syrupo sua exhibetur: quoniã (vt in syrupo de stœchade scriptum reliquimus) simplicia, quæ ingrediuntur, ea sunt, quæ magis & minus aquæ recipiunt: si arida vel viridia sint, si mucosa, vel, nō, si mollia vel dura. Ided in omni syrupo, sua aquæ portio statuta esse debet. **SE.** Quãtam in hoc syrupo iniicies? **BRA.** Nunc tibi

osten

ostendam, si hanc cōpositionem consideres, in ea paucissima sunt, quæ multum aquæ imbibere possint: ideò multa aquæ quantitate nō indiget: imò si experiaris, octo libras aquæ satis esse deprehēdes, & decoqui quotusq; tres libræ relinquātur, postea exprimātur, & cū penidiis ad formā syrui iterū bulliant. **SEN.** Sed quē ordinem in decoquendo seruare oportet? **BR.** Primò passulæ, zizipha, febestē, ficus, dactyli, radices apii, & fœniculi ingrediātur: deinde hordeū, semē maluæ, semina cydoniorū: deniq; tragacanthū, hyssopus, & capilli Veneris. **SE.** Nullus est inter nos, qui hoc modo paret. **BR.** Ideò nullus est, qui rectè operetur. Notāq; hūc syrupū dactylos, & cydoniorū semina ingredi, quæ aliquā adstrictionē illi præstant, sed leuissimā: propterea adstringente aliquo vti licet, vbi etiā a pertione indigemus ad confortandū & roborandū. **SE.** Quur istud nūc iterū repetis? **BR.** Quia in magnorū virorum mētibus insertū est, vt nec cōpositio, manus Christi dicta, in dispositionibus pectoris ob aquā roseam, quæ ingreditur, exhibeatur. **SE.** Tamē superius in syrupo de cupatorio, qui plurimum aperit, iubebas suchahā, & bedeguarabiiciēda, quia adstringentia sunt. **BR.** Id faciebam, nō quia adstringētia, sed quia nimis adstringentia: imò ad reprimēdam vim for-

tium medicaminū adstrigētia miscemus, sed nō vehementer adstrigētia: qualia illa sunt, quæ syrupum de Eupatorio ingrediuntur, in quo nihil est, quod vehementer vim habeat. SEN. Hoc mihi satis est. BR. Scito præterea multos de hyssopo syrupos à Mesue poni, vbi de tussi pertractat, qui omnes ab hoc distincti sunt. Tu solū isto vti debes, cuius per totam Italiam publicus vsus est.

SENEX.

*Syrupus de
prasio.*

Rari sunt, qui syrupum de prasio Ferrariæ parent: tamen quia ab aliquibus fit, & in vsu est apud illos, ideò ipsum adducere nō grauabimur. BR. Miror quòd omnes nō parent: nam cū syrupus de hyssopo nō sanet, opus est ad syrupū de prasio despecte re: nam antiquæ tussi, & ægritudinibus longioribus pectoris plurimū succurrit, & materiam crassam & glutinosam habentibus, & antiquis viris asthma patiētibus, præsertim à pituitoso humore, crasso, putrido, & difficulter solubili. SE. Ad eadem igitur valet, ad quæ syrupum de hyssopo valere dicebas? BR. Ad eadem omnino, sed efficacius. SEN. Est ergo in pectoralibus syrupis aliquis ordo. BR. Imò perfectissimo ordine incedunt: quauis plures (non quidem medicorū, sed qui medētur: quippe differūt Medicus, & qui sine arte artem exerceat) id ignorent. Cum enim

enim
gide
ria m
incip
syrup
hunc
Nūc
est, qu
lum o
nem
rupo
cyrrh
mater
prop
qui n
ad sa
sanet
ad de
autem
ra. SE
Reci
H
Ca
V
Li
Ca
An
R
Fo

enim materia vel calida, vel ex calido & fri- *Syruporū*
gide mista est, quia in principio calida mate *pectoraliū*
ria magis agit, propterea à syrupo violato *ordo.*

incipiendum est: Cū ægritudo procedit, ad
syrupū de capillis Veneris transeo. SEN. Ego
hunc syrupum nūquam vidi vel audiui. BR.

Nūc audiuiti, & deinceps videbis. Syrupus
est, quem parari facio, inter violatum, & il-
lum de glycyrrhiza medius, cuius descriptio
nem post hūc de præsio prosequamur, à sy-
rupo de capillis Veneris, ad syrupū de gly-
cyrrhiza peruenio. Interim subtilis, & calida
materia euanescit, frigida & crassa remanet,
propterea ad syrupum de hyssopo deflecto,
qui nisi profuerit, ad illū de præsio tanquam
ad sacram anchoram confugimus, qui nisi
sanet, is, qui ægrotat, ferè desperatus est, vel
ad decocta, & trochiscos veniendum. Nunc
autem syrupi de præsio compositionē enar-
ra. SE. Hæc est quæ sequitur:

Recipe præsii ℥. ij.

Hyssopi

Capillorum } ana ℥. v.

Veneris

Liquiritiæ ℥. j.

Calamenthi

Anisi } ana ℥. v.

Radicum apii

Fœniculi

Semi

Seminum maluæ	} ana	ʒ.	iij.
Fœnigræci			
Ireos	} ana	ʒ.	ij.
Seminum lini			
Cydoniorum			
Passularum enucleatarum		ʒ.	v.
Ficus ficcas pingues		num.	xv.
Penidiarum	} ana	ʒb.	ij.
Mellis boni despumati			

BR. Hæc tantum ab authore dicuntur, & nihil de componendi modo addidit s e. Nihil propterea & nos aquæ quantitatem accipimus, ut nobis videbitur. BR. In hoc syrupo decem aquæ libræ sumi debent, quæ ad consumptionem medietatis bulliant propter mel & penidia, quæ ingrediuntur: nepe maiorem decoctionis quantitatem exigunt, quam præcedens syrupus de hyssopo fecerit, quoniam in illo solum duæ penidiarum libræ erant: hic autem præter penidia, duæ mellis libræ ingrediuntur. Non desunt autem, qui velint hic hyssopum viridem sumi: nos autem siccam sumendam putamus, non tamen extremè siccam, sed quæ in superficie humiditatem amiserit, & ita de aliis. Huncque syrupum aliorum more componito, ut primò ea ingrediantur, quæ maiorem decoctionem patiuntur, ut passulæ, ficus, radices: postea quæ minorè, ut semina: denique quæ minimam, ut capilli Veneris. se. Hoc igitur

igitur semper obseruabo. BR. Nisi errare volueris, modò nō sit opus simplicia prius infundere, q̄a cū infusio decoctionē præcedit, tūc ordo ponendarū rerū nō habetur. SE. Cū perē nūc, vt syrupū illū de capillis Veneris mihi referres, quo vteris tu: nam & ego deinceps illum parabo. BRA. Hic est subscriptus:

Recipe glycyrrhizæ mundæ ꝑnc. ij. *Syrupus de*

Capillorum Veneris ꝑ. v. *capillis Veneris.*

Supra iniicias aquæ fontis ꝑb. iiij.

Et dimittas per diem & noctē, postea coquantur ad cōsumptionē medietatis, deinde percoletur, & huic decoctioni addantur:

Zucchari clarificati

Penidiarum

Aquæ capillorū Veneris

} ana ꝑ. viij.

Misce, & ad formā syrupi decoque, ad vsūque seruetur.

SENEX.

Syrupus de calamētho spōtè in mea s̄che *Syrupus*
da occurrit. BR. Cū duo sint apud Me- *de calae*
suen de calamētho syrupi, quē in tua officina *mentho.*
na paratū seruas? SE. Primum apud Mesuen,
cuius descriptio hæc est, quæ subsequitur:

Recipe calamēthi domestici } ana ꝑ. ij.

Syluestris

Chersim

Dauci

Squinanti

} ana ꝑ. v.

Passu

Passularum enucleatarum ℞. β.
 Mellis ℞. ij.
 Fiat Syrupus.

In hoc quoq; aquarum regulā nō habemus, sed, ut nobis videtur, aquam ponimus. **BR.**
 In hoc syrupo sex aquæ librę recipiātur, quę bulliant primò passulas, deinde alia secūdū præscriptum ordinem ponendo, vsq; ad consumptionē medietatis: deniq; addito melle fiat syrupus secundum artē: qui syrupus ad lienosos plurimūm valebit, quibus durus est lien & penē irresolubilis, & his, qui frigida viscera habēt, & asthmate laborāt, præsertim in senibus, & in habentibus antiquas tusses: si quis enim vel pectus, vel ventriculū, vel intestina crassā, tenaci, & irresolubili materia plena habeat, hoc syrupo sanatur. Vnū tantūm est, quod te perturbare possit, scilicet quid sit domesticum calamenthū. In examine simplicium de calametho differuimus: per domesticum verò, menthā intellige. **S.**
 Quam mētham? **BR.** Nostratem vulgarem.

S E N E X .

Syrupus de Endiua.

Syrupus de Endiua nos vocat. **BR.** In hoc syrupo pharmacopolæ plurimūm differunt: aliquos enim Ferrariæ, & in omni ferè Italica vrbe inuenio, qui syrupū de endiua Gentilis solūm parant, & semper illum parant, à quocunq; & quandocunq; syrupus de

de endiua
 Nii
 endiua
 bes tu
 præcep
 uia Ge
 quæ se
 Rec
 He
 Clarifi
 pedir.
 Ro
 Vio
 Len
 Flo
 Pol
 Cap
 Ho
 Sen
 m
 Fiat sy
 cit, sec
 San
 Ru
 Ber
 Sen
 Lig
 Cir
 Co

de endiuiā indicetur. Alii syrupum de endiuiā Nicolai paratum seruant: alii syrupū de endiuiā ex solo succo & zuccharo. Quē habes tu paratum? se. Ego cōsueus sum (& ita prāceptor meus utebatur) syrupum de endiuiā Gentilis parare, cuius descriptio hęc est, quę sequitur:

Recipe succi endiuię } ana ℥. iij.

Hepaticę

Clarificētur prædicti succi ad ignem, vt expedit.

Rosarum

Violarum

Lenticulę aquę

Florum nenupharis

Polytrichi

Capillorum Veneris

Hordei mundi

Seminum communium

maiorum frigidorum

} ana ℥. β.

} ana ℥. j.

Fiat syrupus cum zuccharo quantum sufficit, secundum artem, & aromatizetur, cum

Sandalis albis

Rubris

Berberis

Seminum cydoniorum

Ligni aloes

Cinamomi

Corticum citri

} ana ℥. j.

Et

Et vsui referuetur BR. Mihi summè displicet quòd hunc syrupum habeas, aut vnquam paraueris. In eo enim nullum ordinem inuenio, imò confusionem quandam, & ita syrupum de hepatica appellari posse, sicuti de endiuiâ: quando autem apud te pro meis agris syrupum de endiuiâ indicebam, simplicem syrupum quarebam, non tam amplam compositionem, in qua calida frigidis mista sunt. Nos Gētili suum syrupum dimittamus, qui eo vtatur quando lubet, eo enim nunquam vtetur. Alii etiam Ferrariæ sunt, qui aliam descriptionem sequuntur. SE. Quam? BRA. Subsequentem, quam faciunt, & nesciunt à quo authore sumatur:

Recipe succi endiuiæ	℔.	lx.	
Purificetur, deinde in ipso bulliant			
Rosarum			
Sandalorum citrinorum	} ana	ʒ.	v.
Spodii			
Berberis	} ana	ʒ.	xx.
Asparagorum	ʒ.		x.
Zucchari	℔.		xx.
Aceti granatorum	℔.	iiij.	ʒ. iiij.

Misce, & fiat syrupus, secundū artem. SE. Dicunt ex Gentile sumi. BR. A quocunq; sumatur, mihi nō placet: nam cum indico syrupum de endiuiâ, simplicem semper intelligo. SE. Tu specifica. BR. Non est opus cum aliquo addito

addito
syrupum
prædic
cuius de

Reci
Zucc
Misce, &
est zucc
quitur,
rari vis
morbo
uenit, a
dici in
tur. Cū
habent
illos pr
cem: le

Quos i
solo suc
tū non
recipit,
& cū m
plicem
fitum.
uia con
mus, qu
quid a p
positio
ingred

addito indicere: sed satis est simpliciter aut
 syrupum de endiuiā, aut de succo endiuiā
 prædicere: & tunc simplex intelligendus est,
 cuius descriptio hæc est:

Recipe succi endiuiæ depurati ℥. viij.

Zucchari albi ℥. v. ꝑ.

Misce, & bulliāt ad formam syrupi, sed opus *Syrupus de*
 est zuccharū prius clarificare, & cū deco- *endiuiā*
 quitur, succū addere. *simplex.* Hic est, quem præpa-

rari vis? BR. Hic equidem: nam si in laterali
 morbo syrupum de endiuiā indixero, hic cō
 uenit, alii non: syrupo autem de endiuiā me
 dici in initio morbi lateralis plerunq; vtun
 tur. Cū verò indicūt: pharmacopolæ quos
 habent, exhibent. Vnde si compositos habēt,
 illos propinandos dant: si simplicem, simpli
 cem: sed hic conuenit, ille cōtrarius est. SEN.

Quos igitur ex his parabo? BR. Simplicē ex *Syrupus de*
 solo succo & zuccharo parato: & compositū *endiuiā cō*
 tū non quidem illum Gentilis, qui hepaticā *positus.*

recipit, sed alium, quē tu Gentili attribuisti:
 & cū medici syrupū de endiuiā indicūt, sim
 plicem istū exhibeto, nisi addiderint compo
 situm. Cū verò indicūt syrupum de endi
 uiā compositū, alium da: sed illuc perueni
 mus, quòd medici quid indicēt parū curāt, &
 quid a pharmacopolis fiat: sed tantum com
 positionum nomina sciunt: ex his verò, quæ
 ingrediuntur, nihil nouere.

SENEX.

Syrupus de cichorea expurgãdus accedit.
 SBRA. Quem de cichorea paras? SE. illum
 Nicolai Florentini, cuius descriptio hæc est,
 Syrupus ex tertio lib. huius authoris sumpta, in capi-
 de cicho- re de oppillatione hepatis:
 rea Nico- Recipe endiuiz domesticæ
 lai Floren Syluestris
 tini. Cichoreæ

Taraxacon	} ana manip. ij.
Cucurbita	
Hepaticæ	} ana manip. j.
Scariolæ	
Fumi terræ	
Lupinorum	
Hordei non excoriati	} ana vnc. iiij.
Alkakenki	
Liquiritiæ	} ana 3. vj.
Capillorum Veneris	
Coterach	
Polytrichi	
Adianthi	
Cuscutæ	} ana vnc. ij.
Radicum foeniculi	
Apii	
Asparagi	

Bulliant in sufficienti quantitate aque, & co-
 lentur, & cum zuccharo albo solido fiat sy-
 rupus, & pro vnaquaque eius libra, ponantur
 ad coquendum drac. iiij. rheubarbari electi,
 &

& scrup
 sæpe ex
 decoctu
 nis sem
 Nicolau
 tur conf
 tiones o
 ponend
 ita est. I
 dicis par
 gulas co
 has reco
 sacram
 debis m
 quomo
 vrbibus
 tini vtur
 lum pro
 imò de
 mittunt
 hæc cau
 de tota
 ac si pl
 magis
 fer, po
 qui om
 calidis,
 quartū
 tione n

& scrup. iiii. spicæ ligatæ in petia rara, quæ
 sæpe exprimat, donec syrupus sit perfectè
 decoctus. Dosis est ꝯnc. iij. cum aqua euulsio
 nis seminum communium frigidorū. Hæc
 Nicolaus. BR. Certè hæc potius mihi vide-
 tur confusio, quàm cōpositio: nam composi-
 tiones ordinem aliquem habent, & per com-
 ponendi regulas disponuntur: hæc autē non
 ita est. Ideò eam omitterem, vel pro illis me-
 dicis pararem, qui simplicia ignorantes, & re-
 gulas componendorum pharmacorum, ad
 has recentium compositiones, tanquam ad
 sacram anchoram, confugiunt. Nunquam vi-
 debis me tali compositione vtī in hepate,
 quomodocunq; obstructo. SEN. In aliis Italię
 vrbibus syrupo de cichorea Gulielmi Placē *Syrupus de*
 tini vtuntur, quem magis probastu? BR. *cichorea*
 Nul lum probō: nepe & hic confusio quędam est: *Gulielmi*,
 imò de recentibus quibusdam miror, qui præ *Placētini*,
 mittunt syrupum de cichorea Gulielmi ob
 hęc causam, quia plura simplicia recipit: vn-
 de tota corū ratio est multitudo simplicium,
 ac si plura simplicia recipere hoc syrupos
 magis egregios faciat. Nam si hoc verū es-
 set, possemus quatuor syrupos solū parare,
 qui omnia cōplecterentur: vnū ex omnibus
 calidis, alium ex frigidis, tertiu ex humidis,
 quartū ex omnibus siccis. Sed vanū est sine ra-
 tione multa simplicia aggregare. s. Nisi pi-

geat, syrupum istum Placentini de cichoreâ enarra, quia à multis Italiae populis fit. BRA.
Hic est subscriptus:

Recipe foliorum cichoreæ manip. j.
Foliorum boraginis
Lactuæ
Violarum
Scariolæ
Linguæ bouis, id est, buglossæ
Acetosæ
Batisosæ
Rhabarbari 3. ij.

ana m. f.

Herbæ pistentur, & in libris tribus aquæ coquantur, donec tertia pars cōsumpta fuerit, & coletur: & addantur in illa aqua libræ duæ zucchari, & cum dissolutū fuerit zuccharum ad ignem cum rhabarbaro puluerizato & ligato in vna petia, & sæpe exprimatur manu petia rhabarbari, & tandiu permittatur decoqui, quod in syrupi formā trāsierit, tuncq; ab igne deponere, & reserua. Hæc Placentinus SEN. Memini me quandoque hunc syrupū parasse. BR. Paraueris, & paraturus sis, quando libuerit: mihi hæc inordinatæ compositio nes non placet, præsertim cum multa sint in illis affectibus, ad quæ valeret, multa simpliciora & perfectiora. Tu igitur pro aliis medicis paratos habeto, pro me autem nūquam. SEN.

Taraxacō Saltē edoceas quid per *Taraxacō* intelligendum

Dum si
Dioscori
nos in
de Dun
ficante
uestre
autem
est, ama
Vnde il
co nūcu
reū Dio
quodcu
ba plur
habet, I
riis quā
tanorū
choreū
mus, ne
nibus t
ER
BR
de exca
polæ i
compo
qui sim
ti facia
compo
Edisser
ras. SEN

dum sit. BR. In hac re tibi libenter satisfaciā.
 Dioscorides de feri tractat, de qua abunde
 nos in examine simplicium egimus. Serapio
 de Dundube cap. cXLIII. scripsit, idem signi-
 ficante quod feris, dicitq; Taraxacō esse syl-
 uestrē Dundube, id est, serum syluestrem: est
 autem apud Diosc. syluestris feris picris, id
 est, amara, quam cichoreum appellari dicit.
 Vnde illa herba, quā vulgo redechio sylvati
 conūcupamus, est feris syluestris, & cicho-
 reū Diosc. & Serapionis taraxacon, dicant
 quodcunq; recentes: nā in inueniēda hac her-
 ba plurimū hallucinantur. Res igitur ita se
 habet, Radix syluestris amara, qua in aceta-
 riis quādoq; vitimur, est Serapionis, & Mauri-
 tanorū taraxacon, & feris syluestris, atq; ci-
 choreū Diosc. Sed ad alios syrupos transea-
 mus, ne in his recentium amissis compositio-
 nibus tempus amittatur. S E N E X.

ERgo syrupum myrtinū huc vocemus.
 BRA. Non possum nō irasci, & non val-
 de excandescere, fecere & nostri pharmaco-
 polæ in hoc syrupo partes. Sunt enim, qui
 compositum quendam myrtinum parent, &
 qui simplicem Mesue ex succo granorū myr-
 ti faciant. Tu quem facis? S E N. Ego semper
 compositum feci, & ab aliis fieri vidi. B R A.
 Ediffere hunc tuum compositum, quem pa-
 ras. S E N. Est hic qui subsequitur:

Syrupus
myrtinus.

Recipe myrtilorum ʒ. xx.
 Rosarum rubearum }
 Sandalorum rubeorum }
 Alborum } ana ʒ. xv.
 Sumach }
 Balauftiarum }
 Berberis }

Mespilorum ʒ. ʒo.
 Aquæ fontium lb. viij.

Bulliant omnia ad consumptionem medic-
 tatis, postea coletur, & in colatura adde:

Vini granatorum } ana vnc. vj.
 Succicydoniorum }
 Zucchari clarificati lb. iij.

Misce, & decoquas ad modum syrapi. B R A.
 A quo authore hunc syrupum accepisti? S B.
 Est magistralis, à quo sumatur ignoro. B R A.
 Tamen non displicet hic syrupus, si omnes
 Ferrarienses pharmacopolę hunc pararent:
 sed aliqui sunt, qui huius loco, compositò
 quodam vtuntur, quem absolutè syrupum
 myrtinum appellant: cùm & ipse compositus
 sit, imò & si ab hoc differat, differentia
 modica est, & in eundem finem tendit. SEN.
 Ni pigeat, hunc, quem alii faciunt, abs te sci-
 re percipio. B R A. Non piget. illum audias:

Recipe granorum myrti
 Carnium cydoniorum } ana vnc. j.
 Sumach }

Acac

Acacia
 Rosarum
 Spodi
 Hypo
 Masti
 Bulliat h
 ptionē re
 turæ add
 fiat syru
 facio, int
 placet. B
 co syrur
 verò & h
 & hic est
 ego vt si
 haberes
 nō pot
 B R. Hun
 barū, au
 liā petū
 ius nost
 ti fruCr
 fationē
 pū de a
 modo:
 que in
 nē tert
 donec
 est lb.

Acaciæ	}	ana	vnc.	ij.
Rosarum				
Spodii	}	ana	vnc.	ij.
Hypocisthidos				
Mastiches.	ʒ.			ʒ.

Bulliat hæc omnia in lb. iij. aquæ ad cõsumptione tertie partis: deinde coletur, & colaturæ addantur zucchari clarificati lb. iij. & fiat syrupus. s. Eadẽ est in hoc, & in eo quẽ facio, intẽtio: sed mea cõpositio mihi magis placet. BR. Nec mihi displicet, propterea loco syrupi myrtini cõpositi, tuũ parato. Qui verò & hunc faciunt, perperã nõ agunt: nam & hic est magis cõstrictius quã tuus. Vellẽ ego vt simplicẽ myrtinũ, q̃ hoc p̃fectior est, haberes, & quẽ Mesue parãdũ docet. s. Fieri nõ potest: nõ pe myrtillorũ succo caremus. BR. Hunc succũ haberi facilius est, q̃ r habarbarũ, aut aliquod aliud ex his, quæ extra Italiã perũtur: imò in propinquissima parte huius nostræ almæ Ferrariæ, & myrtus, & myrti fructus haberi possunt. Ne igitur hæc excusationẽ habeas, sed illũ parato, vt Mes. syrupũ de acetositate citri parare docuit. s. Quomodo? BR. En succi myrtillorũ lb. xij. decoque in vase vitreato lẽto igne ad cõsumptione tertie partis: deinde coletur, & dimittatur donec clarificetur, & accipe ex eo quod clarũ est lb. vij. & fũde sup̃ illud zucchari clarifica

ti lib.v.& decoquatur donec inspissetur ad formā syrupi:vel si æstas fuerit,in sole ponatur,donec eius aquosa pars euanescat. Hic uerè est simplex & perfectus Myrtinus syrupus,quem & Serapio describit:quanuis duas alias descriptiones,præter hâc edocuerit,qui ad uêtris fluxus tam recètes quàm antiquos plurimū ualent:& in affectibus pectoris conuenit ubi contrapugnantia fuerit:quia ad sit fractura uenæ in pectore,& etiã exitu materiæ putidæ in uentriculo & in pectore existente indigeat:tunc hic syrupus myrtinus simplex plurimū ualet,alii uerò cõpositi nihil:imò ad antiquam tussim conuenit:cõpositi uerò ad fluxus uentris magis proficiunt,quàm hic simplex:uentriculum roborat,& omnia intrinseca uiscera.Hunc igitur omni no parabis,& potius cõpositos omittas.Tamen si cõpositos habere uolueris præter simplicè,ab re non erit.se. In hoc tibi obtemperabo:nã cõtinuè in mea officina & simplex & cõpositus seruabuntur:& nisi medicus cum indixerit,specificabit,simplicè exhibebo: si uerò cõpositum addiderit,cõpositum dabimus.Hũc syrupū antiquum appellasti, reperiturne apud Græcos? B R A. Imò apud Paulū Aeginetā lib. vii.cap.xv.reperitur.& Myrtetū. Myrtetum appellat: sed ipse ex melle facit: quia zuccharum nesciebat: sed ipsa cõpositio

Myrtetū.

tio parti
positio
inquit
compo
tarios t
spuma
decoxe
rimūm
se,& m
aluo flu
inceps
stra hac
serim.

H
de dign
sed con
quidam
tiones v
læ vno
sitione
te incip
vt aliis
se.Hæc
Recipe
Beto
Meli

tio parum differt. **SE.** Ne pigeat Pauli compositionem subscribere. **B R A.** Non pigebit. inquit Paulus: Myrretum, hoc est, ex myrtis compositionem facies, si succi myrtorū sextarios treis, mellis sextariū vnū, semper despumando ad consumptionem tertiæ partis decoxeris. **SEN.** Parua differentia est. Sed plurimum gaudeo, antiquos hoc syrupo vsos esse, & myrretum appellasse. **BR.** Potissimè in aluo fluente utebantur. **SE.** Igitur & hunc deinceps paratū habebō: & doleo, quòd in nostra hac vrbe aliqui pararint, ego autē omiserim. **B R A.** Satis est nunc vices rependere.

S E N E X.

HOc igitur omisso syrupus de matricaria *Syrupus de matricaria* accedat. **BR.** Nullum authorem si de dignum legi, qui hunc syrupsū tractaret, sed compositiones quasdam inueni, & illas quidam varias, quæ de matricaria compositiones vocabantur. Nec nostri pharmacopola vno syrupo vtuntur, sed quisq; ferè cōpositionem ab alio diuersam habet. Vt autem à te incipiam, quam compositionem sequeris? vt aliis comparando differentiam videamus. **SE.** Hæc est, quam subscribam:

Recipe matricariæ

Betonicæ

Melissæ

} ana vnc. j.

Radicum Apii	} ana vnc. j.
Acori	
Petroselini	
Fœniculi	
Affari	} ana vnc. β.
Rubeæ tinctorum	
Cyperii	
Calamentii	
Sileris montani	} ana vnc. j.
Passularum	
Anisorum	
Cariophyllorum	
Spinæ albæ.	} ana vnc. β.

Bulliat in sufficiente quantitate aquæ ad cõsumptionē medietatis: postea coletur, & colaturæ addantur zucarum lib. tres, & fiat syrupus secūdum artē. BR. Cur spinā albā ponis, quæ cõstrictiua est? SE. Nescio, sed in mea cõpositione ita scriptum reperi. BR. Melius parant, qui loco spinæ albæ calamū aromaticū legunt, nisi pro spina alba carduū benedictū acceperint. SEN. Illum semper accipio. BR. Alii pharmacopolæ compositiones alias sequuntur. SE. Quas? Abste audire cupio. BR. Prædicam libenter, & eo libentius vt pharmacopolarū vnus tantū vrbis diuersitatem videas, quam tamē diuersitatē in omni ferè Italia vrbē inuenies. Sūt enim pharmacopolæ, qui subsequenter cõpositionem sequuntur

sequuntur
seruan
ria ind
Recip
Cal
Fol
Sati
Ori
Th
Tan
Stee
Cha
Mel
San
Ant
Blat
Cal
Spic
Cha
Mat
Beto
Abr
Aco
Para
Folio
Siler
Affa
Squ
Ani

sequuntur, & eam in suis officinis paratam
seruant:& semper cum syrupus de matrica-
ria indicitur, hanc exhibent:

Recipe artemisiæ

Calmenthi

Folii

Saturegiæ

Origani

Thymi

Tamarisci

Stœchados

Chamomillæ

Meliloti

Sampfuci

Anthos

Blattæ Byzantiæ

Calami aromatici

Spicæ Celticæ

Chamædryos

Matricariæ minoris

Betonicæ

Abrotani

Acori

Parasii

Foliorû rubeæ maioris

Sileris montani

Affari

Squinanti

Anisi

} ana manip. j.

} ana ʒ. j.

} ana . iij.

} ʒ. j.

} ana man. ʒ.

} ana vnc. j.

} ana ʒ. vj.

Mara

montani ana vnciam j. In quibus locis legendum est ana ʒ. j. quia vncia nimia quantitas esset. Sed & spicam Celticam per se ponit, quæ tamen vna solum drachma est. SENEX. Igitur & hanc compositionem suspectam habes? BRASAVO. Habeo. nihil enim aliud est, quàm multorum simplicium aperiensium sine ordine collectio. SEN. Illi igitur, qui hunc syrupum pro syrupo de matricaria faciunt, si à medico syrupus de matricaria indicetur, hunc exhibent? Et si ille de artemisia indicetur, etiam eundem exhibent? BRASAVO. Ita faciunt. SENEX. Ego utrosque distinctos seruo. BRASA. Tamen ad eundem finem valent, & nisi confusiones potius, quàm cõpositiones essent, non multum curarem, quando tibi indico, vtrum horum acciperes. SENEX. Sũntne alij, qui syru-
pos alios de matricaria faciunt? BRAS. Nõne superius dixi alias cõpositiones esse apud alios? Seruant & Ferrariæ aliam compositionem nonnulli. SENEX. Quam? BRASA. Est longissima quẽdam confusa receptio, quam afferre piget. s. e. In gratiam meam adducito. BR. Faciam, postquàm ad eò tibi gratum esse video. Ea hæc est:

Recipe artemisiæ

Capillorum Veneris } ana manip. j.

Sabinæ

Chamæd

Camædryos	}	
Camæpityos		
Origani		
Ozimi		
Samplici		
Calamenthi		
Scolopendriæ		
Betonicæ		} ana manip. j.
Scabiosæ		
Hypericon		
Cyperi		
Squimanti		
Lupuli		
Polypodij		
Gentianæ		
Rubeæ tinctorum		
Spicæ	}	
Assari		
Thymi		
Epithymi		} ana vnc. j.
Chamomillæ		
Rosarum		
Violarum		
Sandalorum rubeorum		
Seminum communium		} ana vnc. ß.
frigidorum maiorum		
Seminis		
Apij	} ana	} 3. ij.
Fœniculi		

Petro

Petroselini	} ana ʒ. ij.
Ameos	
Carui	
Iuniperi	
Milij folis	
Seminum Rutæ	}

Hæc omnia bulliant in sufficienti quantitate aquæ ad consumptionem medietatis, sed prius in ea infusa hæc per decem horas maneant cinamomi ʒ.ʒ. serapini, ammoniaci ana drach.ʒ. dicta gummi ligentur in petia, & simul bulliant ad consumptionem medietatis: deinde colentur, & colaturæ addantur mellis purificati lib.vj. & fiat syrupus, debito modo coquendo. SEN. Hic syrupus adhuc magis confusus videtur, quàm præscripti. BRASAVOLVS. Confusissimus est, & simul calida frigidis miscet sine aliquo componendi ordine. SENEX. Igitur parandus non est. BRASAVOLVS. Non modò non pararem, sed omnibus suaderem vt paratum non haberent: imò nec duos prædictos pararem. SENEX. Ego parabo, quoad collegium medicorum congregatione facta composita omnia emendabunt. BRASA. Hoc non ab te erit: nempe opus est omnibus Ferrariensibus medicis in concionem vocatis quasdam pharmacopolarum compositiones corrigere,

re, alias immutare, alias penitus demere, & in eo potissimum conari, ne vnus pharmacopola compositionem vnã habeat, alter aliam: sed compositiones eãdem esse debent, ne medici rerum ignari indidentes decipiantur. Hoc igitur de matricaria omisso syrupo, ad alios vtiliores accedamus: nihil enim in componendi ordine tractabo, quoniam syrupsus est qui absque compositionum regulis paratur.

SENEC.

*Syrupsus
myrachini-
nus.*

DE Myrachino igitur dicamus. BRASA. Nomen ipsum rem barbaram esse ostendit, & compositio à compositionum regulis abhorret, quæ (si rectè memini) ex Gentile accipitur. Melius autem erit eam proponere, vt error cognoscatur: nam simplicium pondus apud varios Gentilis codices, varium inuenitur. Compositionem igitur edifferas. SEN. Hæc est.

Recipe poly podij quercini. ʒ. xx.

Buglossæ } ana vnc. j.

Melissæ } ana vnc. j.

Cyperii } ana vn. j.

Corticum radicū caparorum } ana vn. j.

Acori } ana vn. j.

Affari } ana vn. j.

Senæ

Senæ } ana vnc. ij.

Epithymi } ana vnc. ij.

Semina endiuia } ana vnc. ij.

Lactucæ } ana vnc. ij.

Scariolæ } ana vnc. ij.

Pistentur omnia grosso modo, præter senam, & epithimum, omnia alia bulliant in libras quatuor aquæ vsque ad consumptionem medietatis. In fine decoctionis adde senam & epithimum, & remoueat ab igne, & dimittas infrigidari: postea manibus exprimat, & coletur, addantur mellis rosati cum foliis libræ duæ: & fiat syrupus secundum artem. **B R A S A.** Miror quòd hic folia ponantur. nam bene potabilis non erit. **SENEC.** Non accipimus folia, sed mel rosatum ex foliis factum percolamus. **B R A S A.** Ob hoc te admonui aliquos esse, qui cum dicitur mel rosatum colatum, semper mel rosatum cum foliis intelligunt, sed postea expressum. Nunc ad syrupum ipsum descendamus. Aliquæ compositiones sunt, quæ habent polypodij vnc. vj. sed illas magis laudo, quæ habent polypodij ʒ. xx. In aliquibus, etiam compositionibus, vbi dicitur buglossæ & melissæ ana vnc. j. habetur ana manip. j. quod etiam magis quadrat: nam simplicia quæ sequuntur, etiam sub vna vncia ponderantur. Mihi autem magis placet vna

compositio, quæ dicit, buglossæ, melissæ
ana vnciam vnam: postea cyperi, corticum
radicum caparorum, acori, assari ana vn-
ciam s. s. **SENE X.** Illi rectè fecerunt, qui com-
positiones carmine tradiderunt. tunc enim
pondera variari non possunt. **BRASA.** Ideo
Galenus Andromachum laudauit, qui The-
riacam compositionem carmine scripsit.
Vnum tamen in hoc syrupo te docere vo-
lo: quamuis dicat omnia simul bulliri præ-
ter epithimum, & senam: scito tamen alia
esse in hac compositione, quæ tantam ebul-
litionem non expètant: propter ea in deco-
quendo ordinem serua, quem superius in
aliis syrupsis ostendimus. Tamen vltimò
pone senam & epithimum. Primò autem
radices, postea semina, deinde flores iniicito.
SENE X. Semper illum ordinem seruabo,
modò simplicia prius infundere nõ sit opus.
BRASAVO. Videmur in hoc recenti syrupo
nimis immorari.

SENE X.

*Syrupus
nenufari-
nus com-
positus.* **S**yrupum igitur nenufarinum contem-
plemur. **BRA.** Et hic quoque syrupus re-
centiorum est, quippe à Francisco Pedemon-
tano fit: quippe illum in capitulo de cura
malæ complexionis hepatis simplicis & com-
positæ in hunc modum, qui subsequitur,
describit:

Recipe

SYRUPORVM.

218

Recipe florum nenufaris	vnc.	ij.
Vngulæ caballinæ aquaticæ		
Pſyllij integri	} ana	vn. j.
Acetofæ		
Seminum communium	ʒ.	ij.
Seminum frigidorum	vnc.	ʒ.
Radicum fœniculi	vnc.	ʒ.
Bulliant in aqua hordei, & addantur		
Zucchari	lib.	j.
Aceti albi	} ana	vnc. ij.
Succi granatorum		
Et aromatizetur cum		
Sandalorum	} ana	ʒ. j.
Spodij		

Et addatur parum ſpicæ, ne frigiditate op-
 pilationem inducat. SE. Hunc nenufarinum
 ſyrupum nunquam parauī, ſed alium ſim-
 pliſſimū facio. BR. Quem SE. Libras duas
 florum nenufaris vna decoctione decoquo: *Syrupus*
 poſtea exprimo, & in expreſſione addo zuc- *nenufarin-*
 chari libras duas, & decoquo ad cocturā ſy- *nus ſim-*
 rupi. BR. Hic magis placet: quia ſemper ſim- *plex.*
 pliſſiores ſyrupos fieri voluerim: quippe fa-
 cilè eſt duos aut tres ſimul iungere, & inten-
 tiones immutare: nulluſ eſt certus author, qui
 hos ſyrupos inuenerit. SE. Propterea nos ma-
 giſtrales appellamus. BR. vtroſq; parare po-
 teris pro his medicis qui composito vti vo-
 lunt, tamen apud nos eius vſus rarus eſt.

SE NEX.

Miua cydoniorum.

M *iuva cydoniorum* in hunc ordinem posita est. **B R A S.** Et ipsum inter syrupos numerasti? **SEN.** Numero: nam addita aqua, ut syrupus, potabilis fit: & non modò eius vsus est ad roborandum ventriculum, hepatis, & omnia viscera, & ad vomitum sistendum, & fluxui ventris aduersatur, imò etiam concoquit materias, & preparat vias: & Aui-cenna hanc compositionem syrupum de cotoneis appellat, quamuis Mesue syrupum de cotoneis primò prosequatur, deinceps de miua sermonem habeat. Tamen communis est per totam Italiam vsus, ut ea pro syrupo de cotoneis vtantur: & re vera mira compositio est ad roboranda membra. Et nisi Guilielmi auctoritatem refuges, tibi dicerem eum authorem non appellare miuam, sed syrupum de cotoneis. Præterea tibi Almanforis nonum librum adducere in libro diuisionum, in ea de medicinis solutiuis ventris, vbi inquit: Conf. Etio miuæ constrictiuæ, quæ est sypus de cotoneis. **B R A.** Videris ex pharmacopola factus dialecticus, vbi probare miuam syrupum esse conaris, vel bibi, ut syrapi bibuntur. Hoc autem non inficior, sed id tantum me mouebat, quòd hoc vocabulum *miua apud Mauritanos succu fructuum significat adeò*
coct

coctur
uener
potab
cos, i
fit. Se
cis, ap
Mesu
modu
Re
I
V
Misc
tertia
mam
mitto
ni me
semp
lineo
ctum
que n
exire
fiore
miua
chma
Qua
Hz,
Recip
H
Cary

coctum, vt in formam sapæ, vel mellis de-
uenerit. In reliquis tecum sum, miuam esse
porabilem, esse concoquentem malos suc-
cos, imò syrupum verè esse, quia ex succo
fit. Sed ne pigeat compositionem, quam fa-
cis, aperire, & componendi modum. SENEX.
Mesuen penitus sequor, propterea in hunc
modum paro:

Recipe succi cydoniorum acetosorum

℔. xx.

Vini boni antiqui

℔. x.

Misceo, & cum facilitate coquo, donec eius
tertia pars consumpta sit, & continuè spu-
mam aufero: deinde percolo, & residere per-
mitto donec clarescat: postea addo ℔. sex bo-
ni mellis depurati: iterumq; bullio, spumam
semper auferens, & Alefanginas species in
lineo panno vinctas habeo, quas in prædi-
ctum liquorem suspendo, sæpe stringens at-
que modicè fricans, vt specierum vis facile
exire possit, & miuam transire. Cùm in spis-
siorem formam redacta est, & iam facta sit
miua, ipsam aromatizo, tertiã partem dra-
chmæ moschi addens, & duas ꝑ. gallæ. BRA.
Quæ sunt istæ Alefanginæ species? SENEX.

Hæ, quas hic subscribam:

Recipe cinamomi

Heil

} ana

ꝑ.

iiij.

Alefan-
gina spe-
cies.

Caryophyllorum

ꝑ.

ij.

Zingiberis	} ana	3.	j.	β.
Mastiche				
Croci		3.		ij.
Ligni aloes	} ana	3.	j.	β.
Macis				

Omnia præter crocum terantur contritione crassa, & in lineum pannum colligentur. BR. Tot res ponis in tua miua? SE. Tot. BR. Nunquam ea utar in profluuiio alui à calida materia dependente. Illi autem pharmacopole mihi magis placet, qui simplicissimam parant ex cydoniorum succo, vino, & melle,

vel zuccharo: quia multi ex zuccharo faciunt, & non ex melle, quãuis antiqui Græci miuam ex melle conficerent, quiazuccharum ignorabãt. SEN. Antiquiores igitur miuam nouere? BR. Nouere quidem, & ab ipsis Mauritani accepere: sed alio nomine eam vocant, & alia proportione cõficiunt. Nempe

Hydro- Paulus libro VII. capite xv. hydromalum fieri docet in hunc ferẽ modum:

Accipe succi malorum cydoniorum mundorum contusorum sextarios duos.
Mellis sextarios tres.
Aque sextarios sex.

Coquito despumãsy sq; ad tertias. Vides Paulum vini loco, quod Mesue ponit, aquam potuisse. Alio etiam modo parabãt (vt Paulus refert,) nempe accipiebant malorum cydoniorum

niorum
fontis
nia eff
& cola
proiic
titaten
sus co
octau
forte p
BR. Et
ris, vt
ficeres
quæ m
re vol
imitar
cat id
lum e
quo ip
bus ci
cies ex
giber
etiam
positi
Mesue
de est
tinctu
nam r
quand
ventri

niorum concisorum purorum lb. v. in aquæ fontis sextariis decem elixabant, donec omnia essent vnum corpus: postea refrigerabāt, & colabant: expresso autem cremore, mala proiiciebant, & aquā merientes, mellis quantitatem dimidiam aquæ admiscebant, & rursus coquebant, assidue despumando, donec octava pars euanescat decoquendo. **SE.** Tibi forte placeret, vt in hunc modum pararem? **BR.** Et mihi placeret, & aliis multis bonis viris, vt miuam his simplicioribus modis conficeres. Si autem pro aliis cōpositam illam, quæ magis calida, quàm temperata est, parere volueris, facito: nam vbi possum antiquos imitari, semper imitor. **SEN.** Quid significat id vocabulum Alefangine? **BR.** *Vocabulum est Mauritanum, & etiam corruptum, ne quid sit quo ipsi pulueres odoratos intelligunt, quibus cibaria cōdiuntur: vt sunt apud nos species ex pipere, cinamomo, caryophyllis, zingibere, atque similibus. Tamen ad pulueres etiam vsurpant, qui vel actu vel virtute compositiones ingrediuntur. Hic puluis, quem Mesue in miuam ponit, certè odoratus valde est, & miuæ tribuit, vt possit tanquam intinctus comedi.* **SEN.** Equidem verum est: nam re vera est optimus intinctus. **BR.** Ego quandoque miuam exhibeo his, qui habent ventriculū debiliorem, cum carnibus, sicut

*Alefangine
Vocabulum
est Mauritanum,
& etiam corruptum,
ne quid sit
quo ipsi pulueres
odoratos intelligunt,
quibus cibaria
cōdiuntur: vt sunt
apud nos species
ex pipere, cinamomo,
caryophyllis, zingibere,
atque similibus.
Tamen ad pulueres
etiam vsurpant,
qui vel actu vel
virtute compositiones
ingrediuntur.
Hic puluis, quem
Mesue in miuam
ponit, certè odoratus
valde est, & miuæ
tribuit, vt possit
tanquam intinctus
comedi.*

alii solent intinctus uti, quos saporos vocat, nec respuunt agri, & illis plurimum prodest. Suntne hi pulveres predicti, illi qui Alefanginas pilulas ingrediuntur? s. Sunt pro parte, sed multa alia aromata, & ventriculum roborantia pilulas ingrediuntur, ut videre licebit, cum de pilulis agemus. Liben

Heil. ter autem scirem quid sit Heil: nam recentes inquirunt esse speciem cardamomi, quam non habemus, cuius loco cardamomum maius accipimus. B. R. Imò heil cardamomum maius verè est, si Serapionem capite I. X. III. de simplicium facultatibus considera bis, ubi inquit: Sacolla, id est, cardamomum, & cardamomum maius est heil. Est autem apud Arabes verum cardamomum maius, id quod pharmacopola minus appellant, quia est granum magnum plura parva grana continens. Propterea bene dicit Serapio secundum Isaac hebem Abraham, quòd habet cortices & capita sicuti rosa, & sunt grana magna sicut nabach, aut parum maiora, & intra ipsum sunt granula parva angulosa, boni odoris, pingua puluerulenta. s. Certè, hæc grana angulosa nostrum cardamomum minus sunt. B. R. Sunt (ut dicitis) ramè est cardamomum maius Serapionis, quia ipse denominat à grano magno, in quo alia grana continentur. Scito autem aliquos phar-

mac

macopolas secundum Mesuen, miuam parare, quam ipse simplicem appellat, & non primam sine speciebus, cuius compositio recipit succi cydoniorum ℥. centum, & ponitur in vas lapideum mundum, & cum facilitate bulliunt, semper spumam auferendo, vsque ad consumptionem medietatis, deinde colant, & per tres horas residere dimitunt: postea addunt vini antiqui ℥. lx. postea supra prunas coquunt, quousque syrupi spissitudinem habeat: addenda autem est conueniens quantitas mellis: nonnulli ex nostris pharmacopolis hanc miuam ex zucarō, non autem ex melle faciunt: alii ex melle: alii præscriptam pro simplici faciunt, & non addunt pulueres, & ex zucarō faciunt, alii ex melle, alii faciunt (vt tu) cum speciebus: vt in hac compositione tanta diuersitas sit, vt nullus ferè eodē modo paret: tamen Medici nec sciunt, nec animaduertunt, vel animaduertere curant. Vnum verò hoc loco annotabis, quòd dicit has Alefanginas species esse triturandas grosso modo, ob eam rationem, quia cum in syrupos vires specierum aromaticarum ponuntur, non ita facile resoluntur. Hoc documentum & hic accipio, & ex compositione melicrati, vt si confectioes aromatizari debent, pulueres necessariò subtilissimi sint, propterea in Alefanginis

pilulis pulueres subtilissimos faciet. Fiunt autem à Serapione nonnulli syrups de cydoniis, & ab Auicenna. qui ab his multum differunt, ideo omittantur: suaderemq; ut Pauli Aeginetæ compositionem sequeremur: quam pro ægris meis para. pro illis autem medicis, qui barbaros sequi volunt, ne dicam mendicis, tuam miuam para. se. Ego illam Pauli pro omnibus parabo: nullus enim ex his inuenitur, qui compositiones scire voluerint, sed tantum compositionum nomina addiscunt, indicuntque, quid indicent ignorantes. Ne autem in hac miua diu immoremur, ad alios syruos flectamus.

SENEX.

Oxymel
simplex.

OXymel simplex & compositum sequuntur. BRA. Apud vos multa esse puto, sub hac voce oxy, quæ acetum recipiunt. SEN. Multa quidem sunt, quæ in nostra arte acetum recipiunt, sed tantum quatuor sunt, quæ ab $\alpha\gamma\omega$ voce Græca, id est, aceto, denominationem sumunt, & ab ea incipiunt. BR. Hæc enumerata, ni pigeat SEN. Oxymel simplex, oxymel compositum, oxycachara, oxymel scylliticum. BR. Ab oxymelle simplici incipere oportet: nam potus antiquissimus est, quo Hippocrates & Galenus utebantur, pro expurgando splene, & hepate, ut Galenus testatur, pro incidendis materiis crassis, & glutino

tinof
tiliat,
nibus
antiqu
placere
facile
cum
tur. BR
ctus in
petra
acutis
cit, &
Hipp
acidu
string
git: id
exhib
Si ven
humo
præc
parti
hiber
prim
hæc a
tâqu
ante
dare,
rupo
sed l

tinosis, & quæ multum inhærent: nẽpe subtiliat, aperit, incidit, abstergit, & in agritudinibus longioribus plurimum valet: estque antiquus syrupus. SE. Hi syrups mihi summe placent, qui aliquid antiquitatis sapiunt: nã facile est illos emendare, si error inciderit, cum Græci authores nunc passim habeantur. BR. Hippocrates lib. I I I. de ratione victus in morbis acutis, egregie de oxymelle pertractat, inquit in illis morbis, scilicet acutis potissimè utilem esse: nam sputum educit, & spiritum faciliorem reddit. Notatque Hippocrates & valde acidum, & non valde acidum fieri posse. Si valde acidum sit, adstringit sputa, & viscosiora reddit, & submergit: idè hoc exhiberi non laudat: si autem exhibueris, tepidum sit, & paulatim tribuas. Si verò adeò acidum nõ fuerit, os & fauces humectat, sputum euocat, sitim compescit, præcordiis, visceribus, cæteri que id genus partibus amicum est: quia mellis noxas prohibet: nam quod in melle biliosum est, reprimat, & flatus discutit, & urinam ciet. Post hæc ab Hippocrate eius noxæ ponuntur. Notatque hoc in loco Hippocratem, oxymeli ante sorbitiones, ieiuno, & noctu potandum dare, quæ communis est hora sumendi syrups. Tamen & post sorbitiones propinat, sed longo spatio, vt sorbitio iam cocta sit.

SEN.

SE N. Quid intelligis per sorbitionem apud Hippocratem? BR. Nihil aliud quam cibū, quem in morbo acuto dabat, qui erat vel pri sana vel cremor, vel aliquid simile, quod per modum potus sumebatur: quanvis Galenus ipse tempus assignet, vel itque inter potum oxymelis, & sorbitionem duas horas interponi satis esse. Sed & multa alia ab Hippocrate notantur, inter quæ hoc præsertim animaduersione dignum est: quandoque in toto morbo nos vti oxymeli opus esse, idè inquit, tunc cum pauco aceto parandū esse, quia cum multo aceto plures offensiones facere potest. Quanta autē aceti quantitas esse debeat, ab Hippocrate regula habetur, Tantum aceti recipere debet, vt gustanti duntaxat sensum moueat. Vnum etiam addam ex Hippoc. eodem loco, his scilicet magis conferre, quibus amara bilis potius, quam atra exuperat, quia acetū atram bilem parit. Notatque oxymeli mulieribus potius, quam viris obesse. Rationem reddit, quia vterū dolore cruciat. SE. Reperit ūrne apud Græcos modus conficiendi hunc syrupum? BR. Imò reperitur: sed tū in primis quem modum sequaris edoceas. SE. Nos Mesuen sequimur, qui in hunc modum componit: appellat autem Secaniabim, vel Strangebim secundum alios, vel Squingebim, sed decipiuntur. BR.

Strangebim.
Squingebim.

Quic

Quicquid sit de illis barbaris nominibus nō
 curemus: sat est, illa nomina apud Maurita-
 nos syrupum acetosum significare. s. E. Me-
 sue accipit mellis boni partes duas, aceti bo-
 ni partem vnā, aquæ fontium claræ & dulcis
 partes quatuor. Primò autem aquam & mel
 accipimus, & purificamus semper expuman-
 do: postea acetum superadditur, & ita ebul-
 liendo expumamus, & hoc oxymel simplex
 nuncupatur. BRA. Et etiā ab aliquibus Græ-
 cis oxymeli simplex dicitur: quanuis abso-
 luto vocabulo, cum oxymeli dicunt, hunc
 intelligant ad differentiam oxymelis Scylli-
 tici & Iuliani: Latini appellant acetum mul-
 sum. Paulus cap. x i. lib. v i i. de hoc oxyme-
 li tractat, cui cognomentum est simplex. *Acetū mul-
sum.*
 Compositionem facit ex acerrimi aceti can-
 didi xesta vna, aquæ xestis duabus, mellis ze-
 sta vna: hæc simul decoquit, semper despu-
 mando ad crassitudinē mellis. Inter hos dif-
 ferentia est, quia Paulus magis aceti ponit,
 quàm Mesue. Sunt enim apud Paulū æqua-
 les partes mellis & aceti, & duplū aquæ, sed
 Mesue duplum aquæ ad mel ponit, & aceti
 minus quàm mellis, s. E. Quomodo deinceps
 parabo? BR. Ego Paulum imitandum sua-
 derem. Tamen Dioscori. lib. i i i. alio mo-
 do conficit: nēpe recipit aceti sextarios quin-
 que, marini salis pondo vnum, mellis pon-
 do de

do decem, aquæ heminas totidem. Mistæque simul omnia coquito, vsque dum decies inferbuerit: tum refrigerata omnia in dolsa diffundito. Sed hæncmet compositionem Plinius lib. xii. cap. xv. scribit, sed ipse genus aquæ ponit. Quod enim Dioscorides generali vocabulo dicit, aquæ heminas decem, Plinius dicit aquæ pluuiæ. In reliquis parua differentia est. Hæc sunt Plinii verba loco præcitato ne desideres: Oxymeli hoc vocarunt, mellis decem libris, aceti veteris heminis quinque, Salis marini libra, aquæ pluuiæ sextariis quinque; sufferuefactis decies, mox elutriatis, atque ita inueteratis, sed & hoc, & hydromeli à Themisone summo authore dånabantur. se. Tu ergo ne arguas recentiores, nec de ipsis mireris, si diuersas compositiones sequuntur: cum & antiqui ipsi (vt in hac videre licet) in eadem re varias compositiones haberent. BR. Imò & Plinius alium modum oxymelitis edocet capite i. lib. xxi. ex sententia Dieuchis. Verba eius hæc sunt: Oxymeli antiqui (vt Dieuches tradit) hoc modo

Dieuchis. temperabant, mellis heminas decem, aceti veteris heminas quinque, salis marini pondus, thymbræ quadrantem, aquæ marinæ sextarios quinque pariter coquebant decies deferuescente cortina, atque ita diffundebant, inueterabantque. Suffulit totum id Asclepiades,

des, co
bant:
res, qu
ac vsq
& aur
ctenu
rierat
antiqu
fuisse.
tur. se
BR. A.
oxym
ciori
nus ad
bat. C
nifest
de san
quit, q
ex Sen
rabur
pient
regul
queba
præci
parat
carbo
ipsum
nimis
pruna

des, coarguitque: nam etiam in febribus dabant: profuisse tamen fatentur contra serpentes, quos Sepas vocant, & contra meconium, ac viscum, & anginas calidum gargarizatū, & auribus, & oris, gutturisque desiderijs. Hactenus Plinius. **SE.** Quem ergo, in tanta varietate sequi oportet? **BRA.** Certum est apud antiquos de eadem re compositiones varias fuisse, sed vnam pro maiori parte sequebantur. **SEN.** Eia quam compositionem parabo? **BRA.** In hac re quid sentiam audies. Antiqui oxymel vario modo composuere, cum pauciori melle, cum pluri, cum acriori, cum minus acri, vt agritudo, quam curabant, exigebat. Quod ex Hippocra. præcitato loco manifestissimè colligitur, & ex Gale. **I. I. I. lib.** de sanitate tuenda, & ex ipso Mesue, qui inquit, quandoque augendam aceti dolim, & ex Serapione, & Auicenna, imò & ex tota Arabum schola, à Græcis authoribus accipiente. **SEN.** Erit ergo incerta componendi regula. **BR.** Imò certissima, qua gustum sequebantur. Propterea Galenum audias loco præcitato de oxymeli dicentem: Id ita præparari debet, Cùm melli optimo super carbones spumam abstuleris, conicies in ipsum aceti tantum, vnde gustari nec acidū nimis, nec dulce videbitur. Ac denuò super prunas coques, quoad planè vnitæ amborū
qual:

qualitates sint, nec appareat gustāti acerum
 adhuc crudū, hinc ab igni depones. Cūmq;
 vti voles, aquam ei miscebis, ita nimirū tem-
 perans, vt vinum. Ergo qui bibet, si nec de
 acore eius queritur, nec dulcedine, a sidiuē eo
 vtatur: sin alterutro offenditur, adiecto quod
 desideratur, rursus id coques. Neq; enim eos
 probō, qui sub vna quapiā mensura id con-
 ficiunt, qui mihi similiter iis affecti vidētur,
 qui bibentes omnes similiter aquā vino mi-
 scere censent, non aduertentes, quibusdam,
 vtique qui dilutiori insueuerūt, caput statim
 si vel pusillo meracius hauserint, tētari: qui-
 busdam, qui meraciore delectantur, stoma-
 chum, si dilutius biberint, subuerti. Cū igitur
 in vino tam familiari potione ista inci-
 dant, multo sanē magis in oxymelite, vt pote
 quā vinum tum minus familiari, tum ma-
 gis forti, ipsa sequi par est. Sarius ergo sit ex
 fumentis gustu, non nostro, iudicium de mo-
 do facere: id esse sumētis naturæ convenien-
 tissimum oxymeli ratos, quod vtique est iu-
 cundissimum, proindeque etiam vtile: con-
 tra aduersissimum esse, quod iniucundum.
 Galen. haec tenet. Ex quibus percipere potes,
 ex gustu etiam alieno oxymel parare. SEN.
 Ergo nullam certam oxymelitis composi-
 tionem habebimus, quam seruare possumus?
 BR. Idem Galenus (prædictis verbis non ob-
 stantib

stantibus) quasdam cōpositiones docet, quæ pluribus conveniunt, sed hæ sunt primæ mīstiones, quia deinde secundum varios gustus immutare oportet. Ideò inquit: Ipsam tamē primam ipsorum mīstionem, quò plurimis conveniat, talem esse oportet: Vni acetī parti, mellis, à quo detracta sit spuma, duplū est miscendū: deinde ambo in leni igni coquēda, donec eorum qualitates in vnū coierint: ita enim nec acetū amplius crudum apparebit. Cū aqua verò statim ita facies oxymeli: Melliquadruplū optimæ aquę miscebis: dein coques in modico igni, quod spumare designat. Ac malū quidem mel multā egerit spumam: quò etiā diutius coqui debebit. Optimum verò vt breuissimò tempore coquitur, ita minimū spumæ euomit: vnde nec pari ei coctione est opus: plurimū certè quartā partem eius quod ab initio est inditum, amittit: post verò dimidio acetī adiecto, rursus coquendū, donec qualitatū omnino sit vnitas, nec acetū crudū etiā appareat. Post hæc aliā compositionē ponit Gale. inquit: Cōfici- tur sanè oxymeli etiā tribus statim ab initio mīstis, ad hunc modū: Aceti vni parti addi- tur mellis duplū, & aquæ quadruplum: atque hæc ad tertiam partem coquantur, vel etiā quartā, spuma interim detracta. Quod si va- lentius id facere studes, tātundē iniicies ace-

ti, quantum mellis. *SE.* Hic est modus, quem
 Mesue docuit. *BRA.* Certè is est, & etiam illo
 Pauli: nam si mel, & acetum æqualia sint, est
 modus Pauli. Si autem acetum sit minus, est
 modus Galeni, & Mesue. *SE.* Igitur hūc Me-
 sue modum parabimus? *BR.* Hūc Mesue con-
 ficito. quia est Galeni modus. Sed bonus me-
 dicus addere acetum, quādo opus est, debet.
 At quia multi sunt, qui aquam & mel acci-
 piunt, & vsque ad cōsumptionem ferè aquæ
 semper expumādo ebullire faciunt, antequā
 ponant acetum: propterea magis laudo, vt
 in primis, secundū Galeni normam, mel des-
 pumetur: postea aqua addatur, & bulliant
 semper despumando, quousque sint duæ lb.
 aquæ consumptæ, vel aliquid magis: postea
 addito aceto iterum bulliant, non, vt dicit
 Galenus, ad tertiam partē, vel ad quartam:
 sed quousq; syrupi formam habuerit, vt ser-
 uari possit. *SEN.* Non vis ergo vt antiquos pe-
 nitus sequamur? *BR.* Vbi melius inuētum sit,
 semper melius sequor. Vides autem antiquos
 in hac re inuicem esse diuersos: sed melior
 forma, & ad conseruandum aptior, & quæ
 pluribus possit, hæc est, quam Galenus edo-
 cuit, & quam Mesue, Serapio, & Auicenna se-
 cuti sunt: nec etiam illa Pauli parū congruit.
 Modus autem cōficiendi, quem diximus, sci-
 licet ad cocturam syrupi, magis conueniens
 est

est
 tur
 con
 bus
 pot
 & ip
 reda
 spic
 oxy
 me
 hunc
 mel
 mus
 rent
 hoc
 fit vo
 ceme
 est, c
 suen
 sequ
 quan
 Recip
 Fo
 Sen
 Ap
 Fo
 Munc
 tur su
 boni

est quàm ille Galeni vel Pauli. s. Arabes igitur ita iurgis affiendi non sunt. BR. Imò in condiendis rebus, & in variis compositionibus maximè præstât: nec vnquam illuc duci potui, vt de ipsis male dicerè: cum in multis & ipsi nostram artem iuuerint. Illos tantùm redarguo, qui in gratiam Arabum, eos despiciunt, qui bonas literas sectantur. Nunc ad oxymeli compositum veniemus, si in primis me admonueris, an ex zuccharo vel melle, hunc syrupum præpares. s. E. N. E. X. Semper ex melle, & hunc, & oxymel compositum cõficiamus: tamen non desunt, qui ex zuccharo parent. BR. Scio, & Hermolaus Barbarus voluit hoc appellari Oxzacchar, quãuis alia res sit vocata oxyzacchara, de qua posteriùs dicemus. Nunc de oxymelle cõposito agendũ *Oxymel cõpositum* est, cuius descriptionẽ enarra. s. E. Ego Me suen sequor: nam alii multi sunt, qui illũ nõ sequuntur. BR. A. S. Id scio. Tu descriptionem quam sequeris, proponas. s. E. Hæc est:

Recipe corticũ radicũ Apii } ana vnc. ij.
 Fœniculi }
 Seminis anisi }
 Apii } ana vnc. j.
 Fœniculi }

Mundetur cortices, & terantur, & proiiciantur super eas in vase lapideo positas aceti boni antiqui & albi lb. x. aquæ lb. xx. & di-

mittatur per diē & noctē : deinde coquatur, donec eius tertia pars cōsumatur: postea coletur, & proiciatur super ipsum mel, quod fit medietas eius, & coquatur cum facilitate. Hæc Mesue, quem sequor. BR. Tamen multi sunt, qui alio modo parant, nempe quinque radices accipiunt, & hoc modo ordinant:

Recipe Corticū radicū Apii

Fœniculi

Petroselini

Brusci

Asparagi

Seminum Apii

Fœniculi

} ana vnc. ij.

} ana vnc. j.

Prædictæ radices cum seminibus in lib. xij. aquæ, & lb. j. aceti decoquantur, quousque ad medietatē resoluantur, aut paulò plus: deinde cum melle quantū sufficit ad syrupi formā ebulliant: sed hic syrupus cum eo de quinque radicibus cū aceto plurimum cōuenit, si ex zuccharo factus esset: si autē absq; aceto fiat, cum illo de quinque radicibus sine aceto cōuenit. SEN. Audiui quosdā, qui seminum loco vnc. j. radicū raphani addidere. BRAS. Equidem nonnulli sunt, qui ita parant, sed potius in gratiam quorundam medicorum, quàm quod ita cōmuniter parari possit, aut debeat. Alii etiam sunt, qui semina penitus derelinquunt. SEN. Reperiturne apud antiquos

quos hic syrupus? BRA. Non, quod sciuerim: quāuis apud antiquos sub oxymellis nomine multæ cōpositiones inueniantur, sicut est oxymel Iuliani, in quem plura ingrediūtur: cuius meminit Galenus ad Glauconē in cura podagræ à bilioso humore factæ, & Paulus lib. III. cap. XIII. Aderat & oxymel splenicum ad spleneticos optimū, & oxymel pro calculosis, quorum compositionum Paulus lib. V. I. cap. X. I. meminit. Nos autē hęc duo solūm prædicta in usu habemus. Optarim autē vt splenicum paratū seruares: nā optima cōpositio est ad spleneticos, & clausa vehementer aperit. SE. Si compositionem edocueris, in tuam gratiam parabo. SE. Hęc est, quam dicā, à Paulo præcitato loco sumpta:

Recipe corticis Radicis cap-

Scolopendrii (paris

Affari

Ireos

Florū iūci rotū di odorati

Florum cyperidis

Anisi

Cymini

Fœniculi

Acori

Fructus erices

Filiorū tamaricis

Salicis

singul. vnc. j.

} vniuscuiusq; vnc. ij.

Radicis Apii
Dendrolibani } vniuscuiusq; vnc. ij.
Scyllæ

Aceti xesta vna Mellis xestis tribus.
Guttæ Amoniaci Thymiamatis.

Præpara ad modū Scyllitici, & da cochlea-
ria duo. s. e. Multa simplicia enumerasti, quæ
an habeam, & quid sint ignoro. BR. Omnia
habes partim in examine enucleata, partim
quando parare volueris, edocebimus. Inter-
rim oxy mel scylliticū tractemus. Sed hoc cō-
modius fiet, si acerū scylliticū in primis per-
tractauerimus. s. e. Scire autē cupio de oxy-
melle composito, ad quid vrile sit. BR. A. Ad
omnia ad quæ simplex: sed vehementius ad
febres antiquas, bilē crassam, atque pituitam
attenuat, & omnes obstructions, præsertim
ventriculi, iecoris & splenis aperit, vrinā mo-
uet, calculosis prodest. Quod etiā Arabes fa-
rentur. Sed tuū modū aceti Scyllitici enarra-
se. Ego Mesuē præcise imitor: etenim scyllē
cortices accipio, nec intrinsecas nec extrinse-
cas, sed medias inter eas quæ in cetro sunt, &
quæ in circūferētia, & acu simul cō suo linea,
& xl. dierū spatio in vmbra siccati permit-
to, postea ligneo cultro in frustra cōminuo,
& pro omni libra huius comminutæ scyllæ,
aceti boni lib. viii. idicio, & in vas vitreatū
arcti orificii impono obturoq; & deinde per
alios

*Acetū scyl-
liticum.*

alios XL. dies soli expono, postea colo. Itaq;
 acetum præparatū est. Antiqui autē præpara-
 bantne hoc modo. BR. Paul. lib. VII. cap. XI.
 hoc modo conficit. Accipe scyllæ cādidæ in-
 minutas partes concisæ, & diebus XL. in vm-
 bra exiccatae & rursūm purgatae, minas sex,
 aceti boni sextas xij. operculato vase ponas
 sub solem per dies LX. quibus transactis scyl-
 lam expressam abiice, & acetū excolatū in
 vas reponito. SE. Inter hoc Pauli & illud Me-
 sue multa differentia non est. BR. Nō equi-
 dem. Alii etiā conficiēdi modi à Paulo edo-
 centur: nempe aliqui scyllæ minam vnā in
 aceti sextis sex recipiebant. Alii viridis scyl-
 læ idem pondus in sex aceti minas cōdunt,
 quod tamen cæteris acutius est. SEN. Paulus
 mentionem non facit quòd medii cortices
 sumi debeant. BR. Subintelligere oportet, &
 à Dioscoride lib. I. I. I. animaduertitur, vbi
 hanc compositionem scribēs, inquit: Scylla,
 quæ sit alba deligitur, huius crudæ direptis
 duris & extrinsecus positis omnibus, tene-
 ram medietatem per minutas partes reci-
 dunt, & filo suspendunt ex interuallo, ne se
 contingant segmenta per dies XL. in vmbra,
 donec assiccentur: deinde cum arida erunt,
 in aceti optimi xij. sextarios mergunt, vt die-
 bus septem patiaris esse sub Sole, obtura-
 tis diligenter vas: post eum numerum die-

rum scylla eximitur, calcatur, abiicitur, acetum ipsum eliquatur, transfunditur, reponitur. *SE.* Video apud antiquos in tempore expositionis ad solem differentiã esse. Cur autem medios cortices, & non extremos accipiunt? *BR.* Hoc non immeritò faciunt, quia superficiales partes tũ nimis siccae sunt, tum ob solis ardorẽ & actionẽ venenosã effectã sunt: partes verò, quã apud centrũ sunt, humiditate nimia abundãt. Vnumq; adde, non esse recipiendos cortices nimis crassos, nec nimis subtiles, sed scylla, quã sumis, medio-crem substãtiã habere debet. Tamẽ & Dioscorides aliorũ compositiones recẽset. Nẽpe aliqui pondo scyllẽ in sextarios aceti quinq; demittunt. Nec deerant, qui acerrimũ acetũ pararent alio modo, quã cõficeret suũ acre Paulus: etenim repugnãt tunicis cortices, & exarescere non permittunt, statimq; musteas ac recẽtes alias pari mẽsura cõiiciunt in acetum, & initio vii. mẽsis eximũt. *S.* Hoc acerrimum esse debet, vt ferẽ gustu tentari non possit. *BR.* Tamen eo antiqui vtiebantur. *SE.* Gaudeo cum viderim & antiquos in suis cõpositionibus diuersos, vt nullus inueniatur, qui eandem compositionem eodem modo confectam paret. Recentes igitur reprehendendi non sunt, quoniam & hoc semper fuit antiquorum vitium. *BR. A.* Si tu antiquorum comp

co
nies
cior,
tates
ciori
diger
cõpo
quã
quã
varia
uerim
rum
muta
vsu v
tur, q
artẽ I
tius q
uertur
hanc a
quum
Succu
merat
à Mest
xxiii.
prodes
nam e
ni vom
machi
dentes

compositiones contemplaberis, statim inuenies diuersitatem esse, quia cōpositio efficacior, & minus efficax redditur: quas diuersitates medicus cognoscere debet, ne inefficaciori remedio utatur, quando efficaciori indigemus, & ecōtrario. In recentiorum autem cōpositionibus diuersitas est in simplicibus, quæ aliam intentionē pharmaco tribuūt, & quæ morbo potius cōtraria est. Hoc est, quod varias compositiones dāno, nō quia nō nouerim antiquos etiā pro varietate ingeniorum & diuersarum etatum cōpositiones immutasse: hoc enim in nostra hac facultate usu venit, ut aliqui in qualibet ætate nascantur, qui sibi arrogēt. Vnde Plinius medicinā Interpolē appellat: hi (ut videantur potius quàm sint) omnia immutāt, omnia peruertunt, adeò ut multis occasionem dederint hanc artem inconstantissimā appellandi, quum nulla constantior, firmiórue sit. **SE N. Succurritne tot affectibus, quot Mesue enumerat hoc acetū?** BR. Imò & pluribus quàm à Mesue dicantur: nam Plinius cap. II. libri XXIII. inueteratum magis probari docet, & prodesse acescētibus cibis. nam gustatū pœnam eam discutit: etiā prodesse his qui ieiuni vomūt. nam callum faucium facit, ac stomachi: odorē oris tollit, gingiuas adstringit, dentes firmat, colorē meliorem præstat: tar-

ditatem quoq; aurium gargarizatione purgat, & transitum auditus aperit: oculorum aciem obiter exacuit, comitialibus, melancholicis, vertiginosis, vuluarum stragulationibus, percussis, ac precipitatis, & ob id sanguine conglobato, nervis infirmis, renu vitiiis perquam vtile, cauendu exulceratis. Adde à Dioscoride plura alia dici, quàm à Plinio scripta sint, sed in genere vehemèter incidit. SEN. Quum apud authores tot diuersitates inueniantur, quomodo cōfecturus sum ego? B R A S A. Apud Latinos diuersitates solum in tempore sunt. SEN. Fuerèné alii antiquiores Latini, qui præter Pliniū de hoc acetō tractarent? B R. Columel. lib. XIII. capite XXXIII. acetum scylliticū, & eius compositionem edocet, parū à Plinio differēs, nisi in numero dierum, quo insolatur. Palladius in Julio mense capite octauo, de hoc acetō agit, & præparandi modum ostendit: qui & ipse in diebus insolationis differt. SAN. Plinii locum non indicasti, quo hoc acetum parare docet. B R A S. Et locum indicabimus, & verba afferemus, vt eius more conficere possis. Locus est xx. lib. capite IX. Vbi de scylla agit, inquiring: Scyllarum in medicina alba est quæ masculus, fœmina nigra: scylla quæ cãdidissima fuerit, vtilissima erit. Huic aridis tunicis direptis, quæ reliquū è viuo est, cōsutum

futu
Pos
aspe
la p
tium
cadu
accip
tollit
ditur
non
de
Sed
extin
præb
quid
stro
parā
poris
iam
rafi.
rare
lenti
quem
mica
doqu
domu
& tri
qui d
Carn

futum suspenditur lino modicis interuallis.
 Postea arida frustra in cadum aceti quàm
 asperrimi pendentia immerguntur ita, ne vl-
 la parte vas contingant. Hoc fit ante solsti-
tium diebus XLVII. Gypso deinde oblitus
 cadus ponitur sub tegulis, totius diei solem
 accipientius. Post eum numerum dierum
 tollitur vas, scylla eximitur, acetur transfun-
 ditur. SE. A Mesue non parùm differt, is tamen
 non est. Hoc etiam loco Plinius eius vires
 describit, inter quas hoc mirum dictu ponit:
 Sed tanta (inquit) vis est, vt auidius haustum
extinctæ animæ momento aliquo speciem
prebeat. SE. Mirum dictu hoc est. BR. Mirum
 quidem, sed non impossibile: nempe & no-
 stro tempore huius generis ardentes aquæ
 parantur, quæ semimortuos per aliquod tem-
 poris spatium reuiuiscere faciunt. SE. Scio, &
 iam ego tuo nomine parauit. BRA. Alias pa-
 rasti. Nunc verò vnã ab aliis diuersam pa-
 rare incipies in gratiam illustrissimi & excel-
 lentissimi HERCVLIS Ducis Ferrariæ quarti,
 quem nobis Deus optimus diu seruet, de qua
mira plerunq; vidi, adeò vt tres guttæ quan-
doque aliquem adeò reuiuiscere fecerint, qd
 domui suæ opportuna disposuit, testatus est,
 & trium dierum spatio adhuc superuixit,
 qui debebat eadem hora mori. Nonnulliq;
 Carmelitę indicarunt hanc compositionem
 eam

eam esse, qua Clemens septimus Pontifex maximus vita ferè destitutus, p aliquot dies superuixit. Sed Deus optimus, qui gregem suum ab eo pastore liberare voluit, huius aquæ vires confregit. Tamen hæc compositio, quam faciemus, illa adhuc potentior est, quam pontifex hausisse dicitur. *SE.* Quidam author noster, qui Seruitor inscribitur, alios quosdam modos acetum scylliticum parandi docet: at ego quæ imitari debeam ignoro.

BR. Quum antiqui inter se dissidentes sint, & potissimum in tempore, quo insolatur: propterea à tua consuetudine te dimouere nescirem, vt Mesuë sequaris, qui à Græcis, & Latinis parum euariat, & in tēpore insolandi xl. dierum spatium accipit, quod tempus apud medicos in pluribus criticum est. Scias autem quemadmodum mulieres nostræ singulis annis oleum rosaceum parāt, vt eo per totum annum vtantur quando opuserit, ita antiquiori tempore quisq; acetum scylliticum pro vsu domus cōficiēbat, nec paulatim exhibere verebantur quousque ad cyathum vnum & duos sumerēt. Sed de hoc aceto satis. *SE.* Igitur de oxymelle scyllitico loquamur. *BR.* Loquamur, postquā Græci, Latini, & Arabes de aceto scyllitico inter se differunt. Sed quomodo hoc mel scylliticū paras? *SE.* Mesuen sequor, nempe accipio mellis de-

spuma

spuma
duas
mar
rit.
quan
glut
quib
vent
ad v
nem
ficer
Ego
desp
sue
mus
poni
cere
cibus
aceti
cani
quod
rem
quan
Dein
de h
BR.
lib. v
mem
lueri

Spumati libras tres, aceti scyllitici libras
 duas, simul coquo cū facilitate, semper despu
 mando, quoad perfectā syrups formā habue
 rit. Quo confecto, ad medicos vsus seruo,
 quando materiæ valde frigidae sunt, valde
 glutinosæ, & tenaces, & quæ in locis sunt, à
 quibus difficulter euellūtur: valet etiam ad
 ventriculi, capitis, & viscerum ægri tudines,
 ad vesicæ mollificationem, & ad eructatio
 nem acetosam. BR. Quomodo sine aqua con
 ficere potes? SE. Ego aquam non addo. BR. B.
 Ego autem addendā puto, vt postea semper
 despumando coquatur: & hoc est, quod Me
 sue dicit, & perficitur decoctio eius, vt dixi
 mus in speciebus secaniabim. Ibi autē aquā
 ponit. Ideo iudico, q̄ aquæ libras III. iniie
 cere debeas. Nā sicut in secaniabim de radi
 cibus aqua est duplū aceti, ita hic aqua duplū
 aceti esse debet, etiam aqua in simplici se
 caniabim acetū in maiori copia superat. Sed
 quod dixi, satis est. Sēper autē ob perfectio
 rem cocturā aquā iniicerē, & ob eā causam,
 quam dicit Mesue in oxymelle simplici. SE.
 Deinceps semper ita agā. Antiquiores autem
 de hoc oxymelle scyllitico tractarūtne?
 BR. De hoc nunquam, sed Paulus Aegineta
 lib. V. I. c. XI. alterius oxymelitos scyllitici
 meminit, quod in tua officina cōfectum vo
 luerim, appellabiturq; oxymeli scylliticum
 com

compositum .SE. Eius compositionem, ni pi-
geat, edoce. B R A. Hæc est, quam dicam:

Recipe Interaneorū mollium Scyllæ lb. ij.

Aceti acrioris albi xestas xv.

Piperis } ana vnc. ij.

Petroselini Macedonici } ana vnc. ij.

Dauci Cretici } ana vnc. ij.

Ameos } ana vnc. ij.

Anisi } ana vnc. ij.

Nardi Gallicæ } ana vnc. ij.

Libyftici } ana vnc. ij.

Affari } ana vnc. ij.

Cardamomi } ana vnc. ij.

Spicæ nardi } ana vnc. ij.

Amomi } ana vnc. ij.

Rha Pontici } ana vnc. ij.

Fœniculi } ana vnc. ij.

Seminis Cymini } ana vnc. ij.

Laserpitij } ana vnc. ij.

Zingiberis } ana vnc. ij.

Pyrethri } ana vnc. ij.

Hysfopi Cretici } ana vnc. ij.

Costi } ana vnc. ij.

Pulegij } ana vnc. ij.

Menthæ viridis, fasciculum vnum.

Rutæ viridis tenerioris caules quinque.

Mellis Attici xestam vnam.

Hepsematis, id est, sapæ, xestas duas.

Apij, viridis fasciculum vnum.

Interanea scyllæ candida concisa conice in
 acetum, & per dies septem sub ardentissimo
 canis estu macerari finito, deinde scyllã sub-
 leuans, arida quidẽ iam concisa, viridia verò
 integra aceto insere, & post septem dies rur-
 sum omnia extrahens, aceto immitte mel cũ
 hepsenate: quibus decoctis vsque ad crassi-
 tudinem in vasculo vitreo reconde. Hæc est
 Pauli cõpositio, qua (inquit) vel ante pran-
 dium propinationis loco vti debemus, vel
 post cibum veluti in balsamento. SEN. Hæc
 certè magna compositio est. Mesue & ipse
 secundum Democritum scylliticum oxy-
 mel parare docet, sed cum isto nihil habet:
 omnino sum ipsum paraturus, sed opus erit,
 q̃ simplicia quædam edoceas. BR. Libenter
 fiet. SEN. Nunc de Oxyzacchara sermo fiat. *Oxyzac-*
 BR. Hermolaus Barbarus Oxymel simplex, *chara.*
 sic cum zuccharo fiat, & non cum melle, oxy- *Oxyfac-*
 facchar vocari inquit: & re vera, id est suum *char.*
 proprium nomẽ: sed alia cõpositio est quam
 vos pharmacopolæ pro oxyfacchar paratis,
 & corrupto vocabulo oxyzacchara dicitis.
 SENEX. Est compositio Nicolai, quæ recipit
 tres res, acetum, succum granatorum & zuc-
 charum. BRA. Ego quandoque ex solo aceto
 parari iubeo, quandoq; ex solo granatorum
 succo, quandoque ex vino omphacio, quan-
 doque ex limonum, vel arantiorum vocato-
 rum

rum succo, vt fumenti conuenit. Nicolaus per hunc ordinē suū oxy sacchar fieri iubet. vt recipiatur zucchari libra vna, succi malorum granato. ꝑ. viij. aceti ꝑ. iij. ponatur ad ignē in vase stāno circūlito, & bulliat semp spatula agitādo, donec ad quātitatē zucchari vel ferē deueniat. BR. Est potus suauis, qui febriū tertianarū in flāmationes sedat, qui bilē in vētriculo purgat, qui etiā plurimū aperit. Et oxy sacchar loco oxymellis tutius vti poteris: quoniā ratione mellis ita nocere nō potest, vt oxymel facit. Quippe certus sum si Hypocrates & Galenus saccharū nouissent, oxy sacchar cōponēdum voluissent, minori dispendio, quā oxymel. s. E. Gaudeo quoties apud nos aliqua esse inuenio, quæ antiquioribus illis recondita, & occulta fuere. B R A S. Certum est, omnia non nouisse antiquos, in multis tamen diligentiam habuere. In vno autem in oxy sacchar te attentum faciam, ꝑ zuccharum non clarifices. SENEX. Ita semper paro. B R A. Bene est. SENEX.

Mel violatum.

MEL violatum considerandum præter miseramus. B R A S. De illo agendum erat, quando de syrupo violato ex infusione violarum loquebamur. Vt autē de ipso perfectē loquamur, quibus vtaris edoceas. SENEX. Ego in mea officina mel violatum, & zuccharum violatum habeo. Zuccharum violatum

latum
cuique
floru
latum
sicut
infusi
paro.
tes, qu
ab eod
bes, qu
quidem
duaru
etiam
rarus
modu
egisti.
co. Te
cet, à
purissi
laum,
ponatu
igni a
cultro
per mi
Quand
Siccitat
rimum
P Au
vid

latum eodem modo paro, quo rosatum, vnicuique libræ zucchari vnc. iiii. violarum. i. florum violarum exhibens. Etiam mel violatum ex infusione eodem modo conficio, sicut rosatum ex infusione rosarum: quia ex infusione violarum & melle, mel violatum paro. BR. De violato zuccharo errare nō potes, quia à Mesue perfectā normam habes, & ab eodē de violato melle etiā regulam habes, quia vel fit colatum, vel non colatum. Si quidem calatum fiat, Mesue regulā tribuit, duarum violarū partes sint, & sex mellis, vt etiam in zuccharo facis. Tamē huius mellis rarus vsus est. Si verò colatū facias, vnus est modus cū infusione violarū, de quo superius egisti. Alius est modus ex puro violarū succo. Tertius est modus, qui mihi summè placet, à Nicolao factus, vt in x. li. albissimi & purissimi mellis despumati (secundū Nicolaum, secū dū nos autē mel ad aurū inclinet) ponatur succi recentium violarum li. j. cū igni apposita sunt, adde violarum recētium cultro incisarum libras iiii. & bulliant semper miscendo, ad consumptionem succi. s. e. Quandoque solebam hoc modo parare. BR. Siccitati pectoris, & lenta febre affectis plurimum conuenit.

SENE X.

Diamo-

Paucissima inter syrupos consideranda videntur. Si quid sit, Diamorum est. BR. *plex.*

An inter syrupos Diamorum numerari debeat, necne, in dubio est, tum quia Mesue inter genera Loch (vt eius vocabulo vtar) numeravit, tum quia syrups more non bibitur. Sed de hac re digladiari non liceat, modò cõpositionem ipsam cognoscamus. Quod genus Diamorum paras? SEN. Quod omnes alij, illud scilicet quod à Nicolao edocetur, qui in hunc modum conficit:

Recipe mororum celti lib. *ss.*
 Mororum bati lib. *ss.*
 Mellis lib. *ss.*
 Sapa vnc. *iiij.*

Ita etiam conficio: Sumo succum mororum cum melle & sapa in vase æreo stanno circumlito, & suaviter decoquo: cum autem auctum sit cognoscere volo, guttam supra marmor pono: & si inhæreat, coctum est: adeo autem inhæreat, vt si digito tangam, resiliat, tunc coctum est: hoc visio percolo, & in vase stanno circumlito vsui referuo. BR. Vsus eius magnus est in palati excoiationibus, quando vna deciderit, & materia aliqua impletur, vbi in gula ardor persentitur, aut feruor quidam ingens. In principio etiam synaches plurimum valet. Sed Mesue aliam compositionem habet, quam Diamorum appellat, in ea distinctione vbi de Loch tractat, quam etiam plures faciunt, & quam ad omnes guttu

gutt
 ad o
 Reci
 M
 R
 M
 Coq
 spils
 plex
 ior n
 A
 M
 C
 Su
 SE. E
 vidi.
 & ha
 adm
 addi
 comp
 loca
 tur: 8
 comp
 dem
 Dian
 ra an
 docer
 incip
 ra in

gutturis & vuæ apostemata valere dicit, & ad omnem præfocationem:

Recipe succi mororū dulcium } ana lib. j. β.

Mororum de sceni

Rob

Mellis } ana

lib.

j.

Coquatur cum facilitate vsque ad mellis spissitudinem, & serua. Appellaturque simplex Diamorum. Sunt autem qui cum maior necessitas ingruit, addunt:

Aluminis

Myrrhæ

Croci

Succi agrestæ

} ana

partes

æquales.

SE. Ego nunquam hæc vel addidi, vel addere vidi. BR. Ego autem in Diamoro quandoq; & hæc & alia (vt opus est) addo. Sed vnum admonéo, Mesuen huic compositioni hæc addidisse, quæ à Galeno adduntur vi. lib. de compositione medicamentorum secundum loca, qui liber à barbaris Miamir nuncupatur: & quæuis eadē præcisè à Galeno in hanc compositionē non iniiciantur, tamen eandem intentionē sequitur. Eo enim loco duas Diamori cōpositiones describit, quarū altera andromachi, altera ipsius Gale. est. Gale. docet nos puro succo vti debere phlegmone incipiente, & ego eo vtor, quum recētia mora in sua arbore pendēt: alio enim tempore

cum defunt mora, eorum succus melle mistus servatur: tamen sine melle vehementius repellit. Quod in phlegmonu principiis queritur, post principiu, q̄a simul repellere, & re solvere, indigemus, tunc cu melle convenit: Tamen Gale. in principio simul cum succo quadoq; rhū. i. sumachium dictu miscebat, quadoq; omphaciū, quib. deficientib. rosaru flores sumebat aut siccas rosas, aut balaustiū, aut gallā, aut thus, aut hypocisthida, aut succu lentisci, aut (vt breuib. expediat) aliquid adstringens, quod vim repellēdi habeat. Et hæc est in principio omniu phlegmonu intentio repellere: post principium ad concoquendum myrrha & crocus adduntur, postquam coctio facta sit, iniiciendū est aliquid discutiens, vt nitrum, a phronitrum, sulphur, vel organum, vel pulegium, vel thymum, vel aliquid simile. s. e. n. Quomodo parabat

Diamo - Galenus suum Diamorum? BR. Hoc modo:
rum compositum. Recipe mellis lib. j.
 Succu mororum rubi lib. v.
 Croci } ana 3. j. β.
 Myrrhæ }
 Omphaci 3. j.

Hic modus Diamori à Pau. Aegineta li. vii. c. xiiii. *Diamoru cōpositū* appellatur, quod à Gal. Diamoro in aliquib. & in simplicium ponderibus differt. Est autem Pauli Diamori

ri compositi descriptio ea, quæ subsequitur:

Recipe mororū succi cotylas sex, coquas
ad strigmenti balneorū crassitudinem.

Croci contriti denarium j.

Myrrhæ denarios ij.

Omphacij denarium j.

Schisti lapidistriobolum

Mellis cotylam vnam.

Decoquito quousque crassitudinem induat.
SEN. Si Paulus Diamorum compositum hoc
appellat, necesse est, q̄ simplex prius edo-
cuerit. BRASA. Imò id egit: nam eodem loco
duo Diamori simplicis genera ponit: Al-
terum ex mororum succi sextariis tribus, qui-
bus antea decoctis ad consumptionem ter-
tię partis, iniice mellis sextariū vnum, & de-
nuò ad mellis spissitudinem decoquito. Al-
terum ex succo mororum batinorum, id est,
ex rubis nascentium facit, quod primo ad-
stringentius est. propterea & Galenus vel ex
moris celsi, vel rubi conficit. Sed ex rubi mo-
ris magis laudat. SE. In tā ampla authorum
discordia quid agēdum mihi est? BR. Lauda-
rem ego, vt duo hęc Diamori simplicis gene-
ra, quæ à Paulo fiunt, seruares: nam post pri-
mū, secūdo vteremur. Si deinde vehemētiori
repercussione indigeremus, repellentia, vt
Gal. facit, addemus: quādo resolutione opus
erit, resoluentia iniiciemus: Hi autem au-

res sapam non ponūt, quæ in hac cōpositio-
 ne mihi summè displicet, quanuis & à Sera-
 pione, & à multis aliis addatur. SEN. Cùm
 etiam Hali x. lib. eius practicæ aliam com-
 positionē huius Diamori sequatur, & aliam
 Melue in capite de Squinātia, quam ego imi-
 tari debeo: BRA. Si duas Pauli simplices cō-
 positiones habere non vis, simplex Diamo-
 rum ex moris celsi, vel moris batinis confi-
 cito, quod solum habeas: medici verò pro
 agrorum necessitate, secundum varia mor-
 borum tempora addent. Si autē (vt officina
 tua copiosior sit) diamorum compositū ha-
 bere studeas, illud ex Galen. præadductum,
 magis quàm id ex Paulo parato. SEN. Cùm
 Nicolai diamorū sapam recipiat, estne idē
 modus apud omnes tum antiquiores tum
 recentes, parandi sapam? BR. Rem discutiē-
 dam moues, quæ magni momenti est in no-
 stra arte. Sed posteaquam in hanc arenā de-
 scendimus, omnia cūm recentium, tum anti-
 quorum volumina euoluemus, quoad tibi
 pro parte satisfactum esse cognoscamus: &
 hoc tāto libētius agemus, q̄a sapa vnū est ex
 his, quæ in simpliciuū examine tua incuria o-
 missa sunt. Ab Arabibus autē initiū sumā-
 mus. Cūm in Arabū, & Mauritanorū cōpo-
 sitionibus Rob, vel Robub, simplici vocabu-
 lo inueneris, sapā intelligere oportet: & hoc
 perpe

perpetuò. nam id vocabulum, succū signifi-
 cat: sapa verò per excellentiam succus appel-
 latur, quia vna excellens res est, quæ succum
 delectabilissimum facit. SEN. Vinum igitur
 erit Robub. BR. Duo exiguntur, vt aliquod
 sit Robub. Vnū, quòd sit succus: aliud, quòd
 sit inspissatus ad formam mellis. In aliis suc-
 cis ad sapatam ipsam exemplū sumimus, quā-
 do de eorum inspissatione tractamus, fiat ad
 formam Rob, vel Robub, id est, ad formam
 sapa. Omnis ergo inspissatus succus Robub

Sapa.

dicitur, sed per excellentiā sapa simplici vo-
 cabulo Robub vocatur. Vt autē verè sit Ro-
 bub, opus est in primis, quòd succus defæca-
 tus sit, deinde per solis aut ignis calorē tan-
 tum inspissetur, vt sine corruptione longo
 tempore seruari possit. Vnde Ferrariēses mu-
 lieres per duos & tres annos sapatam integrā
 seruant. Antiqui duo genera sapa, imò tria
 habebant, per varias cocturas distincta. Vnū
 genus erat, quod ebulliendo, ad tertiam par-
 tem resoluebant: aliud ad dimidium. primū
 à Græcis σάπις ἢ ἑψήμα, id est, Sireum, vel

Hepsema.

σάπις.

Defrutum

hepsema, Latini sapatam vocant, secundū De-
 frutum dicitur. hoc Plin. lib. xiiii. ca. ix.
 docet, inquiens: nam Sireum, quod alii he-
 psema, nostri sapatam appellant, ingenii, non
 naturæ opus est, musto vsque ad tertiam par-
 tem mensurę decocto. Quod vbi factum ad

silla

dimidium est, defrutū vocamus. Omnia in adulteriū mellis excogitata. Et lib. x x i i i. cap. i i. inquit: Vīno cognata res sapa est, vīno decocto, donec tertia pars supersit: ex albo hoc melius. sē. Igitur ex tribus partibus duas resoluebant in sapa: BRA. Ita est. SEN. Ego autem Plinium intelligebam quod tantum tertia pars resolveretur, & duæ relinquerentur. BR. Ille non est Plinii sensus, quod ostēditur cum ex hoc cap. i i. lib. x x i i i. vbi inquit, decocto donec tertia pars supersit. Si quidem superest tertia pars, indicium est, quod alia duæ partes euanere. Imò & illud ex illo loco i x. cap. lib. x i i i. colligi potest, vbi inquit, Musto vsque ad tertiam partem mensuræ decocto. Sed quia hæc verba nō magis id significant, quam quod sola tertia pars resoluator, propterea id, quod sequitur, ostendit quod duæ partes resolui debent, & vna superesse. Sequitur autem, Quod vbi factū ad dimidium est, defrutum vocamus. ac si dicat, Sapa est quoties adeo resoluitur, vt tertia pars supersit: at in hac resolutione quando ad dimidium peruenitur, defrutū vocamus: cum verò vsq; ad resolutionem duarū partium transitus sit, est sapa, vel hepsēma, ab

Hepsēton. Hippocrate hepsēton vocatur. Nonius autem dicit suo tempore sapatam vocatam esse

Mellaciū. Mellaciū, forte quia mel recipiebat, vt nonnullæ

nullæ ex nostris mulieribus faciunt: vel quia
 loco mellis utebantur, cuius dulcedinem re-
 præsentat. Est & tertium genus, quod fit ex
 resolutione vnius partis ex tribus, & Calenū *Calenum.*
 appellabatur. *se.* Quod nostræ mulieres sin-
 gulis annis parant, quomodo appellari de-
 bet, aut in quo genere ponendū est? *BR.* Non
 est defrutum, neque sapa, neq; Calenū, quia
 ex quinque partibus quatuor resoluunt: for-
 tē quia vina nostra Ferrariensia adeò potentia
 non sunt, ex quinque enim situlis adeò
 bulliunt, vt vna tantū relinquatur. Quæ au-
 tem meliorem & suauiorē sapatam parare vo-
 lunt, vnas bene maturas deligūt, & pinsunt:
 aliter non est suavis sapa, & quæ faciliē putre-
 scit. Vt autē quidam acor è sapa adimatur,
 mulieres nostræ cydonia iniiciunt, vt simul
 bulliant. Si cydoniis carerent, poma alterius
 generis, modò dulcia sint, accipiūt. Decipiūt
 autem recentes, qui volunt hoc tertiū ge-
 nus sapæ dici carenum, quia tertia parte ca-
 reat. Imò illius sententiæ fuit Isidorus. At res
 aliter est: nam calenum dicitur à Caleno op-
 pido, & Caleno monte, qui distat XIII. mil-
 libus passuum plus minus à Capua capite &
 primaria olim Campaniæ vrbe. Nunc oppi-
 dis Ferrariæ propinquis vix similis est. Di-
 stâtque Calenus mons à Sessa nunc vrbe, nō
 Sinuessa, quatuor millibus passuum plus mi-

nus. In Caleno autem monte nunc nec oppi
 di vestigia extant. Hac hyeme ea loca visita-
 uimus, quoniam ab antiquis celebrata sunt,
 cum illustrissimus Princeps & patronus
 meus **HERCVLES** Estensis Dux Ferrariz
 quartus Neapolim ad **CAROLVM** v. Im-
 peratorē proficisceretur. Ad Calenum mon-
 tē equitauimus, vina Calena bibimus, quæ
 suauissima sunt. Propterea Horatius volens
 Mæcenatem allicere ex vino, vt secum in
 cœna sit, lib. i. Carminum Ode i i. inquit:
 Prælo domitam Caleno Tu bibes vnam. &
 Iuuenalis: Molle Calenum porrectura viro.
SEN. Vuarum igitur genera magis & mious
 sapam coqui faciunt? **BR.** Ita est, quia Calena
 vina, vt sapæ perfectionē & formā enancisce-
 rentur, solum indigebant resolutione vnus
 partis ex tribus. Nostra autē vina indigēt re-
 solutione quatuor partium ex quinque. Imò
 & ex Caleno monte phalerna vina, nigra,
 dulcia & spumantia veniunt. Nunc is locus
 idem nomen seruat: nam incolæ appellāt li-
 faluomi. **SE.** Possētne haberi vniuersalis re-
 gula sine hac mensura? **BR.** Posset, & hæc sit:
 Quodcunq; genus vix, aut musti acceperis,
 adeo bulliat, vt mellis formā acquirat. **SEN.**
 Si Græci in diamoro sapam non ponūt, mi-
 nor quod Arabes & recentes iniecerint: ne-
 sciòq; ynde ortū habuerit. Idq; dubiū mihi
 videt

videt
 ris af
 præse
 Rem
 spōd
 nonn
 lutio
 vtūc
 flami
 lac in
 ea ad
 men
 pam
 cius
 quæ
 & de
 alia
 & Ho
 nend
 & sup
 educ
 etiam
 rúm
 vtūc
 destil
 ram a
 posit
 fecer
 cente

videtur de re ipsa nunquid sapa in his guttu-
 ris affectibus, in quibus Diamorū conuenit,
 præsertim in principio sapa conueniat. BR.
 Rem arduam moues, in qua nō ita facilè re-
 spōdere possumus. Nempe Græci authores
 nonnulli in qua gargarismatibus & oris col-
 lutionibus, & ad inflammatas gingiuas sapa
 vtūtur. Aetius enim cap. xx. lib. v i i i. de in-
 flammatis gingiuis tractans, primò asininū
 lac in ore detinēdū esse præmonuerat: post-
 ea addit, & hoc quod ex vino ad tertiā vsq;
 mensuræ partē decocto apparatus, quod sa-
 pam dicimus, itēque Hepsēma & cap. l i.
 eiusdem v i i i. lib. idē Aetius vbi ea ponit,
 quæ his, qui in arteriis patiuntur, cōueniunt,
 & de arteriarum pharmacis loquitur, inter
 alia sapatam exhibet, quæ Sireum quoque,
 & Hepsēma appellatur: à vino autem absti-
 nēdū monet. & cap. l i i. vbi de asperitate
 & suppressa voce tractat, quando è pectore
 educere opus est, mel & sapatam addit. Paulus
 etiam Aegineta, vbi de raucedinis, arteria-
 rumve curatione loquitur, sifreo, id est, sapa
 vtūtur. Trallianus etiam lib. ii. cap. i i i i. de
 destillatione tenuis materiæ à capite in aspe-
 ram arteriam loquens, ex defruto & sapa cō-
 positiones facit, vbi de Diacodione sermonē
 fecerat: ex his fortè & similibus Arabes re-
 cētes in principio phlegmonum gutturis,
 sapa

sapa vtuntur, & eò præsertim quia Dioscorides lib. v. vbi de vino passò, & protropo disputat, inquit: Item, quod mullo decocto fit, & Sireum, ab aliis hepsema, & sapa dicitur. Si nigra euadant, pingua, copiosiq; alimèti erunt. Si alba, tenuiora. Si heluola, variatq; mediam vim vtriusque naturæ ferent: omnibus tamen vis adstringendi, continendique adiuncta. Arteriæ lâquidos ictus recreat. Ex his habes secundum Dioscoridem, sapã vim restringendi habere, & ex consequenti reperiendi: propterea ad inflammationes gutturis in principio valere sumi potest. Sed his omnibus Hippocrates oppositus esse videtur, qui in 11. lib. de ratione victus, inquit: Defrutum calefacit, madefacit, & subducit: calefacit, quod vinosum est: madefacit, quoniam nutrit: subducit quod dulce est. Vnde secundũ Hippo. colligere potes, in harũ inflammationũ in initiis sapã exhiberi nõ posse: propterea (salua semper Diosc. pace) in principio iustammationum asperæ arteriæ, aut partium oris, ego nunquam vterer sapa. s. e. Quid dixit Dioscorides? B. R. Esse adstringentis naturæ. Quod si sit, in principiis conuenit. Nempe ab omnibus antiquioribus medicis, & ab ipsa ratione animaduertitur in principiis repellentibus nos vti debere: postea resoluentibus, denique mitigantibus: quod

bis

bis aut ter à Paulo Aegineta libro tertio, ca-
 pite xxv. edocetur, & ab Aetio locis præ-
 citatis: quos si contemplerur, in principiis
 sapa non vitur: ab Alexandro Tralliano li-
 bro secundo, capite i. Galeno in sexto
 de compositione medicamentorum per lo-
 ca. SEN. Sapa quando fieri debet? BR. Quan-
 do vix sunt exquisitè maturæ: quanuis Pli-
 nius lib. xii. capite xx. dicat, ipsa quo-
 que defruta, ac sapa, cum sit cœlum sine Lu-
 na, hoc est, in sideris eius coitu: neque alio
 die coqui iubent. Præterea plumbeis vasis,
 non æreis, nucibus iuglandibus additis: eas
 enim fumum excipere. Nostræ autem mu-
 lieres poma cydonia, aut alia, si hæc desint,
 iniiciunt. Idem Plinius libro xvii. cap.
 xxxi. de tēporibus vindemiæ loquens, in-
 quit, hoc scilicet tempus, & defrutū coquen-
 di, silente Luna noctu, aut si interdiu, plena,
 Quæ à Ferrariensibus mulieribus nunquam
 obseruantur. SEN. Igitur sine sapa Diamo-
 rum parabo? BRA. Sine sapa: quippe Græci
 authores sine sapa conficiunt, & Alexander
 Trallianus lib. i. cap. xl. vbi anginae præ-
 sidia scribit, diamori simplicis & compositi
 confectioes edocet. SE. Quæ sunt hæc? BRA.
 Pro simplici diamoro conficiendo recipito
 succi mororum sextarios quinque, decoqui-
 to donec mellis liquidi crassitudinem con-
 tra hat:

trahat: deinde mellis sextarium vnum adiu-
cito, & iterum coquito, donec mellis densi-
tatem obtineat. SEN. Quomodo facio suum
compositum Alexander? B RASA. Nunc di-
cemus:

Diamorū Recipe succi mororum Sextarium vnum,
compositū Croci } Denariorum pondo duūm.
Alexādrī. Myrrhæ }
Omphacii tosti & in puluere redacti de-
narii pondo vnus.

Aluminis Denarium pondo duūm.
Mellis Sextarium dimidiatum.

Succus mororum per horā arefcat. inde igni
ad motus parum spissior reddatur: mel autē
iniectum ad tertias decoquito, & vbi gelaſce
re cœperit, pulueres quoque iniice: & sicubi
incidat vltus, vt ere. se. Tamen hoc composi-
to in principio vti non debemus. BRA. Non
equidem: imò ipsemet Trallianus vbi sim-
plex diamorum describit, hoc obseruandum
monet, vt *ἐπι τὸ ἀρχῆς*, id est, in principio ad-
hibeantur, quæ reprimendi vim habēt, *ἐν τῷ
ἀκμῆς*, id est, in summo vigore, quæ digeren-
di, *ἐν τῷ παρακμῆς*, id est, in declinatione,
quæ leniendi phlegmonem, mitigandique
facultate prædita sunt. Imò Paulus Aegine-
ta præcitat is locis mel in principio miscen-
dum esse non vult, sed in augmento solum.
Addimus autem nos mel, vt diu seruetur:
aliter

aliter breui corrumpetur, & diu feruari non posset. SEN. Cùm in simplicium examine mora prætermiserimus, ab re non erit, ea hoc loco tractare. BR. Id libenter faciam à recentibus initium sumens: nam ex his in antiquam harum rerum cognitionem veniemus. Apud nos duo mororum genera reperiuntur ex coloribus distincta, album, & nigrum. De albo moro nihil apud Theophrastum, Dioscoridem, Plinium, Catonem, Paladium, Columellam, aut aliũ ex antiquioribus, qui de re rustica aut plãtis locuti sunt. SEN. O rem miram, quam audio. Igitur antiqui album morum ignorarunt. BR. Ita videtur. SEN. Tamen sericum habebant. BRA. Habebant & bombyces, sed nigro moro utebantur, & suos bombyces isto pascebant: & si hi vermes nigro moro vescantur, sericum pulchrius, splendidiúsque fit. SEN. Fieri potest, quòd antiquorum aliquis de albo moro locutus non sit? Res est, quæ mihi ferè impossibilis dictu videtur. BRA. Nullus, præter Ovidium album morum, vel à longè descripsit. SE. Non possum nõ valde mirari de antiquioribus, & præsertim de Plinio omnium sagacissimo. BR. Fortè Plin. album morum præterit, quoniã à Theophrasto eius mentio nulla fit, quem in plantarũ historia adeò imitatur, vt eius simia verè dici possit. SEN. Nec

Mora alba

Nec illud dici potest, hos viros ideò album morum omisisse, quia arbor notissima esset, quoniam de valde notioribus historiã scripsere, & de vilioribus: & huius arboris foliũ ad pascendos vermes mollius est, quàm mori nigræ folium: & nunc tota Italia foliis huius albę mori vititur. Sed quo loco, & ad quod propositum de alba moro sermonem habet Ouidius? BR. Est in IIII. lib. Metamor. vbi Thysbes & Pyrami insolentes amores describit. Quippe locum quendam statuerũt, in quem ambo conuenirent: locus autẽ erat notissima morus, sub qua alter alterum expectare debebat. Ne autẽ carmina quaras, hæc sunt quæ dicam:

*Nẽve sit errandum lato spatiantibus aruo,
Conueniant ad busta Nim, lateantque sub
umbra*

*Arboris, arbor ibi niueis vberima pomis
Ardua morus erat gelido contermina fonti.*
Imò Ouidii sententia videtur, quòd omnia mora, prius alba fuerint: deinde ob Pyrami & Thysbes sanguinem, nigra effecta sint. Ideò deinceps cum seipsum perimit Pyramus, in hunc modum canit:

*Quòque erat accinctus, demisit in ilia ferrũ,
Nec mora feruenti moriẽs è vulnere traxit,
Et iacuit resupinus humo, cruor emicat altẽ,
Non aliter quàm cum vitiatò fistula plũbo*
Scindi

Sci
Et
Ar
Ven
Pu
SE. Ha
quæ
tur. B
sub re
& qua
apud
deince
vt arb
fangu
netin
Vol
Nã
SEN.
deam
ba m
cami
Aegy
haben
Ferra
rum
Non
arbor
iorep

Scinditur, & tenni fridère foramine, longas
 Ei aculatur aquas, atque ictibus aëra rūpit:
 Arborei factus aspergine cædis, in atram
 Vertuntur faciem, madefactaq; sanguine
 radix

Purpureo tinxit pendentia mora colore.

SE. Hæc mihi videntur anilia fabulamenta,
 quæ hyeme apud ignem puerulis recitan-
 tur. B R A. Fabulamenta videntur, sed quæ
 sub tegmine philosophiæ mysteria tegunt:
 & quæ possunt saltem testimonium reddere
 apud Romanos mora alba extitisse. Nam
 deinceps cum Thysbe se perimit, deos rogat
 ut arbor suæ cædis testis sit: & sicuti Pyrami
 sanguine tincta erat, etiam sui ipsius sangui-
 ne tingatur: propterea canit Ouidius:

Vota tamē tetigere Deos, tetigere parentes,
 Nā color in pomo est ubi permaturuit ater.

SEN. His nugis omisissis, ad rem nostram re- Mora ni-
 deamus. B R. A. Apud antiquiores authores al- gra.
 ba mora non extāt, sed nigra solum quæ sy- Sycami-
 caminea appellabatur, & sycomorora, id est, nea.
 Aegyptia ficus, & mora rubi. Sycomorū non Sycomorora.
 habemus. SEN. Arbor illa procera, quæ nunc
 Ferrariæ passim viret, quā vulgus sycomo-
 rum appellat, non est ergo sycomorus? B R.
 Non equidem: est tamen sycomorus procera
 arbor, sed ficui similis, quæ fructū moro ma-
 iorem, & ficu minorem gignit, dulcem, sua-

uem, & qui granula non habeat vt morū. se.
 Igitur sycomoro caremus. B R A. Caremus,
 ideo prætermittatur: extant apud nos mora
Mora celsi. nigra, quæ vulgò celsi mora vocatur, putant
 recentes ob arboris celsitudinem celsi mora
 nuncupata esse, sed apud antiquos absoluto
 vocabulo mora dicuntur, & cum mora dicun-
 tur, hæc intelligunt, quæ etiam appellat syc-
 camini: quauis hæc nomina Attica nō sint,
 vt Galenus lib. secundo de alimentorum fa-
 cultatibus docet. Sed (vt inquit) quibus pla-
 cet Atticismus, his non placet medicæ artis
 veritas. Ab Arabibus hæc mora, quæ à recen-
Tut. tibus celsi mora dicuntur, Tut vocatur, vt ex
 Serapione capi. cxxxii. de simplicium me-
 dicamentorum facultatibus colligere licet:
 eo autem loco Galenum adducit. Sūt igitur
 hæc mora, quæ supra arbores proceras nascū-
 tur, & quibus in mense Maio & Iunio vesci-
Maratha. mur, & quæ aduersari stomacho, & facile
 corrumpi Dioscorides & Galenus dicunt, ea
 quæ ab antiquis absoluto vocabulo mora di-
 cuntur. Sūt præterea mora bati, quibus Ga-
 lenus & Paulus ad componendū Diamorū
Mora bati. libentius vtuntur. In rubo nascuntur multūm
 differēte Callo. ab Hippocrate maratha nū-
 cupatur. Sed Hermolaus Hippocrate emen-
 dat, vt legendum non sit *μαρδα αρωδ βατς*,
 id est, maratha à bato: sed *μαρδα τὰ αρωδ βατς*,
 id est,

id est, n
 moro
 scentia
 aliud sū
 vulgò
 campo
 scula, s
 neris m
 summū
 hæc ad
 duci, B
 hæc om
 nius ho
 Colum
 Latinos
 bus & s
 men est
 aut aliu
 & bato,
 cabulis
 prius fec
 sunt, rub
 restris. v
 milis ve
 tem hab
 mæbato
 quid esse
 v o l v
 in spinis

id est, mora à bato, id est, rubo. Nos aut tria
 mororum genera in humilibus plantis na-
 scentia cognoscimus. Vnum supra rubum:
 aliud supra Idæum rubum. Tertium quod
 vulgò mora campagnola appellamus, inter *Mora canis*
 campos nascitur & inter arua, humilis arbu- *pagnola.*
 scula, spinosa, folia tamen rubi & eiusdè ge-
 neris morum duorum, trium, quatuor aut ad
 summū quinq; acinorum fert. sē. Possuntne
 hæc ad certa genera & communiora nomina
 duci, B R. Duo sunt Latina nomina, quibus
 hæc omnia significantur rubus & sentis. *Rubus.*
 Pli- *Sentis.*
 nius hoc nomen rubus scribit, & eo vtitur.
 Columel. hoc nomine sentis vtitur: vt apud *Rubus ca-*
 Latinos hæc duo nomina generalia sint, ru- *ninus.*
 bus & sentis: sed apud Græcos generale no- *Rubus*
 men est *βάρ*. Propterea cū apud Galenū, *Idæus.*
 aut alium authorem Græcum legimus *μῶρα* *Rubus ter-*
 & *βάρ*, hæc intelligimus. Sed nostri his vo- *restris.*
 cabulis differentias addunt, quod & Græci *Sētis cani-*
 prius fecere. Nam apud Latinos differentia *nus.*
 sunt, rubus caninus, rubus Idæus, rubus ter- *Sentis ter-*
 restris. vel sentis canis, vel caninus, sentis hu- *restris.*
 milis vel terrestris, sentis Idæus. Græci au- *Sētis Ida?*
 tem habent cynosbaton, baton Idæum, cha- *Cynosba =*
 mæbaton. S E N E X. Nondum edocuisti, *ton.*
 quid essent hæc mora apud nos. B R A S A. *Batō Idæū*
 V O L V S. Nunc id agemus. Mora, quæ *Chamaba*
 in spinis sunt supra rubos in senticetis, & *ton.*

pro tuendis nostris aruis à belluis & homi-
nibus, absolutè mora rubi dicètur, vel mora
sentis, vel mora sentis canis, vel mora bati,
vel batina. s. E. Hæc cognosco: & his vtor
in diamoro. BR. Dioscorides dicit nūcupari
mora vaticana. ab Arabibus Suleich dicun-
tur, vt Serapio testis est, capite c x x i i i i. sui
libri de simplicium medicamentorū facultatibus,
præsertim si ipsum Galeno cōferas, eo loco
quo de rubo sermonem habet. Adest & apud nos
in foueis, quæ agros disternant, & alienos
greges arcent, genus quoddam rubi breues
spinas habens & tenellas, ipsaq; arbuscula
tenella est, & flexibilis, hoc genus rubus
Idæus nuncupatur. s. E. N. Putabam in Ida
monte solū nasci. BRASAVO. Non dicitur
Idæus quia solū in Ida monte nascitur, sed
ob magnā copiam, quæ ibi viret: tamen & in
Ferrariēsisibus senticetis Idæi rubi pullulant.
s. E. Nos moris Idæi rubi, & rubi canis
indiscriminatim vtimur. Dic autem quæ sunt
apud antiquos illa mora parua valde nigra,
quæ in aruis nascuntur, & multum adstringentia
sunt? BRASAVO. A Græcis arbuscula illa
χαμαίβατος Chamæbatos, id est, humilis
rubi, vel terrestris rubus, vel sentis humilis
nuncupatur. hoc est genus illud rubi, quod
facit mora apud nos campagnola appellata,
quæ nigra sunt, parua, & ad
summ

Mora vati
cana.

Suleich.

Rubus
Idæus.

sum
bent
plan
de u
rau o
χου,
στρα
ναλδ
ναγν
rais p
ραξδ
ου δ
hæc
nera
hic q
le aut
statin
facit,
milen
nosba
habet
simile
inter
folio
Mih
strum
Id qui
comp
appell

summum quinque granula coaceruata ha-
 bent, de quo rubo Theophrastus. tertio de
 plantarum historia meminit, cū inquit, *ἴτε*
δε καὶ τὸ βάσις πλείω γένη μεγίστω δεῖχον-
ται διαφορὰν, ὅτι ὁ μὲν ὀρθοφύης καὶ ὑψὺ ἐ-
χωρ, ὁ δὲ ἐπὶ τῆ γῆς καὶ ὑψὺς κατὰ νέων. καὶ
ὅτι ἀρσιώπῃ τῆ γῆς, ριζὸς μὲν ὅμοια, ὅν δὲ
καλῶσι τινὲς χαμαίβατον. ὁ δὲ κωκίσβατον τὸν
καρπὸν κίτρινον ἔχει, καὶ παραπλήσιον τῷ
τοῖς ροιῶσι φύλλω. ὅσῃ δὲ δένδρον καὶ θάμνος με-
ταξὺ καὶ παράμοιον ταῖς ροιῶσι τὸ δὲ φύ-
λον ἀγνώσκειν. Quem si interpretari velimus
 hæc dicit: Amplius autem & rubi plura ge-
 nera maximam habentia differentiam, quod
 hic quidam rectus, & in altitudinē se habet, il-
 le autem in terram & deorsum inclinans: &
 statim cū terram attingit, iterum radicem
 facit, quem nonnulli chamæbaton, id est, hu-
 milem rubum appellāt. Ille autem, quē cy-
 nosbaton, id est, canis rubum vocāt, fructum
 habet rubentem similem illi punicæ, id est,
 similem cytino punicæ. Est autem mediū
 inter fruticem & arborem, & punicæ similis,
 folio amerinæ. Hæc Theophrastus. **SE N E X.**
 Mihi videtur Theophrastum voluisse no-
 strum rubum caninum in altum erigi. **B R A.**
 Id quidem absolutè nō dicit: sed ad alterum
 comparatione facta, qui humilis & terrestris
 appellatur, ideò dixit ipsum esse mediū in-

ter fruticem & arborem. s. z. Ex Theophrasto solum duo rubi genera sumi videntur. caninus & terrestris. tamē adest & rubus absolute. BRA. Apud Dioscoridem tria genera bati, id est, rubi, vel sentis tantum inveniuntur: Cynosbatos, de quo in primo lib. quem Serapio capite cxxv. Set appellat, & batos absolute, & batos Idæus: de quibus quarto libro tractat. Sed batos absolute, id est rubus. & rubus Idæus non differunt, nisi spinis & loci abundantia. Ideo apud Dioscoridē solum duo rubi genera inveniuntur, cynosbatos, & Batos. Vnde & Galenus de duobus solum tractat, de bato v. i. libro de simplicium medicamentorum facultatibus, & de cynosbato v. i. i. lib. Paulus & Aëtius eundem ordinem seruant: nam de bato & cynosbato duobus locis tractant, & de rubo Idæo nufquam, tanquam de eo, qui non est distinctus à rubo, nisi per teneritudinē, & spinas. Imò & Plinius solum de cynosbato & rubo differit, quanuis libro xxiiii. capite xlii. dicat cynosbaton habere folium vestigio hominis simile, & Idæum rubum tantum in Ida nasci, cum tamen apud nos sit, & eo loco multa rubi genera enumeret, quæ re vera à Theophrasto, Dioscoride, Galeno, & aliis distinctæ plantarum species ponantur.

S E N E X. Ignoro adhuc, quid per hunc tuum
inor

inordinatum discursum inferre velis. BRASSAVOLVS. Hoc inferre intēdebam, Theophrastum, Dioscoridem & alios Græcos sibi ipsis consentire, & esse tantum duo rubi genera, scilicet rubus absolutè, vel rubus terrestris, vel rubus humilis, & cynosbatos, id est, rubus caninus, quæ duo genera tantum enumerantur: nam rubus Idæus saltem viribus à rubo humili non differt: nec de illo Galenus, Paulus, aut Aëtius tanquam de re distincta tractant. Nec impedit, quòd Theophrastus videtur sentire tria esse rubi genera, humilem, magnum, id est, caninum rubum, & medium: quia ad duo reducuntur. Imò & Galenus in secundo libro de Alimētō. facult. solùm de duplici rubi fructu differit. Primò de rubo, postea de rubo canino. De rubo inquit: Rubi fructum nostrates homines à bato, batinum vocant. & denique addit: Omnia porrò, quæ ex mori succo medicamenta componuntur, ex huius liquore parata efficaciorē virtutem acquirūt. postea de rubo canis tractat inquires: Canis rubi fructus longè adstringētior rubi fructu existit, ideòque ventri supprimendo accommodatior. Rustici frequenter hunc existimāt tenui alimonia, vocantq; Cynosbaton, id est, canis rubum. Ut ergo in hac re finem faciamus, & deniq; receptui canamus

scito id genus sentis aut rubi, quod chamaebatos, id est, humilis rubus à Theophrasto vocatur, à Dioscoride, Galeno, Paulo Aërio absolutè Baton dici, à Plinio rubū, à Columella sentem. Est autè id quod mora campestris à nobis vocata gignit, quæ inter campos nascitur, & cum vindemia maturescit, nigraque fiunt dulcia, & ad summum v. aut vi. granula habentia. s e n. Illa sunt, quibus pro Bati moris in Diamoro cõficiendo utimur. BR. Illa conueniunt, & sumi debent. Illud autem quod à Theophrasto dicitur Cynosbatos, id est, rubus canis vel sentis canis, est ille met rubus, de quo Dioscori, Galenus, Paulus, & Aëtius agunt, & est ille, qui apud nos dicitur Roueda, qui in Ferrariensibus foueis passim inuenitur, ad arcendas belluas: & furaces homines à campis, facitque mora ad oliuæ magnitudinem. In Ferrariensi solo infiniti huius generis rubi inueniuntur. s e n. Nouimus: sed quid est rubus Idæus? B R A s. Considera Ferrariensis agri senticeta, rubos inuenies, qui paruas spinas habeant, raras, & qui magis tenelli sint, & eorum mora magis rubra sunt. s e n. Frequenter vidimus similes rubos, imò & sine spinis inuenimus. BR. Hic est Idæus rubus, qui in multis Italiæ partibus, præsertim per Apenninum sine spinis viret. Rustici Mediolanenses huius rubi Idæi mo-

ris l
mo
scit
prio
Mor
tem
in h
tz &
cani
Si qu
certè
quæ
pelle
diner
uio a
cum
tia g
Quæ
quæ i
intell
c c c
quid e
rum a
ni: nu
putab
amara
hil ali
nos vo

ris libenter vescuntur, nec spinas habet. ita in montibus Mediolano propinquioribus nascitur. Hæc mora ab incolis Namponi proprio gentis vocabulo appellantur. Hæc de Moris tibi dicenda videbantur: nisi in mentem venisset Seruium per fraga, Mora, quæ in herbis nascuntur, interpretari in Damocæta & Corydonis altercatione, cùm Poëta canit:

Qui legitis flores, & humi nascentia fraga.

Si quidem terrestria mora intelligit Seruius, certè deceptus est. At si intelligit vera fraga, quæ in Triphyllo nascuntur, ipse autem appellet mora in herbis nascentia ob similitudinem, quam fraga cum moris habent, Seruius ad stipulamur: nempe multa sunt, quæ cum moris affinitatem habent, & ex substantia granulosa & acinosa composita sunt. *SE.* Quæ sunt apud Auicennam Mora de sceni, Mora de quæ ipse amara esse fatetur? *B R A S A.* Eane sceni. intelligis, de quibus tractat libro *II.* capite *CCCCII.* *SEN.* Ea intelligo. *B R A.* Aliàs quid essent dubitavi, ob id quod dicit, Amarum autè, quod nominatur Morum de sceni: nulla autè mora amara inuenimus, ideò putabam in Auicennæ patria mora aliqua amara esse: sed postea animaduertimus, nihil aliud esse morū de Sceni, quam id quod nos vocamus Morū celsi. Morū autè, quod

Alfirsedu. ipse appellat *Alfirsedu*, & quod dicit secundum Semicam ficus currere, est Sycomorus, quam Latini Aegyptiam ficum vocat. Propterea Auicenna dicit magis loquendum esse de moro de sceni, quam de *Alfirsedu*. Vnde proprietates, quas ponit de moro de sceni, omnes sunt proprietates mori celsi, vel mori absolute Diotcoridis. *SEN.* Aliqui per mora de sceni, bati mora intelligunt, alii mora cynosbati. *BR.* Hi mirè decipiuntur, quia de rubo cap. cccc lxxix. & simul de rubo, & rubo canis pertractat. Idè apud ipsum nihil aliud intelligo, quam quod *Alfirsedu* sycomorus sit, & morum de sceni, Dioscoridis morum sit: quod vos celsi morum vocatis. Nec moueor, quod legatur esse amarum: quia interpretes errauit, & debuit interpretari acidum. Id apparet ex hoc quod de eius Rob tractare volens dicit esse acetosum, &c. *SE.* Non possum non credere quod dicis, quoad ab alio melius edocear. Sed vnum est, in quo de Plin. miror, qui dicat cynosbaton habere folium vestigio hominis simile. *BR. A.* Alias & ego admiratus sum: sed postea admirari desii, multa folia considerans, quae similitudinem soleae habere videntur. Theophrastus dicit habere folia *αγρῶς*: Hermolaus Barbarus legendum putat *ἄγρῶδες*, id est, humani vestigii forma, quia & hoc modo visus est Plin.

Plin. i
 lectio
 bro x
 nosba
 neruu
 BRAS.
 gat Pl
 dam i
 mus,
 esse P
 raid e
 habet
 buse y
 cynos
 per ne
 per v
 simila
 pulch
 velle
 specie
 lum a
 aut ly
 propi
 genus
 mus:
 lutè d
 pagne
 pio. r
 piunt

Plin. interpretatus esse Theophrastū, & eam
lectionem habuisse. SEN. Miror etiam cur li-
bro XXI III. capite XII III. Plinius dicat cy-
nosbaton ferè vuam nigram, in cuius acino
neruum habet, vnde Neurospastos dicitur.
BRAS. In hac re si per neruum lanam intelli-
gat Plinius, verum dicit, aut duritiem quan-
dam in medio. Si quid aliud, quid sit nesci-
mus, nisi cū Hermolao dicamus deceptum
esse Pliniū in cynosbato, quia smilax aspe-
ra, id est, hedera cilissima, vuas modo labruscæ
habet, tamè vt Dioscorides inquit, ab aliqui-
bus cynosbatos dicitur, vt in hoc vocabulo
cynosbatos decipiatur. Sed potius arbitror
per neruum lanam, aut duritiem quandam:
per vuā, morū ipsum Pliniū intelligere: nā
smilax vuā nigrā non habet, sed rubram, &
pulchro rubore insignitam. SEN. Plinius etiā
velle videtur apud Græcos Rhamnum rubi *Rhamnus.*
speciē esse. BR. Ita sentit Plinius, tamen nul-
lum authorem vidi (quod sciā) qui rhamnū,
aut lycium speciem bati poneret: fortè quia
propinquè nascuntur, ideo Plinius ad rubi
genus deduxit. Nūc breuibus receptui cana-
mus: quum ab authoribus mora batina abso-
lutè dicuntur, mora intelligas, quæ vulgò cā-
pagnola appellamus. S. E. Semper illa acci-
pio. B. R. Tamen alii sunt, qui illa non acci-
piunt, sed ea quæ dumetis supra cynosbatos,
id est

id est, rubos caninos nascuntur. SEN. Quæ est horum differentia? BRA. Quia rubi canini morum magis adstrigit quam humilis rubi. Sitôq; alba mora per infisionem fieri supra populum albam: idè nouum inuentum esse. Quare non mirum, si de illo antiquiores non meminere.

SENEX.

Rob nucum.

Diacarydion.

Vereor ne Rob nucum, quod Diamorum sequebatur, de tam longa mora conqueratur. Idèò his omisis, ipsum cõtèmplemur, quod Diacaridyon à Græcis dicitur. BR. Διακαριδίων, non Diacaridyon dici debet. In hac autem compositione quem sequeris? SE. Mesuen sequor, quamuis & Hali, & Serapio, in speciebus Rob, eandem compositionem faciant. BRA. Quomodo autem pâras? SENEX. Hoc modo secundum Mesuen:

Recipe succi exteriorum corticũ nucum in dieb. canicularibus lb. .iiij. decoque ipsum decoctione vna: deinde adde mellis lb. .ij. & decoque, donec incrassetur, & fiat sicut mel. Hæc est prima cõpositio, quæ à Mesue conficitur. BR. Alias nũc prosequaris. SE. Mesue in hoc Rob nucũ quatuor intètionès ponit. Prima est, si hoc medicamen pueris exhibeatur, aut mulierib. aut humidis natura, nihil aliud addit, quã quod simpliciter dictũ est. Secunda intentio, quando morbus est in principio, opus est styptica immiscere: vt sunt rosæ & balau

balauftia. Tertia intentio, quando morbus est in statu, opus est crocū & myrrhā cōmiscere. Quarta intentio, quādo morbus in declinatione est, baurach, & sal ammoniacus addenda sunt. In his intentionibus Græcos imitatur. Hæc em̄ cōpositio illis exhibetur, quibus à capite ad pectus & cannā pulmonis materia acuta & subtilis defluit, quæ quādoque eadem die suffocat, aut abscessum facit, qui breui perimit. Proter hoc Græci duas cōpositiones parant. Alteram *Dianucis simpli* *Dianucis simplex.* Alterā *Dianucis cōpositi*. Videōq; Mesuen hanc suam compositionem ab Alexandro Tralliano accepisse. In mellis aut̄ quantitate differunt, quia ex nucibus cōpositionē *Dianucis compositum.* facit, sicut etiam Diamorū fecerat: tamē conquendi modo considerato, in eandem ferē quantitatem veniūt, quia in mense Augusto nucs accepit, & exteriores cortices detrahit, quas in mortario contundit & exprimit, magmate proiecto succum mediocriter decoquit, & pauillum mellis addit, vt in compositione Diamorum, & deniq; ad mellis cōsistentiam elixat. In Diamoro autem accipit succi mororum sextarios v. & ad mellis liquidi cōsistentiā coquatur: postea sextarium j. mellis addit, & ad spissitudinē mellis coquit. Ita in compositione ex nucibus fiat, sumantur v. sextaria succi putaminis exterioris

ris nucis, & bulliant ad spissitudinem mellis
 liquidi: postea addatur sextarium j. mellis, &
 ad consistentiam mellis deducatur. Postea
 Trallianus ea addit, quæ nos putamus Me-
 suen ad verbū accepisse. Inquit enim infan-
 tibus & mulierib. & in principis sine aliquo
 addito esset exhibendū. In summo autē vi-
 gore addendā esse myrrham. In morbivero
 declinatione, sulphura & nitrum addit. Me-
 sue tamen differt, quia in principio rosas, &
 balauſtia cōmiscet: Alexander autem nihil.
 Paulus aut duplex Diacaryon facit: simplex
 & compositum. Simplex idem ferè est cum
 illo Alexandri & Mesues, nempe recipit succi
 contusi corticis nucū viridiū cotylas quinq;
 mellis cotylam vnā, & coquatur ad diame-
 trum, id est, ad conueniens corpus, quod est
 ad spissitudinem mellis, SE. Cōpositū nunc
 tractemus. BR. Compositum quidem docet
 Paulus, & de cōposito seorsum scribit, quod
 nihil aliud est quàm simplex: cui ea, quæ à
 Mesue accepta sunt, addit, & compositū vo-
 cat. Nempe, inquit Paulus, ab initio quidem
 statim, & in vigore, in oris inflammationi-
 bus miscere oportet croci & aluminis vniuf-
 cuiusque denarium j. myrrhæ denarios ij. In
 declinatione autem propter dissipationem
 nitri denarium j. sulphuris tantundem præ-
 dictorum, quantum cum succi, tum mellis.

SEN.
 com
 tratus
 esse: A
 plici
 misce
 que d
 tur: se
 plex
 tur, t
 chary
 ryo e
 nend
 Galen
 Null
 omif
 lus sy
 offic
 ticula
 iubea
 tutun
 qui, q
 com
 singat
 amin
 cerit.
 Ribe
 eovti
 habe

SEN. Mihi non placet in principio crocum
 commiscere. BR. Nec mihi. propterea arbi-
 tratus sum Paulū hoc modo intelligendum
 esse: Ab initio quidē statim opus est vti sim-
 plici Dianuce. postea sequatur: & in vigore
 miscere oportet croci & aluminis vniuscuius
 que denariū j. & hoc in principio non pona-
 tur: sed Alexandro concors in principio sim-
 plex detur: alia in aliis temporibus addan-
 tur, tūcque a Paulo lib. vii. capite xii. Dia-
 charyon compositum appellatur. De diaca-
 ryo etiam Galenus diffuse lib. vi. de compo-
 nendis pharmacis secundum loca agit. Imò
 Galenus huius compositionis inuentor fuit.
 Nullus enim ante ipsum ea vsus est. His autē
 omisis, alios syropos prosequamur. se. Nul-
 lus syrupus est à prædictis diuersus, quem in
 officinis habemus, nisi medicus aliquis par-
 ticularis vnum sibi finxerit, & pro se parari
 iubeat. BR. De his nihil ad nos, quippe insti-
 tutum nobis erat eos syropos tantūm prose-
 qui, qui & Ferrariæ, & per totam Italiam in
 communi vsu sunt. Si quis autem vnum sibi
 fingat, eo vtatur, & illum, vt sibi videtur, ex-
 aminet, si componendi canones bene dedi-
 cerit. SEN. Solebamus & in officinis Rob de *Rob de*
Ribes seruare, nūc autem non habemus, nec *Ribes.*
 eo vtimur. BRA. Et nullus est Ferrariæ, qui
 habeat. Venetiis autem multi sunt qui Ri-
 ben

ben seruant: tamen apud authores quid sit incertum est. Nempe apud Theophrastum, Dioscoridem, Galenū, Orribasium, Paulum, Aetium quærens inuenire non potui. Minus apud Catonem inueni, Varronem, Plinium, Palladium, Columellā. Soli Arabes de hoc succo, & de ipsa herba vel frutice locuti sunt. Nā Serapio capite cccxli. de Ribes tractans, solos Mauritanos refert, & nullos Græcos. Assuetus autem est, quum Græci de aliqua re loquuntur, ipsos primò adducere: quum verò nullum Græcum adducit, est Arabum inuentum, & res sua propria. Riben autē secundū Isaac heben Abrahā describit, plantam esse, quæ habeat capreolos recentes, rubros ad viriditatem tendentes, & habet folia magna, lata, rotūda, viridia, & habet grana, quorum sapor est dulcis, cum acetositate, & ipsa est frigida & sicca in secūdo gradu, & signū super hoc est acetositas eius, & stypticitas: omnesq; authores, quos Serapio adducit, inquirunt frigidam, & siccam esse in i. gradu. Auicenna, verò in iii. gradu dicit. Venetias quendam succū ferunt, quem ducunt esse Riben: deferunt autem Alexandria Aegypti inquierentes ex Damasco prius Alexandriam allatum esse, & quòd in Syria ingens copia nascatur. Alij ex Coraseni deferri tradiderunt. Vt autem de re ipsa agamus, scito arbu
sculam

scula
ad no
in m
horti
cisum
matu
habe
infrig
Alex
in sec
gidus
quā A
voca
tiarū
viret
quia
mag
vocat
virid
dunt.
nume
riben
iudic
tes ru
dicit,
ligun
simil
rapiō
incert

sculam quandam ex variis Apennini locis
 ad nos cōportari, quā ribem appellāt. & nūc
 in multis locis Ferrarię habetur, & in multis
 hortis viret: foliū vitis habet, sed minus in-
 cisum, & paruos racemos facit: qui quando
 maturantur, rubri fiunt, & saporem acidum
 habent, adeò vt ego putem in secūdo gradu
 infrigidare & exiccare. Et etiā is succus, qui
 Alexandria Venetias affertur (meo iudicio)
 in secundo gradu potius, quā in tertio fri-
 gidus & ficcus est. Ideò Serapioni potius,
 quā Auicēne credimus. Quod aut̄ nos ribem
 vocamus, & nunc Ferrarię, & Murani Vene-
 tiarū aliquibus locis, & Patauij, & Bononię
 viret, Mauritanorum ribes esse non potest:
 quia inquit suum ribem lata folia habere,
 magna, rotunda, viridia. Sed folia apud nos
 vocati ribes, rotunda non sunt, nec multūm
 viridia, sed ad figuram foliorum vitis acce-
 dunt. Adde nostrum ribem potius inter vuas
 numerari debere. Rhasis autē in Almanfore
 ribem inter fructus computat, & fructū esse
 iudicauit. At quia Serapio, capreolos recen-
 tes rubros ad viriditatem tendentes habere
 dicit, & aliqui per capreolos racemos intel-
 ligunt: ideo in hoc, cum nostro vocato ribe
 similitudinem habere videtur. Sed video Se-
 rapionem de ribe loqui, tanquam dere sibi
 incerta, & solum aliorum sententias sequi.

Ideo quid sit, ex ipso bene exprimi non potest. Ex alijs verò authoribus adhuc minus: quia nullus est alius, qui ribe pingat. Genuësis solus Arabe quëdã authorë citat qui de ribe hoc modo loquitur: Est plãta habes stipte rubeu, ad viriditatë declinë, teneru, cuius sapor est dulcis acetositate mistus, folia rotunda, viridia, & magna, cuius gra. petatur de Co rasceni, acidi saporis, de quo fit Rob. Hęc ille Arabs, quë Genuësis citauit, cuius nomen est Alhau, vt hinc habeas, & huc authorë inter fructus cõnumerare. Hoc admonere volui, quia multi sunt, q. succu ex quadã herba esse dicunt, imò Guilielmus Placëtinus ribe, acetosã herbã esse iudicauit, in eo deceptus, quia Mesue dicit, q. rob herba acetosë est in virtute eius. SEN. Noster igitur ribes, quem in hortis habemus, Arabu ribes non erit. BRA. Non erit. SE. Nec ribes apud Gręcos, aut Latinos reperitur. BR. Nec istud (quod sciam.) SEN. Quid est ergo, quod pro ribe habemus? BR. Intelligisne huc, quem Alexãdria Venetias deferunt, vel illum, qui ex Apennino petitur? SE. Vtrunq;. BR. De eo ribe, quë habent Veneti, ex Syria Damascu, Damasco Alexãdriã, Alexandria Venetias cõportatum, nihil aliud tibi dicã, quã quod supra ex Serapione & Alhau dictu est. De eo verò qui ex Apennino affertur, apud antiquos quid sit ignoro, in

ia v
por
esse,
hic r
scen
citra
pio
etiã
pro
aceto
nino
Ad i
cend
cis su
mor
hæm
omn
acuit
mor
est h
iori p
Nuc
syrup
se. N
syrup
num
& ego
nit, m
ciend
quã

ia viribus tamen conuenire arbitror, quia sa-
 por manifestè ostendit frigidum & siccin-
 esse, & etiã operationes: quare ad eadè valet
 hic noster ribes, ad què Damascenus. Dama-
 scenus enim (vt Auicèna inquit) acetositas
 citri, & omphacij vires habet. Quod & Sera-
 pio secundum Aben Mesuai testatur. Mesue
 etiã dicit esse in virtute herbe acetosæ. Vnde
 pro Ribe, citri succo, omphacio, succo herbe
 acetosæ, aut nostrovocato Ribe, qui in Apè-
 nino viret, vt possumus. *se.* Ad què valet *BR.*
 Ad ingentè calorem, & fites ingentes, ad in-
 cendètes febres, ad profluuiũ ex bile: cardia-
 cis succurrit, vomitũ sistit, appetitum excitat,
 morbidos & variolos sanat, bilem extinguit,
 hæmorrhoidas sedat, & ebrietati cõuenit, ad
 omnes abscessus pestilètis morbi valet, visũ
 acuit: imò vnum est ex his, quæ in pestilenti
 morbo plurimũ proficiũt. *se.* Egregius ergo
 est hic syrupus. *B.* Est equidè, & adhuc in ma-
 iori pretio esset, nisi citri succũ haberemus.
 Nũc verò ad alios syropos flectamus. *se.* De
 syrupis finitũ est. *BR.* Tam paucis vt imini?
se. Non pluribus, nisi infusionem senæ inter *Senæ in-*
 syropos numerare velimus. *BRA.* Et cur non *fusio.*
 numerabimus: nam cõcoquendi vires habet,
 & ego alio syrupo mista vtor, vt agro cõue-
 nit, magno eius præsidio. Sũt autè in ea cõfi-
 cienda pharmacopolæ dissidentes. Tu quo-

modo paras? SE. Hoc modo quem dicemus:

Recipe florum boraginis	}	ana	3.	j.	
Buglossæ					
Violarum					
Rosarum rubearum					
Aquæ fontis				lib.	j.
Mellis rosati colati				vnc.	ij.
Senæ				vnc.	ij.

Misce, & fiat infusio secundum artem. BRA. Nihil aliud addis? SEN. Nihil. BRA. Alij sunt qui zingiber miscent. SEN. Et ego id facio in hyeme scrup. zingiberis iniicio. BRA. Semper addendū est: quia ob id additur, vt quædā frigida qualitas à sena remoneatur, quæ ventriculum offendere solet, & flatus excitare: aliàs autem ob amaritudinem, quam habet, ventriculo commoda est. Sed à quo auctore accepisti? SEN. EX. A nullo, quia magistralis compositio in hac officina à centum annis citra confecta, doctissimi medicæ artis professores ita indixere, deinceps patres mei & ego profecuti sumus. BR. Tua autem præcitata compositio ab aliis in pondere multum differt. Ita enim conficiunt alij:

Recipe Senæ electæ				vnc.	j.
Florum boraginis	}	ana	3.		ß.
Buglossæ					
Violarum					
Rosarum rubearum					

Zinß

Zingiberis	ʒ.	ʒ.
Mellis rosati colati	vnc.	j.
Aquæ fontis	vnc.	vj.

Fiat infusio secundum artem. SEN. Hi mihi videntur paucissimam aque quantitatē accipere: opus enim est duas vncias ad minus resolui, ideo quatuor tantum supererunt.

BR A. Alij verò hoc modo parant:

Recipe Senæ optimæ	vnc.	j.
Zingiberis	ʒ.	ʒ.
Florum violarum	} ana	ʒ.
Bublossæ		
Boraginis		
Rosarum		

Deinde hoc modo conficiunt: Senam in x. aquæ fontis libras iniiciunt, & ebullitione vna ebullire faciunt: deinde supra alias res, scilicet flores & zingiber, quæ in vitreato vase sint, decoctum illud versant, & vas ad eò obturant, quòd nihil respirare possit. Itaque per iiii. horarum spatium dimittunt: deinde percolant, & in hoc quod descendit iniiciunt mellis rosati vnc. iiii. SE. Hi igitur mel rosatum in infusione non ponunt. BR. Non ponunt, nec poni debet, sed facta expressione addendum est. Inter se præterea differunt, quoniam hi senæ folliculos, illi folia: alij indiscriminatim folliculos & folia recipiunt, prius tamen pediculis, & paruis festucis abla-

tis. Alii senam ebullire non faciunt, sed cum
 aqua ipsa feruet, in eam senā iniiciunt: dein-
 de hanc aquam simul & senam in vitreatum
 vas iniiciunt, in quo flores & mel rosatū po-
 sita sint. Alii nō semidrachmam zingiberis,
 sed scrupulum imponunt, & per x. horas in
 infusione relinquūt. SEN. Quid igitur in tan-
 ta cōfusione agi oportet? BR. Hoc, quod nūc
 explicare conabimur. Sicut sena apud anti-
 quos incognita erat, & (vt Auerrois inquit)
 noua compositio est à recētibus excogitata,
 quæ in atrabilaris passionibus, scabie Galli-
 ca, lepra, pfora, & eiusdē generis aliis multū
 proficit, quæ ab atra bile dependent: propter
 hoc flores, quos cordiales appellāt, addide-
 re. In hac autem infusione ego nunquā præ-
 termittendū putarē polypodium, ad inten-
 tionem senæ, & passulas atq; sebesten, veluti
 ea quæ aluū emolliūt: qđ & in hac infusione
 requiritur: vbi etiā possūm, flores citrorum,
 aut limonum, aut arantiorū addi facio. SEN.
 Ergo & simplicium pondus & parandi mo-
 dum edoceas? BR. Hic est: Recipe Senæ o-
 ptimæ, simūlq; sint folliculi & folia, sed fol-
 liculi folia excedāt, & sit sena ex oriēte po-
 tius quàm ex Liguria aut Appulia delata: nā
 perfectior est orientalis: neq; multū antiqua
 sit, imò quantò recentior, tanto melior ʒ. j.
 Zingiberis radix vna parua, vel ad pōdus
 drach

drachmæ semis.

Florum boraginis. De buglof-
sa curæ non sit, quia borago }
est vera buglossa. } ana ʒ. j.

Violarum

Rosarum rubearum

Citrorum, vel limonum, vel arantiorum,
si habeantur.

Polypodii ʒ. ij.

Passularum ꝑnc. ʒ.

Sebesten num. x.

Et si quis domi hanc infusionē cōficiat, loco Sebestē, pruna damascena exiccata accipiat, & hoc modo fiat: Sumatur libra aquæ fontis feruentissimæ, quæ in vitreatū vas, in quo omnia præ dicta insint, iniiciatur: postea vas optimè obturetur, & per decē horas dimittatur, deinde exprimatur: sedde melle rosaceo an misceri debeat necne, medicus secūdum intēcionē ægritudinis, vel misceat, vel omitat: nam ad perfectionē infusionis nō exigatur. Si autē cōmiscere voluerit, sint quatuor vnciæ mellis rosati. Tamē consuetudo est, semper infusionē alicui syrupo immiscere, vt affectioni alteræ, quæ in agro reperitur, cōuenit: fortè mel rosatū cōueniet, tunc illo vti poteris. Nō mihi autē placet, senā in infusione ebullire, quæ ex sena superficiales partes solū experimus. Si quis verò senā in fer-

uentē aquā iniicere voluerit, & statim aquā
 cū sena supra flores immittere, nihil refert,
 modò sena nō ebulliat. Hæc autē infusio fit,
 vt horū simpliciu vires in aqua recipiantur.
 Nā infusiones quādoq; fiūt, vt malicia alicui
 ius medicamēti simplicis reprīmatur: Quā-
 doq; vt vires alicui medicameto cōdonētur:
 Quandoq; vt medicamentū lubricū effici-
 tur: Quādoq; vt vires simpliciu in aquā re-
 cipiantur, quod in hac infusione senæ fit. De
 his verò infusionū modis antiquiores nō tra-
 ctauerunt: sed Mesue ca. i. i. i. summę secūde
 in canonibus vniuersalibus has infusiones
 abūdē edocuit. s. e. Quot vncias huius infu-
 sionis propinare possumus? BR. Quandoque
 tres, quandoq; quatuor, quandoq; sex exhi-
 beo, vt his cōuenit, quibus propinatur. Ratio
 quoq; habēda est, si sola, aut cum alio syru-
 po mista bibatur: & an multū, vel parū eua-
 cuare cōueniat. Sed cōmune pōdus est, quod
 euacuat simul, & digerit iij. vnc. exhibere:
 nā huic mirē proficit cui potui datur. s. e. Tu
 frequēter ea vteris, qua de causa? BR. Quoniā
 frequēter in atrabiliaris incido, quibus ipsa
 cōuenit. s. e. Audiui, q̄ ventriculū offendat.
 BR. Et id Mesue cap. xv. de simplic. medica.
 facultati, asserit. s. e. Quomodo fieri potest,
 cū ipse Mesue calidā in principio secundi,
 & siccā in primo dicat? BR. Imò & subamara
 est se

est sena: quæ qualitas vetriculo prodesse so-
 let. Sed partes quasdam flatuosas habet, qui-
 bus illi obest, hoc autè facillè remouetur, quæ
 zingibere addito, partes illæ euanescunt. Ideò
 vel hyems sit, vel æstas zingiber cõtinuè ad-
 di debet. Quòd autè ventriculum offendat,
 quisquis in seipso facillè experiri poterit, si
 hanc infusionè semel absq; zingibere bibat:
 nã statim in eius ventriculo flatus excitabun-
 tur. Iubeo plerunq; vt ipsam infusionem ex
 iure capi aut pulli cõficiant: & his multum
 proficit, qui sumunt. *SE.* Imò hoc videtur esse
 Mesue documentũ. *BR.* Ita certè est, propter
 ea & quãdoq; iubeo ex sero capræ parari, vt
 docet Mesue: & tũc mirè proficit affectioni-
 bus curaneis ex salsa pituita, & aliqua atræ bi-
 lis miscella. Hæc de sena. Quæ cum inter sy-
 rupos vltimo loco enumerata sit, oro te (nisi
 aliquo negotio occuperis) hac nocte mecum
 dormias, nõ, vt Tityrus Melibœũ inuitauit,
 frõde sup viridi, sed molli super pluma, aut
 (si mauis) lana. *S. E.* Quædam negotia sunt
 mihi expedienda. Cras summo mane huc ac-
 cedã, vt pilularũ cõpositiones aggrediamur.
 Nèpe mihi institui, nunquã desistere, sed tibi
 perpetuò molestus esse, quoad hæc cõposita
 tuo examine perpensa sint. Vale nunc, &
 quieta nocte fruaris. *BR.* Et tu quoque.

F I N I S.

INDEX RERVM

quæ in hoc libello continetur.

A	Cetū mulsū	maius	217
	221	Calenum	249
	Acetū scylliticū	Calena vina	250
	ἀκάρβαλον	Charmesinus color	
	174	51	
	Acantha Aegyptia	Chamaebatos	250
	176	Chermes	48
	Acātha Arabica ibi.	Κίττα	64
	Aegyptia ficus	Κίσα	ibid.
	Alefanginæ species	Cichoreum	197
	213	Coccus	48
	Alba spina	Κίνα & βαφινί	52
	173	Coccus infectori⁹	56
	Alefangine quid sit.	Cocci tria genera a-	
	215	puḍ antiquos	56
	Alfirsedu	266	Coccus scoleciō ibi.
	ἀλφισουα	19	Coccus ilicis
	Aqua pluuiialis	101	ibid.
	Aqua fontis	102	Cortex radice an su-
	B	Ombaso	42
	Βάτ	259	mendus sit, an to-
	Idæus	ibid.	ta radix
	120	Cotonus	42
	Bedeguar	173	Cynosbatos
	Bombycina vestis	41	259
	Bombyx	42. 46	Efrutum
	247.	D	Diamorū
	Aprea	27	sim-
	Cardamomum	plex	242
			Dia

INDEX.

M

217
249
250
olor
250
48
64
ibid.
197
48
52
956
a 2-
56
ibi.
bid.
n su-
to-
120
42
259
247
im-
242
Dia

Diamorum compo- situm	244	<i>ισδα</i>	20
Diamorum compo- sitū Alexātri	255	I	Vlebotiatum ex aqua vi ignise- liquata
Diacarydion	268		94
Diacaryon	ibid.	Iuleb violatū ex suc- co violarum	96
Dianucis simplex	269	Iu	ibid.
Dianucis compositū ibid.		Iuleb iuiubinum	101
Dorcas peregrina	27	<i>Δουνοαυδα</i>	174
Dundebe	197	L	Ocus Mesues re- stitutus
E ^{γνυα} Eupatoriū Me- sues	247 169		III
F Olii loco quid sumendum	172	Malatia pręnantiiū	64
Fraga	265	M	Aratha
Azella	27		258
Gospipina	35.42	<i>Μεταξαρ</i>	43
Gonfopion	ibid.	Mel rosatum ex suc- co rosarum	81
Grana	51	Mel rosatum ex infu- sione rosarum	82
H Eil	216	Mel rosatum quadru- plex	84
Hepsema	247	Mel rosatum colatū & nō colatum	86
Hepseton	248	Mel violatum cola- tum	241
Hydrosatūm	80	Mellacium	248
Hydromalum	146.	Miua cydoniorū	212
214		Misch	27
		Moschus	26
		Mof	

I N D E X.

Moschus Venerē ex-	Oxymel scylliticum
citat 32	compositum 238
Mora alba 256	Oxyzacchara 239
Mora nigra 257	Oxyzacchar. ibid.
Mora celsi ibid.	P Rapotio 18
Mora bati 258	P Propinatio ibid.
Mora vaticana 260	<i>Πρόποιμα</i> ibid.
Mora cāpagnola 259	R Adices an cor-
Mora de sceni 265	tex, an tota su-
Mucharus rosarū 79	menda 120
Mucharus violarum	Radechio syluestris
93	197
Myrtetum 200	Rhamnus 267
N Amponi 264	Rhodomel 88
Necydalus 41	Rhodofacte 89
Neurospastos 267	Rhoeti 90
O Mphacomelinus	Rob 246
<i>Ὠφιδιμια</i> 20	Robub ibid.
Oxymel 114	Robnucum 268
oxymel simplex 218	Rob de ribes 271
oxymel dieuchis 222	Rubus 259
Oxymel compositū	Rubus caninus ibid.
227	Rubus Idæus 259. &
Oxymel Iuliani 229	260
Oxymel splenicum	Rubus terrestris 259
ibid.	S Acolla 216
Oxymel pro calculo	S Suchaha 172
sis ibid.	Sapa 247
Oxymel scylliti. 236	Scolecion 56.
	Secan

INDEX.

icum	Secaniabin	220	te citri	61
238	Senæ infusio	275	Syrupus de stœcha-	
239	Σάγι	247	de	67
ibid.	Seris	197	Syrupus rosatus sim-	
18	Seris sylvestris	ibid.	plex	76
ibid.	Sericum	33	Syrupus rosatus sim-	
ibid.	Serica	98	plex de succo rosa	
cor-	Seres	34	rum	77
ota su	Ser	ibi.	Syrupus rosatus sim-	
120	Sentis	259	plex de infusioe ro-	
estris	Sentiscanina	ibid.	sarum recētū	79
	Sentis terrestris	ibi.	Syrupus rosatus sim-	
267	Sentis Idæa	ibid.	plex de infusione	
88	Seta	32	rosarū siccarū	79
89	Σημίρ	43	Syrupus rosatus solu-	
90	Sircum	247	tius	83, 91
246	Species alefanginæ		Syrupus alter soluti-	
ibid.	213		uus rosatus	84
268	Spina alba	173	Syrupus solutiuus ex	
271	Squingebin	220	floribus persicorū	
259	Stangebin	ibid.	84	
ibid.	Suleich	260	Syrupus violatus cō-	
9. &	Sycaminea	258	positus	92
	Sycomora	ibid.	Syrupus violatus ex	
s 259	Syrupus de cortici-		infusione violarū	
216	bus citri	17	94	
172	Syrupis an antiqui		Syrupus violatus de	
247	uterentur	ibi.	succo violarū	96
56.	Syrupus de acetosita		Syrupus violatus ex	
Secan			dec	

I N D E X.

decoctione viola-	Syrupus acetosus dia-
rum ibid.	chylon 140
Syrupus iuiubinus	Syrupus acetosus de
simplex 104	succis herbarū 141
Syrupus iuiubinus	Syrupus de pomis
compositus ibid.	simplex 143
Syrupus de papaue-	Syrupus de pomis fa-
re simplex 108.109	bor 148
Syrupus de papaue-	Syrupus de agresta.
re compositus ibi.	150
Syrupus de quinque	Syrupus de fumo ter-
radicibus 112.129	ra 153
Syrupus acetosus sim-	Syrupus de absin-
plex 114	thio 157
Syrupus acetosus cū	Syrupus de mentha
radicibus 118	159
Syrupus de duabus	Syrupus de epithy-
radic. cū aceto ibi.	mo 162
Syrupus de duabus	Syrupus de eupato-
radicibus sine ace-	rio 166
to ibid.	Syrupus de liquiritia
Syrupus Byzantinus	180
sine aceto 133	Syrupus de hyssopo
Syrupus Byzantinus	182
cum aceto 134	Syrupus de prafsio
Syruporū acerū reci-	186
piētiū ordo 134	Syruporum pectora-
Syrupus acetosus dia-	lium ordo ibid.
rhodon 139	Syrupus de capillis
	Vene

I N D E X.

Veneris	189	simplex	ibid.
Syrupus de calamen		Syrup. myrtinus cō-	
tho	ibid.	positus	ibid.
Syrupus de endiuia		Syrupus de matrica-	
Gentilis	190	ria	202
Syrupus de endiuia		Syrupus de artemi-	
simplex	193	sia	203
Syrupus de succo en-		Syrupus myrachinus	
diuix	ibid.	208	
Syrupus de endiuia		Syrupus nenufarinus	
compositus	ibid.	compositus	210
Syrupus de cichorea		Syrupus nenufarinus	
Nicolai	194	simplex	211
Syrupus de cichorea		T Arazon	196
Gulielmi Placen-		T Tut	258
tini	195	Z Vccharum vio-	
Syrupus myrtinus		latum	241
197		Zulapon	96
Syrupus myrtinus			

F I N I S.

*Michaelis Syluij
Typis.*

1556.